

AANVULLENDE

DOKUMENTEN

BOEK

Z -

WERKEN SANCTIES?

Na de val van de muur en het uiteenvallen van de Sovjet-Unie is het sanctie-wapen steeds populairder geworden.

Bij het gebruik van dit wapen wordt meestal het schenden van mensenrechten als motief genomen. Tijdens de koude oorlog stonden deze schendingen lang niet zo in de belangstelling, een anti-communistische houding was veel belangrijker. Je zag dan ook vele regimes aan de macht komen, vaak met steun van de Verenigde Staten, die het niet wat betreft democratie en mensenrechten, op zijn zachtst gezegd, niet resitueerden namen.

Op dit moment worden vooral sancties uitgevoerd tegen Cuba, Irak, Libië en Oostenrijk. De sancties worden hoofdzakelijk ingezet en uitgevoerd door de Verenigde Staten en West-Europa. Slachtoffers zijn meestal niet-westersgezinde, kleinere landen. Alleen al 42 procent van de wereldbevolking heeft te maken met Amerikaanse strafmaatregelen of wordt daarmee bedreigd.

Grote mogendheden en westers-welgevallige naties blijven meestal buiten schot. Dit houdt uiteraard niet in dat zij geen mensenrechten schenden. Landen als Rusland, China, de V.S., Turkije en Israël weten ook van wanten. Uiteraard is deze opsomming niet volledig. Er wordt dus wel uiterst selectief te werk gegaan wat betreft deze sancties.

Tegenwoordig zien wij ook steeds meer dat sancties worden gebruikt om economische redenen, een prima middel voor rijke en machtige westerse landen.

Het trieste bij sancties is dat de regeringen waar dit, volgens zeggen, tegen gericht is er meestal niet slechter van worden. Figuren als Millosovic en Saddam-Hussein, om er enige te noemen, zijn nog stevig aan de macht. De bevolking is het uiteindelijke slachtoffer. Hier geven zij meestal niet hun eigen regering de schuld van, maar lang niet altijd ten onrechte de uitvoerders van de sancties.

Ook derde landen gaan gebukt onder schade (collateral damage). Landen als Turkije, Jemen, Syrië en Jordanië hebben grote schade door het economische embargo tegen Irak. Balkanlanden gaan gebukt onder de sancties tegen Servië. Verzoeken om compensatie worden niet gehonoreerd.

Wat sancties voor rampzalige gevolgen kunnen hebben voor de plaatselijke bevolking toont het geval Irak wel aan. Na de inval in Koeweit in augustus 1990 door Irak werd direct een economische boycot door de Verenigde Naties uitgevoerd. Deze boycot heeft tot heden in zijn volle hevigheid

worden vaak moedwillig vertraagd, geboycot en geblokkeerd door landen als de V.S. en Engeland. Het gevolg hiervan is dat er weinig sprake is van verlichting in de barre omstandigheden van de bevolking."

Ik heb hier Irak als voorbeeld genomen voor de rampzalige gevolgen die

men hebben op een land als Cuba is het beter en als het zo doorgaat Sarvische bevolking hier zal gaan.

wordt ook voortdurend uiteraard niet op een andere manier...

ECONOMISCHE BOYCOT
Fry + Mensen Rechten
Schouwburg

nog steeds aan de macht en over de vraag of er al dan niet massavernietiging gewaarschuwd kan worden is men het niet eens. De gevolgen voor de bevolking die geen enkel invloed op een zo onuitgeleefd, zijn echter rampzalig. Men schijnt nog steeds te denken dat als het een volk maar slecht genoeg gaat er dan wel een opstand zal uitbreken en niet, door het westen, gewenste regeringen worden afgezet.

Voorbeelden als Servië, Cuba en Irak tonen aan dat dit niet werkt.

Diverse VN-diplomaten (Burghoud, Von Sponeck en Halliday) hebben reeds ontslag genomen uit protest tegen de onmenselijke, sancties tegen Irak.

Vooraf kinderen zijn het slachtoffer. Het VN-kinderfonds Unicef komt op een dodental van zesduizend kinderen per maand. Ook lopen er nog vele kinderen psychische en lichamelijke schade op.

Inclusief volwassenen zijn sinds het begin van de sancties ruim een miljoen mensen overleden. Deze dood heeft niet alleen te maken met voedselgebrek ook gebrek aan medische zorg en besmet drinkwater zijn hier de oorzaak van. Het Iraakse volk wordt gestraft omdat landen niet blij zijn met zijn president. Hoe kunnen landen, die de pretentie hebben op te komen voor mensenrechten, dit een volk aandoen? Je ontkomt ook niet aan de indruk dat men (V.S. en Engeland) Irak probeert klein te houden om te voorkomen dat zij een bedreiging voor Israël gaan vormen.

In 1996 werd een olie-voor-voedsel programma ingesteld om de druk op de Iraakse bevolking te verlichten. Oud VN-er Von Sponeck zegt hierover: "De koopcontracten die Irak hierbij afsluit

bovengenoemde landen. De reden hiervan was het toelaten van de FPO aan de regering. Deze partij wordt, niet van een rechtte, beschuldigd van fascisme en racisme. Helaas zijn de boycottende landen bepaald niet brandstofdop op het gebied van fascisme en racisme. Neem alleen al het racistische optreden van de politie in diverse westerse landen. Wie kent niet de gesprekken, tijdens verjaardagen: "ik heb niets tegen vreemdelingen maar ...." Ook wijs ik op de snelle opkomst van het fascisme in Denemarken. Verder wijken de voorstellen van de FPO tegen migranten en vluchtelingen niet veel af van de rest van de E.U.

Binnenkort wordt er een nieuwe president in Turkije gekozen. Een van de grote kanshebbers is Cakmak van de extreem rechtse M.H.P. (Grijze Wolven) Hij is thans minister van Defensie en wat betreft het presidentschap een grote favoriet van het leger. Ik ben benieuwd hoe de houding van de E.U. ten opzichte van Turkije zal zijn als deze man tot president wordt gekozen. Mag ik een voorspelling doen? Er worden geen sancties ingesteld en Turkije blijft lid van de Raad van Europa. Op het feit dat de M.H.P. in 1990 met bijna 20% van de stemmen in de regering werd gekozen volgde in ieder geval geen sancties vanuit de E.U.

Om een antwoord te geven op mijn aanhef vraag: 'Werken Sancties?' het volgende: Als het de bedoeling is de plaatselijke bevolking te marginaliseren zeg ik ja. Wil men "oute" regeringsleiders uitschakelen en mensenrechten en "democratie" realiseren dan zeg ik nee.

Henk Boon

WERKEN SANCTIES?

Na de val van de muur en het uiteenvallen van de Sovjet-Unie is het sanctie-wapen steeds populairder geworden.

Bij het gebruik van dit wapen wordt meestal het schenden van mensenrechten als motief genomen. Tijdens de koude oorlog stonden deze schendingen lang niet zo in de belangstelling, een anti-communistische houding was veel belangrijker. Je zag dan ook vele regimes aan de macht komen, vaak met steun van de Verenigde Staten, die het met wat betreft democratie en mensenrechten, op zijn zachtst gezegd, niet zo nauw namen.

Op dit moment worden vooral sancties uitgevoerd tegen Cuba, Irak, Libië en Oostenrijk. De sancties worden hoofdzakelijk ingezet en uitgevoerd door de Verenigde Staten en West-Europa. Slachtoffers zijn meestal niet-westerse landen, kleinere landen. Alleen al 42 procent van de wereldbevolking heeft te maken met Amerikaanse strafmaatregelen of wordt daarmee bedreigd.

Grote mogendheden en westers-welgevallige naties blijven meestal buiten schot. Dit houdt uiteraard niet in dat zij geen mensenrechten schenden. Landen als Rusland, China, de V.S., Turkije en Israël weten ook van wanten. Uiteraard is deze opsomming niet volledig. Er wordt dus wel uiterst selectief te werk gegaan wat betreft deze sancties.

Tegenwoordig zien wij ook steeds meer dat sancties worden gebruikt om economische redenen, een prima middel voor rijke en machtige westerse landen.

Het trieste bij sancties is dat de regeringen waar dit, volgens zeggen, tegen gericht is er meestal niet slechter van worden. Figuren als Millosovic en Saddam-Hussein, om er enige te noemen, zijn nog stevig aan de macht. De bevolking is het uiteindelijke slachtoffer. Hier geven zij meestal niet hun eigen regering de schuld van, maar lang niet altijd ten onrechte de uitvoerders van de sancties.

Ook derde landen gaan gebukt onder schade (collateral damage). Landen als Turkije, Jemen, Syrië en Jordanië hebben grote schade door het economische embargo tegen Irak. Balkanlanden gaan gebukt onder de sancties tegen Servië. Verzoeken om compensatie worden niet gehonoreerd.

Wat sancties voor rampzalige gevolgen kunnen hebben voor de plaatselijke bevolking toont het geval Irak wel aan. Na de inval in Koeweit in augustus 1990 door Irak werd direct een economische boycot door de Verenigde Naties uitgevoerd. Deze boycot bleef tot heden in zijn volle hevigheid gehandhaafd, vooral daar de V.S. en Engeland niet bereid zijn om concessies te doen. Het doel van deze boycot zou zijn: Saddam Hussein tot aftreden dwingen en Irak laten stoppen met de vervaardiging van massavernietigingswapens. Wat zien we op dit moment? Saddam Hussein is nog steeds aan de macht en over de vraag of er al dan niet massavernietigingswapens worden vervaardigd is men het niet eens. De gevolgen voor de bevolking, die geen enkele invloed op het een en ander heeft, zijn echter rampzalig. Men schijnt nog steeds te denken dat als het een volk maar slecht genoeg gaat er dan wel een opstand zal uitbreken en niet, door het westen, gewenste regeringen worden afgezet. Voorbeelden als Servië, Cuba en Irak tonen aan dat dit niet werkt. Diverse VN-diplomaten (Burghoud, Von Sponeck en Halliday) hebben reeds ontslag genomen uit protest tegen de onmenselijke, sancties tegen Irak. Vooral kinderen zijn het slachtoffer. Het VN-kinderfonds Unicef komt op een dodental van zesduizend kinderen per maand. Ook lopen er nog vele kinderen psychische en lichamelijke schade op. Inclusief volwassenen zijn sinds het begin van de sancties ruim een miljoen mensen overleden. Deze dood heeft niet alleen te maken met voedselgebrek ook gebrek aan medische zorg en besmet drinkwater zijn hier de oorzaak van. Het Iraakse volk wordt gestraft omdat landen niet blij zijn met zijn president. Hoe kunnen landen, die de pretentie hebben op te komen voor mensenrechten, dit een volk aandoen? Je ontkomt ook niet aan de indruk dat men (V.S. en Engeland) Irak probeert klein te houden om te voorkomen dat zij een bedreiging voor Israël gaan vormen.

In 1996 werd een olie-voor-voedsel programma ingesteld om de druk op de Iraakse bevolking te verlichten. Oud VN-er Von Sponeck zegt hierover: "De koopcontracten die Irak hierbij afsluit

worden vaak moedwillig vertraagd, geboycot en geblokkeerd door landen als de V.S. en Engeland. Het gevolg hiervan is dat er weinig sprake is van verlichting in de barre omstandigheden van de bevolking."

Ik heb hier Irak als voorbeeld genomen voor de rampzalige gevolgen die sancties kunnen hebben op een bevolking. In een land als Cuba is het niet veel beter en als het zo doorgaat zal ook de Servische bevolking hier onder gebukt gaan.

Sinds kort wordt ook Oostenrijk geboycot, uiteraard niet op een vergelijkbare manier als bovengenoemde landen. De reden hiervan was het toelaten van De FPO tot de regering. Deze partij wordt, niet ten onrechte, beschuldigd van fascisme en racisme. Helaas zijn de boycottende landen bepaald niet brandschoon op het gebied van fascisme en racisme. Neem alleen al het racistische optreden van de politie in diverse westerse landen. Wie kent niet de gesprekken, tijdens verjaardagen: "ik heb niets tegen vreemdelingen maar ....." Ook wijs ik op de snelle opkomst van het fascisme in Denemarken. Verder wijken de voorstellen van de FPO tegen migranten en vluchtelingen niet veel af van de rest van de E.U.

Binnenkort wordt er een nieuwe president in Turkije gekozen. Een van de grote kanshebbers is Cakmak van de extreem rechtse M.H.P. (Grijze Wolven) Hij is thans minister van Defensie en wat betreft het presidentschap een grote favoriet van het leger. Ik ben benieuwd hoe de houding van de E.U. ten opzichte van Turkije zal zijn als deze man tot president wordt gekozen. Mag ik een voorspelling doen? Er worden geen sancties ingesteld en Turkije blijft lid van de Raad van Europa. Op het feit dat de M.H.P. in 1990 met bijna 20% van de stemmen in de regering werd gekozen volgde in ieder geval geen sancties vanuit de E.U.

Om een antwoord te geven op mijn aanhef vraag: 'Werken Sancties?' het volgende: Als het de bedoeling is de plaatselijke bevolking te marginaliseren zeg ik ja. Wil men "oute" regeringsleiders uitschakelen en mensenrechten en "democratie" realiseren dan, zeg ik nee.

Henk Boon

**STOP DE EXECUTIE VAN ABU-JAMAL.
ACTIVIST AL 18 JAAR IN DODENCEL**

Mumia Abu-Jamal vecht sinds 1982 voor een nieuw proces. Vanuit de dodencel in de V.S. schrijft hij wekelijks columns voor diverse bladen waarin hij kritiek levert op het racisme in de VS en daarbuiten. In februari nog werden in New York vier politieagenten vrijgesproken, die een Afrikaanse immigrant doodschoten. Het viertal schoot de 22-jarige Amadou Diallo uit Guinee voor de deur van zijn appartement in de Bronx dood. De agenten dachten naar eigen zeggen dat Diallo een wapen wilde trekken, terwijl hij alleen maar zocht naar zijn portefeuille. Enkele dagen later deed zich een soortgelijk schietincident voor.

Mumia Abu-Jamal groeide op in Philadelphia en werd al op jonge leeftijd geconfronteerd met het racistische systeem in de VS. Op zijn zestiende was hij medeoprichter van de 'Black Panther Party' in Philadelphia en daardoor een doorn in het oog van de autoriteiten. Ondanks de uitschakeling van de 'Black Panther Party' door de Amerikaanse overheid bleef Mumia vechten tegen de onrechtvaardigheid in de samenleving. Hij ontpopte zich tot een verdienstelijk onafhankelijk journalist en radiomaker.

In december 1981 was Mumia er toevallig getuige van hoe zijn broer werd mishandeld door de politie. Mumia probeerde zijn broer te helpen. Er vond een schotenwisseling plaats. Een politieagent vond de dood en Mumia werd gearresteerd en zwaargewond afgevoerd. Vanaf dat moment werd hij afgeschilderd als 'cop killer' en later ter dood veroordeeld.

Zes maanden na de schietpartij vond het proces plaats. Deze rechtszaak werd geleid door de omstreden rechter Sabo, (bekend als The Hanging Judge) die de meeste doodvonnissen (33) in de VS op zijn naam heeft staan. Van het begin af aan was duidelijk dat de autoriteiten alleen met de doodstraf tevreden zouden zijn. Mumia kreeg niet de kans om zichzelf te verdedigen en kreeg tegen zijn zin een onervaren advocaat toegewezen. Getuigen werden niet gehoord of gedwongen een valse verklaring af te leggen. Er werd nooit bewezen dat Mumia in het bezit was van het moordwapen. De openbare aanklager beschreef in zijn pleidooi voor de doodstraf het politieke verleden van Mumia, waarin hij als gevaarlijke terrorist werd neergezet. De jury, die voornamelijk uit oudere blanken bestond, veroordeelde hem uiteindelijk in mei 1982 tot de doodstraf. Onlangs verloor Mumia zijn laatste beroep op staatsniveau. Mumia's advocaten zijn in hoger beroep gegaan, dit keer bij de federale rechtbank. De kans is echter groot dat die niet inhoudelijk op de zaak ingaat vanwege een nieuwe wet die de bevoegdheden van de federale rechtbanken inperkt en ervoor moet zorgen dat de afhandeling van doodvonnissen versneld wordt. De huidige roep in de VS om meer politiek, zero tolerance, zwaardere straffen en de doodstraf, maakt het er niet eenvoudiger op om een campagne tegen de executie van Mumia te voeren. Zo is de 'Fraternal Order of Police' (een conservatieve politievereniging) bezig met een goed gefinancierde campagne om Mumia zo snel mogelijk geëxecuteerd te krijgen.

Over de hele wereld zien mensen in dat Mumia om politieke redenen nog gevangen zit. In tientallen steden in de VS, maar ook onder meer in Nederland, Duitsland, Frankrijk, Noorwegen en bijvoorbeeld Zuid-Afrika komen mensen in actie om te laten horen dat ze Mumia niet geruisloos kunnen executeren. Dit heeft ertoe geleid dat inmiddels naast duizenden mensen onder andere Amnesty International, het Europese en Japanse parlement en Nelson Mandela zich uitspraken voor een nieuw proces.

Als de executiedatum bekend wordt gaan wereldwijd mensen de straat op. Ook in Amsterdam. Om 17.30 uur wordt er dan verzameld op de Dam. Je kunt je ook aanmelden op de Mumia alarmlijst. Spreek dan je naam, telefoonnummer, email, et cetera in op het antwoordapparaat 020-4272054.

Friends of Mumia Amsterdam: Postbus 3762, 1001 AN Amsterdam, spg@dds.nl. Financiële contributies kunnen worden gestort op giro 6800419.

*Ron Blom, Grenzeloos,
maart/april 2000.*

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: dinsdag 11 april 2000 0:36
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: The disastrous effect of sanctions (<http://www.serbia-info.com/news/2000-04/06>)

www.serbia-info.com/news

<http://www.serbia-info.com/index.html>
<<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>

CIVIL ISSUES <<http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>>

POLITICS <<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>>

MILITARY <<http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>>

ECONOMY <<http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>>

CULTURE AND RELIGION <<http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>>

SPORT <<http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>>

Guide through Kosovo and Metohia <<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>>

Print this page! <<http://www.serbia-info.com/cgi-bin/printpage?filename=/news/2000-04/06/18297.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>> <<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>
<<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>>
<<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>>
<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

"Svenska Dagbladet": The disastrous effect of sanctions

April 06, 2000

Brutal punishment of multi-national Serbia <<http://www.serbia-info.com/g3/images/mitrovicabolnica.jpg>>

Brutal punishment of multi-national Serbia

Stockholm - FRY has during the last decade received over 1 million refugees banished from Croatia and Bosnia, and then from Kosovo-Metohija. For a country with 10 million inhabitants it is too heavy a burden.

In Kosovo-Metohija, with 1 million inhabitants, which is the size of Skona (southern province of Sweden), there is 400 different humanitarian organizations destined to help, which is too many, and only 30 of them being on the Yugoslav territory - with 10 million people.

During the last 10 years, the country is exposed to heavy sanctions on the side of Western countries. The economy was badly damaged by intensive NATO bombing, which lasted for 78 days in the year 1999.

Directed by the International Red Cross, during a week's stay in Yugoslavia, we concluded that huge efforts are made to help the people in trouble. We visited Collective Refugee Camps and other centers which give help and food, among others Uzice, Pozega, Cacak and Novi Sad. We

representatives of Romanians and the Minister for the refugees in the Federal Government, Mrs. Bratislava Morina.

This visit gave a picture of a very difficult situation of Yugoslav people. We also recorded large effort of the Government to alleviate sufferings and misery after NATO bombing.

After the year 1991, over 800.000 refugees from Croatia and Bosnia were taken care of in Serbia and Montenegro. On top of that, in 1999, 300.000 people were banished from Kosovo. They all required a place to stay food, clothes, education, health insurance and work.

In the beginning, people opened their doors wide and took them in. Thus, by their own sacrifice, the most refugees were taken care of. We met many of those who have been in collective shelters or improvised homes for 9 years, with all their possessions occupying only several square meters of space.

A lot of companies are disabled to import necessary goods, to invest and export their products. This is the reason why many are forced to stop or decrease their production. This caused the decrease of salaries and increase of unemployment. In bombing in 1999, many factories were torn down, which made the situation even worse.

About 1 million of people receive some kind of aid from the Red Cross, which performed its activities in a very organized way in 180 places. This is an impressive devotion of those employed in the Red Cross and of the volunteers from the country.

Medical situation is almost disastrous: the acute lack of the medicines and spare parts. The insulin supplies are at their end. During the visit to the Medical Center "Bezanijska kosa" in Belgrade, we found out that the unusable X-ray machines are still there. Strategic spare parts cannot be imported, although there are resources for that purpose.

We saw the paradoxical situation of the war of the 90-s in Yugoslavia.

More ethnically cleaned countries and regions are established, and today they get the entire international support, while Serbia is, the multinational community, with 26 nationalities living together in peace and harmony, exposed to the brutal punishment of the Western countries.

Albanians are allowed to return to their homes in ethnically clean Kosmet according to the Resolution 1244 of the SC, which also stands for Serbs and other nationalities. However, all non-Albanian citizens are expelled from Kosmet.

Besides the arms embargo imposed by the UN, the US and EU have in 1998 imposed upon Yugoslavia the moratorium on state foreign credits, trade and investments, the prohibition of new investments in Serbia, freezing of the financial resources in foreign countries, prohibition of JAT's flights etc. They increased the freezing of resources and the prohibition of delivery and selling of fuel, as well as private export credits and private air-line for commercial purposes.

Officially, these sanctions are not directed against Yugoslavia and its citizens, but are only a means of pressing the Government to cooperate with the western union and to respect human rights of their citizens.

Sweden is trying through the EU to abolish the prohibition of JAT's flights and the prohibition of fuel import, but on the other side it works on intensifying the sanctions.

The EU is carrying out the sanctions as the alleged strong support to Yugoslav people. This is exactly the aggression of great powers against a sovereign country and a brutal interference into the domestic matters of one country. Sanctions influence only the population.

nis is a way of pressing a nation to overthrow its government and to replace it with the administration dominated from abroad. It is a parody of democracy, being actually its opposite picture.

In this moment, urgent measures are expected from the world in order to alleviate people's suffering and to offer Yugoslavia real assistance in repairing what was damaged by the NATO aggression.

Sanctions must be abolished immediately.

Bengt Silferstrand, the Minister
Karin Vegestol, the Minister
Krister Lundgren, journalist
Slobodanka Vukotic, economist, and
Mikael Nilson, student

<http://www.serbia-info.com/q3/1t.gif>

[[Home <http://www.serbia-info.com/index.html>](http://www.serbia-info.com/index.html) | [Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html>](http://www.serbia-info.com/enc/index.html) | [Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html>](http://www.serbia-info.com/facts/index.html) | [News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>](http://www.serbia-info.com/news/index.html)]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>

X-Sender: Third World Network <twonet@po.jaring.my>
X-WWW-Site: <http://www.blackradicalcongress.org/>
<http://www.twinside.org.sg/>

Third World Network Features

December 1999

BROADENING THE DEFINITION OF HUMAN RIGHTS

The international human rights community should follow the lead of community human rights groups everywhere that are working to ensure that all rights are promoted, guaranteed and protected, and that all parties are held accountable for all actions that directly or indirectly violate rights, says the following article.

By Grahame Russell <jimfussell@arnova.com>

Since World War Two, the international human rights community has played an important role in popularising the concept that all people have rights.

Yet, if the international human rights community does not broaden its analysis and advocacy work to employ an 'all rights guaranteed - all actors accountable' framework, it may contribute to the perpetration of poverty and injustice on a global scale. The impunity with which many 'inter-state', 'non-state' and 'other state' actors violate the rights of individuals and peoples worldwide may continue unabated.

Since the proclamation of the Universal Declaration of Human Rights (1948) and subsequent human rights treaties and covenants, and the formation of tens of thousands of community human rights and solidarity organisations worldwide, the concept of human rights has made an important contribution to efforts to address and remedy profound injustices, both within and between nations.

Both as a concept which helps us to understand human beings and communities, and as a set of legal norms rooted in the rule of law, human rights can and should be an important tool for analysing and remedying abuses of power, regardless of whether these abuses are committed at a local, national or international level, or whether they are committed by governments, inter-governmental bodies (such as the World Bank, the International Monetary Fund or the World Trade Organisation), or private actors (such as corporations, banks or investment funds).

The human rights gap!

Yet, there is a tremendous gap between the way that tens of thousands of community human rights groups around the world interpret human rights, and its interpretation by the international human rights community.

For the most part, inter-governmental institutions such as the United Nations and the Organisation of American States, as well as better-known non-governmental organisations such as Amnesty International and Human Rights Watch, have focused on certain political and civil rights. And they have maintained that the government of a particular country is the only actor that can be held accountable for rights violations that take place in that country.

The problem lies not so much in the actual work that the traditional human rights community has undertaken, indeed they have established important investigative and reporting standards and their efforts have been important in many different struggles.

Rather, the problem lies in which rights violations they have chosen to investigate and which actors they have chosen to identify as responsible for violations.

'Poverty' is a violation of numerous rights

Assassinations by death squads, illegal detentions or detentions in abusive conditions are matters of human rights concern, possible legal remedy and worthy of attention from the 'international community'.

Death by malnutrition or preventable diseases, or subsisting in conditions of poverty that offend human dignity, are deemed not to be matters of human rights concern, possible legal remedy and therefore do not receive sustained attention from the 'international community'.

This is wrong and unacceptable. Annually, more people worldwide are killed because of systemic and systematic violations of overlapping political, social and economic rights - poverty - than by civil and political rights violations brought by wars, repressive governments and armed movements, that is, those violations that have traditionally received most attention.

'Other actors' violate rights

In the 1980s, certain human rights groups identified the Nicaraguan government as the only actor responsible for civil and political rights violations during the war with the 'Contras'. These groups only belatedly named the Contras (and never named the United States) as an actor that was violating civil and political rights in Nicaragua.

While the Nicaraguan government was guilty of rights violations, those committed by the United States government, both on its own and via the US-funded, -trained and -armed Contras, were greater in number and more brutal in nature.

By focusing attention on the Nicaraguan government, the international human rights community (US State Department Human Rights Reports were particularly manipulative in this regard) contributed directly to the impunity of another

major actor, the United States.

Impunity of international economic actors

Structural adjustment programmes, forced on many countries by the IMF, the World Bank, commercial banks and Northern government 'aid' programmes since the early 1980s, have delegitimised and reduced the role of governments with respect to guaranteeing and protecting the rights to health, education, housing, a healthy environment, basic work standards, etc.

While maintaining or increasing the numbers of people living in poverty in many countries, IMF and World Bank-led policies and programmes have promoted and strengthened a corporate-dominated economic model that, in many cases, has concentrated more wealth in the hands of minority sectors.

The WTO wields a huge amount of real power, impacting directly and indirectly on the rights of individuals and peoples worldwide. Today, international companies, banks and investment funds are working with certain governments to use the WTO to guarantee and protect a corporation's 'right' to engage in any type of economic activity, anywhere.

At the same time, these governments and economic actors are working to ensure that they not be held accountable - nationally or internationally - for failing to meet established environmental and human rights standards.

In effect, these state, inter-state and non-state actors act with a great deal of impunity, unaccountable for their actions that violate numerous rights and the basic dignity of individuals and peoples throughout the world.

Human Rights Watch and the World Trade Organisation

In a press release, dated 15 November 1999, Human Rights Watch (HRW) stated that 'We welcome the deal between the US and China on WTO entry. This agreement is good for...human rights and the rule of law.' This position exposes problems inherent to a narrow notion of which rights are to be guaranteed, and which actors are to be held accountable.

HRW's statement ignores the oftentimes direct relationship between policies and programmes implemented by powerful economic actors, such as the WTO, and the perpetration or worsening of systemic violations of overlapping political, economic, social and civil rights.

This position also ignores the oftentimes organic relation between poverty (systemic violations of overlapping political, economic, social and civil rights) and repression (violations of certain political and civil rights).

Daily, people and communities worldwide face the reality that if they live in poverty, quietly accepting exploitation and misery, their living conditions will never be seen as a

human rights issue.

But if they organise and advocate for the wide range of their rights, and demand accountability from the national and international actors that are violating their rights, it has often been the case that governments and private actors use repression (political and civil rights violations) against them and their organisations.

It is this repression that may then be investigated and reported on by the international human rights community, such as HRW.

'All rights guaranteed - All actors accountable'

It is long overdue for solidarity and community human rights organisations worldwide to take back and appropriate the concept of 'human rights'.

The international human rights community should follow the lead of urban and rural community human rights groups in the North and South that are working to ensure that all rights are promoted, guaranteed and protected, and that all actors - private or governmental; local, national or international - are held accountable for all actions that directly or indirectly violate rights. - Third World Network Features

-ends-

About the writer: Grahame Russell is an international human rights lawyer and development expert, and director of Rights Action based in Washington, DC, USA and Toronto, Canada. Tel: 202-783-1123. Email: info@rightsaction.org. Thanks to Aaron Pollack (Rosaron@iol.it) for his contributions to this article.

Copyright (c) 1999 Third World Network. All Rights Reserved.

[Articles on BRC-NEWS may be forwarded and posted on other mailing lists, as long as the wording/attribution is not altered in any way. In particular, if there is a reference to a web site where an article was originally located, please do *not* remove that.

Unless stated otherwise, do *not* publish or post the entire text of any articles on web sites or in print, without getting *explicit* permission from the article author or copyright holder. Check the fair use provisions of the copyright law in your country for details on what you can and can't do.

As a courtesy, we'd appreciate it if you let folks know how to

subscribe
to BRC-NEWS, by leaving in the first five lines of the signature below.]

BRC-NEWS: Black Radical Congress - General News/Alerts/Announcements

Subscribe: Email "subscribe brc-news" to <majordomo@tao.ca>

Unsubscribe: Email "unsubscribe brc-news" to <majordomo@tao.ca>

Digest: Email "subscribe brc-news-digest" to <majordomo@tao.ca>

Archive: <http://netnoir.egroups.com/group/brc-news> (When accessing for the first time, set the "Delivery Mode" to "Read On The Web Only")

Questions/Problems: Send email to <worker-brc-news@lists.tao.ca>

-----
www.blackradicalcongress.org | BRC | blackradicalcongress@email.com

Kosovo en Metohija

Marković

"Als voor het Kosovo van vandaag gisteren schuldig is, dan zal vandaag schuldig zijn voor het Kosovo van morgen".

Volgens geen enkel internationaal document hebben minderheden recht op zelfbeschikking, en daarmee ook niet op afscheiding van een deel van het territorium van een ander land, aangezien hun land van oorsprong het recht op zelfbeschikking gebruikt heeft toen zij hun nationale staten stichtten.

De Albanezen in Kosovo zouden net als elke andere minderheid in de wereld moeten accepteren dat Servië en Joegoslavië hun land zijn, precies zoals hun volksgenoten doen in alle andere landen waar zij als minderheid wonen.

(Academicus Mihajlo Marković)

De problemen die vandaag bestaan in Kosovo vinden hun oorsprong deels in een belangentegenstelling van het Servische en Albanese volk, en deels in hun ideologische en culturele karakter.

Een onvermijdelijke, reële botsing van belangen wordt gevormd door het feit dat de overgrote meerderheid van de bevolking van Kosovo (tussen de 80 en 90 %) Albanese is (of tot voor kort was), maar dat Kosovo al eeuwenlang Servische grond is en een deel is van de Servische staat. De Albanezen in Kosovo hebben steeds geprobeerd hun optimale nationale doel te verwezenlijken, een eigen nationale staat op het volledige grondgebied dat zij in de afgelopen decennia "veroverd" hebben dankzij hun demografische groei die groter is dan de groei van hun buren.

Om hun doel te bereiken volgen ze het project van de Liga van Prizren uit 1878, dat voorziet in de vorming van een groot Albanië, waarvan behalve Albanië zelf ook Kosovo, oost-Montenegro, zuid-Servië, westelijk Hercegovina en een stuk Macedonië deel zouden uitmaken. Het probleem met dat plan ligt erin dat de betwiste gebieden zich reeds binnen andere staten bevinden en dat het Albanese volk vaak steun gezocht heeft bij de verkeerde bondgenoten, verliezers van oorlogen (Turkije, Oostenrijk-Hongarije, Hitler's Duitsland, Mussolini's Italië). Vandaag krijgt het steun van de NAVO, die sinds 24 maart van dit jaar vanuit de lucht het Servische volk en haar beschaving op beestachtige wijze aan het vernietigen is.

Voor de Serviërs blijft niets anders over dan dat te doen wat elke andere staat zou doen: stand te houden en het territorium te verdedigen dat eeuwenlang van hen is geweest, dat grote symbolische betekenis heeft voor hun nationale identiteit, dat rijk is aan Servische culturele monumenten en natuurlijke rijkdommen en, wat het allerbelangrijkst is, dat internationaal erkend is als een deel van hun staat.

Zoals bekend hebben de Engelsen geen afstand gedaan van de Falkland-eilanden en zijn de Amerikanen niet van plan om een van hun zuidelijke staten af te staan aan volkeren van Spaanse afkomst (ruim 25 miljoen mensen) of aan de negers (waarvan er meer dan 30 miljoen zijn).

Precies eerder wensden de Spanjaarden, Fransen, Italianen en Roemenen niet eens te praten over afscheiding van Baskenland of Catalonië respectievelijk Corsica, zuid-Tirol en Transsylvanië.

De Kosovo-Albanezen namen er geen genoegen mee dat ze het etnisch argument aan hun zijde hebben (ze zijn in de meerderheid), maar ze wagen het ook de Servische historische rechten op Kosovo te ontkennen. Ze voeren als argument aan dat Kosovo hun land was lang voordat de Serviërs in de 6e en 7e eeuw arriveerden op de Balkan.

Ze hebben zich uitgeroepen tot de afstammelingen van de Illiriërs, die al voor de komst van de Romeinen op de Balkan woonden. Voor deze bewering - dat ze afstammen van de Illiriërs en op de Balkan woonden voor de komst van de Serviërs - is er geen enkel wetenschappelijk bewijs. Niet alleen dat, in Kosovo zijn er talrijke aanwijzingen voor een voornamelijk Servische aanwezigheid. Alle toponiemen, kerken, kloosters en overige culturele gedenktekens zijn Servisch. Er is nergens een aanwijzing te vinden voor een voorgaande Albanese beschaving. Volgens Turkse geschriften uit de 14e en 15e eeuw was er nauwelijks een Albanese bevolking in Kosovo. Deze is ongetwijfeld met een volksverhuizing gekomen toen vele Serviërs, na in de 17e eeuw in opstand te zijn gekomen tegen de Turken, uit vrees voor represailles Kosovo verlieten en zich vestigden in Krajina en Vojvodina.

Het kwam tot een verslechtering in de betrekkingen tussen deze twee volkeren na de Servisch-Turkse oorlog van 1876-1878 toen de Albanese door de Turken uit Toplice en Jablanica waren verdreven en naar Kosovo kwamen. Op dat moment werd voor het eerst het bestaande demografische evenwicht verstoord.

De betrekkingen werden daarna als volgt slechter:

In 1912, toen het Servische leger tijdens de eerste Balkanoorlog tegen de Turken in Kosovo kwam, werd het door de Serviërs toegejuicht als een bevrijdingsleger, maar door de Albanese beschouwd als een bezettingsmacht.

In 1915, toen het Servische leger zich - aangevallen door Oostenrijk-Hongarije en Duitsland - over Kosovo en Albanië terugtrok naar Griekenland, naar het eiland Korfu, vielen de Albanese de Serviërs aan waar ze maar konden.

Van 1941 tot 1945, tijdens de Duits-Italiaanse bezetting, verjoegen de Albanese Servische bewoners. Dit was de periode waarin Groot Albanië bestond onder het protectoraat van Mussolini.

Uiteindelijk leek het erop dat er na 1945 betere tijden zouden komen voor de Servisch-Albanese betrekkingen. Uit de samenwerking van de bevrijdingsbewegingen tijdens de oorlog ontstond er een vriendschappelijke band in de periode van 1945 tot 1948. Er waren plannen voor de vorming van een Balkan-Federatie waarin Albanië en Kosovo als een federale eenheid zouden worden opgenomen. Het idee viel in duigen door het conflict tussen Joegoslavië en de Sovjet-Unie in 1948, toen de Albanese leider Enver Hodža als eerste, en scherper dan anderen, de Joegoslaven veroordeelde en van zijn medewerkers allen liquideerde die voorstander waren van vriendschappelijke betrekkingen met Servië en Joegoslavië.

Toch bleef bij de Kosovo-Albanese het idee leven van hun vereniging met Albanië (het project van de Liga van Prizren dat ik reeds noemde). Om hen gunstig te stemmen gaf Tito hun steeds meer rechten, en met de Grondwet van 1974 kregen zij zelfs een politieke en culturele autonomie die elementen bevatte van volledige soevereiniteit. Helaas hebben de Albanese de bijna volledige heerschappij die ze van 1966 tot 1989 hadden over Kosovo misbruikt en een etnische schoonmaak uitgevoerd, waarna in Kosovo minder dan 10% Servische bevolking overbleef. In die periode hebben ze driemaal geprobeerd zich af te scheiden van de SFRJ: in 1968, 1971 en 1981.

Het kwam tot een ommekeer in 1989-1990, toen de Serviërs de macht overnamen en het provinciale parlement ontbonden, dat voor de vierde maal de afscheiding afkondigde. Hierop reageerden de Albanezen met een boycot van scholen en medische, politieke en culturele instellingen.

Hierna begon het volledige bestaan in Kosovo zich te voltrekken in twee parallelle leefgemeenschappen - een Albanese en een Servische. Ieder had zijn eigen bestuur, economie, onderwijs en cultuur. De economie werd gedomineerd door de Albanezen; het kapitaal van Kosovo was in hun handen. Kort gezegd plaatsten de Albanezen zich buiten de Grondwet van de staat waarin zijn woonden.

Dit werd door het Westen gebracht als een schending van hun mensenrechten en er begon een anti-Servische propaganda-oorlog. Er kwam steun aan de Albanezen in de vorm van geld en wapens. Er was echter geen sprake van een schending van de mensenrechten; de situatie was het gevolg van de weigering van de Albanezen om gebruik te maken van die rechten die niemand hen betwistte.

Ze hebben de verkiezingen geboycot, ook al hadden ze die kunnen winnen. Alle organen van lokaal zelfbestuur waren in hun handen. In het Servische parlement hadden ze bijna 30% van de zetels kunnen hebben, wat een grote invloed zou hebben gehad op het nemen van beslissingen.

Zo zijn ook alle onderwijsproblemen ontstaan door hun boycot van scholen en door hun weigering de staatsinstellingen te erkennen van de staat waarin ze wonen.

Men kan stellen dat voor de Albanese minderheid, wegens haar omvang en de drastische verschillen in afstamming, taal, geloofsovertuiging en cultuur in vergelijking tot de Serviërs, geen dreiging van assimilatie bestond. Van alle nationale minderheden in de Bondsrepubliek Joegoslavië, dus ook de Albanese, is bij de wet het recht gegarandeerd om de eigen taal en het eigen schrift te gebruiken, d.w.z. het recht op onderwijs, dagbladen en TV-uitzendingen in de taal van de minderheid.

In plaats van te kiezen voor een samen leven met het Servische volk en met andere minderheden in Kosovo, zijn de radicale krachten van de Albanezen een gevaarlijke weg ingeslagen - de oorlog. Wat zij niet hebben bewerkstelligd in voorgaande pogingen, de vorming van een Groot Albanië, proberen zij vandaag te bereiken met de gulle hulp van de scheppers van de "nieuwe wereldorde" met aan het hoofd de VS. Voor de internationalisering van het conflict was Rambouillet nodig. In plaats van dat de internationale gemeenschap het probleem in Kosovo oplost in VN-verband, heeft zij de NAVO toegestaan een souverain en onafhankelijk land aan te vallen, waarmee een gevaarlijk precedent is geschapen in de internationale betrekkingen van het na-oorlogse Europa.

Door de illegale interventie van de NAVO is het Albanese terrorisme beloond, waarmee het voortbestaan van het Servische volk op zijn eeuwenoude territorium wordt bedreigd.

Waarschijnlijk zullen de Albanezen ook deze keer niet slagen in hun poging, want de gebeurtenissen in Kosovo en Metohija worden door de Westerse Alliantie overduidelijk voor andere doeleinden gebruikt dan de vorming van een Groot Albanië.

Door het gebruik van verarmd uranium, dat giftig en radio-actief is, en door het bombarderen van chemische fabrieken op het hele territorium van de Bondsrepubliek Joegoslavië zal er net als in Irak een ecologische ramp ontstaan. Hoe langer de bombardementen doorgaan, hoe groter het gevaar wordt voor het leven op dat grondgebied.

De criminele machten van de NAVO bombarderen nu al 39 dagen Servië en Montenegro. De strafexpedie tegen het Servische volk duurt voort.

Er is nog steeds geen politieke oplossing in zicht.

Ik roep u op om door te gaan met de protesten tegen de agressie van de NAVO en met de hulp aan ons noodlijdende volk.

Den Haag, 1 mei 1999.

B. ŠKORIĆ
KOORDINATOR OALT - A'DAM
(ONDERWIJS ALLOCHTONE LEVENDE
TALEN - A'DAM)

Deze aficop is verreweg de beste

De houding van Serviërs tegenover Kosovaren lijkt op die van Hollanders vijftig jaar geleden tegenover Limburgers: 'katholiek, minder ontwikkeld, te veel kinderen'. Vele Hollanders zagen daarin een bewuste poging via een geboortengolf de macht over te nemen.

Kosovo

Martin van den Heuvel

De argumenten of militaire actie tegen Milosevic nodig was, lopen ver uiteen in de voortgaande discussie over het Navo-ingrijpen in Kosovo. Sommigen noemen het militaire ingrijpen uit humanitaire overwegingen noodzakelijk; andere honen dat 'zogenaamde morele gelijk' van de Navo weg en stellen dat een overwinning op Milosevic uitsluitend nodig was terwille van de VS als supermacht.

Nu valt er op de Westerse daadkracht inzake Kosovo wel wat aan te merken. Anders dan vaak beweerd, was het onmogelijk 'Kosovo' al in Dayton in 1995 in te brengen. Als dat gepoogd was, had Milosevic Dayton nooit ondertekend. Maar de Amerikaanse diplomaat Holbrooke heeft toegegeven dat er tussen Dayton en eind 1997 (doorbraak UCK) kansen zijn gemist.

De Hongaarse schrijver György Konrad verwijt de Kosovaren dat ze binnen Joegoslavië nooit met liberale bondgenoten samenwerkten. Zo steunden ze in 1992 niet Milan Panic als rivaal voor het presidentschap tegen Milosevic. De Kosovaren bleven, integendeel, sinds 1991 alle verkiezingen boycotten. Daardoor kwamen dertig parlementszetels in handen van oorlogsmisdadiger Arkan. Door zich zo afzijdig te houden, gaven de Kosovaren te kennen dat Joegoslavië voor hen een bezettende mogendheid was, waarmee ze niets te maken hadden. De Kosovaren misten zo kansen om hun situatie te verbeteren. Wel dient men te beseffen dat de Kosovaren in het Joegoslavië van voor 1991 door praktisch alle volken als minderwaardig werden beschouwd.

22-6-99
De Slovenen kwamen eind jaren '80 voor hen op, maar dat was bedoeld om Milosevic onder druk te zetten en zo hun eigen positie te versterken. De meeste Serviërs keken op de Kosovaren neer. Men kan de houding van Serviërs tegenover Kosovaren vergelijken met die van Hollanders 50 jaar geleden tegenover Limburgers. De laatsten waren katholiek, minder ontwikkeld, hadden te veel kinderen. Vele Hollanders zagen daar een bewuste politiek van de Katholieke Volkspartij in om via een geboortengolf de macht in Nederland over te nemen. Dezelfde verhalen deden in Servië al in de jaren '80 over Kosovaren de ronde. Maar wat Kosovaren voor Serviërs nog verachtelijker maakte, was dat ze moslim met een 'onbegrijpelijke' taal waren. Dat 'bewees' eeuwenlange collaboratie met de Ottomaanse onderdrukkers. Die gevoelens van haat ten opzichte van Kosovaren bestonden al sinds 1913 toen Servië Kosovo veroverde. Het etnisch zuiveren begon gelijk. Alleen in de jaren '74-'81 hadden Kosovaren het behoorlijk. Milosevic sublimeerde daarna de anti-Kosovaarse gevoelens tot wapen in zijn strijd om de macht.

Waren de bombardementen erger dan de kwaal? Velen zeggen dat het doel - een humanitaire tragedie voorkomen - niet gehaald is. Maar er was al voor de bombardementen een tragedie aan de gang, 'Actie Hoefijzer' van Milosevic, met als doel verdrijving van tienduizenden Kosovaren. Vreedzaam samenleven van Serviërs en Kosovaren was een gepasseerd station.

Maar krijgt de Navo het UCK echt onder controle? En nemen de Kosovaren genoeg met minder dan onafhankelijkheid? Redenen tot grote vreugde zijn er dus allerminst. Toch had falen van de Navo blijvende ellende voor Kosovo betekend. Belangrijker is dat een Navo-fiasco een klap zou zijn geweest voor de Europees-Amerikaanse betrekkingen. De kans dat de VS zich dan van Europa afwendde, was in hoge mate aanwezig. Aangezien Europa zijn problemen lang niet zelf aankan, is deze afloop verreweg de beste.

Martin van den Heuvel is verbonden aan Instituut Clingendael voor internationale betrekkingen

23-5-99

PEES
Kobane Stevanovic
N. L. A. J. K. W.

However, the idea that the Kosovo Albanians are being discriminated against in a unique way that required intervention on humanitarian grounds is absurd, and cannot be supported by evidence.

To prove this let's compare the situation of Kurds in NATO member Turkey with that of ethnic Albanians in Kosovo. We will do this not to draw any invidious comparisons that show Serbia to be a democratic paradise, but rather to illustrate the point that the humanitarian excuse for this war is just that - an excuse.

NATO member Turkey's discrimination against her Kurdish linguistic/ethnic group is systematic:

(1) Language: Turkey virtually prohibits the publishing of newspapers and books in the Kurdish language. Until a few years ago it was a crime to speak Kurdish in public in Turkey.

(2) Ethnicity: It was and still is the official policy of Turkey that Kurds as a people or unique ethnicity do not even exist! Although they were officially called "mountain Turks", the Kurdish language is not related (even remotely) to Turkish.

(3) Belligerent status: The leader of the Kurdish rebellion, Abdullah Ocalan has been recently captured but is being tried as a common criminal by the Turks and will almost certainly be executed for terrorism when convicted.

How does the treatment by Serbs of Albanians in Kosovo compare?

(1) Language: Albanians in Kosovo study at state supported Albanian Language universities and Secondary schools. The Albanian Language has equal legal status to the Serbian language in Kosovo. Newspapers and books in Albanian are published freely.

(2) Ethnicity: Albanians are officially recognized as one (of the many) ethnic and religious groups in Kosovo.

(3) Belligerent status: The Serbian authorities have consented to parley with the ethnic Albanian Kosovo resistance (KLA), and accept in principle that an amnesty and reconciliation are the solution to the conflict.

Let no one think that the idea of this comparison is to make the point that the Serbs are angels and that anyone would be happy to be a Kosovo Albanian. I don't believe this and I do not ask you to believe this either. The point is only that if the decision to bomb Serbia and Kosovo had been decided on *humanitarian grounds* then it would have been NATO member Turkey, not Yugoslavia, on whom the bombs would now be falling.

So if you hold the view that the United States should be bombing Serbia please justify your policy with something other than the same tired "humanitarian" slop that the State Department has been of late feeding to the American People.

But if you are willing to abandon the fig leaf of "humanitarian war" and go naked out into the cold cruel world of Realpolitik then join me for a few minutes as I seek to explain what this very "non-humanitarian" war is really about.

Since this war is ostensibly being brought to you by NATO, lets look first at NATO itself. Just what is NATO and how does it form its policies?

Well, everyone seems to agree that NATO is an alliance whose policies are arrived at by open and democratic deliberation by its member countries.

That's right isn't it? No, in fact it's wrong. NATO's policymaking body, the North Atlantic Council (NAC) meets only in secret. During these secret sessions Member countries do not vote on policy—in fact there is no mechanism for voting at all in the North Atlantic Council.

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: maandag 27 december 1999 23:51
Aan: Globalreflexion; Ruza Despotovic
Onderwerp: The Salt Lake Tribune -- Ethnic Albanians Flee Buffer Zone (<http://www.sltrib.c>)

<<http://www.sltrib.com/Resources/images/615/Masts/StoryMast.gif>>

<<http://www.sltrib.com/Resources/images/615/ShadedBox.gif>>

<<http://www.sltrib.com/Resources/Images/Toolbar/20pxSpace.gif>> Today's Front Page
<<http://www.sltrib.com/1999/dec/t12261999.htm>> World and National News
<http://www.sltrib.com/1999/dec/12261999/nation_w/nation_w.htm> Utah
<<http://www.sltrib.com/1999/dec/12261999/utah/utah.htm>> Business
<<http://www.sltrib.com/1999/dec/12261999/business/business.htm>> Sports and Scores
<<http://www.sltrib.com/1999/dec/12261999/sports/sports.htm>> Opinion, Commentary and
Public Forum Letters <<http://www.sltrib.com/1999/dec/12261999/opinion/opinion.htm>> Travel
<<http://www.sltrib.com/1999/dec/12261999/Travel/Travel.htm>> Previous headline in list
<http://www.sltrib.com/1999/dec/12261999/nation_w/11391.htm> Next headline in list
<http://www.sltrib.com/1999/dec/12261999/nation_w/11378.htm>
<<http://www.sltrib.com/Resources/Images/Toolbar/20pxSpace.gif>>

Ethnic Albanians Flee Buffer Zone

Sunday, December 26, 1999

BY PAUL WATSON
LOS ANGELES TIMES

GRBAVCE, Yugoslavia -- High on a breathtaking hill in southern Serbia, beyond the reach of foreign troops patrolling nearby Kosovo, the only sound in this ethnic Albanian village is of dried corn stalks rustling in the autumn breeze.

Ethnic Albanians tilled this land for centuries before the Serbs gave up control of the neighboring province to NATO-led peacekeeping troops about six months ago. Then a silent exodus began, and all but one of the village's farmhouses were abandoned for fear that they might be the next targets of the Serbs.

An estimated 85,000 ethnic Albanians still live in this region of southern Serbia, mainly in a 482-square-mile area bordering Kosovo that many Albanian nationalists believe should be part of that province. But thousands have fled since the fate of the region's people was largely forgotten in NATO's victory over Yugoslav forces.

A buffer zone created around Kosovo by June's peace accord with NATO prohibits Serbian police and Yugoslav soldiers from entering only a small part of the region, leaving most of the ethnic Albanians feeling cut off and at risk, said Riza Halimi, president of the municipal assembly in Presevo, a city in southeastern Serbia.

Slayings, robberies and arson carried out by federal and Serbian forces, and years of political repression under Yugoslav President Slobodan Milosevic, have forced the continuing exodus, Halimi said in an interview at Presevo's City Hall.

"This situation is benefiting the Serbian authorities," Halimi added. "Their deceitful measures are contributing to a silent 'ethnic cleansing.' "

Ethnic Albanians in this region of Serbia received none of the benefits that came from NATO's bombing campaign but are suffering the consequences, Halimi said, because they aren't protected by almost 50,000 NATO-led peacekeeping troops just across the border in Kosovo -- although it too remains a part of Serbia, Yugoslavia's dominant republic.

In one of the few significant concessions Milosevic won for withstanding 78 days of airstrikes

st spring, NATO agreed to shrink the buffer zone along the Kosovo border that Yugoslav troops and Serbian police are not allowed to enter.

The Western demands that Milosevic had rejected at peace talks during the winter called for a "mutual safety zone" 15 miles deep, which would have protected most ethnic Albanians north and east of Kosovo's border.

But under the accord that ended the air war, the buffer zone was set at 3 miles deep. That left Yugoslav troops and Serbian police free to harass ethnic Albanians, Halimi said.

And the violence has cut both ways. Two Serbian police officers were seriously wounded last month when gunmen opened fire on the Serbs' vehicle in this area near the mainly ethnic Albanian village of Konculj, Yugoslavia's state-run news agency reported.

NATO officials, meanwhile, confirm that the alliance is concerned about occasional skirmishes across the border from Kosovo.

During the war and in the angry peace that followed, as many as 20,000 ethnic Albanians in the region fled to Kosovo or went into exile abroad; 1,200 of them are still living in a refugee camp in Macedonia, Halimi said.

His Party of Democratic Action wants to unite the mainly ethnic Albanian strip of southern Serbia with Kosovo, a demand that he concedes could lead to more violence if Kosovo moves closer to a complete break from Yugoslavia.

"It is a common fact that the Albanian population of this region makes a constitutive whole with the Albanian population living in Kosovo and Macedonia," Halimi's party said in a 1992 declaration.

To Serbian nationalists, that translates into the same demand for ethnic Albanian independence that led in 1998 to a vicious civil war in Kosovo -- a conflict ended only by the NATO air war.

Senior officers at Serbia's Interior Ministry police headquarters in Belgrade, the Serbian and Yugoslav capital, did not respond to requests for an interview on the situation in the border region.

Halimi used to be a high school physics teacher in Presevo, where before the war, about 42,000 people -- more than 90 percent of the city's population -- were ethnic Albanian. But Serbian authorities fired him and 11 other teachers in a purge of the Albanian-language education system, he said.

This region is so poorly developed that only 500 workers out of an estimated 45,000 have jobs in industry, and they earn only \$19 to \$25 a month, Halimi said. The Yugoslav army eliminated some of the best remaining jobs by turning a local shoe factory into a military base after the NATO-led force entered Kosovo.

Despite the campaign by Halimi's party to combine the region with Kosovo, where the overwhelming majority favors independence from Yugoslavia, the Serbian government has allowed him to stay in power in Presevo since 1992.

But Milosevic makes sure that the city assembly that Halimi leads is weak. Its only authority is over sports, cultural activities, child care, garbage collection and street cleaning.

Although Halimi is one of Milosevic's many political enemies, his efforts to work against the system from within may have helped prevent fighting in Kosovo from spilling into the rest of southern Serbia.

"Before and during the war, our opinion was that there was no reason for people to leave [our region]," Halimi said. "Why? Here we are taking part in all the institutions of the system. There were no incidents here before the bombing. And our official stand always concurred with the army's statements."

In Kosovo, the NATO-led peacekeeping force and a U.N. civilian administration are fighting what increasingly looks like a losing battle against ethnic Albanian extremists attacking Serbs and other minorities, who continue to flee almost daily slayings and kidnappings.

Western governments, including the United States, are still officially opposed to independence for Kosovo. But ethnic Albanian leaders across the political spectrum are determined to break from Yugoslavia, making it all the more difficult for NATO to "win the peace" and create a multiethnic democracy in Kosovo.

"If Kosovo ever becomes independent, and if present-day borders remain, people here would

like they were living in a ghetto, and they would silently leave," Halimi predicted.

<http://www.sltrib.com/Resources/images/615/STbottomLeft.gif> Prevoius headline in list
http://www.sltrib.com/1999/dec/12261999/nation_w/11391.htm Next headline in list
http://www.sltrib.com/1999/dec/12261999/nation_w/11378.htm
<http://www.sltrib.com/Resources/Images/STbottomRight.gif>

© Copyright 1999, The Salt Lake Tribune All material found on Utah OnLine is copyrighted The Salt Lake Tribune and associated news services. No material may be reproduced or reused without explicit permission from The Salt Lake Tribune.

<http://www.sltrib.com/Resources/images/615/spacer.gif> <<http://www.utahonline.net>>
<<http://www.sltrib.com>> <<http://www.slcitylights.com>> <<http://www.utahbound.com>>
<<http://www.tribtalk.com>> <<http://www.tribaccess.com>>
<http://www.sltrib.com/Resources/images/615/spacer.gif>

Bavram 4 -

u jru

BUITEN

Se
Se
K

Volgens Joost Schuijff, mede-
directeur van Bibl, een snel groei-
ende uitkomst.
se bezoekers lijkt de Internetop-
derhanders. Maar voor buitenland-
ven? Linke soep, volgens veel Ne-
ergens door de ruimte gaat zwe-
geven aan een computer, zodat het
102000.org/. Creditcardnummer
Ga hit for bestilling: http://www.eu-

hede van
n dat het
EK 2000
maen kent als

Zoubrings
Veevle

VOOR
mak

Aftrap kaartwerk

LISTEF

Internet ingezet; zwarthandelaren li

Van on
Michel

SKK

Etn
tern
afsp
drev
dooi
zen
of of
gepl
geen
golf
einde
mate
valle
visch
Alba
vang
Zoi
den
rens
Mace
nuut,
auto.
steder
vica,
In
meer
schaa
winke
levens
te be
door
vinden
gen al
laatste
voor z
ken.
In Pi
winkel,
meer o
van zal
ders kv
jacht ge

Harry T. (43) verheugt zich al-
 tegen personen.
vast. Niet meer naar de rechter?
ces al Primat", zegt hij. In 1975 kreeg hij
en in 18 maanden cel voor een poging
tot doodslag. In 1990 volgde 160
an de uur taakstraf, toen hij als beveil-
ingstbeambte een inbraak pleeg-
vondt. Waarna hij zijn baan verloor,
in wor- opnieuw inbraak, een auto stal en
nensen nog eens een poging tot inbraak
caat te deed. Voor de laatste zaken kreeg
e dienst 180, 180 en 90 uur taakstraf.
Nu volbrengt hij die in totaal
450 uur in de Derde Wereld-werk-
plaats in Amsterdam Osdorp. Op-
gewekt loont Harry T. een door-
hem gebouwd muurtje. "Ik ben
handig met de handjes." Tussen-
door gaat zijn mobiele telefoon -
bij neemt soms" wel eens zwart
en klasje aan.
De rechter, zegt Harry T., waar-
schuwde al. "De volgende keer
draai je de bak in, zet hij. En zelf
hoort, een deket plegen." Hij
woont in een garagebox, heeft een
ion aan schulden. "Dus als een of-
ficer me straks voor een klein
kraakje een taakstraf wil geven?
Dan krijg-ic er een kus van me

taart leidt een groep van in totaal 2000
to zijn land binnen. De groep werd opgevoerd
spakten tegengehouden in het gebied op
dat Macedonië niet naar Kosovo kan
vreden die er al zijn. De Kosovo-
de openlucht door te brengen. Macedonië
vluchtelingen vanochtend, mede onder leiding van
UNHCR. (Foto Reuters)

Kosovo: 'zuivering' Primakovs missie in Belgrado mislukt

LONDEN, DONNEDAG 31 MAART De verdrijving van Albanezen in Kosovo krijgt volgens Wester-
se regeringen en mensenrechtenorganisaties steeds duidelijker het karakter van een bewuste,
zorgvuldig geplande 'etnische zuivering' die gepaard gaat met ongekend geweld.

Dat geweld gaat onverminderd
veert nu gisteren de benide-
lingmissie van de Russische pro-
Federatie, omdat ze buiten de stad
het slachtoffer kunnen worden
van Serbische lande-
worden geregeld. Vandaag meld-
den in Macedonië aangekomen

lucht
stad
ijn
rijd
p elke
nu van

nen familielid of vriend, zodat...
mon krijgen van een graus brood of...
... met Macedonië is overgestoken. (Foto Reuters)

Kosovo: 'zuiveringen' en geweld

Primakovs missie in Belgrado mislukt

LONDEN, BONN, 31 MAART. De verdriving van Albanezen in Kosovo krijgt volgens Westerse regeringen en mensenrechtenorganisaties steeds duidelijker het karakter van een bewuste, zorgvuldig geplande 'etnische zuivering' die gepaard gaat met ongekend geweld.

Dat geweld gaat onvernield voort nu gisteren de bemiddelingssmissie van de Russische premier, Jevgeni Primakov in Belgrado, is mislukt.

De verhalen die vluchtelingen vertellen zijn niet in Kosovo zelf te verifiëren, maar ze zijn dermate eensluidend dat ze volgens regeringen en mensenrechtenorganisaties een hoge mate van geloofwaardigheid bezitten.

Gisteren werd gemeld dat de Serviërs met tanks en artillerie vanaf drie kanten het vuur hebben geopend op rond 50.000 samengepakte vluchtelingen in de Pagaruša vallei, vijftig kilometer ten zuidwesten van Pristina. Het kenmerkende doel van de beschietingen is de Albanezen de vierde kant op te drijven: richting Albanie. Bovendien werd gisteren duidelijk dat de Serviërs enkele voorsteden van de hoofdstad Pristina hebben omsingeld en de inwoners systematisch verdriven. Talrijke huizen in die voorsteden staan in brand.

De Internationale Helsinki Federatie meldde dat de Albanese bevolking van Pristina „is omsingeld en van alle kanten dreigt te worden verpletterd door Servische strijdkrachten en militie”. De Albanezen zijn desondanks bang om te vertrekken, aldus de

Federatie, omdat ze buiten de stad het slachtoffer kunnen worden van Servische dootschutters en alpersers. Deze week is de stad Peć (honderdduizend inwoners) zo goed als volledig verwoest. De Albanese inwoners zijn verdriven. De steden Shtica, Dobri Do, Oranovac, Djakovica en Brestovac zijn in hun geheel of gedeeltelijk platgebrand.

In totaal hebben de Serviërs in de week die is verstreken sinds het begin van de NAVO-bombardementen 118.000 Kosovo-Albanen Macedonië, Montenegro en Albanie overgejaagd. De VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR verwacht dat dit aantal eind deze week kan zijn opgelopen tot 150.000 of meer. In de buurlanden dreigt chaos te ontstaan door de enorme toestroom. In Montenegro zijn zelfs geen hulporganisaties aanwezig om de Kosovaren te helpen en beschikt de regering niet over de middelen.

In veel hoofdsteden in het Westen bestaat geen twiifel dat de Serviërs de 'etnische zuivering' bewust plannen. Op veel plaatsen staat een vloot van bussen klaar om de verdreven Albanezen naar de grens met Albanie te vervoeren. Dergelijk vervoer kan alleen met een goede centrale organisatie

worden geregeld. Vandaag meldt de media dat de Servische vluchtelingen in Pristina door de Serviërs te zijn gedwongen aan boord van een trein naar het buurland te gaan.

De Duitse minister van Defensie, Rudolf Scharping, zei gisteren dat Belgrado „binnen de komende weken gaat proberen van Kosovo een regio van verwoeste dorpen te maken, waarvan de mannelijke bevolking zal zijn geïnterneerd of vermoord en de rest zal zijn verdriven.” Kofi Annan, secretaris-generaal van de VN, stelde gisteren in zijn krachtigste uitspraak tot dusverre over het conflict dat „eens te meer de burgerbevolking de prijs betaalt voor een onopgelost politiek dispuut”. Hij hield de „de kwaadaardige en systematische campagne van etnische zuivering” in Kosovo.

De Joegoslavische vice-premier Vuk Draskovic erkende gisteren voor het eerst dat in Kosovo sprake is van wredeheden jegens burgers. „Emoties lopen op. Het is mogelijk dat er misschieten wredeheden worden gepleegd, maar die zijn geen strategie van de staat”, zo zei hij in een vragengesprek. (Reuters, AP, AFP)

• GEEN GRONDTOEPEN: pagina 9
• DOSSIER: www.nrc.nl

'Hij schoot er twee dood en gaf me een knipooeg'

Vluchtelingen uit Kosovo blijven in een schrikwekkend tempo de buurlanden Montenegro, Albanie en Macedonië binnenstromen. Elk van hen heeft een eigen verhaal van verdriving, plundering en moord.

Door onze redacteur
CEES BANNING

SKOPJE, 31 MAART. Met roodbetrande ogen, dodelijk vermoed, stap Nafija uit het taxibusje bij het politiebureau Bit-Pazar. In haar armen heeft zij een baby van zeven maanden in een rood skijpak. Haar andere drie kinderen klampen zich vast aan haar vuile blauwe rok. Vanochtend om zeven uur is de 27-jarige vrouw met haar vier kinderen de grens tussen Kosovo en Macedonië overgestoken. De trein waarin ze gisteren zat, werd teruggestuurd door de Macedonische grenswachten. „Na een paar kilometer werden we door de Serviërs ertuit gejaagd. We zijn de bossen in gevlucht en

te voet de grens overgestoken.” Ze gaat zitten en veegt af en toe haar tranen af aan het roze mutsje van de baby. Een plastic tas met een flesje water en wat kleren voor de kinderen is het enige dat ze bij zich heeft.

Bij het politiebureau in Skopje staan een paar honderd gevluchte Kosovaren in de rij om zich te laten registreren. Soms dagenlang. De politie werkt niet erg mee. De vluchtelingen die 20 mark door het hek duwen, krijgen voorrang. Omstanders laten dit gelaten over zich heen komen. Nafija heeft twee keer moeten vluchten.

Ruim twee weken geleden werd ze uit haar dorp Kremena verjaagd naar Pristina. „Binnen een uur moesten we ons huis verlaten. Wie na die tijd nog in het dorp werd gezien, zou worden doodgeschoten”, vertelt Nafija. Op weg naar Pristina keek ze om en zag zwarte rookwolken boven haar dorp. De Serviërs hadden gezegd dat Pristina veilig zou zijn. Met twee schoonzusters, schoonmoeders en negen kinderen werd de boerenfamilie in een oude school ondergebracht. De drie echtgenoten waren direct na de NAVO-

bombardementen en het daarop volgende Servische machtsvertoon de bergen in gevlucht.

„In een blauwe auto reden de Serviërs door het dorp, ze schoten in de lucht. Af en toe werd een geweer op een man gericht, maar ze haalden de trekker niet over. Ze wilden ons alleen maar bang maken.”

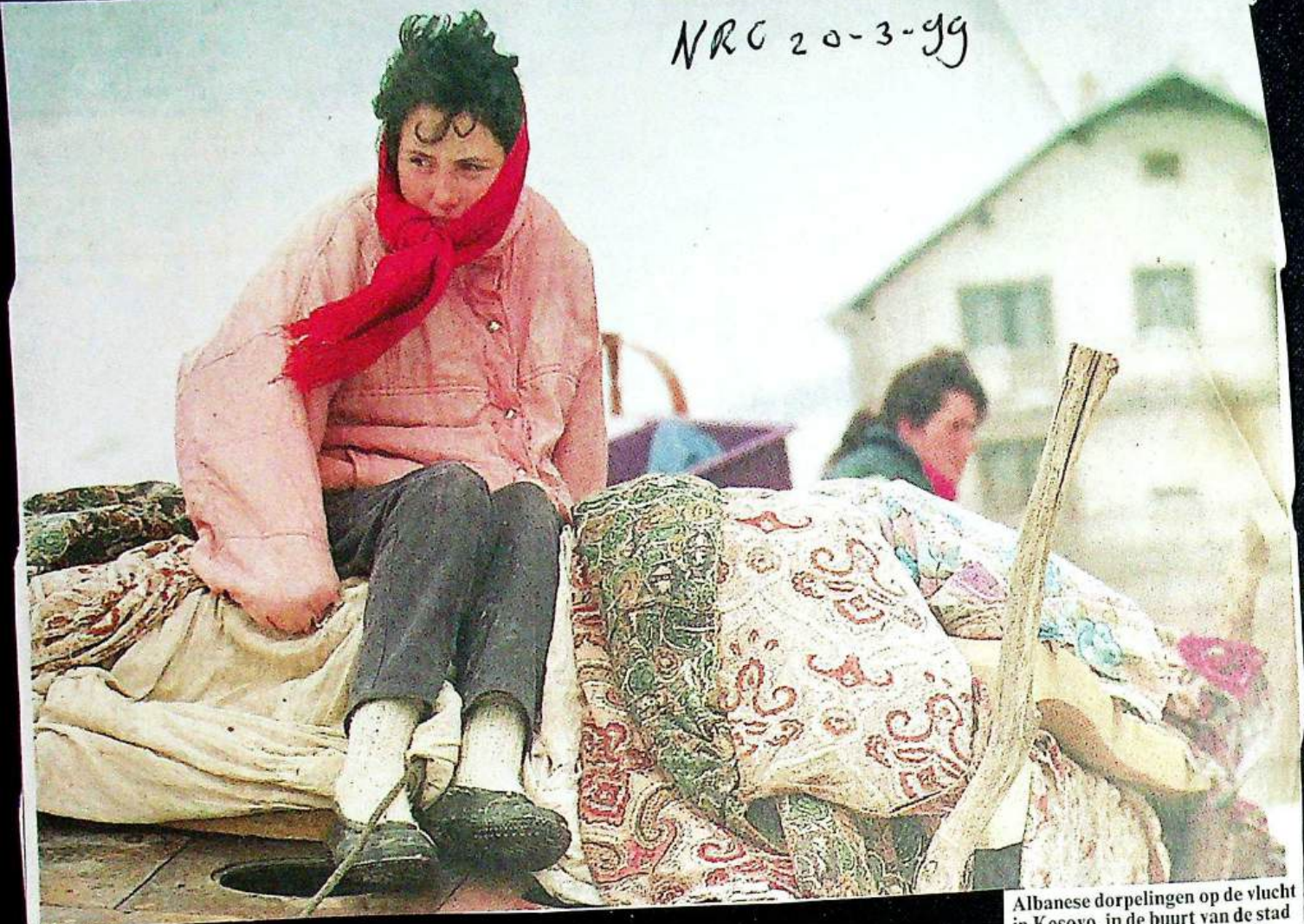
Begin deze week kreeg Nafija te horen dat ze op transport zou worden gesteld naar Skopje. „In Pristina mochten we de school niet verlaten, maar bijna de hele dag werd geschoten. ’s Nachts konden we niet slapen wegens de aanvallen van de vliegtuigen.” Door een raam zag ze drie Servische politiemannen met tien Albanese gevangenen door de straat lopen. Voor de school stonden ze stil. Twee werden voor haar ogen doodgeschoten door een Serviër. „Hij lachte en toen hij mij zag kijken gaf hij mij een knipooeg.” Nafija trekt met een hand haar hoofddoek naar beneden en drukt met de andere de baby stijf tegen haar aan. Ze denkt niet dat ze haar man ooit nog terug zal zien. „Er vielen zoveel doden. Waarom zou mijn man daar niet bij zijn.”

Een Macedonische soldaat leidt een groep van in totaal tweeduizend vluchtelingen uit Kosovo zijn land binnen. De groep werd aanvankelijk door de Macedonische soldaten tegengehouden in het grensgebied bij Blace, met het argument dat Macedonië niet meer Kosovaren kan gedwongen de nacht in de openlucht door te brengen. Macedonië hervatte de toelating van nieuwe vluchtelingen vanochtend, mede onder druk van de VN-hulporganisatie UNHCR. (Foto Reuters)

NRC 20-3-99

29-3-99

Albanese dorpelingen op de vlucht in Kosovo, in de buurt van de stad Glogovac. Sinds december zijn 60.000 Kosovaren voor de strijd op de vlucht geslagen. Een op elke vijf inwoners van Kosovo is nu van huis en haard verdreven.

(Foto AP)

Vluchtelingen uit Kosovo trekken over de Albanese grens bij het plaatsje Morini.

Russische premier naar Belgrado 'Humanitaire ramp' in Kosovo

99

BRUSSEL, TIRANA, 29 MAART. De NAVO concentreert sinds gisteren haar luchtaanvallen op Joegoslavië vooral op Servische doelen in Kosovo. Bij de NAVO groeit de zorg over de 'etnische zuivering' door de Serviërs in Kosovo. Ruim 80.000 Kosovaren zijn naar buurlanden gevlucht met gruwelijke verhalen over moord en etnische zuivering. De Russische premier Primakov gaat morgen naar Belgrado voor een bemiddelingspoging.

Volgens de Britse minister van Defensie worden dorpen in Kosovo letterlijk van de kaart geveegd. Zijn Duitse collega sprak van „genocide” door de Serviërs. Volgens Kosovo-bemiddelaar Christopher Hill is de etnische zuivering in Belgrado gepland en voorbereid en een NAVO-woordvoerder zei gisteren dat „we op de rand staan van een grote humanitaire catastrofe, zoals we sinds het slot van de Tweede Wereldoorlog niet meer hebben gezien”. In Priština wonden vele branden: tachtig procent van alle winkels van Albanen in de stad is geplunderd en in brand gestoken. Volgens sommige bronnen zijn bij de verdrijvingsacties paramilitaire formaties uit Servië en Bosnië betrokken. De leider van de Kosovo-Albanen, Ibrahim Rugova, is ondergedoken nadat zijn huis in Priština in brand was gestoken.

De NAVO verloor zaterdagavond voor het eerst een vliegtuig in de campagne: een F-117A - Stealth bommenwerper stortte neer bij het dorp Budjanovci, op vijftig kilometer van Belgrado. De piloot werd door een commando-eenheid gered. Volgens de Serviërs werd het toestel - dat voor radar zo goed als onzichtbaar heet te zijn - voor afweergeschut neergehaald.

De NAVO heeft zich over de oorzaak nog niet uitgelaten. De NAVO sprak wel Servische meldingen tegen dat dit weekeinde tien NAVO-toestellen zijn neergehaald. Volgens de NAVO zijn, afgezien van de Stealth, alle toestellen veilig op hun bases teruggekeerd.

Een Russische minister meldde vandaag dat bij de NAVO-bombardementen duizend doden zijn gevallen. In Belgrado zijn geen dodencijfers gegeven.

De berichten over etnische zuiveringen brachten de NAVO er gisteren toe 'fase 2' in de luchtoperaties af te kondigen. De eerste fase richtte zich op de luchtverdediging. Hoewel dit weekeinde nog vele doelen in Servië en Montenegro, bij Belgrado, Niš, Čačak, Loznica, Kragujevac, Sombor en Podgorica zijn bestookt, concentreren de luchtacties zich nu vooral op de Servische en Joegoslavische strijdkrachten in Kosovo, hun tanks, kazernes en barakken, artillerie, mobiele commandocentra en troepen. Gisteravond werden zestien aanvallen op Priština uitgevoerd. Vannacht werden doelen in Priština, Gnjilane en Djakovica bestookt. De VS en Groot-Brittannië hebben extra vliegtuigen voor de campagne ter beschikking gesteld.

In Albanië zijn sinds zaterdag

70.000 vaak uitgeputte Albanese vluchtelingen aangekomen uit Kosovo. Vandaag sloten de Serviërs de grens met Albanië omdat de toevloed te groot was. In Montenegro kwamen 10.000 Kosovaren aan (er zouden er nog 30.000 onderweg zijn) en in Macedonië enkele duizenden. De meesten waren vrouwen en kinderen, die vertellen hoe hun mannen gevangen waren genomen en met onbekende bestemming waren weggevoerd. In Djakovica, bij de grens met Albanië, zouden honderden Albanen door Serviërs zijn vermoord. In een rivier werden de lijken van 33 Albanen geteld. Veel vluchtelingen moesten bij het verlaten van Kosovo al hun bezittingen afgeven, zelfs hun identiteitspapieren, dit kennelijk om hun terugkeer naar Kosovo onmogelijk te maken. Gisteren kwam ook een stroom vluchtelingen uit de Sandzak op gang: vijfduizend moslims uit dit tot Servië behorende gebied ten noordwesten van Kosovo vluchtten naar Bosnië uit vrees voor etnisch geweld. (Reuters, AP, AFP)

- STEALTH: pagina 4
- REACTIES: pagina 5
- HOOFDARTIKEL: pagina 7
- DOSSIER: www.nrc.nl

Grote aantallen vluchtelingen stromen uit Kosovo Macedonië binnen. Hun komst leidt tot spanningen en geruchten.

Door onze redacteur
CEES BANNING
SKOPJE, 29 MAART. Luma Adem kijkt naar zijn koeien en huilt. De 29-jarige boer is met zijn vrouw en twee kinderen gevlucht uit Globočica, een klein gehucht op de grens van Macedonië en Kosovo. Vanaf een heuvel in Kosovo, een paar honderd meter van de grensovergang, kan Adem zijn vijf koeien met kalveren zien grazen op de weide bij zijn huis. Hij vluchtte met zijn gezin een dag na de NAVO-bombardementen op Joegoslavië en Kosovo. „Na de eerste aanval reed een Servische tank met provocerende militairen door ons dorp”, legt de Albanese uit. „We hebben direct de tassen gepakt en zijn in de avondschemering gevlucht.” Niet via de grensovergang in het dorp, maar door de weilanden. „Ik wilde

We pakten onze tassen en trokken de schemering in

niet het risico nemen dat ze ons bij de grens terug zouden sturen. De weg door de weilanden was relatief veilig. Ik wist precies waar de Serviërs mijnen hadden gelegd.” Over de grens werd het gezin opgewacht door familie en naar het meer zuidelijk gelegen Tetovo gebracht. Sindsdien maakt Adem dagelijks de reis van zo'n 25 kilometer. „De eerste keer had ik een verrekijker bij me”, vertelt hij terwijl hij zijn huis aanwijst. „Ik zag door de ramen dat de Serviërs onze huisraad hadden vernield. Dat hoefde ik niet weer te zien. En met het blote oog kan ik mijn koeien ook wel in de gaten houden.” Het

is zondagmiddag drie uur, koud en op de heuvel ontmoet Adem zijn eveneens gevluchte buurman Luma Afet. „In Globočica blijven zou gelijk staan aan zelfmoord”, zegt de man, gekleed in een blauw Adidas-jack. Hij biedt zijn buurman een sigaret aan en samen tuieren ze naar het nagenoeg uitgestorven dorp tussen de met sneeuw bedekte bergtoppen. Af en toe is een Servische militair zichtbaar. Bij de grensovergang houden speciaal opgeleide Macedonische politie-eenheden met kogelvrije vesten en kalasjnikovs in de aanslag de wacht. Zij hebben het rustig. Vandaag is nog niemand de

grens gepasseerd. „Geen wonder”, schampert Afet. „Veel te gevaarlijk. Achter de heuvels zijn de moordcommando's actief.”

Veel Kosovo-Albanen ontvluchten Kosovo nu via de Albanese grens of via de moeilijk begaanbare bergpassen. Ook Afet heeft met zijn gezin onderdak gevonden Tetovo. De Macedonische stad in het grensgebied met Albanië en Kosovo biedt onderdak aan veel vluchtelingen. Van de zes miljoen etnische Albanen leven er ruim drie miljoen in de republiek Albanië. Bijna twee miljoen stonden in Kosovo geregistreerd voordat de oorlog begon en de rest woont in een straal van 25 kilometer rondom Tetovo. Bij de eerste hulppost van het ziekenhuis van de stad is het druk. Veel vrouwen met huilende baby's. „Vluchtelingen”, legt een verpleegster uit. Na haar bemiddeling wil een vrouw haar verhaal vertellen. Ze woonde in Babinmost, een klein dorpje in de buurt van Priština, de hoofdstad van Kosovo. [• Vervolg MACEDONIË: pagina 4]

Servische doodseskaders heersen in de straten

Kosovaren op de vlucht

Van onze correspondent
Michel Maas

SKOPJE

Etnische zuivering is nog de enige term die dekt wat zich in Kosovo afspeelt. Albanen worden verdreven door geweld, door angst, door gebrek aan voedsel. Albanen worden vermoord – en massen of één voor één – steden worden geplunderd en staan in brand en geen bombardement kan aan deze golf van ellende en geweld een einde maken. Integendeel: naarmate er meer bommen uit de lucht vallen wordt op de grond het Servische geweld tegen de Kosovo-Albanen vuiler, harder en omvangrijker.

Zondag steken elk uur honderden Albanen de belangrijkste grensovergang tussen Kosovo en Macedonië over. Eén auto per minuut, minstens vijf mensen per auto. De meesten ontvluchten de steden: Prizren, Urosevac, Djakovica, Pristina.

In de steden is geen voedsel meer te krijgen. Niet omdat het schaars is, maar omdat er geen winkels meer zijn, en omdat het levensgevaarlijk is om je op straat te begeven die wordt beheerst door doodseskaders. Buiten bevinden zich volgens de vluchtelingen alleen nog Serviërs, die de laatste winkels leegplunderen voor ze in brand worden gestoken.

In Pristina staat geen Albanese winkel, geen café, geen restaurant meer overeind. Op de eigenaren van zaken waar veel buitenlanders kwamen, wordt nog steeds jacht gemaakt.

De oude binnenstad van Djakovica is verwoest. Het centrum van Pec en enkele andere wijken zijn uitgebrand. Volgens inwoners liggen in Pec de lijken op straat. Ook in Podujevo, Glogovac, Srbica, Suva Reka, Orahovac, Stimlje, Kosovo Polje en Komoran worden branden.

Veel vluchtelingen zijn niet door vuur, honger of angst, maar direct door de Servische politie het land uit gejaagd. In alle steden zijn wijken ontruimd. Nadat zaterdag al twintigduizend mensen de heropende grensovergangen naar Macedonië passeerden, schuift ook zondag auto na auto na auto voorbij naar Macedonië.

Tussen de auto's schuifelen voetgangers de grens over. Atka Suma was de laatste inwoner van het dorp Rezance. De 63-jarige was in het dorp achtergebleven om over het vee te waken. Tot zondag de politie kwam en hem aantroef.

'Wat doe je hier nog', zeiden de agenten. 'Rot op. Ga naar Albanië, waar je thuishoort.' Zijn gekneusde en opgezwollen gezicht vertelt hoe hij is behandeld.

Aan de grens met Albanië wachten zondag vijftigduizend andere vluchtelingen om eveneens het gevaarlijke Kosovo te verlaten. Zij vertellen hoe in het dorp Goden dertien, anderen zeggen twintig, onderwijzers zijn opgehangen. Zij vertellen hoe in het brandende Djakovica honderden, anderen zeggen duizend, mensen de dood hebben gevonden.

De Britse minister van Defensie Robertson neemt dat bericht zondagochtend uiterst serieus. Maar

Zuiveringen in Kosovo

of het waar is, is bijna niet te achterhalen. Het valt alleen te vrezen. Omdat de berichten die wel gecontroleerd kunnen worden al zo angstaanjagend waar zijn.

Vrijdagavond om negen uur is een Servische eenheid Velika Krusa en enkele dorpen in de omgeving – niet ver van Orahovac – binnengevallen. Zaterdagochtend worden in Velika Krusa 25 lijken gevonden; mannen, vrouwen en kinderen.

Bij Bela Crkva liggen dertien lichamen: acht kinderen, drie vrouwen en twee mannen: de familie Zhunici en het vluchtelingengezin dat bij hen onderdak had gezocht. In een ander dorp worden twee oude mannen dood aangetroffen. Zij zaten in een rolstoel, en zijn in hun huizen verbrand. Her en der worden nog wat afzonderlijke doden gevonden – in totaal zestig.

Zoveel is zeker. Maar de vrees bestaat dat alleen in die regio er veel en veel

meer doden zijn gevallen.

Twee overlevenden vertellen hoe Albanen per bus uit Kosovska Mitrovica naar het noorden wilden wegvlugten. De bus werd aangehouden, ongeveer twintig inzittenden werden een greppel ingejaagd en daar doodgeschoten.

Ook zoveel is zeker.

Telefonisch melden inwoners van Vucitrn dat het hele stadje is afgebrand. De laatste bewoners wachten naar eigen zeggen op het moment dat ook zij door de Serviërs worden afgevoerd. In de dorpen Vucak en Trdevc zitten zaterdag nog zeventigduizend, en in Tushila tienduizend vluchtelingen op nog geen kilometer van de Servische troepen. Hoe hun toestand zondag is, is niet te achterhalen.

Ondertussen worden de restanten van het Kosovo Bevrijdingsleger (UCK) op diverse plaatsen onder de voet gelopen. In de Lap-regio, een gebied rond Podujevo dat tot een maand geleden vast in UCK-handen was, liggen tientallen dorpen onder vuur. Ook vliegtuigen worden door de Serviërs ingezet. Twee Joegoslavische MiG's bombarderen – zaterdagochtend – het dorp Berisha.

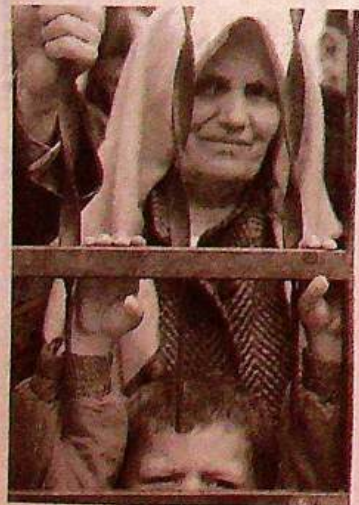
In de hoofdstad Pristina gaat ook in het weekeinde de jacht op intellectuelen door. Nadat vorige week de mensenrechtenactivist Bajram Kelmendi en zijn twee zoons waren ontvoerd en vermoord, is nu Veton Surroj, hoofdredacteur van de krant *Koha Ditore* en een van de Albanese onderhandelaars in Rambouillet opgepakt. Zoveel is zeker. Alleen of hij nog leeft, is niet zo zeker meer.

En uit Kosovo gevluchte Albanese en haar kleinzoon wachten op eten bij een uitdeelpunt in Skopje. FOTO REUTERS

MAANDAG 29 MAART 1999

BUITENLAND

(Foto Reuters)

Kosovaren bereiken de Albanese grenspost Morina. (Foto AP)

Kosovo 1999: 'etnische zuivering'. (Foto AP)

Een familie uit Kosovo bereikt Macedonië. (Foto AP)

Vluchtelingen staan in file voor de grens

32-3-95

(Van onze redacte buitenland)
AMSTERDAM - Voor de grens met Macedonië staat een file van zeker tien kilometer van etnisch Albanese vluchtelingen. Duizenden mannen, vrouwen en kinderen wachten in hun auto om Kosovo te verlaten.

Mensen die geen geldige papieren hebben, wordt de toegang tot Macedonië geweigerd. De Servische politie heeft een groot aantal vluchtelingen hun identiteitspapieren bij het verlaten van Kosovo afgepakt. Zij verblijven nu in een stuk niemandsland tus-

sen Kosovo en Macedonië. De exodus van vluchtelingen uit Kosovo dreigt een humanitaire ramp te worden. Een half miljoen Kosovaren zijn op de vlucht geslagen voor de plunderende en moordende Servische paramilitairen.

Elk uur steken vierduizend vluchtelingen de grens met Albanië over. In het land zijn al honderdduizend Kosovaren gearriveerd. Gisterochtend sloot Joegoslavië gedurende een aantal uren de grensovergangen van Kosovo naar Albanië, omdat de grensbewaking de grote stroom vluchtelingen niet meer aankon.

De situatie aan de grens is volgens het Rode Kruis chaotisch. De ontheemden komen te voet, met tractoren of vrachtwagens. De rij vluchtelingen bereikt lengtes van zestien kilometer. Het gaat voornamelijk om vrouwen, kinderen en ouderen. Het Albanese parlement kwam gisteren bijeen voor crisisberaad over de vluchtelingenstroom.

Ook de Joegoslavische deelrepubliek Montenegro herbergt zeker twintigduizend vluchtelingen uit Kosovo. Zij kunnen volgens de Montenegrijnse president Djukanovic politieke en sociale problemen in zijn land veroorzaken.

Djukanovic, een verticaard tegenstander van Joegoslavisch president Milosevic, herhaalde gisteren dat de NAVO-aanvalLEN een bedreiging vormen voor de stabiliteit in zijn land.

Frankrijk wil dat Duitsland als voorzitter van de Europese Unie een internationale conferentie bijeenroep over de humanitaire hulp aan de vluchtelingen uit Kosovo. Aan een dergelijke conferentie moeten volgens het Franse ministerie van Buitenlandse Zaken onder andere ook de OVSE en de VN-vluchtelingenorganisatie deelnemen.

Duitsland heeft al aangekon-

digd te willen praten over de hulp aan vluchtelingen. Bonn beloofde Macedonië vijftien miljoen gulden, bovenop de veertig miljoen gulden die de Europese Commissie eerder beschikbaar stelde.

De Britse premier, Tony Blair, stelde ruim dertig miljoen gulden in het voorzichtige Rome heeft besloten 5600 tenten, 40.000 slaapzakken, 20.000 matrassen en drinkwatertranks te sturen. Italië vreest dat Kosovaren vluchtelingen de riskante oversteek naar Italië zullen maken, als de opvang in de buurlanden niet goed geregeld is. Tijdens de burgeroorlog in Albanië kreeg Italië te maken met een enorme vluchtelingenstroom.

De VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR treft voorbereidingen om in Noord-Albanië opvangcentra in te richten.

"Voedsel, tenten, dekens, plastic en allerhande voorzieningen worden aangevoerd. De situatie wordt met het uur slechter," aldus een UNHCR-woordvoerder.

Volgens hem worden de meeste vluchtelingen vooralsnog opgevangen bij familie: "Maar dat kan wel eens onvoldoende blijven, nu de stroom vluchtelingen blijft groeien."

FOTO AP

Montenegro voert.

Albanese vluchtelingen, verdreven uit de stad Pec in Kosovo, wachten in de laadbak van een vrachtwagen aan de grens met Montenegro op toelating.

FOTO AP

Al 118 000 op de vlucht

Vrees voor lot van gevangen Albanezen in stadion van Kosovaarse hoofdstad Pristina

Etnische zuivering

redactie buitenland

AMSTERDAM - Het Joegoslavijsche leger heeft sinds vorige week 118 000 etnische Albanezen op de vlucht gejaagd. De toestand in Kosovo is verschrikkelijk, zei een woordvoerder van de Navo gisteren.

Volgens de Navo is de tweede stad van Kosovo, Pec, vrijwel geheel verwoest. Daarnaast zijn duizenden Albanezen uit Prizren, in het zuiden van Kosovo, gedwongen naar de Albanese grens te marcheren. De woordvoerder van de Navo vergeleek de huidige evacuatie met de gedwongen uitzetting van de inwoners van de Cambodjaanse hoofdstad Phnom Penh door de maoïstische Rode Khmer in 1979.

De VS zeggen 'aanwijzingen te hebben voor potentiële genocide' in Kosovo. Volgens het Witte Huis komen er inlichtingen binnen over gruweldaden en 'duidelijke voorbeelden van etnische zuivering'.

De partij van de gematigde Kosovaarse leider Ibrahim Rugova, de Democratische Liga van Kosovo, vreest een bloedbad in de hoofdstad Pristina als de Navo daar niet op korte termijn ingrijpt. De partij heeft uit Pristina vernomen dat gewapende Serviërs zijn begonnen met het hergroeperen van de Albanezen die in het stadion van de stad zitten. Met welk doel dit gebeurt, is niet duidelijk.

Servische troepen hebben, gesteund door gepantserde voertuigen en artillerie, een aanval ingezet op Pagarusa vallei in Kosovo waar zich 50 000 Albanese vluch-

telingen bevinden. „Servische veiligheidstroepen gebruiken tanks en gepantserde troepen-voertuigen ter ondersteuning van de aanval”, aldus een Westerse diplomaat die zich beriep op informatie van bronnen in Kosovo. „Ze proberen vanaf drie kanten, Malesevo, Suva Reka en Orahovac een doorbraak te forceren. We denken dat het doel van de operatie tweeledig is; het vernietigen van de strijdkrachten van het UCK en het verdrijven van vluchtelingen uit het gebied in de richting van Albanië.”

Elders in Kosovo staan volgens de Navo zes steden en dorpen deels of geheel in brand: de hoofdstad Pristina, Srbica in het noorden, Dobri Do in het midden

van het land en de zuidelijke steden Orahovac, Djakovica en Brestovac. De branden zijn aangestoken door Servische soldaten, die zo de bewoners uit hun huizen willen verjagen.

De grote stroom vluchtelingen uit Kosovo houdt onverminderd aan. Volgens de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR zijn er sinds het weekeinde in totaal 65 000 mensen de grens met Noord-Albanië overgestoken.

De Europese Commissie stelt 55 miljoen gulden beschikbaar voor de opvang van vluchtelingen. Een vliegtuig met Britse hulp voor de vluchtelingen uit Kosovo in Albanië is gisteren vertrokken. Ook Duitsland heeft een eerste hulpvlucht gestuurd.

Beyram hoopt eens in Kosovo terug te keren

Vluchtelingen

Hans Masselink

VERVOLG VAN PAGINA 1

Bij de grenspost Blace, langs de hoofdweg tussen Pristina en Skopje, druppelen de vluchtelingen binnen. Een vrouw uit Pristina vertelt in vloeiend Engels hoe de toestand aan de Joegoslavijsche zijde van de grens is. Luman Kambiri heeft in de hoofdstad van Kosovo regelmatig als tolk gewerkt voor buitenlanders. Maandag vertrok ze met een groep andere mensen om half drie uit de hoofdstad met een auto, anderhalf uur later was ze bij de grens. Daarna heeft ze daar nog twaalf uur gewacht. Drie keer werden ze onderweg aangehouden, een keer door gemaskeerde mannen. In totaal moesten ze ruim duizend gulden aan geld, plus de auto inleveren. Ze werden correct behandeld, zegt ze.

In Skopje zelf bivakkeren enkele honderden Albanezen voor het politiebureau, waar ze zich willen laten registreren. De mannen staan bij de hekken, even verderop zitten de vrouwen met hun kinderen. Een oude man, Shabedin Zuri, vertelt hoe hij met een groep van 27 personen door de bergen uit het dorp Ele-sam is gekomen. Hij weet van twee mensen die werden vermoord, twee anderen liepen op mijnen. Ze hebben hen in Macedonië begraven. Alle huizen van zijn dorp werden in brand gesto-

ken, nadat alle kostbare spullen in vrachtwagens waren geladen. De mannen werden naar een kazerne geleid, de ouderen mochten terugkeren.

Melici Beyram, eveneens een oudere man, vertelt in gebrekkig Duits (hij werkte vijf maanden in het Oostenrijkse Linz), hoe hij met zeven kinderen en zijn vrouw door de bergen is gevlucht. Ook alle huizen in zijn dorp Jankovic werden verbrand. Hij heeft geen moorden gezien. Op een moment werd er aan de deur geklopt, een man sprak hem aan: *Dobar dan*, goeiedag, zei hij in het Servisch. Beyram antwoordde in het Albanees en kreeg direct een vuist in zijn gezicht. Zijn kostbare tv en telefoon werden afgenomen. Beyram hoopt eens terug te keren. „Maar eerst zou ik wel weer in Oostenrijk willen werken, zodat ik allemaal nieuwe spullen kan kopen.”

In Radusa, ten noordwesten van Skopje, en net achter de bergachtige grens met Kosovo gelegen, waren maandag vijfhonderd mensen aangekomen. Bij het plaatsje bevindt zich een flink kamp. Voor Bosnische vluchtelingen. Nog van een vorige oorlog. Op een veldje voetballen een paar jongens. Hier zou nog voldoende plaats zijn voor de ontheemden uit Kosovo. Maar zij hebben een andere status dan de Bosniërs, het is de bedoeling dat de Albanezen uit Joegoslavië zich voegen bij de Albanezen in Macedonië.

Noodkreet VN aan wereld: Duizenden tonnen voedsel hard nodig

Van onze redactie buitenland

AMSTERDAM, donderdag

Het Wereldvoedselprogramma van de Verenigde Naties (WFP) heeft de internationale gemeenschap gisteren met kracht opgeroepen voedsel en hulp te verstrekken voor de uit Kosovo verjaagde etnische Albanezen die hun toevlucht hebben gezocht in Albanië, Macedonië en Montenegro.

Het WFP heeft nu nog voor ongeveer 200.000 mensen vier maanden voedsel, maar verwacht gezien de aanhoudende exodus nog zo'n 10.000 ton voedsel nodig te hebben. Er verblijven nu naar schatting zo'n 120.000 vluchtelingen in Albanië, Macedonië en Montenegro.

wel zo zal zijn, omdat dan de hongersnood in de Servische provincie zal toeslaan.

Landen binnen en buiten de Europese Unie hebben al tientallen miljoenen beschikbaar gesteld voor de opvang van vluchtelingen in de buurlanden van het oorlogsgebied.

Omdat van alle kanten hulp wordt gevraagd en geboden, wordt de roep om een betere coördinatie steeds luider. De Franse president Chirac heeft de EU opgeroepen tot een ministeriële bijeenkomst voor de coördinatie van de hulp.

Verschillende vliegtuigen zijn gisteren al volgepakt met hulpgoederen in Macedonië en Albanië geland. De komende dagen zullen nog tientallen toestellen in de regio neerstrijken. Deze zullen echter eerder honderden, dan de gewenste duizenden tonnen voedsel bevatten.

Hongersnood

De situatie in de Kosovo omringende landen is nog niet catastrofaal. De vluchtelingen komen er niet uitgehongerd de grens over. Nog niet, want het WFP verwacht dat dat binnen tien tot veertien dagen

Met uitgestrekte handjes wachten Kosovaarse kinderen af of zij ook een blikje honing krijgen. De voedselhulp werd uitgedeeld bij de grensplaats Blace waar duizenden etnisch Albanese vluchtelingen wachten op vervoer naar een veilige locatie.

FOTO: REUTERS

PEĆ, 31 MAART. Zaterdag, tegen het middaguur stonden de 39-jarige Shaqir Zhushi en elf familieleden, samen met duizenden andere etnische Albanezen, in een lange rij voor een wachtpost van Servische troepen bij een brug in het westen van de stad Peć. Vrijdagnacht hadden ze te horen gekregen dat ze hun huizen onmiddellijk dienden te verlaten en dat ze er niet op hoefden te rekenen ooit nog te kunnen terugkeren.

Bij de wachtpost werd iedereen gefouilleerd. Hun papieren werden grondig bekeken, en geld en juwelen werd hen afgenomen. Achter zich konden de mensen zien hoe veel van hun huizen in brand waren gestoken.

Toen Zhushi bij de wachtpost aankwam moest hij uit de rij naar voren komen. Hij werd eruit gepikt door een man die Jura heette, een Serviër met wie Zhushi zeventien

Door wie wil je worden gedood?

jaar had samengewerkt in een fabriek in Peć. Hij werd meegenomen naar een winkel onder aan de brug, waar hij door Jura en vier anderen – van wie er drie gemaskerd waren – werd geschopt en geslagen. Zhushi werd ervan beschuldigd in Loda gewoond te hebben, een stadje ten zuiden van Peć. Hij realiseerde zich het gevaar van die beschuldiging want Loda gold als een bolwerk van het Kosovo bevrijdingsleger UÇK.

Jura keek hem aan en vroeg: „Door wie wil je gedood worden?“. Bijna had Zhushi gezegd: 'Doe wat je niet laten kunt', maar hij bedacht zich. In plaats daarvan zei hij tegen Jura: „Mijn broer heeft gezien dat jij me uit de rij haalde en hij kent je ook. Ik ben niet degene die jullie zoeken.“ Kennelijk schrok Jura van het feit dat er getuigen waren van wat hij hier uitvoerde. Hij vroeg Zhushi waar zijn broer gebleven was. Maar die was intussen al langvertrokken. Daarop werd Zhushi vrijgelaten.

Zhushi wist een dag later Montenegro te bereiken. Hij heeft geen idee waar zijn twee broers, zijn beide zussen, zijn moeder, zijn tante en zijn drie kinderen gebleven zijn. Hij kan slechts hopen dat ze Montenegro bereikt hebben en dat hij ze daar zal terugvinden. (Washington Post)

Bang voor wraak

MORINI, 31 MAART. In de stad Prizren wordt de Albanese bevolking volgens Cegu Sokoli niet systematisch verjaagd. Sokoli, zelf inmiddels met haar man veilig in Albanië aangekomen, vertelt dat de Serviërs dit weekeinde met lijsten kwamen waarop de namen stonden van families die weg moesten. Maar volgens haar proberen ook de andere Albanezen de stad te ontvluchten, omdat ze inmiddels doodsbenuwd zijn. Albanese vrienden, die Sokoli en haar man met de auto naar de grens zouden brengen, zagen daar van af uit vrees voor wraak.

Sokoli zag bij haar vertrek hoe

Servische milities de straat in beslag namen, winkels plunderden en huizen vernielden. Ze waren, behalve met vuurwapens, bewapend met zware messen en handgranaten. Sokoli vreest dat dit het moment is waarop oude vetes worden uitgevochten. Serviërs die ruzie hebben met Albanese families zien hun kans schoon.

Sokoli heeft gezien hoe de Serviërs Albanese vrachtwagens in beslag nemen en ze volladen met wapens. De vrachtwagens worden in bevolkte Albanese wijken neergezet, waar ze veilig zijn voor bombardementen van de NAVO. „Ik heb tanks zien staan in busstations, in een ziekenhuis en bij een begraafplaats“ vertelt Sokoli, die eraan toevoegde dat ook het gerucht gaat dat tanks dwars door muren van Albanese huizen worden gereden om ze in veiligheid te brengen. (The Independent)

BLACE, 31 MAART. Blenim Mita, 44 jaar, heeft getwijfeld of hij Priština, de hoofdstad van Kosovo waar hij een goed lopende garage had, zou verlaten. Pas toen een Servische buurman bewapend zijn huis binnenkwam en zei dat ze onmiddellijk moesten vertrekken als ze niet gedood wilden worden door de milities van Arkan, wist Mita dat hij geen keuze meer had. Hij verstopte de 20.000 Duitse mark die hij voor de zekerheid thuis bewaarde, in de schoen van zijn 4-jarige zoontje Gem en vertrok met zijn familie in zijn zilverkleurige Audi Quattro.

Aan de rand van Priština stuitte Mita op een eerste wachtpost van Serviërs. Ze eisten 1000 mark. Als Mita al had getwijfeld of hij zou betalen, dan werd hij wel op andere gedachten gebracht door een tafereel dat zich even verderop afspeelde. Een vriend die zijn geld niet tij-

Arm of rijk, we zijn allemaal op de vlucht

dig kon vinden werd uit de auto gesleept en in elkaar geslagen, ook de rest van de familie moest uitstappen en kreeg klappen. Daarna werd de auto in beslag genomen en de familie moest zijn reis te voet voortzetten.

Twee keer kwam Mita in Kosovo zelf andere wachtposten tegen en telkens moest hij betalen. Aangekomen bij de Macedonische grens moest de familie negen uur wachten voordat ze het land bin-

nenmochten. Mita was doodsbenuwd dat de Macedoniërs op het laatste moment de grens zouden sluiten en hen terug zouden sturen. Uiteindelijk bracht ook hier een forse betaling aan de Macedonische grenswachten uitkomst.

Mita, die met zijn familie vlak over de grens in het stadje Blace is aangekomen, wil van het resterende geld een appartement huren in de Macedonische hoofdstad Skopje. En elders een nieuw bestaan opbouwen. Terugkeer naar Kosovo acht hij uitgesloten. „De Serviërs hebben hun versie van de neutronbom laten vallen“, zegt zijn vrouw, die in het onderwijs heeft gewerkt. „Onze stad, ons bedrijf en ons huis staan er nog, maar de mensen zijn verdwenen.“

Het maakt volgens Mita op dit moment niet uit of men arm of rijk is. „We zijn allemaal vluchtelingen.“ (The Guardian)

de grens met Macedonië is overgestoken. (Foto Reuters)

Etnisch Albanese vluchtelingen kijken uit de trein die Macedonië gisteren terugstuurde naar Kosovo.

FOTO EPA

De trein moet terug naar Kosovo

Vluchtelingen

Hans Masselink

SKOPE - Het is een verrassing. Plotseling komt bij de grensplaats Blace, waar de vluchtelingen uit Kosovo het buurland Macedonië binnenstromen, een trein het land binnen. Tot op de laatste plaats, ook in de gangpaden en op de balkons, gevuld met bewoners uit het buurland. Sommigen hangen uit de raampjes en zwaaien.

De trein uit Pristina verdwijnt uit het oog, komt niet aan op het centrale station van de Macedonische hoofdstad, maar wijkt uit naar het afgelegen Volkovo, een buitenwijk aan de rand van de bergen. De trein staat midden op het emplacement voor het plaatselijke stationnefje stil. Tientallen gewapende politiemannen staan opgesteld aan beide kanten van de trein. Nieuwsgierige toeschouwers worden op veilige afstand gehouden. Een enkeling mag de trein verlaten. De locomotief wordt ontkoppeld, ran-

geert en koppelt zich opnieuw vast aan de laatste wagon. De trein blijft staan, enkele omstanders kijken afkeurend, een man foert op die Albanesez. Het worden er te veel, maakt hij duidelijk.

De wagons staan er zo'n twintig minuten, nog steeds omringd door de bewapende politie. Plofseiling zet de trein zich weer in beweging. In de tegenovergestelde richting. Op meer dan honderd meter afstand is het veront-

waardigd geroep en geschreeuw te horen. „Ze zullen moeten terugkeren naar Kosovo“, is de simpele reactie van een Macedonische politiemann. Hier is geen plek voor hen. Omstanders knikken goedkeurend, een enkeling klapt in de handen. Navraag over de maatregel op het stationnefje van Volkovo wordt niet toegeestaan. Een vrouwelijke politieagent dringt ons terug, duwt hardhandig een Amerikaanse journalist weg. „Amerikanski,

fick off“, zegt ze in haar mooiste Macedonisch.

Omstanders kijken verwijtend, ballen de vuist. De bewoners van deze buitenwijk, met zijn voor Macedonische begrippen luxe huizen, moeten niets van Albanesez hebben, staan aan de kant van de Serviërs. „CNN, CNN“, wordt geschimpt. „O, u werkt voor die mensen.“

De bekende middelvinger gaat gestrekt omhoog. Met zoveel woorden: de Serviërs zijn onze vrienden en julle zijn onze vijand. De Albanesez moeten in hun land blijven. Een op het ogenblik populaire uitdrukking in Servië zal ook bij deze mensen opgaan. „Ik wil je huis zien branden op CNN“, zegt de Serviërschertsend over de Albanesez in Kosovo.

De trein is uit het zicht verdwenen, richting bergen, richting Kosovo. De vluchtelingen zullen een nieuwe poging moeten doen om het land binnen te komen.

'Iedereen zit maar te vergaderen

Hulpactie Kosovo nog niet op gang

door Johan van den Dongen

AMSTERDAM, donderdag
De Samenwerkende Hulporganisaties beslissen morgen of er een nationale geldinzamelingsactie komt voor de opvang van vluchtelingen uit Kosovo. Momenteel is er nog geen speciaal gironummer geopend voor de hulp aan ontheemde Albanen uit Kosovo.

In ons land staan veel mensen klaar om hulp te bieden of geld te storten, getuige de vele telefoontjes naar deze krant. Zoals die van Groninger Cees van Muylwijk: „Iedereen zit maar te vergaderen. Heb je die tv-beelden gezien? Die mensen hebben nu hulp nodig. Ik wil graag 'duuz'nd' gulden storten, maar ik weet niet waar.”

„Ik begrijp dat veel mensen meteen geld willen storten”, reageert een woordvoester van Het Nederlandse Rode Kruis in Den Haag, „maar het kost even tijd om zo'n actie op poten te zetten. Daarnaast moeten we ook zeker weten dat een dergelijke actie zin heeft. Het is namelijk nog niet duidelijk uit welke andere hoeken er bijdragen komen.”

Brandhaard

Justitie en de hulporganisaties richten zich nog niet op opvang in ons land. Eerst bekijkt Nederland samen met de andere EU-lidstaten of de vluchtelingen kunnen worden ondergebracht in de regio rond de brandhaard. Blijkt dat spaak te lopen, dan wordt bekeken of de vluchtelingen over de EU-landen worden verdeeld en hoeveel geld er per land wordt vrijgemaakt. Pas daarna komt eventueel de vraag aan de orde hoe de vluchtelingen hier moeten worden opgevangen, aldus een woordvoester van Justitie.

Volgens het ministerie is het nog maar de vraag of er een vluchtelingenstroom naar Nederland komt. Ook volgens het Rode Kruis zijn er „geen signalen dat er echt vluchtelingen naar ons land toekomen.”

Volgens Ria Stout van de

stichting Mensen in Nood, één van de hulporganisaties, kan de Balkan-regio de opvang op dit moment zelf aan. „Maar die situatie kan vandaag of morgen natuurlijk veranderen. Dan wordt het tijd om te bekijken of we mensen in Nederland moeten opvangen”, zegt Stout.

Hoewel de hulporganisaties morgen bijeenkomen, zijn ze individueel alvast in touw om hulp te bieden. Het Nederlandse Rode Kruis heeft inmiddels 1,5 miljoen gulden vrijgemaakt voor eerste-hulp-posten in het gebied.

„We concentreren ons eerst op de hulpverlening”, aldus de woordvoester. „We hebben nu nog genoeg fondsen om de eerste hulp aan te voeren. Over een paar dagen of een week bekijken we nog eens of

er nieuwe fondsenwerving nodig is.”

Artsen zonder Grenzen in Nederland en België sturen vandaag en morgen twee vrachtvliegtuigen met hulpgoederen naar Skopje en Tirana. Aan boord van de eerste vlucht vanaf Schiphol zijn in totaal twaalf ton tenten, dekens, waterpompen, watertanks en medicijnen. Het zijn genoeg medische materialen en medicijnen om zo'n 20.000 vluchtelingen in Macedonië gedurende drie maanden basiszorg te verlenen. De Belgisch hulpgoederen vertrekken vanaf Brussel naar Tirana.

Vandaag vertrekt ook een vlucht met vijftien ton hulpgoederen naar Skopje van de Americares Foundation, die dit doet in opdracht van de Maltezer Ridderschap.

Cohen stuurt geen Kosovaren

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG, donderdag
Staatssecretaris Cohen (Asielzaken) weigert Kosovaren terug te sturen, die zich in Nederland als asielzoeker melden. Wel wil de bewindsman er in de Europese Unie op aandringen dat de vluchtelingen zoveel mogelijk in de regio rond Kosovo moeten worden opgevangen.

Cohen verwerpt met zijn toezegging om Kosovaren in Nederland te blijven opvangen het standpunt van de VVD. Die partij vindt juist dat ons land elke Kosovaar die zich hier meldt, moet terugsturen naar de opvangkampen in de buurlanden van Kosovo.

Minister Herfkens (Ontwikkelingssamenwerking) bevestigde gisteren dat er voldoende opvang in de regio rondom Kosovo zal zijn voor de honderdduizenden vluchtelingen. Volgens de VVD is het daarom mogelijk om de Kosovaren

weer veilig terug te sturen.

„Milosevic wil juist alle Kosovaren uit hun land verdrijven. Daar mag je niet aan tegemoet komen door alle vluchtelingen uit dat land over de Europese Unie te verdelen”, aldus VVD-Kamerlid Kamp.

Maar Cohen houdt voet bij stuk. Hij

**Bewindsman
verwerpt VVD-
standpunt**

wijst erop dat geen enkel EU-land Kosovaren de opvang zal weigeren. „Nederland is niet bereid om zijn beleid te wijzigen en de Kosovaren nu wel terug te sturen”, aldus de staatssecretaris. PvdA, D66, GroenLinks en de SP drongen er bij Cohen op aan om de vluchtelingen

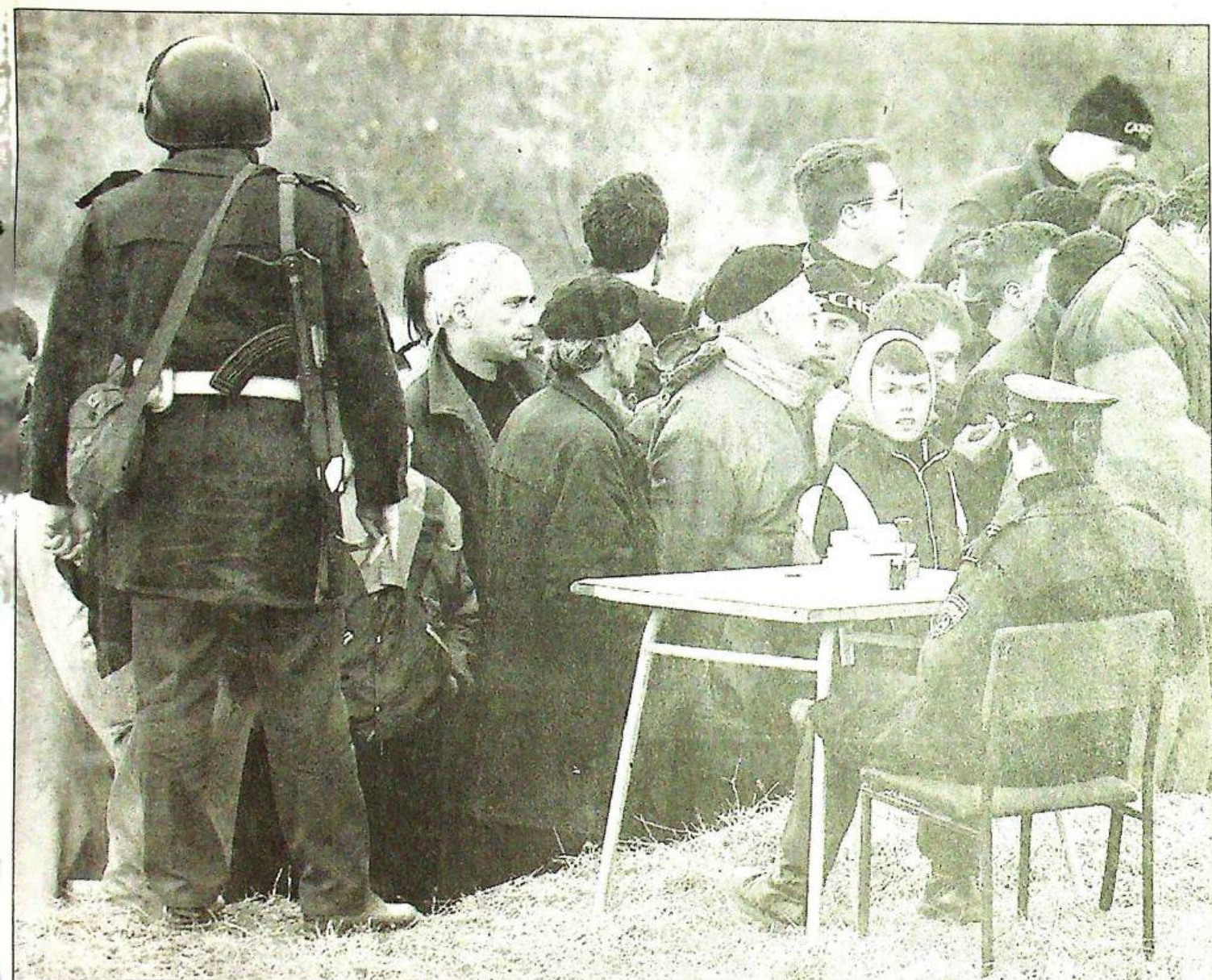
die zij verblijfsvergunning zou jaar kunnen manente de situatie Maar Co uitsluitel het de hoo derdduize fatsoenlijk de landen Met de vervolgens verblijfsver vertrekken asielzoeker melden.

„Het is b voor de staten al te Nederland

• Een vluchtelingetje en zijn moeder turen door een opening in een vrachtwagen naar buiten, naar het vreemde Kukes in Albanië, waarheen zij een goed heenkomen hebben gezocht.

FOTO: EPA

Kosovaarse vluchtelingen worden geregistreerd door Macedonische functionarissen. Net als Albanië krijgt Macedonië een stroom ontheemden te verwerken.

FOTO AP

Teruggebracht tot een nummer

Van onze verslaggever
Mark van Driel

KUKES/MORENA

Een Albanese douanier schudt zijn hand boven het dikke logboek. Hij heeft pagina na pagina gevuld met getallen. Er is geen paardenkar, tractor, auto of vrachtwagen aan zijn telsysteem ontsnapt. Maar door het rappe nummeren van de vluchtelingen is zijn hand verkramp. Ook voor de douanier gaat de leegloop van Kosovo te snel.

Veel vluchtelingen beseffen niet dat ze op de grens van Albanië en de Joegoslavische federatie zijn teruggebracht tot een nummer. Tweehonderd meter niemandsland zijn te kort om te snappen dat ze voortaan als statenloos door het leven moeten. Schoolhoofd Osman Jahja vraagt de douane uit gewoonte om het paspoort dat hij eerder heeft afgegeven. Als hem wordt verteld dat de Serviërs de papieren hebben verscheurd, schieten de tranen in zijn ogen.

Jahja is niet de enige die huilt. In het grensplaatsje Morena vloeien de tranen bij het zien van een familielid of vriend, soms al na het krijgen van een gratis brood of

sigaret. Troost is er nauwelijks voor de duizenden vluchtelingen die Albanië ook gisteren weer binnestromen. Ze weten dat hun huizen zijn platgebrand, dat bekenden zijn vermoord. Ze beseffen dat de NAVO-aanvallen op Servië in hun nadeel zijn uitgepakt. Als ze op de grens een blik over de schouder zouden werpen, zouden ze de Servische vlag fier zien wapperen.

Uit gesprekken met de vluchtelingen komt naar voren dat leger, politie en paramilitaire groeperingen eensgezind samenwerken om de etnische zuivering van Kosovo te bewerkstelligen. Sommige mannen spreken van een systeem dat dorp na dorp wordt toegepast. Uit de vluchtelingenstroom die gisteren de grens passeerde, blijkt dat de dorpen rondom het zuidelijk gelegen Prizren de afgelopen dagen een voornaam doelwit van de Serviërs zijn geweest.

De systematische uitdrijving begint volgens de vluchtelingen met het omsingelen van een dorp. Om paniek te zaaien, doodt het leger naar willekeur een paar inwoners. De bevolking krijgt vervolgens enige uren om af te reizen door een corridor in de omsingeling.

Daarna wordt het dorp geplunderd en in brand gestoken. De gevluchte advocaat Abdullah Rowaj: 'Alles wordt vernietigd. We hadden geen andere keus dan vertrekken.'

De paramilitaire eenheden jagen de vluchtelingen de meeste angst aan. De vaak gemaskerde, wild uitgedoste mannen die sommigen aanduiden als 'losgeslagen Rambo's' kennen volgens de vluchtelingen geen scrupules. Om de vlucht van Kosovaren op gang te krijgen, zouden ze willekeurig mensen doden.

Aan het bed gekluisterde ouden en zieken gelden als een favoriet doelwit, maar er doen ook verhalen de ronde over meer macabere moordpartijen. Er zou brand zijn gesticht in een hooiberg met vijftien mensen die zich verstopten. Het negeren van een bevel enthousiast 'Servië' roepen, zou onmiddellijk tot executie leiden.

Uit de getuigenissen valt niet op te maken dat er op gestructureerde wijze mannen worden omgebracht. Te midden van de duizenden kinderen, vrouwen en bejaarden passeerden gisteren ook veel jonge kerels de grens. Bakker Rez-

ha had zeventien kinderen in de laadbak van zijn tractor. 'Ik heb lang gewacht. Ik wist dat naburige dorpen in brand stonden, maar hoopte dat ons dorp met rust zou worden gelaten. Ik ben niet lastig gevallen, ook al heb ik de leeftijd om te vechten.'

Aan de grens met Albanië voorspelt menig Kosovaar dat president Milosevic zal profiteren van de exodus. Door de leegloop van Kosovo te organiseren laat hij de NAVO zien waartoe hij bereid is, klinkt het. Velen vinden het tijd dat de westerse landen die provocatie beantwoorden met de inzet van grondtroepen, niet met het sturen van hulpverleners.

Tegelijkertijd geven de duizenden zich over aan de spaarzaam aanwezige hulporganisaties in Kukes. Het Rode Kruis en de Unhcr betalen lokale Albanen om de vluchtelingen van de grens naar minder geïsoleerde oorden te brengen. Dat lijkt redelijk, al zijn de Kosovaren volgens een OVSE-waarnemer soms kieskeurig. 'We hadden vierduizend opvangplaatsen in Peshkopi. Daar wilde niemand heen. Misschien is het te dicht bij Kosovo. Maar het kan ook te ver van Italië zijn.'

BUITENLANDSE ACHTERGRONDEN

Kosovaren smeken NAVO door te gaan met bombarderen Een heel volk op de vlucht

SKOPJE, donderdag

De 15-jarige Gorone ezone huult zachtjes om de baby op haar arm niet wakker te maken. Ze vertelt hoe haar vader door Servische troepen werd meegenomen en doodgeschoten.

Haar oudere zus Glymira probeert haar zonder overtuiging te troosten. Haar man

Reportage door
Frank van Vliet en
Wim Hofland (foto's)

wordt vermist. Meer dan een zak babykleertjes hebben ze niet mee kunnen nemen. De oom die hen aan de grenspost Blace in Macedonië ophaalt probeert hun verhaal te reconstrueren.

„Ze komen uit Kacanik en hebben twee dagen gelopen. Gisteren was de grens dicht en hebben ze met de baby in de open lucht moeten slapen.”

De oom vertelt het met de nodige routine. Hij vangt al drie lange dagen bij de grens verwanten op. Met de twee zusjes erbij komt hij op 17 etnisch Albanese vluchtelingen in zijn driekamerwoning.

Horizon

Dat zullen er nog wel meer worden. Aan de andere kant van de grenspost staan nog duizenden te wachten. Een lint van auto's reikt tot aan de horizon. Volgens sommige berichten zou de rij tien kilometer lang zijn.

Nerveuze politieagenten houden de pers op grote afstand. Er valt slechts waar te nemen dat de ontheemden

• Een jonge Kosovaar heeft zojuist van het Rode Kruis en de islamitische zusterorganisatie Rode Halve Maan in de Macedonische hoofdstad Skopje een pakket voedsel en de meest noodzakelijke levensbehoeften in ontvangst genomen.

maal gepasseerd is valt doodmoe in het gras en kijkt of er familieleden zijn. In de meeste gevallen is dat niet zo. Op 12 kilometer van de grenspost heeft de Macedonische politie een barricade opgeworpen. Daar wachten enige honderden familieleden gespannen in een woud van slordig geparkeerde auto's en taxi's. Sommigen besluiten om die afstand dan ook nog maar te voet af te leggen.

stem geeft hij de namen prijs van de dorpen in de streek die door Servische troepen in brand zijn gestoken. „Ivoj, Kazlim, Glabocime, Szros, Pusstenik, Gorone, Rezonc, Rivenik.”

De bejaarde, de traditionele witte muts (plis) trots op het hoofd, zegt dat veel mannen zijn vermoord. De meesten door de speciale politie, maar sommigen ook door gemaskerde militairen. Vervolgens wer-

• Doodmoe maar opgelucht bereikt na een lijdensweg van soms dagen een groepje vluchtelingen de grens met Macedonië. Mannen zijn er maar weinig onder hen, want die worden door de Serviërs vastgehouden of zonder meer geëxecuteerd.

gen, dan kunnen we ons zelf bevrijden.”

De familie heeft de pech geen bekenden in Macedonië te hebben. Ze wachten daarom op een bus van het Rode Kruis die hen naar Tetovo zal brengen. Daar moet voor opvang worden gezorgd. De stad is overvol met vluchtelingen, maar is voor meer dan 90 procent Albanees en de traditie schrijft gastvrijheid voor.

Iets verderop tilt Ali Brusinh zijn doodzieke moeder in een auto. Hij trilt nog van woede. „Pas toen ik honderd mark aan een politieman betaalde, mocht ik erdoor. Als ik geen geld zou geven zou hij mijn paspoort afnemen.”

Grof geld

Het wemelt van de geruchten van Macedonische agenten en hulpverleners die aan de crisis grof geld verdienen. Ze zijn net als de verhalen over wat zich allemaal in Kosovo afspeelt niet te controleren. Maar net als het enorme aantal vluchtelingen spreekt ook het steeds weer opduiken van dergelijke verhalen boekdelen.

Bij het politiebureau van de

wijk 'de Grote Bazaar' in Skopje hangen enige honderden mensen voor de poorten. Som-

migen staan daar al drie dagen in de hoop eindelijk binnengelaten te worden. Het lijden van

de vluchtelingen is namelijk nog niet voorbij als ze de grens over zijn.

Ze moeten zich registreren om in aanmerking te komen voor voedselhulp. Wie geld en contacten heeft, wordt eerder geholpen bezweert Nasser, een vluchteling uit de nu ook 'schoongeveegde' stad Orahovac. Geheel tegen de Albanese gewoonte in vraagt hij om wat geld om drinken te kopen voor de baby van zijn zuster.

Jaloezie

Met de nodige jaloezie be-

• Met gro-

Twee tenten van het Rode Kruis dienen als opvang- en registratiepunt.

Een trein die enige kilometers verder in een weiland staat is omringd een politiekordon. De trein kwam dinsdagavond al aan in Skopje, maar werd tot vlak voor de grens terugge-

stuurd. De 15 wagons tellende trein zit vol met vluchtelingen uit Pristina, de hoofdstad van Kosovo. Vluchtelingen die de registratie achter de rug hebben, vertellen over etnische zuiveringen in de hoofdstad.

De Servische politie gebruikt de leegstaande Albanese huizen om te schuilen voor NAVO-aanvallen. Hun hoofdkwartieren zijn in puin geschoten. Ook zijn er berichten over achtergebleven mannen die in het voetbalstadion zijn samengebracht, misschien wel honderdduizend.

Gespannen

Wie bij Blace de grens een-

Berooid en doodmoe strompelen ze Macedonië binnen

traillieur schietklaar op het dak. De soldaten hebben tot taak Macedonië enigszins het idee te geven dat het veilig is voor de Servische agressie. De vluchtelingen laten ze links liggen.

Uitgeput langs de berm rust de 68-jarige Rustem Colsku. Hij zag zijn buurman voor zijn ogen vermoorden, was twee dagen lopend op de vlucht en sliep een nacht in het niemandsland tussen de Servische grens en die van Macedonië. Desondanks is zijn eerste vraag niet „heeft u iets te eten voor mij?“, maar „hoe gaat het met u?“

Colsku komt ook uit de regio rond Kacanik. Met zachte

meer om zich daarom te bekommeren. Deljadini was per auto gevlucht, maar moest die onder bedreiging van een machinegeweer aan een Serviër afstaan. Hij kreeg het inmiddels afgezaagde advies te horen „maar een nieuwe aan Clinton te vragen.“

De vluchteling denkt zijn leven aan de kinderen te danken te hebben. De Serviër bleek kroost in dezelfde leeftijdscategorie te hebben.

Smeekbede

De jonge vader heeft nog genoeg energie om zich over politieke vraagstukken te bekommeren. Hij zegt de NAVO te willen smeken om vooral door te gaan met bombarderen, het menselijke leed ten spijt. „Het hele Servische leger moet vernietigd worden, eerder kunnen wij niet terug.“

Volgens Deljadini is het Kosovo Bevrijdingsleger (UCK) nog wel actief in Kosovo. Hier en daar proberen ze de Servische opmars te stuiten, maar veel vaker kunnen ze niet meer doen dan de vluchtelingen moed in te spreken.

Zoals elke Albanese die we spreken legt hij de schuld voor zijn persoonlijk lijden niet bij het UCK. „Ik ben trots op het UCK. Ze zouden meer wapens moeten krij-

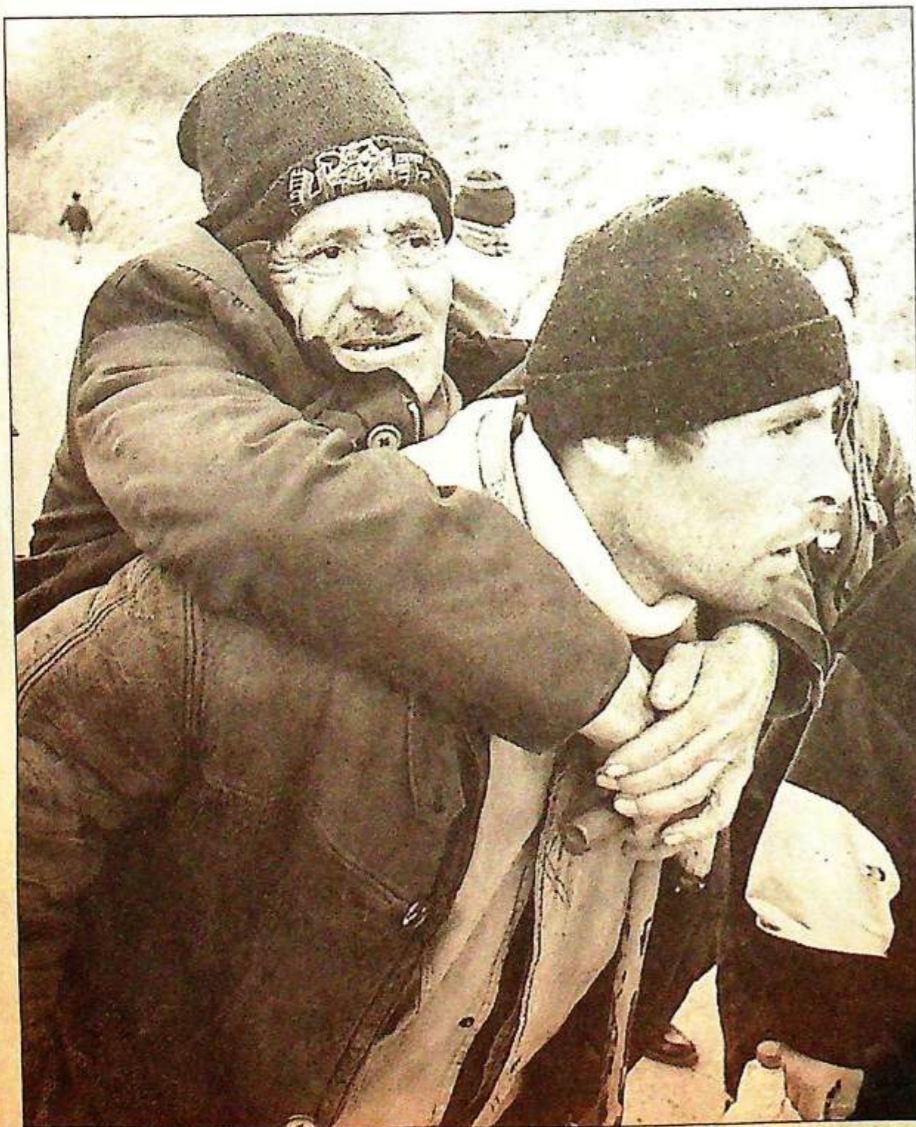
drinkt de kleine Festim (5) een pak limonade leeg. Na een barre tocht heeft hij Macedonië bereikt. Zijn schoenen, die knelden, heeft hij maar naast zich neer-gezet.

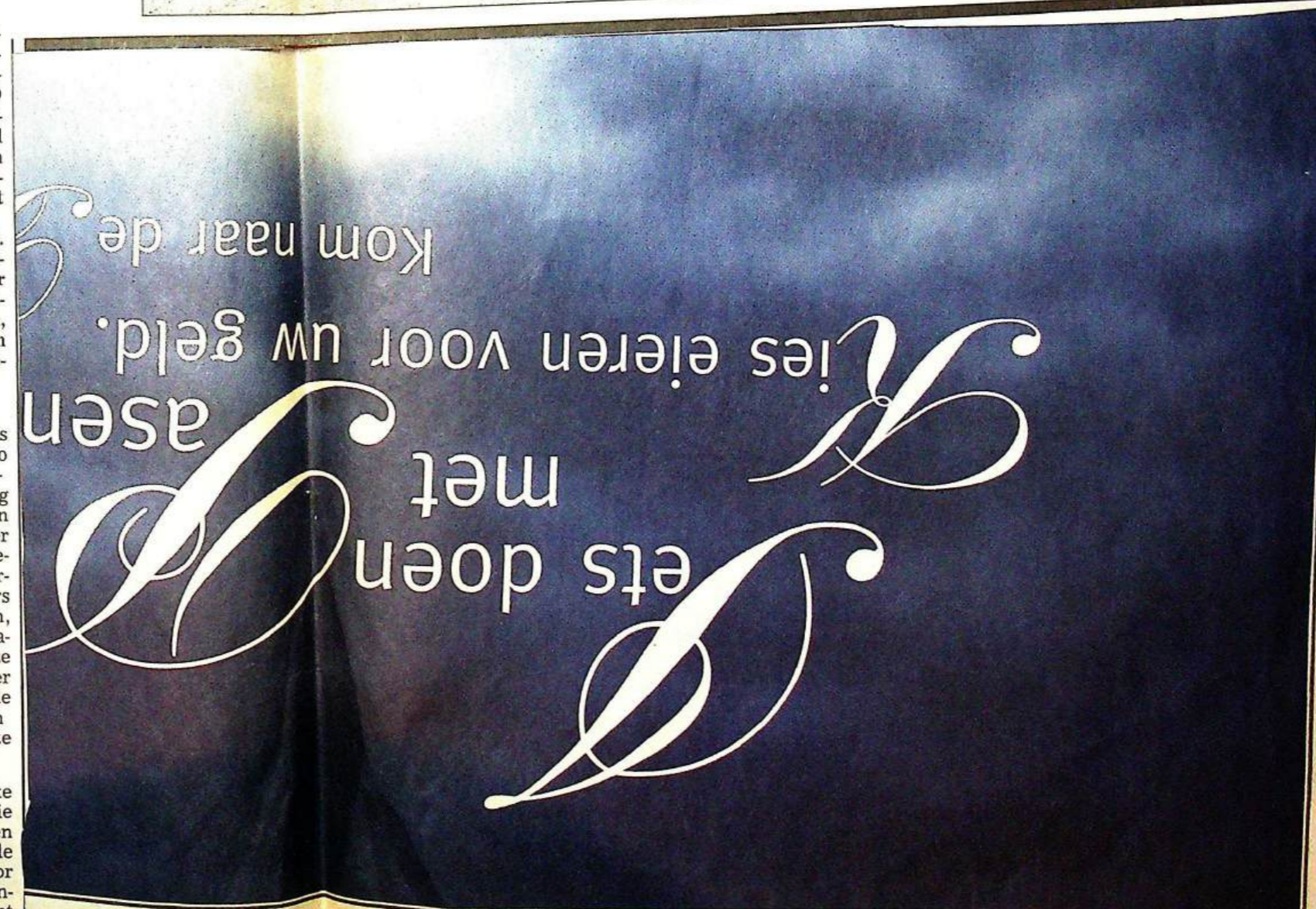
zeld van een lokale kennis door mag lopen. „Zo gaat dat nu al drie dagen hier.“

De agenten die het bureau bewaken zijn nerveus. Een cameraman wordt het filmen onmogelijk gemaakt. Macedonië is nog niet zo lang een democratie en de verhouding met de Albanese minderheid (eenderde van de bevolking) niet bepaald voorbeeldig. Dat er zoveel Albanese bijkomen wordt als een bedreiging ervaren.

Op een steenworp afstand van het politiebureau Grote Bazaar liggen hulpgoederen voor de vluchtelingen. Het Rode Kruis deelt voedselpakketten uit aan de gelukkigen die zijn geregistreerd. Een keer per week kan een familie het volgende afhalen: 5 kilo meel, een fles bakolie, 2 stukken zeep, 2 pakken crackers, 3 kilo bonen, en een deken.

• Een verjaagde etnisch-Albanees draagt zijn bejaarde vader over de grens bij het Macedonische plaatsje Blace. FOTO: EPA

Borrell bepleit meer militaire macht voor EU

Door onze correspondent

BRUSSEL, 29 JULI. De nieuwe voorzitter van het Europees Parlement, de Spaanse socialist Josep Borrell, vindt dat de Europese Unie zich militair sterker moet ontwikkelen om de Amerikaanse suprematie tegenwicht te kunnen bieden.

Borrell zegt dit vandaag in een vraaggesprek met de Europese editie van de *Wall Street Journal*. Er moet volgens hem „een tussenweg worden gevonden tussen wetteloze macht en machteloze wer” gevonden worden. Daar ligt een taak voor de Europese Unie. Borrell vindt dat de Verenigde Staten in Irak wetteloze macht ten toon hebben gespreid.

Borrell stond al eerder bekend als een verklaard tegenstander van de oorlog in Irak. Zijn opmerkingen zijn echter opvallend omdat het niet gebruikelijk is dat de voorzitter van het Europees Parlement politiek geprofileerde uitspraken doet.

YASHA

In een recensie over de Reagan-biografie van Edmund Morris staat: 'Reagan wasn't lying, because he believed what he said, even after being told that it was false.' Als je gelooft dat je de waarheid spreekt, lieg je dus niet, ook al lieg je.

Mensen die rondbazuinen dat de wereld in zes dagen is geschapen door een intelligente substantie, noemen wij geen leugenaars. Wij noemen ze gelovigen.

Mensen die het bestaan van gaskamers ontkennen worden in sommige landen en in sommige gevallen voor de rechtbank gesleept.

Niet elke geschiedenisvervalsing weegt blijkbaar even zwaar en er zullen mensen zijn die zeggen dat er geen getuigen waren toen de wereld werd geschapen en dat de geschiedenis niet vervalst kan worden zonder getuigen.

Als A een leugen vertelt aan B, en B meent dat het de waarheid is en vertelt het verder aan C, liegt B dan nog?

In de strikte zin van het woord wel, want B vertelt een leugen. Maar B is zich van geen kwaad bewust en door de Wet van Reagan weten we dat B niet liegt.

Ik ben geen leugenaar.

Ik ben ook een gelovige.

PERS

HITLER STAMPT DE WST ook
want "humanisme" is de
de Duitse menselijkheid - Europa

Humanitaire interventie is uitzondering

A.J. van Vuren

Paul Scheffer vreest in deze krant van 11 december dat het afdwingen van respect voor mensenrechten met militaire middelen tot grotere onveiligheid in de wereld leidt en bovendien de internationale rechtsorde verzwakt. De zelfbenoemde rol van rechter inzake de naleving van mensenrechten zou het Westen en ook anderen, een vrijbrief geven om links en rechts in te grijpen in de binnenlandse aangelegenheden van soevereine staten. Nieuw (westers?) imperialisme ligt zo op de loer en met de internationale rechtsorde is het dan gedaan want die berust immers op het soevereiniteitsbeginsel. En wat zijn eigenlijk de normen voor militaire interventie om humanitaire redenen? Wie bepaalt die?

Scheffer onderbouwt zijn zorg en twijfel met de oorlog om Kosovo. Daar misbruikte de NAVO de term 'massaslachting' om haar optreden te rechtvaardigen. „Het zou gaan om tussen de tienduizend en honderdduizend slachtoffers. Dat blijken leugens te zijn geweest.”

De werkelijkheid was echter anders en vooral ook complexer. Inzake Kosovo stond de NAVO voor de keus de man die het voormalig

Verdrukten der aarde krijgen weinig hulp

Joegoslavië tien jaar lang van oorlog naar oorlog voerde, eindelijk te stoppen. Aanvankelijk probeerde het Westen Milošević door middel van dreigementen te laten inbinden, maar hij wist inmiddels hoe aanzelend westerse landen tot militaire actie overgaan. Echter, dreiging die niet werkt, moet worden waargemaakt op straffe van ongelooftwaardigheid. Met grote tegenzin begon de NAVO aan het karwei, wetende dat zij twee zwakke plekken had: de publieke opinie binnen ieder NAVO-land en de broze onderlinge solidariteit. Om die redenen zag president Clinton zich gedwongen de inzet van grondtroepen van te voren uit te sluiten en een relatief veilige luchtvaart te voeren. De uitkomst van die luchtvaartoorlog stond allerminst vast. Doch het was Milošević zelf die met brandschatten, moorden en etnisch schoonmaken de aanvankelijke lauwe publieke opinie in het Westen mobiliseerde en het uitsenvallen van het bondgenootschap voorkwam. En uiteraard stelden de beelden van berooide en verdreven Albanezen de NAVO in staat haar humanitaire bedoelingen te benadrukken.

In werkelijkheid hebben ook westerse landen niet zo veel over voor mensenrechten, het gaat vooral om nationale belangen en de belangen van regeerders. Ook in de Kosovo-zaak zijn die te ontdekken. Het ging daar niet in de laatste plaats om het stoppen van een machtsbeluste despoot, een genie in het ontkenen van etnische hartstocht, iemand die het kruivat van Europa, de Balkan, kon opblazen. Een man die het anderszits zodanig aan geosstrategisch inzicht ontbrak dat hij niet besefte dat zijn land economisch bankroet was en volstrekt geïsoleerd stond. Een ander belang vormde de stroom Albanese vluchtelingen die voornamelijk in West-Europa opgevangen had moeten worden. En democratische regeringen moeten ook rekening houden met hun kiezers die de beelden van CNN niet verdragen.

Hoewel het dus in de praktijk vooral gaat om belangen is heevenzeer gebruik dat nooit openlijk te zeggen. En dus wordt bij voorbeeld de naleving van mensenrechten op de voorgrond geplaatst omdat dat beter in het gehoor ligt. In de Golfoorlog was dat niet anders. President Bush sprak over een nieuwe wereldorde waarin de internationale gemeenschap (wat dat ook zijn moge) agressie van de Saddam Hoessesins van deze wereld niet zou tolereren. Dit gedachtegoed vond zijn vertaling in 'An agenda for peace' van Boutros Ghali en vandaar in de Prioriteitennota van minister Ter Beek. Wie praat er nu nog over die nieuwe wereldorde? Kortom, er zullen altijd redenen te bedenken zijn om militaire interventie te rechtvaardigen en humanitaire redenen zijn maar één mogelijkheid uit een breed scala.

Naar analogie probeerde minister De Grave in zijn defensienota nog even op de golf van medemenselijkheid mee te liften: „De regering [...] stelt uiteindelijk humaniteit boven soevereiniteit.” Terecht wijst Scheffer op het potsierlijke intrekken van deze zin terwijl de redenering die ertoe leidt in de defensienota blijft staan.

Humanitaire interventies worden trouwens niet in Den Haag bepaald maar in Washington. De Amerikaanse president zal zich weinig gelegen laten liggen aan de nog door het Nederlandse kabinet te ontwikkelen criteria voor de toetsing van humanitaire interventie. De criteria die hij hanteert, zijn verontwaardiging in de media, schokkende beelden op televisie, economische belangen, kans op Amerikaanse verliezen en politieke solidariteit van bondgenoten (de Europese militaire inbreng deed er minder toe). Dat verklaart waarom interventie omwille van de mensenrechten in Tsjetsjenië en Tibet is uitgesloten. Alleen kleine, geïsoleerde, zwakke landen zoals Servië lopen die kans.

Kortom, Scheffer hoeft zich geen zorgen te maken dat de NAVO of het Euro-leger in statu nascendi, om de haverklap uitrukt om weer eens in te grijpen in de binnenlandse aangelegenheden van een soeverein land om daar de mensenrechten te beschermen. Het is overigens opvallend dat Scheffer die de regeringen van westerse landen inzake humanitaire interventie wantrouwt, de democratische krachten en de vrije media niet noemt. Voor Scheffer is Kosovo een voorbeeld van arbitraire humanitaire interventie, maar eerder kan men het zien als voorbeeld van de beperkte vrijheid van handelen van westerse leiders die zich vanwege hun parlement, media en publieke opinie gedwongen zagen af te zien van de inzet van grondtroepen en dat ook van te voren aankondigden. Militair gezien was dat een doodzonde; Milošević wist daarvoor precies waarop hij kon rekenen. Maar vanwege de democratische verhoudingen waren westerse leiders toch gedwongen die lijn te volgen. Westerse leiders kunnen in die context niet makkelijk overgaan tot humanitaire interventie.

En dat is toch wel jammer wanneer je een inwoner van Grozny bent of een Tibetaan. Helas spreekt Scheffer alleen zijn bezorgdheid uit over toekomstig humanitair ingrijpen van het Westen, maar hij zegt niet wat er dan wel moet gebeuren ten behoeve van de mensenrechten. Het is één ding om aan te geven hoe het niet moet, maar iets anders hoe het dan wel moet. De verdrukten der aarde kunnen sowieso op weinig hulp rekenen en al helemaal niet wanneer soevereiniteit boven humaniteit gaat.

A. van Vuren is generaal-majoor b.d.

THE NEW TOTALITARIAN SOCIETY*by Emil Vlajki***Preface**

The dream of totalitarian rulers has become reality. From now and by those dominating the world with a highly sophisticated technology, it is possible (without any risk and human cost) to attack, destroy and finally defeat a given country simply by air strikes. At this time the Occident, having this kind of invincible weapons: missiles, bombers and logistic support, rules the entire earth through fear of military interventions, economic sanctions, embargoes, conspiracies and the media's propaganda. Without any power balance, the leading "International Community" comprising 15% of the world population has been transformed into a powerful vampire able to kill night and day without the slightest possibility of being stopped. Almost every day there are new, deadly outcomes of this policy in "un-rational countries": Rwanda, Bosnia, Turkey (against Kurds), Sudan, Chechnia, East Timor, San Salvador, Guatemala, Iraq, Yugoslavia (including Kosovo). In this context the UN is a useless dead body, the left-utopian-human rights tendency is the matter of only a few intellectuals and western public opinion enjoys its power and domination. After thousands of years of the development of rationality apparently aiming at an unified world based on universal human rights, the modernity has become the matter of a few who exercise their world domination without scruples and with a brutal force. The Stone Age appears again in its most sophisticated version. The bellow example is merely a demonstration of the nowadays spiritual poverty of the "most rational part" of human kind.

THE ETHNOCIDE CONSPIRACY*"Quod licet Iovi, non licet bovi"*

(What is good for Americans and NATO, is bad for others)

There is no example in world history of this kind of cynicism which, at this time, occurs in Yugoslavia. The "International Community" (Western allies, NATO) perform the biggest ethnic cleansing in Europe since WW II. After Serbs from Croatia and Muslims from Bosnia, the victims this time are about a million of Albanians from Kosovo forced to become refugees and eight million Serbs who are under the NATO "humanitarian" air strikes. It seems that in occidental mind there was no other way to implement stability in this part of the world, but the proportions of this manipulation are beyond any human understanding. In any case, one has not to believe in this kind of stories for naïve people, telling us about the retarded reaction of the "International Community" regarding the "Serb's criminal behavior" and its astonishment concerning the extent of the ethnic cleansing of Albanians, etc.

The end of the 20th century is the United States era with their rational accomplishments but also with their brutality. This powerful country without history has proclaimed its leadership over the entire world and announced a New World order. Its aggressiveness against Russia (for geo-strategic reasons but also against everything that is Slav, orthodox and "communist") has the same intensity as before the fall of communism.

Due to this policy which means the continuation of the cold war, there are already hundreds of thousands of dead and things keep going in the same direction. The fact that the United States along with Germany and the Vatican are responsible for the dissolution of the second Yugoslavia and now want to finish their job by destroying the rest of the country by separating Montenegro from Serbia and occupying (the southern part of) Kosovo.

European community also wants to prevent Muslims penetrating Europe through Bosnia or/and "Great Albania". Thus, for the "International Community" the menace for stability in the region has been Muslims in Bosnia and Kosovo and Serbs in Croatia, Bosnia and Montenegro. The "international community" found the solution in ethnic cleansing which would occur through the series of Balkan wars.

And it is exactly what has happened. During the first wave of wars, the "International Community" helped Croatia get rid of 400 000 Serbs who were settled in the region of Lika, Zagreb and Slavonia (it was the worst ethnic cleansing to occur in this dirty war, 1992-1995). At the same time, the "International Community" permitted Croats and Serbs to eliminate a large number of Muslims in Bosnia, and Muslims to chase an estimated 150 000 Serbs from Sarajevo. Finally, by the Dayton agreement, Serbs from Bosnia were obliged to cut off all possible links with Serbia, and Muslims were neutralized through the "Muslim-Croat confederation".

The second stage of this "rational (humanitarian) project" was a little more delicate to perform. Albanians from Kosovo (considered as Muslims) wanted independence from Yugoslavia in order to create the "Great Albania" (Kosovo + part of Macedonia + Albania). Western allies took measures against it. First of all they occupied Albania (militarily and economically) and put their troops into Macedonia. But Kosovo was part of a sovereign state (Yugoslavia) which was hostile to the implementation of foreign troops on its soil. Then the "international community" used the same procedure as it did in Bosnia with Muslims. It encouraged by all means the Albanians from Kosovo to ask for independence and to fight the Serbs. After that, when clashes and mutual aggressiveness took a proportion of the real war, the "international community" offered the "peace proposal" of Rambouillet whose main clause was the implementation of 28 000 troops in this Serbian province "for humanitarian reasons". It is amazing how only H. Kissinger saw the real purpose of this "peace proposal" which aimed to prevent the Kosovo Albanians from independence.

Certainly, Serbs could not accept the occupation of a part of their territory and war with NATO forces started aiming to the occidental "strategic goal B". The first outcome of the second stage of the Balkan wars has been the ethnic cleansing of Albanians from Kosovo (it was so obvious that it would happen right from the beginning of hostilities). In the first place NATO, by affirming its strong opposition to ground intervention in Kosovo, gave a hint (permission) to the Serbs to get rid of Albanians. On the other hand, NATO by promising the Albanians "to liberate" Kosovo, asked them to leave the future battleground. Thus from both sides, Albanians were pushed to leave their country. However it is strange the naivety of the Albanian leaders (especially the KLA leaders) who believed NATO's arguments. When the ethnic cleansing is completed, there is a realistic option for the northern part of Kosovo that, once without Albanians, it is going to become the integral part of Serbia. The southern part of Kosovo would be proclaimed the "safe zone" for the Albanian refugees and occupied by NATO troops. It would be, at the same time, the "victory" of the Serb regime and the "victory" of the "humanistic" and military strategy of NATO. Therefore, the part of the region (Serbia) would be stabilized without the threat of Islamic penetration into Europe through this province. After a while the war would stop, the media would make a big fuss about humanitarian rights, several people would be prosecuted for crimes against humanity and in several years everything would be forgotten. The new era of relationship between Christianity and Islam would begin.

the readiness of Russia and China to become involved in the conflict.

More specifically, the separation of Montenegro from Yugoslavia means at the same time the non-possibility for Russia to have access to the Adriatic sea.

The new rulers of the world do not care about the main international institution which is the UN. Having military supremacy and underestimating the power of Russia and China, the "international community" makes a law (makes wars) without consulting the UN Security Council. First of all the US imposed their "marionette" Kofi Anan to the post of Secretary General of the UN. But this act was without any political effect because only the Security Council of the UN can give permission to start a war.

Thus the "international community" fearing Russia's and China's veto and overestimating its powerfulness, has decided to avoid the Security Council. Since then, in one year, the United States (combined with NATO) attacked by air four countries: Sudan, Afghanistan, Iraq and Yugoslavia. Only God knows how long this superiority complex of the "international community" will last, but it is clear that the Yugoslav conflict, because of the probable Russian implication (through the "coup d'État" against Yeltsin), could easily lead to a worldwide war.

Machiavellian political science may learn substantial things from the Kosovo refugee crisis. First of all military aid was offered by the "international community" to the KLA organization (fighting for Kosovo independence). After atrocities committed by both Serbs and the KLA where the main victims were the Albanian people, NATO first accused the Serbs of fighting the "peaceful and helpless people" and declared that only its troops presence on Kosovo soil could assure peace in the region and the safety of Albanians! The political expression of this attitude was the Rambouillet "peace proposal"-ultimatum ("if you do not accept a deal, you will be bombed") which included the presence of 28 000 NATO troops. When the Serbs refused this ultimatum (the occupation by NATO of their territory), the "International community" decided to attack a sovereign country which is Yugoslavia. Albanians from Kosovo were told that this province would be bombed and, if Serbs continue to resist, that a NATO ground attack would occur. Thus, there are four major reasons provoking the exodus of Albanians:

1. The fighting between KLA and Serb forces;
2. The bombing of Kosovo by NATO (the large part of Kosovo is already destroyed by NATO bombs);
3. The escape from the future battle-ground;
4. The ethnic cleansing by the Serbs (especially in the northern part of Kosovo historically important for Serbs).

What is most cynical is the fact that the "international community" knew, wanted and deliberately provoked the flight of the Albanian population from Kosovo. Acting that way, NATO killed two flies at the same time: it diminished chances for the Islamic penetration into Europe and found a good pretext for its little war against Yugoslavia by accusing Serbs of committing atrocities against Albanians!

Modern Machiavellianism includes as its main aspect the Human rights freedoms. The "international community" proclaimed itself as a defender of universal human rights. Thus, when it makes war, its enemy must be somebody who is acting against humanity by committing horrible deeds. In this regard, Serbs are demonized. They are permanently, intensively accused of being aggressors, killers, rapists, and genocidal, threatening their neighbors, etc. The principle that somebody is innocent until proven guilty does not prevail here. Proof is not necessary. "Serbs have already killed and raped people, they are certainly doing the same thing now" "There are indications for it" (for example suspected "mass

"there are witnesses" (Albanian refugees whose stories could be hardly considered as being objective). Prime ministers, foreign affairs ministers and military leaders of the "international community" permanently repeat these allegations trying to justify the bombing and destruction of Yugoslavia. They pretend to be "humanitarian" (they pretend to have "principles") regarding the Albanians from Kosovo, but they are not humanitarian (they do not have the same principles) in regards to the Kurds, Palestinians, to the peoples from Chechnya, or Southern Sudan, Southern Lebanon, San Salvador, etc, with millions of dead and refugees. It does not matter if a principle is not a principle, the important thing is that public opinion believes this propaganda.

Of course, the powerful media of the "international community" (which covers 95% of the entire world) go along with their "humanitarian" politicians and military staff. 24 hours a day and every day they repeat the same allegations (lies) "confirmed" by pictures (pictures of refugees can not say why these people flee) and by opinions of numerous "specialists" for the Balkans whose dogmatism and prostitution are unpardonably shameless from the point of abstract humanism but fit quit well with their main goal; to preserve western domination. It is amazing how a kind of primitive symbolism can easily influence public opinion. Before each bombing of Yugoslavia causing numerous deaths, the TV report begins with the melodramatic picture of Albanian refugees meaning: "death and destruction of Yugoslavia which follows is absolutely justified" or/and "the only way to stop the ethnic cleansing in Kosovo is through the destruction of Serbia". This "objective propaganda" is so well synchronized that it matches and even overcomes the one conducted by the Nazi regime sixty years ago about the German refugees from Sudety in Czechoslovakia (one also has to remind the lies broadcasted by CNN during the Gulf war in 1991 and concerning the "atrocities" committed by Iraqi troops "against babies" in Yemen). It appears more than ever the fact of the total subordination of the occidental media to the economic, political and military elite and rational killers.

But the most terrifying thing is the one concerning the large part of occidental public opinion. These people programmed through the educational system to accept the "supermen ideology" believe and enjoy the fact that the Western world is the most powerful one on earth. They accept and support everything coming from their propaganda as the Germans did in regard to the Jews under the Nazi regime. They are already accustomed to the numerous wars led by the "international community" and they want this kind of spectacle more and more. At this time, the permanent bombing (without any stated reasons) of a defenseless country which is Iraq, and making thousands of victims, does not provoke any human reaction from public opinion. These people are concerned by Albanian refugees (manipulated by NATO) but not by Serb refugees from Croatia (at least 400 000), Kurd refugees from Turkey (more than a million), or by Catholic refugees in Sudan (more than 2 000 000), etc.

These people are concerned by atrocities committed in Kosovo and few years ago in Croatia (burned Albanian and Croat villages, and murdered people) but not by burned (Serb) villages in Croatia, or atrocities in Turkey, San Salvador, Guatemala, Mexico, Sudan, Rwanda. Of course, if you ask them about it, they condemn these atrocities but they do not ask for NATO military intervention! Thus their "humanism" and/or "compassion" is

It is well known that the masses always enjoyed cruelty. But in ancient times when people enjoyed fighting in the arena, they showed their feelings openly, without shame. Today, the situation is quite different. You have to present yourself as being peaceful, tolerant, kind, etc. Thus, in order to express freely your instincts of aggressiveness you need a good reason. The best one, nowadays developed by the "international community", consists of proclaiming somebody or something as being so bad (scapegoat) that only a severe punishment could be the appropriate measure against this evil. In other words, once Serbs were identified as bad (supposedly committing ethnic cleansing, genocide, rapes, etc.), bombing and killing them becomes "urgent and unavoidable"; nowadays, this kind of "humanistic hypocrisy" is absolutely necessary to justify one's murderer's instincts. The schema of this shameless attitude coming from the "free world" is as follows:

- The construction of the defamatory stories concerning the future scapegoat (accused of being "criminals against humanity"), mostly based on pure lies
- The making of these lies truthful (through intensive media propaganda)
- The "legitimation" of the killing of people (for instance, by bombing the countries like Iraq or Yugoslavia) on the grounds of these lies
- The proclaiming the aggressiveness of their own as being a humanitarian one

By understanding this context it is also understandable the superficiality and cynicism of the belligerent (NATO) "arguments" (statements):

- We bomb and kill Serbs, we destroy their country but we are not against them!
- We are making war only against Milosevic!
- We are making war in order to protect peace!
- During our bombing, they were not supposed to be there (people, hospitals, embassies, buses, trains, and other civilian targets)!
- The destruction of Yugoslavia occurs for humanitarian reasons!
- In this conflict between Serbs and Albanians, we do not take sides!
- Not one Albanian flees NATO bombing and fighting between Serbs and the KLA; they flee only Serb atrocities!
- We intervened militarily in Yugoslavia in order to improve the situation of Albanians (since the intervention they have been 1 000 000 refugees)!
- We had to intervene because of the sufferance of Albanians (even if it were true, what about Kurds, Palestinians, people from East Timor, Guatemala, or San Salvador, etc.)!
- We will enforce (by making war on Serbia) the return of Albanian refugees to their homes (what about the return of 400 000 Serb refugees from Croatia)!
- Our bombs are "clean" and destroy only the military infrastructure (in fact, regardless of "collateral effects", bombs have radioactive compounds and their final effect will be the creation of the largest "soft" Hiroshima in human history.
- We are sorry for "collateral effects" (until now, several thousand civilians killed "by mistake" and civilian infrastructure destroyed).

Maybe the occidental public opinion accept these inconsistencies, lies and cynicism because it does not know that:

- Until 1989, Kosovo had one of the greatest autonomy in the world with all imaginable human rights for Albanians. But Albanians, since Tito's death in 1980, wanted independence and they fought for it by committing enormous atrocities against Serbs. Thus, the abolishment of the autonomy was the logical consequence of this attitude.
- In Serbia (especially in Vojvodina) there are several minorities: Croats, Hungarians, Czechs, Romanians, etc. All of them live in real fraternity and mutual tolerance. They

difficulties with the Serbian regime.

Conclusion (main points)

For geo-strategic reasons, the "international community" (led by the US) has provoked onto the Balkans (and actively participated in) the biggest genocide in Europe since WWII.

- It deliberately destroyed the Second Yugoslavia (local nationalist leaders were only their marionettes);
- It supported Croatia in ethnocide over the Serbs (400 000 refugees who will never return to their lands);
- It encouraged Serbs and Croats in Bosnia and Herzegovina to commit genocide on Muslims;
- It provoked the flight of around 1 000 000 people from Kosovo;
- At this very moment, with the agreement of the current Russian regime, it's committing the worst imaginable genocide against the Third Yugoslavia;
- In their attacks over Yugoslavia it uses radioactive bombs which will poison the whole region for centuries to come;
- It destroyed the very fragile system of international law;
- In order to justify these crimes, it has established through the media and on a world level the most sophisticated system of manipulation transcending the Nazi system of propaganda;
- By its action, the risk of a military confrontation with Russia (freed from the US puppet Yeltsin) is extremely probable with unpredictable consequences.

Emil Vlajki is a former professor of political science at Sarajevo University. He was also visiting and associate professor: Yale, Leuven, Montréal, Laval, Ottawa. This text is adopted from his upcoming book. You can send comments to vesnaradulovic@sprint.ca

krijgt geen visum meer. Ook Amerikaanse instituties kunnen ons niet meer bezoeken.

Ritzen toonde zich erg bezorgd en beloofde de zaak te bespreken met minister Van Mierlo, delegaties in Belgrado, de Unesco en EU-partners. Niet alleen onze status zal onderwerp van gesprek zijn, Ritzen zal ook nagaan of er een materiële ondersteuning van ons onderwijs mogelijk is. Zijn menselijke benadering en aandacht deden me goed.'

Het recht op onderwijs is heel elementair. Vindt u het niet erg te moeten bedelen om mensenrechten?

'Ja, maar we zijn leraren en willen geen politisering van het onderwijs. De huidige situatie behelst dat vierhonderdduizend kinderen en studenten door de politiek als gijzelaars worden gebruikt. Daar willen we een einde aan maken. Als het ons lukt het Albanese onderwijs te herstellen, is dat een grote stap voorwaarts, die ongetwijfeld gevolgen voor aanverwante terreinen als de gezondheidszorg, de informatievoorziening en de economie zal hebben.

De hele infrastructuur van voor 1989 is afgebroken. We hebben dus ook geen gerechtshoven, advocaten en gevangnissen meer om ons geweten te toetsen en verder te ontwikkelen, daarom moeten we anders te werk gaan.'

Link

In 1992 heeft de bevolking van Kosova zich voor onafhankelijkheid uitgesproken en met 99 procent van de stemmen de letterkundige Ibrahim Rugova tot president gekozen. Sommigen bestrijden Kosova's recht zich van Joegoslavië af te scheiden. 'Op grond waarvan? Krachtens de grondwet van 1974 hadden alle acht eenheden in Joegoslavië het recht om zich af te scheiden, met respectering van de reeds bestaande grenzen. En daarnaast was er nog een toezegging uit de tweede wereld-

denten in Belgrado zijn, zijn ze niet met ons. Ons zullen ze doden, heeft de geschiedenis geleerd. Dat dwingt ons tot onderhandelen, maar dan wel in het bijzijn van een internationale bemiddelaar. We voelen niets voor onderhandelingen om de onderhandelingen, zoals Servië die graag voert. Op 2 september 1996 heeft Milosevic Ibrahim Rugova beloofd dat de Albanen hun scholen terug zouden krijgen. Dat gebeurde in aanwezigheid van Monseigneur Pala van de Heilige Egidiusorde van het Vaticaan. Meteen na ondertekening heeft Servië de wereld verzekerd dat de problemen opgelost waren, maar een half jaar later is er nog steeds niets veranderd. Monseigneur Pala dringt er vergeefs op aan dat Belgrado ons, conform het verdrag, onze scholen teruggeeft.'

Sudetenduitsers

In 1994 zei Max van der Stoep tegen HN: 'Europa heeft een ernstige fout gemaakt door passief te blijven toen Servië in 1989 een eind aan Kosovo's autonomie maakte.' U hebt ook met Van der Stoep gesproken?

'Ja, maar niet in zijn hoedanigheid van Hoge Commissaris inzake Nationale Minderheden. In die functie heeft Van der Stoep in Kosova immers met Serviërs te maken, die soms voor vier kinderen over een hele school beschikken. Kortgeleden heeft Van der Stoep echter een nieuwe functie aanvaard: hij is persoonlijk vertegenwoordiger van de voorzitter van de OVSE, de Deen Andersen, voor Kosova geworden.

Helaas kom hij ook in deze nieuwe functie niets voor ons doen, omdat hij geen visum krijgt. Ik heb hem persoonlijk gevraagd: waarom probeert u het zo niet? In een uur tijd bent u in Belgrado en kunt u ter plekke zien of men u al dan niet door laat reizen. Daarop gaf hij een vaag antwoord: er was hem van de zijde van de Serviërs iets toegezegd.

'Iedereen weet wat er loos is, maar niemand in de wereld heeft de moed om in te grijpen. Ook de Verenigde Staten niet'

oorlog: wie tegen de fascistten had gevochten, kreeg het recht op zelfbeschikking. Wij hebben geen grenzen veranderd en ons in alle opzichten aan de grondwet van 1974 gehouden.

Op 12 oktober 1992 heeft onze onderwijsbond een grote demonstratie in Kosova georganiseerd waaraan 700.000 mensen deelnamen. Dat is veel op een bevolking van slechts twee miljoen, het zegt alles over het moreel en de bereidheid van de mensen. Maar na zeven jaar van gewelddoos verzet gaan er steeds meer stemmen op voor een actievere houding. Dat is begrijpelijk maar link, omdat het in het voordeel van de bezetter kan uitpakken die elke activiteit als een provocatie zal aanmerken. Zo geduldig als de Serviërs met hun stu-

In de houding van de wereld ten aanzien van Kosova dringt zich een vergelijking met de Sudetenduitsers op. Toen Hitler hun geboortestreek in Tsjecho-Slowakije bezette, reageerde niemand. Ook wij hebben ons vruchteloos tot anderen gewend en zowel bij de overige eenheden in ex-Joegoslavië als daarbuiten om hulp aangeklopt. Het was of de wereld dacht: jammer voor de Albanen, maar wij gaan geen gevecht met Milosevic aan. Nu zijn we in dezelfde positie als dat schip de Lusitania. Misschien komt het op het laatst toch nog goed. Iedereen weet wat er loos is, maar niemand in de wereld heeft de moed om in te grijpen. Ook de Verenigde Staten niet.'

Carla Bogaards

Uitbloei

'Nee', zeiden de bibliothecarissen van de vrouwengevangenis in Breda, 'vrouwen willen niet steeds uitbreken. 'Ik zweeg, want ik moest deze boodschap doorgronden. Tot nu toe was de grootste wens van mijn poëzie-workshop-gevangenen: uitbreken.

'Pas op', zei ooit iemand die al heel lang met gedetineerden werkte, 'ze zullen elke kans aangrijpen om te vluchten.' Dus toen ik een keer werd uitgenodigd om de 'iso' te komen bekijken, tijdelijk als expositieruimte ingericht, kneep ik 'm omdat ik gemakkelijk gegijzeld kon worden. 'Absoluut niet, mannen wel ja, 'de meisjes' vluchten misschien in hun hoofd.' En vervolgens: 'Vrouwen worden in de steek gelaten, geen bezoek, niemand die de was doet, cadeautjes brengt. Veel vrouwen zijn verslaafd, als ze eens een weekend naar huis mogen, gaan ze zwerven. Soms zijn ze dakloos geworden, ze zijn alles kwijt geraakt.' Haar stemmen waren vol mededogen. Ik reageerde: 'Mannen vinden altijd wel weer iemand, zeker, een vrouw, hun moeder, kameraden.' Correct.

Eenmaal binnen in Breda hoefde ik ook niet steeds alert te zijn op brutaliteiten, geintjes, stoerdoenerij. Binnen keken de vrouwen van elkaar naar mij en ik keek terug. Ik zag zwarte gezichten en witte, lijkleek, geen frisse lucht en het verleden, angst, ook door de eenzaamheid verhard. Ze luisterden goed, ze hielden van anekdotische verhalen over mijn leven, mijn zoons. Ze schreven over rozen. Rozen betekenen leven en liefde. En een vrouw schreef over rode wijn, rode lippen. Ik reageerde erg diepzinnig, toen barstte ze in lachen uit, welnee, gewoon zin in een glas rode wijn, een hele fles! Ze draaide een sigaret en iedereen gierde het uit, ik ook. Maar alles bleef een beetje verborgen, verstuurd, mysteries werden niet onthuld. Mannen gooien het eruit, de misdaden, vrouwen tasten naar woorden.

We vierden op onze eigen manier internationale vrouwendag en boekenweek. Een zwarte vrouw schreef een gedicht, ze noemde de namen van haar drie zonen en ze schreef daarna, God bidt voor hen. Ze huilde openlijk, de tranen stroomden uit haar bruine ogen. Er was ook een vrouw die een ongeboren baby had verloren, een vrouw die haar moeder haatte, en bloed en liefde in haar gedicht noemde. 'Elke dag bel ik met mijn zoon buiten, daarom houd ik het vol', zei een van de 'meisjes', tien minuten bellen en douchen.'

Carla Bogaards

Els de Groen

Milosević volgt traditie van etnische zuivering op Balkan

Met de etnische zuiveringen in Kosovo wil Milosević de 'bevolkingsruil' voltooien, waarmee tijdens de Balkanoorlogen van 1912-'13 is begonnen, meent Tim Judah. Milošević streeft bovenal naar een etnisch homogene staat.

Volgens berichten uit Kosovo zijn „hele dorpen in as gelegd en ongewapende, onschuldige inwoners massaal afgeslacht”. Het NAVO-communiqué van gisteren? Het had gekund, maar in werkelijkheid is dit geschreven kort na de Balkanoorlogen van 1912 en 1913.

De Amerikaanse Carnegie Endowment for International Peace zond destijds een aantal grootheden naar de Balkan om te berichten over de situatie. Aldus zou herhaling van de oorlogsgewelens voorkomen kunnen worden. Met de verdrijving of vlucht van honderdduizenden etnische Albanen uit Kosovo nog vers in het geheugen vormt het Carnegie-rapport vandaag de dag huiveringwekkende lectuur.

Tijdens de eerste Balkanoorlog in 1912 trachtten Servië, Montenegro, Griekenland en Bulgarije met vereende krachten de restanten van het Ottomaanse Rijk in Europa op te ruimen. Een jaar later vochten ze onderling om de buit. De twee oorlogen leidden tot massale volksverhuizingen. Ongeveer zoals nu merken de legers dat de mensen vaak niet afwachten tot ze werden verdreven, of 'etnisch gezuiverd'. Volgens het Carnegie-rapport wisten zij op grond van „traditie, instinct en ervaring” al lang wat hun te doen stond.

De formulering „instinct en ervaring” was treffend. Serviërs, Albanen en moslims hadden tijdens diverse vijandelijke uitbarstingen in de loop van de 19de eeuw wel in één of andere richting moeten vluchten. Zo'n twee miljoen moesten vluchten in de nasleep van de Servisch-Turkse oorlogen van 1876-'78, onder wie Albanen uit Servië en Serviërs uit het toen Ottomaanse Kosovo. Ook trokken Turken en moslims uit Griekenland weg.

Als uitloeijsel van de Balkanoorlogen en het Grieks-Turkse conflict na de Eerste Wereldoorlog kwam in 1923 het Verdrag van Lausanne tot stand. Wij zouden het vandaag de dag verontwaardigd veroordelen als een legalisering van etnische zuiveringen. Want krachtens dit verdrag werden eeuwenoude nederzettingen van Grieken in Anatolië geëvacueerd en de inwoners geruild tegen Turken en moslims uit Griekenland. Bulgarije sloot formele akkoorden met Griekenland en Turkije voor de uitwisseling van minderheden.

Volgens een schatting werden in de periode 1912-'23 zo'n tweeënehalf miljoen mensen op de Balkan verdreven als gevolg van oorlog en bevolkingsruil. Tussen 1924 en 1933 emigreerden nog eens 100.000 mensen, meest Turken,

Tijdens de Balkanoorlogen van 1912-'13 was etnische zuivering heel gewoon. (Foto Spaarnestad Fotoarchief)

naar Turkije, vooral vanuit Joegoslavisch Macedonië. In februari 1938 hiielden Turkije, Roemenië en Joegoslavië een conferentie ter bevordering van de emigratie naar Turkije. De Turkse regering had behoefte aan islamitische kolonisten om lege landstroken te bevolken en ook om de plaats van de vertrokken Grieken in te nemen. De Balkanstaten stimuleerden maar al te graag de emigratie van hun niet-christelijke inwoners.

Natuurlijk werd deze gedwongen migratie strikt logisch berekend. Zoals Dimitrije Djordjević van de Universiteit van Californië tien jaar geleden schreef, was voor Griekenland, Bulgarije en Turkije de bevolkingsruil eerder deze eeuw „weliswaar een plaag voor de toen levende generaties” maar „op de langere historische termijn een zegen”, omdat de betrokken landen hierdoor „overwegend nationaal homogene staten waren geworden.”

De hoofdrolspelers van de oorlogen in het vroegere Joegoslavië geloven nog altijd rotsvast dat bevolkingsruil of etnische zuivering de enige methoden zijn om duurzame stabiliteit in hun land te garanderen.

In juli 1991, de oorlog in Kroatië was zojuist begonnen, tekende Mario Nobile, destijds adviseur van de Kroatische president Franjo Tudjman, een kaart voor me waarop hij aangaf hoe Serviërs, moslims en Kroaten zouden worden 'geruild' tussen gebieden in ex-Joegoslavië, en in het bijzonder in Bosnië. Immers, zei hij, er bestond een zuiver precedent in de vorm van het verdrag van Lausanne. Nobile's voorstel was hetzelfde model in Joegoslavië te volgen, al moesten de verhuizingen wel 'vrijwillig' zijn. De 'bevolkingsruil' die vervolgens plaatsvond, was echter verre van vrijwillig, maar Kroatië heeft inderdaad zijn Servische 'kwestie' opgelost. Vroeger had het land een minderheid van 12 procent Serviërs die zijn nu weg. In

augustus 1995 walste Kroatië, met oogluikend gedogen van het Westen, over de voorheen door Serviërs bestuurde gebieden in Kroatië heen. Thans wonen in Servië tot 600.000 Servische vluchtelingen uit zowel Kroatië als Bosnië.

Kennelijk met het voornemen alles op het spel te zetten in een confrontatie met het Westen, lijkt Slobodan Milošević er dan ook voor te kiezen de klus af te maken die zijn voorgangers tijdens de Balkanoorlogen hebben laten liggen. Hij lijkt van plan Kosovo te zuiveren en te herbevolken met zijn Bosnische en Kroatische vluchtelingen. Tot op zekere hoogte is het Westen er zelf medeschuldig aan dat het Milošević in de waan laat dat hij dit ongestraft kan doen, ten eerste omdat het geen tastbare steun heeft verleend aan de Albanese Kosovaren die, terwijl andere ex-Joegoslaven prompt naar de wapens grepen, tijdenlang het geweld hebben geschuwd en kozen voor lijdelijk verzet. Ten tweede heeft het ook niets ondernomen toen de Serviërs uit Krajina werden weggezuiverd.

Door niets te doen voor de Serviërs in Krajina is het Westen in de logische val van de etnische zuiveringen getrapt, doordat het zonder het te zeggen stilzwijgend heeft erkend dat nu Kroatië zijn Servische probleem had opgelost, de kwestie daarmee uit de wereld was en wat waren we opgelucht.

Het probleem was, en is, dat de logica van de jaren '20 ons voor een duidelijke maar onzuivere morele keus dreigt te plaatsen: ofwel we moeten aanvaarden dat etnische zuiveringen tot stabiliteit voor toekomstige generaties kan leiden, ofwel we kunnen proberen ze te verhinderen, als we geloven in de rechten van de mens en tevens trachten een destructief proces tot staan te brengen voordat het zich uitbreidt.

Dat etnische zuiveringen tegenwoordig niet meer tot stabiliteit kunnen leiden, blijkt overduidelijk

uit de houding van veel Serviërs. Omdat wij niets hebben gedaan tegen het zuiveren van Krajina, zo menen zij, moeten zij nu, à la Tudjman, hun eigen etnische probleem oplossen door zich schrap te zetten. Dat betekent: lijdzaam de NAVO-aanval uitzitten om na het verlaten van de schuilplaatsen te ontdekken dat ze Kosovo hebben ontdaan van Albanen en dat hun probleem is opgelost.

De redenering luidt voorts dat alle Balkanstaten, althans de landen van voormalig Joegoslavië en Albanië, om de tafel moeten gaan zitten om hun grenzen aan te passen: een deel van Kosovo moet worden toegevoegd aan een vergroot Albanië, terwijl Servië zichzelf schadeloos kan stellen met de Servische helft van Bosnië.

Niet alleen betekent het hoogstwaarschijnlijk dat er weer oorlog komt in Bosnië omdat de moslims opnieuw de rekening gepresenteerd krijgen maar bovendien zullen de Albanen die zijn verdreven uit hun huis in wat inmiddels Servisch Kosovo zal zijn, zonder twijfel doorvechten.

Op den duur zal het kwaad van opdeling en ontheemding wellicht zegeren en zich dus naar elders verspreiden. Maar wanneer de NAVO haar tanden op elkaar zet en zich schikt in het onvermijdelijke grondtroepen en een protectoraat voor Kosovo dan zal dat nog te voorkomen zijn.

Maar doet de NAVO niets, dan zal wellicht Milošević' werkwijze het pleit winnen. Als de NAVO een protectoraat vestigt een gedegen protectoraat waar de Servische Kosovaren zijn gevrijwaard van wraakoefeningen dan zal het Westen daarmee misschien tonen dat het voor zijn overtuiging durft op te komen en ook bereid is te handelen in de geest van een verlicht eigenbelang.

Tim Judah was tussen 1991 en 1995 correspondent op de Balkan, voor The Economist. © The Independent

Handke keert tegenstrevers van Milosevic de rug toe

Van onze verslaggever 9-4-99
AMSTERDAM - Uit protest tegen de bombardementen op Servië heeft de Oostenrijkse schrijver Peter Handke zijn Büchnerprijs uit 1973 - de hoogste Duitse literaire onderscheiding - teruggegeven. Ook liet hij weten uitgetreden te zijn uit de rooms-katholieke kerk, omdat zijns inziens de paus zich te weinig heeft ingezet om de Navo-acties te stoppen.

Handke maakte zijn stap bekend in een brief aan het Oostenrijkse blad News. Daarin noemde hij de teruggave van de prijs 'net zo symbolisch als het toeslaan van de Navo in het centrum van Belgrado'. Het geldbedrag bij de prijs - destijds tienduizend mark - zal hij terugboeken naar Darmstadt, waar de 'Deutsche Akademie für Sprache und Dichtung' zetelt.

Enige dagen geleden is Handke naar Belgrado vertrokken. „Als op Servië bommen vallen, dan is daar mijn plaats,” had hij al eerder aangekondigd. Inmiddels is hij daar wegens zijn verdiensten voor het Servische volk geridderd en teruggekeerd naar zijn woonplaats bij Parijs.

Handke's engagement voor de Servi-

sche zaak is niet nieuw. In 1995 giccerde Trouw in twee delen zijn rechtigheid voor Servië, een mentaal verslag van zijn winterses door het land van Milosevic tijdens Bosnië-drama. Daarin formuleerde hij ook een woedende aanklacht tegen rol van de westerse media en de in ogen klakkeloos-vijandige houding gens de Serviërs.

Toen Handke in '73 de Büchnerprijs kreeg uitgereikt opende hij zijn rede met de vraag: „Hoe wordt men een politiek mens?” Hij onderken zijn eigen onvermogen om op passende wijze op politieke verhoudingen reageren: „Ik zat voor de televisie te probeerde iets te menen, maar alleesprakeloze, losse woorden stuitten tegen mijn schedeldak.” Politieke actie zei Handke toen, volgde hij als 'sportreportages; geraakt voelde ik me pa op het moment dat er bloed vloeide.

Handke gebruikte niettemin deze verstoring in zijn schrijverschap. De basis ervan lag juist 'in het op hoopgerichte poëtische denken, dat de wereld telkens opnieuw laat beginnen'. Zo beëindigde hij zijn rede met opnieuw een vraag: „Hoe wordt men een poëtische mens?”

In de ban van de Balkan-kitsch

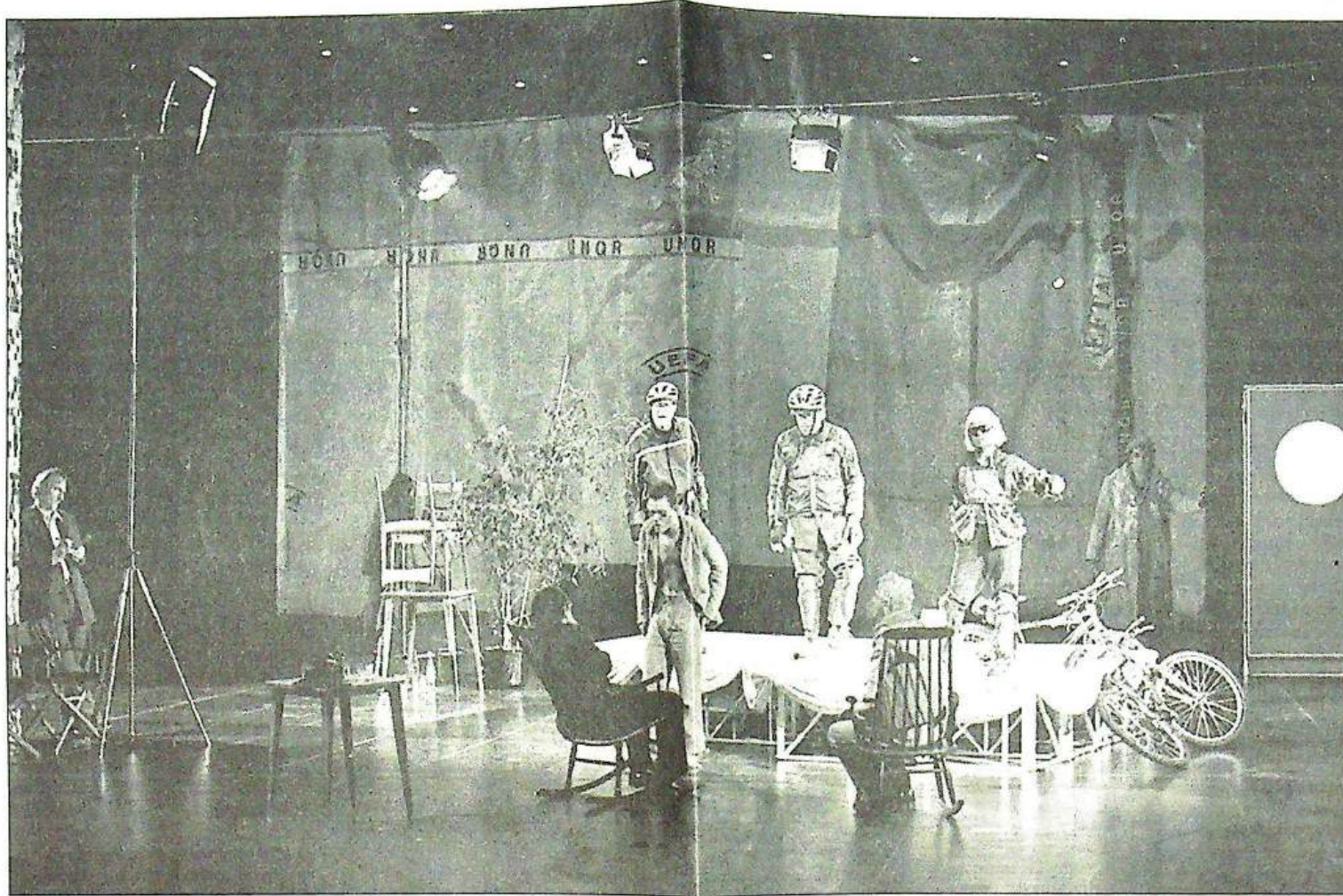
Het was deze week menens voor de schrijver Peter Handke. In het Weense Burgtheater ging zijn nieuwe, bij voorbaat al hevig omstreden toneelstuk in première. In 'Die Fahrt im Einbaum oder Das Stück zum Film vom Krieg' kiest Handke in het Joegoslavische conflict partij voor de Serviërs. De schuld van de Serviërs is de schuld van iedereen.

door Chris Keulemans

DE OORLOG is voorbij. Het is mooi weer in Wenen. Op de oude Donau zeilen schepjes in de wind. Vandaag, woensdag, is de vrede eindelijk getekend. In de laatste onderhandelingen is het aantal betwiste termen tot een handvol teruggebracht. De woorden waarover nu nog verschil van mening bestaat, verhuizen naar de bijlagen. Woorden als schuld, verantwoordelijkheid, volk, waarheid. De woorden waar het Peter Handke nu juist om gaat.

Handke moet vanavond zijn eigen strijd nog voeren. In het Burgtheater gaat het stuk in première waar iedereen op zit te wachten: *Die Fahrt im Einbaum oder Das Stück zum Film vom Krieg*. En ze wachten met geslepen messen. Sinds hij zich aan het begin van de bombardementen naar Belgrado haastte om het Servische volk bij te staan, is de Oostenrijkse schrijver Handke (1942) definitief de vijand geworden van de Europese intellectueel. Dat zat er al drie jaar aan te komen, sinds zijn *Winterreis. Gerechtigheid voor Servië*. Daarin beschreef hij hoe prachtig het landschap rond de Drina is en hoe argeloos maar toch wijs de gewone Serviër. Toen werd hij door lezers van goede wil nog in bescherming genomen. De Belgische auteur Stefan Hertmans bijvoorbeeld hield een beheerst pleidooi voor het recht van de schrijver soms over de harde werkelijkheid heen vooruit te denken, ook als hij daarbij de valkuil aan zijn voeten over het hoofd ziet. Maar nu is het ernst.

Er is een provincie vol mensen ontvolkt, er zijn bommen gevallen op bruggen en steden - dit is een tijd om je woorden heel precies te kiezen. Handke zal op zijn eigen terrein, in het theater, duidelijk moeten maken waar hij

Peter Handkes 'Die Fahrt im Einbaum' in het Burgtheater in Wenen.

FOTO MONIKA RITTERSHAUS

staat. Zijn poging een tegenbeeld te plaatsen tegenover het geweld van de Westerse media, die hij al eens het Vierde Rijk heeft genoemd, zal ditmaal moeten overtuigen.

Het Burgtheater zit vol. Niet alleen met gegoede dames van zekere leeftijd, ook niet met een fanclub van Weense Serviërs, maar vooral met serieuze, in zwart en grijs geklede theaterliefhebbers.

Het is de laatste regie van Claus Peymann, een man van grote, dwarse gebaren die jarenlang de baas is geweest van het Burgtheater. Hij wil juist met dit stuk afscheid nemen, om definitief aan te tonen dat Handke een man van vrede is, een zoeker naar het menselijke dat kwijtraakt in de bijlagen en de nieuwsflitsen. De hoge zaal puilt uit, alle balkons en zelfs de staantribune zijn bezet.

Het reusachtige podium is ingericht als de lobby van hotel Acapulco, ergens diep in de Balkan. Een man met zware jas en hoed komt op. Er waait sneeuw met hem mee naar binnen. En vanaf dat moment gaat alles vreselijk mis.

Een Amerikaanse en een Spaanse filmregisseur zijn hier om de mogelijke hoofdrolspelers te bekijken voor hun film over de oorlog. Ze nemen plaats in twee stoelen tegenover het podium dat in de lobby is neergezet, klaar voor Handkes parade van stereotypen. En zo

Peter Handke verduistert de Joegoslavische oorlog

komen ze allemaal voorbij: de dorpsverteller, de historicus, de journalisten, de weldoener, de zelfmoordenaar, de president, de schoonheid en de dichter. Met deze vorm, toneel op toneel, laat Handke zien dat elke waarheid in deze oorlog een leugen is. Alle personages, zonder uitzondering met veel pathos en misbaar gespeeld, ontpoppen zich bovendien aan het eind als iemand anders: als Serviërs namelijk, inwoners van de streek. 'Dan pas vinden ze hun ware bestemming. De boodschap is: wij horen allen hier thuis. Wij zijn allen Serviërs.'

De twee helden van Handke zijn een woudloper en een Griek. De woudloper is in de bossen ondergedoken na zijn terugkeer uit Duitsland, waar hij vijf jaar gevangenisstraf kreeg voor medeplichtigheid aan volkerenmoord. Hij was namelijk altijd een toeschouwer. Ook toen hij op een dag veertien dorps-

bewoners op de brug zag worden neergeschoten, keek hij toe zonder in te grijpen. Daarom is hij schuldig. Maar hij niet alleen, dat is Handkes aanklacht, hij niet alleen! Iedereen heeft toegekeken, iedereen heeft schuld. Waarom alleen naar de Serviërs wijzen, waarom niet naar alle toeschouwers? De journalisten uit het Westen vooral, die stonden overal bovenop zonder een vinger uit te steken - moeten die dan niet berecht?

De Griek, zelf een verslaggever die de media vol afkeer heeft verlaten, gaat nog verder. Hij breekt de arrogantie van drie aanwezige Amerikaanse journalisten, infantiele zelfingenomen wezens op mountainbikes: kadaverzwijnen op een heide, humanitaire hyena's. Zij noemt hij ze, humanitaire hyena's. Zij beweren het morele recht te bezitten op de geschiedenis van deze oorlog. Maar de Griek weet ze ervan te overtuigen dat zij een heel volk, namelijk het Servisch, overslaan in hun berichten - en sche, overslaan in hun berichten - en dat ze daarmee de haat tegen het onbedachte, waaruit de oorlog voortkomt, alleen maar versterken.

Vroeger, zegt hij, kon een slachtoffer met zijn verhaal altijd nog bij de krant terecht. Tegenwoordig valt de krant samen met de macht, doof voor de gewone man. Doof voor een volk dat nooit iets heeft gekregen te vertellen welde gruwelen het zijn aangedaan. 'U

schrijft uw artikelen niet,' schreeuwt de Griek, 'U begaat ze!' Het beeld van de drie journalisten die beschaamd hun helpjes buigen over hun mountainbikes is te knullig om grappig te zijn.

Wat begint als een kwalijk sprookje, ergens in de Balkan, ontardt in een pijnlijke klucht. Het is voelbaar in de zaal. Zelfs het Weense publiek, dat zich toch graag laat provoceren, leunt hierbij achterover. Het reageert niet, en in die stilte overschreeuwen de acteurs zichzelf steeds harder. Handkes enormeiteiten komen schril aan het licht.

Hij verloochent zichzelf als kunstenaar. Hij spreekt in dit stuk klare taal: heldhaftige stereotypen en romantische clichés. Niets van het behoedzame, ingewikkelde maar nauwkeurige taalgebruik waarmee hij anders zijn thema's besluipert. Hier is hij gegrepen door de hang naar kitsch die overal in voormalig Joegoslavië heerst: de ziekte van het kopiëren, de imitatie, de bidprentjes en bootlegs. En hij heeft nog een slechte Balkangewoonte overgenomen: alles draait erom wie het recht heeft te oordelen, aan te klagen, de schuldige aan te wijzen. Dat is een virus in het oorlogsgebied, en Handke is erdoor vergiftigd.

Er is een code in het spreken over de Joegoslavische oorlogen, die wil dat iemand ongeacht zijn stellingname altijd

de partij met de zwaarste schuld eerst noemt. Handke breekt met die code. Hij pleit de Serviërs vrij door hun schuld te laten opgaan in de schuld van iedereen. De hele wereld is schuldig, niemand is begonnen, het kwaad is overal. Misschien zijn het zelfs de inwoners van Pale en Belgrado wel die de mensheid een uitweg gaan wijzen. Handkes Griek noemt hen een voorhoede: in stil verzet tegen hun machthebbers, door de buitenwereld onder druk gezet om schuld te bekennen, bevinden zij zich in een tussentijd, het begin van iets nieuws. Dit is de enige passage waar Handke zijn mystieke aanleg even de vrije loop laat.

Maar dan is er altijd Peymann nog die misverstanden voorkomt. Hij volgt de invallen van Handke op de voet, maar met een megafoon. Alles is opgeblazen. Na het zoveelste logge *special effect* - een drijvende boomstam, de plotse onthulling van een kerkhof in de sneeuw, het podium dat wegvliegt - gaat er een gegiechel door de zaal. Het aantal lachwekkende scènes wordt nu bepaald pijnlijk. De woudloper wil een natuuridylle oproepen door dieregeluiden na te doen; hij doet zo zijn best dat er een gegeneerde stilte valt. Op dat moment, met nog een half uur te gaan, denk ik: als de acteurs het spel nu stilleggen, kunnen ze een historische afgang nog voorkomen. Maar nee, daar komt de boomstam alweer aangedreven.

Aan het slot zien de Amerikanen en de Spanjaarden ervan af de film te maken. Die weigering krijgt vanavond een dubbele betekenis. De oorlog mag volgens Handke een tragedie zijn, deze voorstelling is een lachertje. Had hij er maar van afgezien. Met dit stuk heeft hij het tegendeel bereikt van wat hij wilde. Dit is geen oproep tot vrede, het is een verduistering van de oorlog. En geen rehabilitatie van de Serviërs, maar een wilde karikatuur.

Het licht gaat uit en weer aan. Het publiek klapt werktuiglijk, overigens niet iedereen. Geen tomaten, maar ook geen bloemen. De acteurs nemen het applaus met strakke gezichten in ontvangst. De Spaanse regisseur valt languit over een mountainbike. Ten slotte komt ook Claus Peymann naar voren. Het applaus zwelt aan, maar er klinkt ook boegeroep. Hij steekt zijn vuist in de lucht. Hij heeft die Oostenrijkers dertien jaar getrotseerd. De zaal loopt leeg terwijl vooraan nog wat mensen staan te klappen voor de resterende acteurs. Peter Handke is nergens te bekennen.

In een brief aan Peymann, afgedrukt in het programmaboekje, benadrukt Handke dat dit stuk geschreven is voor 'het volk: het radeloze, opene, verenigde toeschouwersvolk dat zijn levensgevoel uit geen enkel weten meer kan putten'. Zou hij daarmee soms ook de Serviërs bedoelen? In september staat daar de première op het programma. Het is te hopen dat *Die Fahrt im Einbaum* Belgrado niet bereikt. Ze hebben het daar tenslotte al moeilijk genoeg.

Die Fahrt im Einbaum oder Das Stück zum Film vom Krieg van Peter Handke, Burgtheater Wenen.

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zaterdag 22 januari 2000 0:03
Aan: Globalreflexion; Dolf Loth; Annamiek Vermeulen; Ruza Despotovic
Onderwerp: Western propaganda (<http://www.abolishnato.com/abolishnato/graves2.htm>)

Dit is interessant...

"The Graves" as a shining example of NATO/Western jingoistic propaganda.

<http://www.abolishnato.com/abolishnato/TheGraves.gif>

Eric Stover and Gilles Peress' book is of little scholarly value, but makes great anti-Serb propaganda!

Book Review: Stover, Eric and Gilles Peress. The Graves : Srebrenica and Vukovar. Scalo : New York. (1998).

Eric Stover and Gilles Peress' book, The Graves : Srebrenica and Vukovar is about the circumstances and exhumations of mass graves in the two towns in early August 1995 of Croats cruelly massacred by Bosnian Serb forces. There is no denial by this author that some massacres took place in these two towns (1).

The first half of Stover's writing is about how various people, the "heroes," non- Serbs, are attempting to get way from the massacres by "the bad guys," the Serbs and anything and anybody Serbian. This is the classic, war - time propaganda "us vs. them" set-up (Keen 1986). The second half details the exhumations the mass graves in a macabre manner and the pathologists who have to do this gruesome work. Most of this book is photographic in nature by Gilles Peress, with many of the photos having little value scientifically, either pathological or criminological.

However, what is more shocking than the Peress' pictures of decaying corpses is Stover's portrayal of the Serbs and anything Serbian. The Serbs are presented throughout this mainly photographic book as the only ethnic cleansers in the Balkans and presents the Serbs as inhuman killers in a rather Western, jingoistic propagandistic way. Anyone or anything Serbian is connected to animalistic mass murder and other negative images. The Graves makes no mention that Serbs have been killed in Srebrenica in July '95, perhaps while many of the pathologists, and even the authors, were on the site. This also included the eviction of Serb families from Srebrenica and nearby villages. (2) There is no mention made to the mass ethnic cleansing and massacres of Serbs from the Krajina region, in fact, there is mention of "*mass deportations of Muslim and Croats, and the systematic destruction of their cultural property provided ample evidence for applying the term genocide in the Bosnian conflict. What Serb leaders were intending to accomplish in Bosnia. . .*" (p. 137). This statement is highly misleading and does not tell the whole picture of ethnic cleansing in the Balkans. There is no mention by Stover of crimes against the Serbs in Bosnia, of which there are many.

Stover's slander portrayal of the Serbs as an ethnic group is quite similar to other forms of American- jingoistic, mass media propaganda. Stover resurrects the same negative images, presenting anything and everything Serbian as dirty, smelly , subhuman, acting under either the influence of alcohol or animal instincts, a similar portrayal of Native Americans in popular movies

not so long ago. The Serbs are portrayed in Stover's book in a manner that Sam Keen wrote in his 1986 book Faces of the Enemy: Reflections of the Hostile Imagination:

"Nothing suggests this man ever laughs, is torn by doubts, or shaken by tears. He feels no tenderness or pain. Clearly he is unlike us. In all propaganda, the face of the enemy is designed to provide a focus for our hatred. He is the other. The outsider. The alien. He is not human" (p. 16).

There is a striking representation of this kind of jingoistic propaganda on pages 80 to 87 where Stover and Gilles combine the power of images in words with the power of images in pictures in painting the Serbs as non-human animals, responding only to the smell of sweat and of gunpowder. In Stover and Peress' The Graves, the Serbs are clearly presented as "the other," the unfeeling, non-human, animals. Stover took a common custom in the Balkans - a kiss greeting - and turned it into a provocative, animalistic instinct:

"... the 52 years old general approached a group of Serb officers ... He embraced and kissed each of the soldiers. ... His exuberance appeared frenzied, as if the acrid smell of spent gunpowder and the salty scent of his victorious fighters had melded into a powerful stimulant" (p. 122).

Before the reader can actually read any text in The Graves there are 90 pages of black and white pictures in the first part and 118 pages in the last section, mostly on the macabre of the massacres, in this 334 page work. There are also pictures of sky scenes, folded hands, the countryside and the pathologists involved in excavating the victims. Gillis Peress is described as being trained "as a philosopher, not a photographer." Peress is also described as being a member of Magnum, the most prodigious photo agency in the world.(3) There is no doubt in my mind that Gilles Peress is an award winning photo journalist, but what do these pictures have to do with the massacres at Srebrenica and Vukovar other than sensationalizing the macabre of mass graves?

While Gilles Peress is a well respected photojournalist, the qualifications of Eric Stover are as a journalist and as a forensic anthropologist. He has written several books, primarily in the field of forensic investigations. He is author of the Witnesses from the Grave: The Stories Bones Tell, a well known book in this field. He has in the past been Executive Director for Physicians for Human Rights. Stover is currently teaching forensic anthropology at the University of California, Berkeley.(4)

The forward of The Graves is written by Richard Goldstone, a Chief Prosecutor for the UN's war crimes tribunal for the former Rwanda. Goldstone states that this book, The Graves, should serve as a reminder of the families of serious human rights violations and to seek justice for the victims of this kind of mass murder. Does this also include the human rights of the Krajinan Serbs and the 1700 missing Krajinan Serb men (5) who fate is unknown?! The true purpose of The Graves appears to be demonization and dehumanization of an entire ethnic group, not to seek "justice."

What purpose would a book like The Graves serve as required reading in a criminology classroom on human rights? While there are examples of human rights investigations, the anti-Serb bias clouds any use of this book in any meaningful way as a teaching tool for *impartial* human rights investigations. The mainly macabre photographic orientation, jingoistic propaganda, deionization of the Serbs, and denial of the fact that the Serbs have been, and still are, equally victimized by ethnic cleansing, turns The Graves into an anti-Serb propaganda book, not a scholarly work that should be required reading for future human rights investigators. Students are who required to read this book need to also be presented with the fact that the Serbs *have equally been victimized and are not the sole perpetrators of ethnic cleansing in the Balkans*. Students also should have a positive presentation of the Serbian people and their culture that is grossly misrepresented and purposely left out of The Graves.

A possible presentation of this book in the classroom on human rights investigations could be to point out how Western jingoistic propaganda books such as The Graves are used to paint "the enemy," the Serbs, in a negative light, much in the same way Arabs and Moslems were painted as crazy, zealot terrorists not so long ago. The student needs to be made aware that propaganda books such as The Graves exist and that the demonization of an entire ethnic group in these books must never be taken on face value alone. When a work such as The Graves paint an ethnic group up to be cold, cruel, inhuman victimizers, while denying the ethnic group's positive worth and humanity, the student needs to question the work's value as a teaching instrument.

Footnotes

1. The leader of the Bosnian Muslims, Naser Oric, is believed to be behind the killings of some 3,000 Serb soldiers and farmers in a thirty mile radius around Srebrenica (Rohde, 1997).
2. Bonner, Raymond. *Muslim Refugees Raise Tensions in Serb Village*. New York Times. July 26th, 1995.
3. Stockeringer, Jacob. 'Graves' photo book a heartbreaking classic. Book review. The Capitol Times. Madison, WI. August 21st, 1998.
4. Human Rights Center. UC- Berkeley. Eric Stover's biography. Date unknown.
5. Gregory, Elich. *The Invasion of Serbian Krajina* (1998) From the book, NATO in the Balkans : Voices of Opposition., pages 131- 140.

Books

Ghareeb, Edmond . Split Vision : The Portrayal of Arabs in the American Media. American -Arab Affairs Council : Washington, D.C. (1983).

International Action Center. NATO in the Balkans : Voices of Opposition International Action Center, New York, NY (1998).

Keen, Sam. Faces of the Enemy : Reflections of the Hostile Imagination. Harper and Row : New York (1986).

McCarus, Ernest. The Development of the Arab-American Identity. U. of Michigan : Ann Arbor (1994).

Rohde, David. Endgame HarperCollins: New York, NY. (1997).

Papers

Al-Qazzaz, Ayad. "Image Formation and Textbooks." In Ghareeb, *Split Vision* pages 369-80, (1983).

Jarrar, Samir Ahmad. "The Treatment of Arabs in U.S. Textbooks : Research Findings and Recommendations." In Ghareeb, *Split Vision*, 381- 401, (1983).

Kent, Raymond K. "Contextualizing Hate: The Hague Tribunal, the Clinton Administration and the Serbs." U. of California, Berkeley. May 22ed, 1999. On-line publication.

Thomas, Raju G.C. "Dehumanizing a Nation : The Balkans Conflict and International Reaction." April 11th, 1997. Marquette University : Milwaukee, WI.

juli 99

Etnische zuiveringen?

Van de redactie

Al in het begin van de jaren 90 is in de westerse pers een campagne gevoerd, waarin eerst de Joegoslavische regering en met name Milosevic, maar later het gehele Servische volk werd 'gedemoniseerd'. Beschuldigingen van oorlogsmisdaden en etnische zuiveringen waren vrijwel uitsluitend tegen de Serviërs gericht. Zonder het minste bewijs werden vermoedens of geruchten als feiten gebracht als zouden 'soldaten van het Joegoslavische leger' betrokken zijn geweest bij het verdrijven van huis en haard en het systematisch vermoorden van eerst Bosnische Moslims en later, toen de strijd in Kosovo zich verdiepte, van Albanese Kosovaren. In deze perscampagne was 'etnische zuivering', zo hield men ons voor, de drijvende kracht achter de Servische politiek.

De 'militaire campagne', zo werd gezegd, was een 'humanitaire campagne', die zich richtte op het stoppen van 'de etnische zuiveringen'. Als bewijs voor deze zuiveringen werden lange rijen wachtende vluchtelingen getoond en overvolle vluchtelingenkampen in Albanië en Macedonië. Steeds weer kwamen ooggetuigen aan het woord die verhaalden over de bloedige schanddaden van 'de Serviërs'. Zonder iets af te willen doen aan de ellendige omstandigheden waarin de vluchtelingen verkeren moet toch worden gezegd dat werkelijke bewijzen niet konden worden geleverd. Vele getuigen vertelden dat zij de gruwelijkheden niet zelf hadden gezien, maar van anderen hadden gehoord. Nu bestaat er groot verschil van mening over de belangrijkste oorzaak achter de grote vluchtelingenstromen. Zijn zij het gevolg van etnische zuiveringen door de Serviërs of van de bombardementen? Tevens blijkt nu dat veel van wat het Westen 'etnische zuiveringen' noemde, gevechtshandelingen waren van Joegoslavische troepen tegen het UCK en niet in de eerste plaats waren gericht tegen de burgerbevolking.

vingen' noemde, gevechtshandelingen waren van Joegoslavische troepen tegen het UCK en niet in de eerste plaats waren gericht tegen de burgerbevolking.

New York Times

Een dagblad dat zich steeds een fervent voorstander van de bombardementen heeft getoond, de 'New York Times', stuurde in mei van dit jaar de correspondent Steven Erlanger naar Kosovo. In zijn verslagen komt naar voren dat niet etnische zuiveringen, maar vooral de bombardementen de vluchtelingenstromen veroorzaakt hebben. Wij geven de bevindingen van deze journalist verkort weer.

Op 4 mei bezocht Erlanger Pristina, de hoofdstad van Kosovo. Hij nam daar de aanwezigheid van vele Albanese en, voornamelijk ouderen, die "zich vrijelijk door de stad bewogen." Lokale Albanese vertelden hem over de twee weken durende aanvallen van Servische ultra-nationalisten, waaronder gemaskerde paramilitairen die brandschattend en plunderend door de stad waren getrokken. Daarbij dwongen zij Albanese families te vertrekken. Een vertegenwoordiger van de Servische overheid erkende dat "patriottische Serviërs zich daarover schaamden." Hij vertelde dat 350 Servische burgers, politieagenten en soldaten voor deze misdaden waren gearresteerd. Inwoners van Pristina beschreven drie vluchtelingen-golven. De eerste ontstond bij het begin van de bombardementen toen hele families werden gedwongen de stad te verlaten. Door wie zij daartoe werden gedwongen maakt Erlanger niet duidelijk. De tweede golf begon toen de benedenstad van Pristina

werd gebombardeerd. Een ieder die in het bezit was van een auto vluchtte weg alsmede ongeveer 5.000 mensen met de bus of de trein. De derde golf was het gevolg van een paniekstemming. Eenduidige oorzaken voor deze paniek worden niet gegeven. Men vluchtte omdat iedereen dat deed. Exacte aantallen kunnen niet worden gegeven, maar volgens de reporter van de New York Times was het aantal vluchtelingen tengevolge van de bombardementen veel groter dan die als gevolg van de Servisch-nationalistische vervolging. Tijdens de tweede en derde golf vluchtten ook veel Serviërs mee.

Prizren

Op 6 mei bezocht Erlanger Prizren, een grote stad bij de Albanese grens vanwaar vele Albanese naar Albanië zijn uitgeweken. Hieronder zijn bevindingen:

"In de afgelopen week, toen de NAVO de bombardementen verhevigde, sloegen hier volgens vertegenwoordigers van de Verenigde Naties ruim 30.000 Albanese op de vlucht na een bomexplosie in een arme woonwijk. Volgens de Servische nieuwsmedia kwamen tenminste vijf burgers bij die aanval om het leven en werden 23 burgers gewond." Ook deze keer waren Navo-bommen de oorzaak voor een massale vlucht. In veel gevallen vluchtten Albanese niet door een directe oorzaak maar uit angst. Een oudere Albanese vertelde de verslaggever dat mensen door zowel de bombardementen als door de Serviërs werden bedreigd. "Zij zeiden tegen sommige mensen dat zij moesten vertrekken, maar niet in mijn buurt", zo vertelde hij. "Niemand kwam ons zeggen dat wij moesten vertrekken, maar sommi-

Lees ver op pagina 12

Etnische zuiveringen?

gen werden bedreigd." Zowel Albanese inwoners en functionarissen van de Verenigde Naties wezen op het feit dat niemand van de Albanese bevolkingsgroep van Prizren in de eerste zes weken van de oorlog de stad had verlaten, maar in de eerste week van mei werd de stad bijna dagelijks door de NAVO gebombardeerd. Een Servische vrouw zei Erlanger over de Albanese: "Wij zijn bang en zij zijn het ook. Mijn Albanese burens vragen mij wanneer deze waanzin zal stoppen. Als wij worden gebombardeerd zijn wij solidair." Op zijn weg terug naar Pristina merkte Erlanger op dat twee bastions van het UCK, Dule en Suva Reka "praktisch ontvolkt zijn, terwijl de meeste huizen en winkels zijn verbrand."

Afzwaaler

In een ander verslag van dezelfde correspondent, eveneens gedateerd op 6 mei, wordt een beschrijving gegeven van de familie Llugiqi in het Albanese dorp Velika Dobranja, ongeveer 25 kilometer van Pristina. De lokale bevolking heeft het dorp nog niet verlaten. Het dorp ligt op korte afstand van een door Serviërs bewoonde stad. "Een aantal Albanese spreken Servisch en het UCK heeft zich hier nauwelijks vertoond. Daarom heeft het Joegoslavische leger of de politie weinig belangstelling voor Velika Dobranja", zo schrijft Erlanger. De Albanese bevolking is daar niet het slachtoffer geweest van etnische zuiveringen maar heeft zwaar geleden onder de bombardementen. Het zes jarige dochtertje van Rahman Llugiqi, een werknemer van de Albanese afdeling van Radio Belgrado, werd gedood door een afgezwaaide granaat die was bedoeld voor het vliegveld van

Pristina. Door de bombardementen en de afwezigheid van benzine en dieselolie is landbouw, het belangrijkste bestaansmiddel van de Albanese, zo goed als onmogelijk geworden. Rahman Llugiqi vertelt de verslaggever: "Volgens de televisie zijn er verschrikkelijke dingen gebeurd maar die hebben wij zelf nooit waargenomen. Mijn mening over de Serviërs is niet gewijzigd. Wij zullen met elkaar moeten samenleven."

Op 9 mei was Erlanger in de stad Podujevo, ongeveer 20 kilometer ten noorden van Pristina. Voor 24 maart, dus voor de bombardementen, bestond 95% van de stadsbevolking uit Albanese. Er vond een Servisch-nationalistische vervolging van Albanese plaats, zware bomaanvallen en een massale Albanese uittocht.

Albanese keren terug

Erlanger hield een vraaggesprek met de Servische burgemeester. Deze verklaarde dat er gevechten tussen Serviërs en Albanese uitbraken na het beginnen van de NAVO-bombardementen. Op straat werden de bombardementen door de Albanese luid verwelkomt, er werden vreugdesschoten afgevuurd en een eenheid van het UCK vermoorde 10 Servische politieagenten. Er vonden in en rond de stad hevige gevechten plaats en veel Serviërs, maar ook Albanese vluchtten weg. Meer dan de helft van de etnische Albanese zijn inmiddels teruggekeerd naar Podujevo en de omliggende gebieden. De burgemeester betreurt de enorme verwoestingen aan bruggen, voorzieningen, pakhuisen en andere voor de infrastructuur belangrijke objecten als gevolg van de bombardementen. Zijn conclusie: "De Serviërs en de Albanese zullen

moeten beslissen hoe zij hier willen samenleven. Ik denk dat het een grote fout was dat de Albanese naar sommigen in het Westen hebben geluisterd en hebben geprobeerd de problemen gewapenderhand op te lossen."

Later op de dag interviewde Erlanger een jonge Albanese vrouw in Pristina die altijd bang was geweest "dat de toestand door militair ingrijpen van het Westen zou verergeren." Zij vertelde hoe Servische nationalistische in de welvarende Albanese wijk van Pristina hadden huisgehouden, waar de Albanese culturele en politieke leiders woonden, maar de arbeiderswijken waar haar familie woonde met rust hadden gelaten.

Genocide door bombardementen

De reporter van de New York Times ondervroeg Albanese en Serviërs in twee cafés in Pristina. "Misschien verrassend, maar de Albanese zijn bereid te proberen met de Serviërs samen te leven", zo schrijft hij. Tevens vermeldt hij de aanwezigheid in Kosovo van een Canadese journalist voor de Los Angeles Times, veel Griekse reporters en verscheidene Serviërs die werken voor Westerse persagentschappen. In zijn verslaggeving beschrijft Erlanger wrede daden begaan door paramilitaire Servische eenheden tegen de Albanese. Maar hoe vreselijk en tragisch dat ook was, zij vallen volgens hem in het niet bij de genocide die de NAVO-bombardementen hebben veroorzaakt. De rapportage van Erlanger bevestigt dat de bombardementen de oorzaak zijn van een groot verlies aan mensenlevens en onnoemelijke schade hebben toegebracht aan de burgerbevolking, zowel aan Albanese als aan Serviërs. In een interview voor NBC News, schetste Erlanger een beeld van de verwoestingen in Kosovo. Wegen waren onbegaanbaar geworden, bruggen vernield, transport systemen waardeloos geworden, elektriciteit- en drinkwatervoorzieningen vernietigd. De groot-

ste schade was volgens hem veroorzaakt door de bombardementen, niet door de Serviërs. Het commentaar van de interviewer van NBC News, Tom Brokaw, een voorstander van de bombardementen was een weifelend: "Wat in Kosovo gebeurt is een mysterie."

Niemand zal kunnen zeggen dat Steven Erlanger, als werknemer van een krant die bekend staat als zeer pro-Navo, een verlengstuk van de Servische propagandadienst is. Uit zijn reportage blijkt echter duidelijk, in tegenstelling tot wat de Navo-landen beweren, dat een groot deel, zometertijd het grootste deel, van de vluchtelingen Kosovo hebben verlaten vanwege de Navo-bombardementen. Daaronder bevonden zich ook zeer veel Serviërs en andere bevolkingsgroepen, waarover in de Westerse media nooit gesproken wordt.

Exodus aangemoedigd door UCK

In het Engelse blad 'The Guardian' van 30 juni verklaart UCK-strijder Lirak Qelaj in een interview met Jonathan Steele dat de honderdduizenden Albanezen eerder op advies van het UCK dan door Servische zuiveringen, naar Macedonië en Albanië zijn gevlucht. Qelaj, die als informatie-officier in het ten noorden van Podujevo vlak bij de Servische grens opereerde, had o.a. als taak het op video vastleggen van vluchtelingen. In het gebied waren volgens zijn zeggen ruim 7000 UCK-strijders actief.

Naar zijn zeggen werden ± 160.000 vluchtelingen die gestrand waren bij het dorp Kolic, ten oosten van de weg Pristina-Pudejevo, gedwongen via de hoofdweg naar Pristina te lopen. "Servische troepen hielden de vluchtelingen twee dagen vast en mannen en vrouwen werden gescheiden. Later vonden we bij Kolic 80 lijken", aldus Qelaj. Op de vraag waar de lijken nu zijn antwoordde hij "die hebben we in de bergen begraven".

Later, de luchtoorlog was al een maand aan de gang, begonnen de

Serviërs een offensief vanuit Bajgora en het UCK dwong toen een groep van 60.000 vluchtelingen naar Macedonië en Albanië te vertrekken omdat zij zich niet staande kon houden tegenover het Servische offensief.

Duits rapport

Zeer belangrijk is ook dat veel van wat men 'etnische zuiveringen' noemt het directe gevolg zijn van confrontaties tussen het Joegoslavische leger en het UCK, die nog verder escaleerden toen de bombardementen waren begonnen. Tijdens deze gevechten namen ongecontroleerde Servische paramilitaire eenheden de kans waar hun eigen oorlog te voeren tegen de Kosovo-aarse nederzettingen die zij ervan verdachten met het UCK te sympathiseren.

De berichten die nu in de pers verschijnen, bevestigen de rapporten vanuit de Duitse regering, 10 dagen na de aanvang van de bombardementen, waarin toen al melding werd gemaakt dat de vluchtelingenstroom vooral werd veroorzaakt door de Navo-bombardementen en de strijd tussen het Joegoslavische leger en het UCK. Het Duitse rapport maakte ook melding van juist een verbetering van de verhoudingen tussen Albanezen Kosovaren en de Servische bevolkingsgroep, enkele weken voor het begin van de aanvallen (zie 0-nummer van Balkan Vredesinfo).

Etnische zuivering: gevolg of doel van de Navo?

De bevestiging in de internationale media, na de bombardementen, laat tegelijk zien dat de argumentatie voor het militair ingrijpen bewuste leugens zijn geweest en dat het juist de huidige humanitaire ramp heeft veroorzaakt. De vraag daarbij is of de Navo dit met opzet heeft veroorzaakt of verrast werd, zoals zij zegt, door een onverwachte Servische operatie. In de media wordt melding gemaakt van documenten over

de Servische zuiveringsactie onder de naam 'Operatie Hoefijzer', die op Servische politiebureaus in Kosovo zouden zijn achtergebleven. Bewijzen voor die documenten zijn echter nog niet geleverd. Daarbij moet aangetekend worden dat het UCK nog voor dat KFOR zich in Kosovo heeft kunnen vestigen, vrijwel alle politiebureaus en andere openbare gebouwen heeft bezet en dus als eerste over deze 'bewijzen' de beschikking had.

Er zijn ook andere uitspraken die de bedoelingen van de Navo in twijfel trekken. Zo verklaarde opperbevelhebber Wesley Clark dat de vluchtelingenstroom volstrekt voorspelbaar was. Het feit dat de Navo pas na 10 dagen bombarderen begon met het sturen van de meest elementaire humanitaire hulp, terwijl de eerste vluchtelingen al na 4 dagen de grenzen over trokken, toont het cynisme van de beleidsmakers. De ellende van deze mensen dienden kennelijk maximaal publicitair te worden uitgebuit. In dit kader past ook het feit dat de eerste beelden van de vluchtelingen oude opnamen betrof die in de winter waren gemaakt.

Het eerder aangehaalde rapport uit Duitsland maakt ook melding, begin april, van vreugde bij het Pentagon en het State Department over de stroom vluchtelingen. Het zou een eventuele grondoorlog alleen maar vergemakkelijken. Al deze feiten geven grond voor de stelling dat voor de Navo een etnische zuivering van Kosovo juist gewenst is. Dit is nu in Kosovo in volle gang. Alle niet-Albanezen worden het land uitgejaagd, onder toezicht van KFOR. Het past in het beeld van wat we hebben kunnen zien in Slovenië, Kroatië en Bosnië, gebieden die eerder onder invloed van de Westerse machten van Joegoslavië zijn afgescheiden. In al deze gebieden is, met steun van het Westen, een volstrekte scheiding op etnische grondslag doorgevoerd. Het gevolg is bijna een miljoen vluchtelingen in Servië en Montenegro, de enige gebieden waar nog een multi-etnische samenleving bestaat.

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zaterdag 22 januari 2000 0:08
Aan: Ruza Despotovic; Globalreflexion; Dolf Loth
Onderwerp: The Fight Against Anti-Serb Propaganda at Florida State! (<http://www.abolishnat>)

ALERT: Anti-Serb propaganda book being used in a class at Florida State and my fight against it!!!

Dear Serbian friends and others concerned with the spread of propaganda :

I am here to inform you about an anti-Serb propaganda book that is being used in a class at Florida State University on "human rights investigations" and my persecution by the campus police and the investigations of me by the Florida Department of Law Enforcement. I took the class on "human rights investigations" believing that my anti-NATO, as well as my belief that NATO committed war crimes in Yugoslavia, opinion would be respected. The instructor, a graduate student named Stefan Schmitt, subsequently had me thrown out of the class, complaining that I "frightened him" and that I "threatened him."

It seems that the truth is frightening to anti-Serb propagandists like Stefan Schmitt. Not only has he now had me thrown out of class, but has had me banished from the Bellemy Building, a main building on campus, under threat of arrest. Not only can I not attend classes there next semester, but I cannot attend meetings of clubs I belong to. My whole educational future is threatened, and I have not been arrested or convicted of anything, and I have now been marginalized on campus.

Through his part-time employment with the Florida Department of Law Enforcement as a forensic anthropologist, he has had me investigated and which now threatens my ability to visit me state representatives at the State Capitol. I also have a lot of acquaintances that I know at the State Capitol. What is also scary is that there have been law enforcement currently and formerly in his class, including members of the FDLE, Florida Department of Law Enforcement. If you are of Serb descent, and you live or are traveling through Florida, and you need assistance of law enforcement, the officer responding just might have been exposed to this book, if he went to FSU.

The book that Stefan Schmitt is using for this class is called "The Graves: Srebrenica and Vukovar" by Eric Stover and Gillis Pervess (1998). This is a classical "good guys vs.. bad guys." The "good guys" are the Bosnian Muslims and non-Serbs. The "bad guys" are the Serbs and anyone and anything Serbian. It builds and reuses stereotypes of the Serbs as "dirty, drunken, smelly and murderous animals." Over and over again in this book these images are used, with absolute nothing positive being portrayed about "the Serbs." In protest and disgust of this book, I tore it up in front of the Hecht House, the building where the Department of Criminology is located. You can read my book review of this book at www.abolishnato.com/abolishnato/graves2.htm <<http://www.abolishnato.com/abolishnato/graves2.htm>>. I am now doing a research project to replace this class. It is on anti-Serb propaganda and dehumanization through propaganda. I have discovered not only the concerted efforts to demonize the Serbian people, but that "The Graves" is a well done piece of propaganda, as well as being typical Western/NATO, anti-Serb, stereotypical trash as well as outright lies. . .

I have meet two Serb professors on campus that I was put in touch with by Petar, the webmaster

of Srpska-Mreza website. www.srpska-mreza.com <<http://www.srpska-mreza.com>> . I also will be showing the "NATO Targets" video on campus on December 10th, which is "Human Rights Day." I have suffered much demonization and a now present threat and harassment of my academic freedom. Because I strongly object to a propaganda book being used in a classroom on "human rights investigations," and because this Serbophobic, propagandist, Stefan Schmitt, "feels afraid" of me, I have been denied FULL access to all university facilities, and I have committed no crime! Any support you can show in this fight is greatly appreciated!

I am publishing this fight at FSU on my web site, Stormie's Abolish NATO, www.abolishnato.com, under "Racial Propaganda in Human Rights." Together, we can get this propagandist exposed as a scholastic fraud, who hides behind the police and uses the police and the FDLE to avoid academic and intellectual debate regarding this anti-Serb propaganda book. Stefan Schmitt also has a web site at <<http://garnet.acns.fsu.edu/~sss4407/>> , there it has a link to the course "Human Rights Investigations," with his office hours. However, this propagandist is "at his office" on Tuesdays between the hours of 4 and 5 (EST), Eastern time, at (850) 410-7509. Let him know just what a "scholar" he really is!

Lastly, I am not of Serbian descent, but I am a native of the South Side of Milwaukee and I have had Serb-Americans marry friends and family members. I really would like to learn the Serbo-Croat language soon. The Serbs are a beautiful people with a beautiful culture, and I am not one bit sorry for "making trouble" at FSU. In fact, this battle is just beginning!

Stormie,

Florida State School of Criminology <<http://criminology.fsu.edu>>

My persecutors :

The FSU Police Department :

(850) 644-1234

...s e oor om osovo voorbij is wacht de NAVO een nieuwe oorlog: die over de terugkeer van de vluchtelingen. Die terugkeer is minder vanzelfsprekend dan wordt aangenomen.

Door onze redacteur
PETER MICHELSEN
ROTTERDAM, 26 MEI. Sinds maart vorig jaar hebben de Serviërs 966.000 Kosovaren de grens overgedreven. En er lijkt geen eind te komen aan de etnische zuivering, die uiteindelijk moet leiden tot een 'Albanezenvrij Kosovo'.

Het is de verwezenlijking van een oude droom. Servië ziet zich al sinds zijn ontstaan als autochtoon en later onafhankelijk staat in het begin van de negentiende eeuw als een etnische staat: Servië voor de Serviërs. Etnische minderheden hebben daar eigenlijk niets te zoeken, ze worden hooguit getolereerd, en hoe groter en 'vreemder' ze als minderheid zijn, hoe geringer de tolerantie.

Met die opvatting staan de Serviërs niet alleen. Veel Oost- en Midden-Europese landen zien zichzelf als etnische staten, en vrijwel allemaal hebben ze op cruciale momenten kansen aangegrepen zich van minderheden te ontdoen. Ook recent: na de Tweede Wereldoorlog werden de Duitsers verdreven uit Oost-Europa, de Hongaren uit Slowakije en Joegoslavië. De Polen ont deden zich van de Oekraïeners. De Oekraïeners zetten even massaal Polen uit. De Grieken ont deden zich tijdens hun burgeroorlog van zoveel mogelijk Slavische Macedoniërs, de Bulgaren deden dat in de jaren tachtig met de Turkse minderheid en de Kroaten verdreven na 1991 en masse de Serviërs.

In de vorige eeuw richtte het Servische streven naar etnische zuiverheid zich op de verdrijving van de moslims in Zuid-Servië naar Kosovo, dat toen nog in Turkse handen was. In 1878 veroverden Serviërs grote stukken Turks gebied, waarna een massale etnische schoonmaak begon: tienduizenden moslims werden vermoord of naar Kosovo verdreven, nadat hun goederen voor één procent van de waarde waren verkocht. „De bevelen kwamen van het hoogste niveau in Belgrado: het was Servisch staatsbeleid een etnisch 'schoon' gebied te scheppen”, schrijft Noel Malcolm in zijn boek *Kosovo: a short history*.

Na de verovering van Kosovo door de Serviërs in 1912 begon daar een campagne van etnische schoonmaak: Lev Trotski,

Serviërs realiseren een heel oude droom

correspondent van een Oekraïense krant, was verbijsterd door de bruutheid van de Serviërs en Montenegrijnen bij de „systematische uitroeiing” van de Albanen in Kosovo. Westerse kranten berichtten over massamoord, gedwongen bekering tot het orthodoxe geloof (en de foltering van en moord op moslims die dat weigerden) en het systematisch plunderen en platbranden van dorpen en steden („In Ferizaj zijn maar drie Albanen ouder dan vijftien in leven gelaten”).

Het Joegoslavië dat in 1918 ontstond was een veelvolkerenstaat, maar het streven naar een etnisch zuiver Servië werd er niet minder op. In zijn boek *Kosovo, de uitgestelde oorlog* citeert Raymond Detrez de Servische historicus Vasa Čubrilović – in 1914 deelnemer aan het complot voor de moord op Franz Ferdinand in Sarajevo –

Kosovaren in Joegoslavië: een onzichtbaar volk

die in 1937 pleitte voor het wegtreken van de Albanen uit Kosovo. Het leven, aldus Čubrilović letterlijk, moet voor de Albanen ondraaglijk worden gemaakt, met elk middel dat denkbaar is: ze moeten uit alle functies worden ontslagen, alle vergunningen en concessies moeten worden ingetrokken, hun geestelijken weggepest, hun begraafplaatsen vernietigd. „In laatste instantie kunnen we ook lokale opstanden uitlokken die vervolgens bloedig worden onderdrukt.”

Sommige van die aanbevelingen werden in de praktijk gebracht. Albanen werden beboet als hun vee de openbare weg vervuilde, ze raakten hun land kwijt als ze geen Joegoslavisch eigendomsbewijs konden laten zien (hetgeen ze niet konden omdat die nooit waren uitgege-

ven), ze mochten per gezinslid maar 0,4 hectare land bezitten, te weinig om van te leven. Met Turkije werd lang gesjacherd over de verkoop van Kosovaren. Uiteindelijk betaalde Belgrado de Turken 500 Turkse ponden per emigrerend Albanese gezin. Tienduizenden Kosovaren werden eind jaren dertig door Turkije 'aangekocht' en het zouden er veel meer zijn geweest als de Tweede Wereldoorlog er niet tussen was gekomen.

De huidige oorlog om Kosovo geeft Belgrado een prachtkans om zich van zoveel mogelijk Kosovaren te ontdoen en daarmee een oude droom te verwezenlijken. En dat de verdrijving als definitief bedoeld is, blijkt uit het feit dat veel van de verdreven Kosovaren hun identiteitspapieren hebben moeten afgeven en uit de systematische vernietiging van eigendomsbewijzen en kadastragegevens in Kosovo: het moet de verdreven Albanen onmogelijk worden gemaakt te bewijzen dat ze uit Kosovo komen, met recht op terugkeer.

Al sinds 1989, toen de Serviërs het bestuur over Kosovo in handen namen, woedt een oorlog tegen de cultuur: het culturele leven van de Kosovaren wordt systematisch uitgewist. Albaneestalige theaters en media werden verboden, het onderwijs werd geserviseerd, Albanese boeken kwamen niet meer uit, Albanese onderwijskrachten werden ontslagen. De Nationale Bibliotheek van Priština werd grondig geplunderd; de inhoud werd met onbekende bestemming weggevoerd – een zware slag voor een volk dat zijn dichters en schrijvers traditioneel als zijn belangrijkste cultuurdragers ziet. Op de binnenplaats van de universiteit van Priština verrees een van de grootste orthodoxe kerken van heel Servië, het huis waar in 1878 de Liga van Prizren het geboorte-uur markeerde van het Albanese streven naar een eigen staat werd een opvanghuis voor Servische vluchtelingen.

In de Servische media werden de Albanen systematisch afgeschilderd als een volk van drugshandelaren, smokkelaars

en moslim-fundamentalisten.

Een van de redenen waarom de Servische leiding voor de etnische zuiverheid zelfs een oorlog tegen de NAVO overheeft, is zonder twijfel de angst voor de demografische tijdbom die de Kosovaren voor de Serviërs betekenen, een tijdbom die ze vaak voorstellen als een 'geheim wapen' van de Kosovaren in hun 'geheime oorlog' tegen de Serviërs. Kosovo heeft het hoogste geboortecijfer van Europa: dertig procent van de vrouwen boven de vijftien heeft zes of meer kinderen. Als er niets gebeurt, zo rekende een paar jaar geleden de Servische Academie van Wetenschappen uit, leven er over een paar decennia in Servië meer Albanen dan Serviërs. De verdrijving van alle Kosovaren moet de lont uit die tijdbom halen. Wat nu gebeurt, is de oplossing van een probleem

26-5-44
Belgrado zal alles
doen om terugkeer
te saboteren

dat de Serviërs over twintig jaar onherroepelijk zou inhalen. En dat maakt duidelijk dat Belgrado alles zal doen om terugkeer waar mogelijk te saboteren.

De demografische kwestie is een van de redenen waarom de Albanen als minderheid méér gehaat en veracht werden en worden dan andere minderheden in Joegoslavië. Het latente racisme tegen de Albanen dateert van ver vóór de desintegratie van Joegoslavië in 1991, van ver vóór Tito ook. Jegens Kroaten en moslims en Slovenen bestonden vooroordelen: Kroaten en Slovenen waren gierige profiteurs, moslims waren niet echt te vertrouwen. Tegen Albanen bestonden geen vooroordelen: jegens hen bestond haat, racisme.

De redenen: de Albanen zijn niet al-

leen getalmatig sterk, ze zijn ook (anders dan de Kroaten, Slovenen en moslims) geen Slaven. Zeker, ook de Roma (zigeuners) zijn geen Slaven, maar zij zijn getalmatig niet zo gevaarlijk (en trouwens, twee jaar geleden was in Servië wel degelijk sprake van een golf van geweld tegen Roma). Ook de Hongaren in de Vojvodina zijn geen Slaven, maar zij zijn getalmatig evenmin een probleem, ze zijn zelfs in de Vojvodina in de minderheid en ze zijn geïntegreerd. Ze zijn ook te beleefd om zich te verzetten tegen de sluipende etnische zuivering waarvan ze wel degelijk een slachtoffer zijn.

De Albanen hebben nog meer eigenschappen in hun nadeel: ze zijn moslims, en dat zijn ze (in Servische ogen) omdat ze eeuwenlang met de Ottomaanse onderdrukker hebben gecollaboreerd. Verder spreken ze een taal die niemand verstaat, hebben ze eigen gebruiken en codes die de Slaven achterlijk vinden. Ze waren altijd 'anders'. „Ze bestonden gescheiden van ons: nauwelijks waarneembare mensen aan de rand van de samenleving”, schreef de Kroatische schrijfster Slavenka Drakulić onlangs in de *Frankfurter Allgemeine*. „Voor de oudere generatie waren de enige waarneembare Albanen wat mensen met witte mutsen die in de winter hout kwamen hakken. Voor mijn generatie waren Albanen de mensen die overal ijs verkochten. Ze spraken onze taal met een komisch accent, konden nooit goed 'limonade' zeggen. Als kinderen lachten we hen daarom uit.” In het oude Joegoslavië waren gemengde huwelijken gewoon, maar niet tussen Slaven en Albanen.

Geen wonder dat – zo tekent Drakulić aan – de Servische oppositie de afgelopen tien jaar geen woord heeft vuilgemaakt aan de onderdrukking van de Kosovaren: „De Kosovaren waren al deze jaren een lakmoesproef voor de oppositie, waarbij ze heeft gefaald.” Nu het NAVO-bommen regent klaagt die oppositie over de 'vernietiging van de democratische structuren' en de schaarste aan sigaretten en de moeilijke toegang tot het Internet, maar nog steeds staat ze met geen woord stil bij wat er op dit moment met de Kosovaren gebeurt. Tenslotte bestaat de Servische oppositie uit Serviërs, en of ze nu voor of tegen Milošević zijn, de Serviërs hebben met elkaar gemeen dat „de Albanen er gewoon niet zijn, ze worden niet waargenomen, niet vermeld”. Een Fremdkörper in de Servische samenleving, een abstract en leeg begrip. Een onzichtbaar volk. „Een verboden volk” zoals de Kosovaarse schrijver Rexhep Qosja het heeft uitgedrukt.

Het mediacircus rond de oorlog om Kosovo draait op volle toeren. Daarbij spelen ingesleten patronen een belangrijke rol. Welke zijn dat en tot welke beoordelingsfouten leiden ze? En hoe zit het met de beeldvorming aan de andere, de Servische kant? Twee reeksen vragen en antwoorden.

De achterkant van het gelijk

DE LAATSTE RONDE van de confrontatie met de Serviërs is begonnen met grove beoordelingsfouten. Volgens iedere inleiding in de polemologie, oftewel conflictologie, zijn dergelijke grove fouten altijd mede het gevolg van het koesteren van versimpelde vijandbeelden. Men wil en kan zich daardoor niet meer verplaatsen in het denken, de gevoelens en de gedragswijze van de tegenstander. Er is mij in de jongste discussies regelmatig voorgehouden dat de topstrategen van de Navo-landen toch wel gedragskundige adviseurs zullen hebben die ze aan dergelijke mechanismen herinneren. Maar navraag bij een oud-minister van Defensie bevestigde mij vorige week dat dit niet gebeurt. Men zit dagenlang te vergaderen en ondergaat een geleidelijke bewustzijnsvernaauwing, die later rampzalig blijkt.

Soortgelijke collectieve processen doen zich ook voor in het parlement, in de media, in de publieke opinie. Daarom stel ik hierbij een dubbele denkoefening voor. Het lijkt voor mij geen enkele twijfel dat de meeste westerse media vrij, kritisch en pluriform zijn. Het daarin geschetste vijandbeeld is waarschijnlijk voor tachtig of negentig procent juist. Maar laten we toch eens proberen te kijken naar die laatste tien of twintig procent. Het lijkt voor mij voorts geen enkele twijfel dat veel Servische media onvrij, onkritisch en monomaan zijn. Het daarin geschetste vijandbeeld is waarschijnlijk voor tachtig of negentig procent onjuist. Maar laten we toch eens proberen te kijken naar die laatste tien of twintig procent.

VORIG JAAR PUBLICIEERDE ik een boek onder de titel *Understanding Global News* (in het Nederlands vertaald als *De schepping van de wereld in het nieuws*). Daarin betoog ik dat de nieuwswaardigheid in het algemeen een *common sense*-opvatting over waarheid en werkelijkheid huldigt die eigenlijk als 'naïef empiristisch' moet worden aangeduid. Volgens die opvatting hoeft men alleen maar verslaggevers naar de plek van het onheil te sturen om met enkele eenvoudige handgrepen vast te stellen wat de 'ware werkelijkheid' is. Daarbij ziet men over het hoofd dat door de inrichting van de nieuwsgaring en nieuwsverspreiding bepaalde aspecten van die ware werkelijkheid vrijwel onzichtbaar blijven, terwijl andere aspecten juist heel nadrukkelijk zichtbaar worden gemaakt. Alleen sommige gebeurtenissen worden gepromoteerd en geïmagineerd, andere niet. Dat is goeddeels het gevolg van allerlei 'blinde' psychische en sociale mechanismen, die zichzelf voortdurend herhalen. Er is in dit verband ook wel gesproken van *serial distortion*, waarbij de berichtenstroom voortdurend kleine bewerkingen ondergaat, zoals afvlakken, aanscherpen en inpassen. Dit proces van 'selectieve articulatie' wordt altijd spontaan sterker wanneer westerse landen het aan de stok krijgen met niet-westerse personen of groepen die een radicaal ander waardenpatroon koesteren. Over dit soort processen valt, vanuit verschillende disciplines, een hele reeks vragen te stellen.

Vanuit de filosofie, om te beginnen, kan men de vraag stellen: wat is opvallend en wat is vanzelfsprekend, wat is nieuws en wat is 'niets nieuws'? Sommige doden en gewonden en mishandelingen zijn automatisch groot wereldnieuws, andere niet. In het geval van Kosovo was het navrant dat de smaakmakende Amerikaanse televisie-omroepen betrekkelijk weinig aandacht aan de bombardementen en hun uitwerking besteedden, totdat er in het grensgebied drie G1's gevangen werden genomen. Pas op dat moment gingen ze ook nadrukkelijker aandacht besteden aan de vluchtelingenstromen in de grensgebieden. Dit 'CNN-effect' versterkte de roep om krachtig ingrijpen. (Maar omdat het net overal paasvakantie was, kwam de hulpverlening toch nog vertraagd op gang).

VANUIT DE ECONOMIE kan men de vraag stellen: wat zijn de rijke en arme mediamarkten in de wereld, en wat zijn daarom de machtigste en invloedrijkste media? Het

door Jaap van Ginneken

Engelse taalgebied is het rijkste taalgebied ter wereld, de Verenigde Staten vormen de grootste markt in het Engelse taalgebied, en de Amerikaanse media zijn mede daarom krachtig en toonaangevend voor de rest van de wereld. Soortgelijke zaken gelden in mindere mate voor de Britse en Franse media. De tien tv-omroepen en filmnieuwsdiensten, fotopersbureaus en nieuwsagentschappen die wereldwijd de toon aangeven, hebben hun hoofdkwartier in het centrum van welgeteld drie steden. New York, London en Parijs. De hele wereld krijgt het nieuws te zien en te horen door de ogen en oren van de metropolen. Zij definiëren wat opvallend en vanzelfsprekend is, wat nieuws is en wat niet, en waarom.

Vanuit de sociologie kan men de vraag stellen: wie zijn de insiders en de outsiders, wie zijn de toonaangevende journalisten en hoe werken zij? Dat zijn voor het overgrote merendeel professionals uit de metropolen van de grote imperia, die nauwelijks voeling hebben met de 'enghartige' nationalistische en separatistische, etnische en familiale passies in de verre buitengebieden. Een journalist uit de Randstad kan zich al nauwelijks verplaatsen in het gevoelsleven van een Siciliaanse boer, laat staan in het gevoelsleven van een Servische of Albanese boer. Jonathan Benthall analyseert in zijn boek over rampenverslaggeving hoe de slachtoffers daarbij altijd goeddeels anoniem blijven en hoe het de toegestroomde westerse hulpverleners en verslaggevers zijn die namens hen een analyse geven. We hebben de laatste jaren ook betrekkelijk weinig opinieliders uit voormalig Joegoslavië in eigen artikelen en films aan het woord gehoord – geen hoogleraren en intellectuelen, geen schrijvers en journalisten, artiesten of sportmensen. Toch zouden we dan een veel rijker inzicht hebben gehad in de pluriformiteit van het politieke spectrum en in de complexiteit van het militaire conflict in voormalig Joegoslavië.

Vanuit de politicologie kan men de vraag stellen: wat zijn de luide en de fluiserende stemmen, wie zijn de bronnen van het nieuws? Sommige bronnen komen heel veel aan het woord, andere heel weinig. Aan sommige wordt blindelings 'gezag' en geloofwaardigheid toegeschreven, van andere wordt de zienwijze niet eens aangestipt. Na het begin van de bombardementen hoorde ik bijvoorbeeld op de ene zender dat de Navo had ontkend dat een van haar vliegtuigen was neergeschoten, en op de tweede zender dat een vliegtuig door een eigen mankement was neergestort. Op hetzelfde moment was op een derde nieuwskanaal al het wrak van de onkwetsbare Stealth te zien, en op een vierde nieuwskanaal zelfs de gaten die de projectielen erin hadden geschoten. Iedereen

weet ook dat in oorlogstijden 'horen zeggen' en geruchten een eigen leven gaan leiden, en toch gebeurt het steeds opnieuw. Ik was op een discussieavond waar de emoties hoog opliepen, onder meer omdat twee hoge Kosovoarse leiders die veel mensen persoonlijk hadden ontmoet, zouden zijn doodgeschoten. Een dag later bleek dat dit niet waar was.

Vanuit de historiografie kan men de vraag stellen: wat wordt als een continuïteit of een breuk aangemerkt, wanneer wordt iets wereldnieuws? Oorlogsverslaggeving gebeurt tegenwoordig live, en televisiekijkers hebben een notoir kort geheugen. Men laat het verhaal ergens beginnen: één partij is 'begonnen', de andere partij kon vervolgens niet veel anders doen dan reageren. Dit gaat voorbij aan het feit dat de meeste conflictspiralen geen begin en geen eind hebben, en dat de verschillende partijen juist een tegengestelde visie hebben op welke partij is 'begonnen'. Ook praat men over verschillende 'volkeren' in het voormalige Joegoslavië alsof dat volstrekt vanzelfsprekend en eenduidige categorieën zijn. Het probleem is nu juist dat tegenstrijdige etnische identiteiten, die decennialang sterk op de achtergrond waren geraakt, door de loop der gebeurtenissen gereactiveerd zijn en tot confrontaties leiden.

VANUIT DE (SOCIALE) GEOGRAFIE kan men de vraag stellen: wat zijn de wereldsteden en buitengebieden, waar komt het nieuws vandaan? Daarbij doet zich de merkwaardige paradox voor dat zelfs bij een crisis in een buitengebied als voormalig Joegoslavië of Kosovo het merendeel van het nieuws, de nieuwsprioriteiten en de nieuwsdefinities opnieuw uit de metropolen komen. Elke avond doen de correspondenten van alle omroepen in Washington en Brussel bijvoorbeeld hun obligate *stand-up* voor het Witte Huis en het Navo-hoofdkwartier en melden daarbij 'nieuws' dat vaak al een etmaal eerder van de telex is gerold en eigenlijk 'niets nieuws' bevat. Omgekeerd ontvangen de verslaggevers op de plaats van het onheil een groot deel van hun nieuws, hun nieuwsprioriteiten en hun nieuwsdefinities van de thuisredacties.

Correspondenten en verslaggevers zijn in dit ritueel slechts de 'waarmakers' van het nieuws, zij verifiëren uit de eerste hand wat de 'ware werkelijkheid' is.

Vanuit de linguïstiek kan men de vraag stellen: wat staat er in de regels en wat verdwijnt er tussen de regels, hoe wordt ons het nieuws beschreven? Er vindt een implosie plaats van de beweerde scheiding tussen nieuws, achtergronden en commentaar in de media. Ook de kwaliteitskranten schrijven op de nieuwspagina's in hoog-emotionele termen over wit en zwart, er is geen enkele ruimte voor grijstinten. Degene die gisteren nog als de leider bij uitstek van de democratische oppositie in Servië werd aangeduid, heet nu opeens overal 'een opportunist'. Degene die gisteren nog als de leider bij uitstek van het 'redelijke verzet' in Kosovo werd aangeduid, heet nu opeens 'een slappanus'. Op die manier probeert men uit alle macht de problemen simpel en overzichtelijk te houden, maar het ware probleem is nu juist dat ze niet simpel en overzichtelijk zijn.

Vanuit de semiologie en iconologie kan men de vraag stellen: wat komt er in beeld en wat blijft er buiten beeld, hoe wordt ons het probleem getoond? De westerse cameramedia bevinden zich net als de westerse verslaggevers altijd voor een belangrijk deel aan 'onze' kant van de grens; zij leggen de verschrikkelijke verhalen vast van de slachtoffers van de etnische zuiveringen. Die beelden lijken voor zichzelf te spreken. De Servische cameramedia bevinden zich echter steeds net als de Servische verslaggevers aan de andere kant van de grens, zij leggen verhalen vast van slachtoffers aan de andere kant. We moeten niet vergeten dat er aan de andere kant óók hoog-emotionele beelden van dramatische vluchtelingenstromen (bijvoorbeeld uit de Krajina) hebben gecirculeerd die voor de gedrezeerden voor zichzelf spraken.

Voor de stelselmatige ontmanteling van een soeverein land in een half dozijn opeenvolgende fasen is geen enkel precedent in de Europese geschiedenis, en zelfs niet in de moderne wereldgeschiedenis'

Vanuit de psychologie brengt ons dat op de slotvraag: voor wie tonen we medeleven of onbegrip, wat zijn de effecten van de stereotiepe mediaberichtgeving over de 'onzen' en de 'hunnen'? Het vriend- en vijandbeeld wordt doorlopend gesimplificeerd. Zo spreekt men over de tegenpartij als 'Milosevic'. Waarbij men voor het gemak vergeet dat die op dit moment wordt gesteund door een groot deel van de Servische leiding en de Servische bevolking. En zo spreekt men over de eigen partij als 'de internationale gemeenschap'. Waarbij men voor het gemak vergeet dat de Navo niets anders vertegenwoordigt dan zichzelf: zij heeft tot op heden geen mandaat gekregen van de Verenigde Naties of de Veiligheidsraad. Alleen door dergelijke kunstgrepen slaagt men erin het ingewikkelde verhaal steeds opnieuw te vertellen binnen de beperkte news formats van vijf minuten of twintig kolomeentimeters. Maar dat leidt onvermijdelijk tot grove beoordelingsfouten.

LATEN WE ECHTER ook eens naar de andere kant kijken. Een jaar of tien geleden kwam ik op een internationaal congres over politieke psychologie per ongeluk terecht in een besloten seminar, dat de sociaal-psycholoog Herbert Kelman van de Harvard University had weten te beleggen tussen vertegenwoordigers van de Israëlische Arbeiderspartij en de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie, die elkaar respectievelijk 'terrorisme' en 'apartheidspolitiek' verweten. Aan de ene kant namen - als ik mij goed herinner - onder meer de voormalige Israëlische minister van Buitenlandse Zaken Abba Eban deel, en de joodse schrijver Elie Wiesel. Aan de andere kant de Palestijnse politica Hanan Ashrawi en de literatuurwetenschapper Edward Said. Het was in een tijd dat deelname aan dergelijke ontmoetingen voor beide partijen ten strengste verboden was. Toch werd daar een eerste basis gelegd voor de latere overeenkomst van Oslo.

Soortgelijke bemiddelingspogingen zijn in het verleden ondernomen in de conflicten tussen onder anderen Turken en Grieken, en tussen Maleisiërs en Indonesiërs. Kernprocedure daarbij is dat men op een bepaald moment aan beide partijen vraagt om het standpunt van de tegenpartij te verwoorden. Ze moeten het daarbij net zo lang herformuleren totdat de tegenpartij ermee akkoord gaat dat dit inderdaad een globaal juiste weergave is. Het dwingt partijen om te erkennen dat ook de tegenpartij voor zichzelf 'een verhaal heeft' waarin hij degene is aan wie onrecht is geschied en de ander degene is die onrecht heeft gedaan. Op die manier kunnen conflictspiraal worden doorbroken. En zelfs als je er alleen maar op uit bent om een militaire confrontatie te winnen, zul je toch op de mogelijke reacties van de ander moeten anticiperen. Dat gaat niet goed als je je niet verdiept hebt in het verhaal dat hij voor zichzelf heeft opgebouwd, zoals opnieuw is gebleken bij het begin van de laatste Navo-acties. Ik wil daarom proberen om dat verhaal min of meer te reconstrueren aan de hand van eerdere gesprekken met Servische studenten en intellectuelen die enigszins geïnformeerd en enigszins integer waren - maar daarbij uiteraard ook allerlei dingen over het hoofd zien. Ik denk dat een gesprek op dit moment ongeveer als volgt zou kunnen verlopen, maar misschien zit ik er naast.

WAAROM VOELT SERVIË zich altijd slachtoffer en held tegelijk?

'Omdat Servië zich altijd als de meest vooruitgeschoven post heeft gezien van de oorspronkelijke beschaving: het orthodoxe christendom. Het is bij opeenvolgende Heilige Oorlogen steeds tussen de hamer en het aambeeld terechtgekomen. De hamer van de islam, die altijd vanuit het Midden-Oosten de zuidelijke Balkan binnenrukte, waarbij Turkije vaak in Albanië een plaatselijke bondgenoot vond. En het aambeeld van het westelijke christendom, dat vanuit het Heilige Roomse Rijk en het Germaanse cultuurgebied de noordelijke Balkan binnenrukte, waarbij Duitsland vaak in Kroatië een plaatselijke bondgenoot vond.'

Jullie nationaal-chauvinisme is wel vergeleken met dat van Hitler en de nazi's.

'Servië heeft zich in de Tweede Wereldoorlog heldhaftig verzet tegen Hitler en de nazi's. Dit in

Belgrado, 28 maart 1999, Serviërs dansen op een vleugel van de neergestorte Stealth

tegenstelling tot Nederland en andere landen op het Europese continent, die binnen enkele dagen zijn gecapituleerd. Servië heeft net als de Slavische broederlanden een veel hogere tol betaald voor de Europese bevrijding dan de westerse landen. Maar dat is allemaal vergeten. Omgekeerd waren veel Kroaten en Albanezen juist de plaatselijke handlangers van de fascist en deden ze mee aan de jodenvervolg. De vergelijking van Servië met nazi-Duitsland, en van de Kroaten en Albanezen met het antifascistische verzet, is dus ook volstrekt ongepast.'

Waaruit komt dan de huidige spanning met de andere bevolkingsgroepen voort?

'De Servische bevolking vormde een meerderheid binnen het voormalige Joegoslavië en had dus langs democratische weg de macht. Sommige minderheden konden dat niet verkroppen en begonnen gewelddadige afscheidingsbewegingen, bijvoorbeeld tien jaar geleden al in Kosovo. Ook afscheidingsbewegingen in andere regio's werden daarna systematisch vanuit buurlanden en grotere landen aangemoedigd en gesteund. Dat is na de Tweede Wereldoorlog nergens in Europa gebeurd, niet in Noord-Ierland of in Spaans Baskenland, en zelfs niet in Russisch Tsjetsjenië of Turks Koerdistan. Overal werd het beginsel

De hele wereld krijgt het nieuws te zien en te horen door de ogen en oren van de metropolen New York, Londen en Parijs

gehanteerd dat de naoorlogse grenzen van erkende landen onaantastbaar waren.'

JE BENT HET ER TOCH mee eens dat volkeren recht op zelfbeschikking hebben?

'Volgens het traditionele volkenrecht, dat tot vóór het uitbreken van dit conflict ook unaniem in het Westen werd aangehangen en dat nog steeds in het overgrote deel van de wereld wordt aangehangen, mag men zich niet militair mengen in de interne aangelegenheden van een ander land. Na de incenstoring van het Oostblok is daarentegen in het Westen de theorie van het recht op humanitaire interventie ontwikkeld. Dat betekent in de praktijk dat men zijn oppermacht gebruikt om zijn eigen interpretatie aan anderen op te leggen. Niemand heeft de Navo het recht gegeven om zich met Kosovo te bemoeien, ook de Verenigde Naties en de Veiligheidsraad niet.'

Waarom zou het Westen dat dan toch doen?

'De verborgen agenda is een geopolitieke. Het voormalige Joegoslavië vormde een onoverkomelijk obstakel voor de Europese eenwording en voor de uitbreiding van de Gemeenschap in oostelijke richting. Er zat op de kaart een groot onoverbrugbaar gat tussen het Europese kerngebied en het Griekse buitengebied. Omdat Joegoslavië niet in Europa wilde integreren, moest het ontmanteld worden. Dat is gebeurd door het aanmoedigen en steunen van afscheidingsbewegingen in alle regio's. Eerst in de meer welvarende regio's van het noorden en noordoosten: Slovenië en Kroatië. Vervolgens in de armerre regio's van het centrum en het zuiden: Bosnië en Macedonië. En nu zelfs in Kosovo, dat niet eens een deelrepubliek was. Kosovo is de ontstaansgrond van Servië, en een integraal deel van Servië, waar in de loop des tijds alleen steeds meer mensen uit het arme buurland Albanië zijn komen wonen. Men zegt nu dat de Serviërs naar een Groot-Servië streven, maar het zijn eerder de Albanezen die naar een Groot-Albanië streven.'

De steun van de Navo-landen aan die afscheidingsbewegingen was slechts een reactie op de eerdere etnische zuiveringen.

'Het is juist andersom: de etnische zuiveringen zijn een reactie op de eerdere steun vanuit het buitenland aan de afscheidingsbewegingen. Toen duidelijk werd dat het ene gebied na het andere werd losgemaakt, zijn de separatisten en hun sympathisanten steeds verjaagd door

nationalistische militieën. Dat valt niet goed te praten, maar het is aan de andere kant net zo goed gebeurd. Het massaal verjagen van Serviërs uit Kroatië en delen van Bosnië is door de westerse media over het hoofd gezien, gekleineerd en goedgepraat. Er zijn nog steeds tienduizenden vluchtelingen die huis en haard verloren hebben en die men weigert te laten terugkeren. In strijd met het officiële wapenembargo zijn de Kroaten massaal bewapend door de Verenigde Staten - iets wat destijds ten stelligste werd ontkend en nu openlijk wordt toegegeven.'

WAAROM ZIJN JULLIE niet gewoon akkoord gegaan met het compromis van Rambouillet?

'Er waren steeds meer UCK-aanslagen, niet alleen tegen het Servische leger in Kosovo, maar ook tegen Servische burgers daar. De westerse media besteedden daar nauwelijks aandacht aan. We zijn ook goeddeels akkoord gegaan met het politieke deel van het compromis van Rambouillet: het herstel van de interne autonomie van Kosovo. We zijn alleen niet akkoord gegaan met het militaire deel van het compromis van Rambouillet: het stationeren van Navo-troepen op ons soevereine grondgebied. Dat was geen compromis maar een dictaat. Het was overduidelijk dat dit na enkele jaren adempauze weer zou resulteren in afscheiding van Kosovo en misschien wel aansluiting bij Albanië.'

Wat is je oordeel over de huidige situatie?

'Voor een dergelijke stelselmatige ontmanteling van een soeverein land in een half dozijn opeenvolgende fasen is geen enkel precedent in de Europese geschiedenis, en zelfs niet in de moderne wereldgeschiedenis. Omdat de westerse media wereldwijd oppermachtig zijn en ons lot andere landen toch niet interessereert, kunnen ze in de toekomst misschien zelfs de wereldopinie, de Verenigde Naties of de Veiligheidsraad meekrijgen. Maar wij hebben niets meer te verliezen: ons land is al tot een rompstaat teruggebracht. We zullen ons daarom net als in het verleden tot het uiterste verzetten, met alle middelen, tot het bittere eind.'

De wereldrechter?

Als de geboortegrond van Hugo de Groot en de gebroeders De Witt heeft Nederland een naam hoog te houden op het gebied van het internationale recht. Maar de wijze waarop dat heden gestalte krijgt, laat van die eervolle erfenis weinig over. Zo nemen we nog steeds, zij het steeds onwilliger, deel aan een internationaal-juridisch gesproken honderd procent clandestien massabombardement op de Balkan. Daarnaast dient Nederland momenteel als podium voor twee monsterprocessen die de toets van het internationale rechtswezen ook nauwelijks kunnen doorstaan: het proces in Den Haag tegen ex-legerleider Bouterse, en het proces in Zeist tegen twee Libische verdachten van de bom-aanslag op een Amerikaans vliegtuig boven Lockerbie in 1988.

Dat de Libische leider Khadafi gegeven de omstandigheden twee van zijn staatsburgers op het vliegtuig naar Soesterberg heeft gezet, is niet zo verwonderlijk. De bewijsvoering tegen Megrahi en Fhimah is flinterdun en is reeds door tal van onderzoeken, ook van Amerikaanse bodem, weerlegd. Ongetwijfeld ging Khadafi, daartoe stevig bewerkt door zijn goede vriend Mandela, over tot medewerking aan dit schertsproces om eindelijk eens af te wezen van de internationale boycot waarmee de Verenigde Staten en Groot-Brittannië zijn land nu meer dan tien jaar hebben getergd. Dat minister Van Aartsen van Buitenlandse Zaken Nederlands grondgebied heeft afgestaan aan Groot-Brittannië om twee Libiers naar Schots recht te kunnen veroordelen, is echter een staaltje van toegeven aan internationale dwingelandij die Nederland als zogeheten gidsland meer dan misstaat. In plaats van aan te dringen op een internationale rechtszaak stemde de Nederlandse regering in met een alle normale rechtsordes tartende vorm van standrecht.

Nog kwalijker in dit opzicht is het proces tegen voormalig legerleider Bouterse. Hoewel formeel een drugszaak, is het proces in Den Haag vooral een politieke aangelegenheid. Bouterse's jarenlange strapatsen als provocateur van de oud-kolonisator hebben veel kwaad bloed gezet. Er zit een forse dosis oud-bijbelse vergeldingsdrift in dit proces.

Ronduit bizar was de publicatie van het gehele strafdossier-Bouterse nog voordat de zaak officieel van start ging. Dat

gebeurde via een boek van NRC-journalist Marcel Haenen, die het eerste exemplaar uitreikte aan een zichtbaar vergenoegde Docters van Leeuwen, die als BVD-baas en later super-pg bijna een dagtaak had aan de voorbereiding van het 'proces van de eeuw'. Het integrale strafdossier was 'uitgelekt' naar Haenen, zo liet Docters vroom weten, maar men hoefde geen op hol geslagen conspiratietheoreticus te zijn om te raden wie het vuistdikke pakket op het bureau van Haenen had gedeponereerd. Bouterse's advocaat De Freitas beweert dat het Haagse Openbaar Ministerie 'op een haast fascistische wijze bezig is om alles en iedereen die Bouterse verdedigt of in zijn voordeel optreedt, te intimideren' (Nieuwe Revu, 31 maart).

Nu president Wijdenbosch, voorheen vooral bekend als Bouterse's marionet, de touwtjes heeft doorgeknipt en zelf is gaan lopen, is er niemand meer die Bouterse zal redden. Met het verlies van zijn status als adviseur van staat is het laatste reddingslijntje dat Desi B. nog had, verloren gegaan. De rechters zullen in de jarenlang voorbereide zaak ongetwijfeld heel wat minder barmhartigheid aan de dag leggen dan voor de onlangs vrijgesproken branchegenoot Étienne U., wiens inspanningen om een Moluks plan ter ontvoering van koningin Juliana te verhinderen (zie *De Dominee* van Bart Middelburg) hem diep in de jaren zeventig kennelijk veel krediet hebben opgeleverd.

Op dergelijke coulantie hoeft Dési Delano Bouterse niet te rekenen. Op zich verdient hij ook niet veel medelijden. Daarvoor was zijn bewind in de jaren tachtig te zeer een soort reprise van Joseph Conrads *Heart of Darkness*. Voor die feiten had Bouterse natuurlijk terecht moeten staan. En niet in Den Haag, maar in Suriname zelf. Zo'n proces zou Suriname een stuk verder kunnen helpen op het pad naar waarlijke autonomie. In plaats daarvan zien de Surinamers hun voormalige boeman straks als een heden-daagse Kwakoe, Boni of Joli Coeur in de ketenen geslagen door de Nederlanders en veroordeeld op grond van een reeks schimmige coke-verhalen. Nederland zelf heeft inmiddels alle morele aanspraken als gidsland verspeeld, laat staan dat het kan fungeren als rechtbank van de gehele wereld.

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zaterdag 22 januari 2000 0:47
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: 991019_what_is_nwo_2 (http://news.beograd.com/english/articles_and_opinion/djur)

New World Order
Bob Djurdjevic

99.10.19

New World Order and Serbs - Part II

What is New World Order

Why Did NWO Want Former Yugoslavia Busted?

Over two years ago, responding to one of my Washington Times columns, a Truth in Media reader, a retired U.S. Army veteran who had served honorably in Vietnam among other places, asked me the following question: "I wonder what is also special about the Serbs that would make them the intended victims of the same leadership types in the NWO (New World Order) Cabal?"

This gentleman's question reminded me of a piece I wrote in early 1992, after the Croatian war had ended, and just as the Bosnian war was about to erupt. I said back then that the Serbs were the "designated villains" of the New World Order. And that accusing the Serbs of genocide would be as ridiculous as charging the Jews with responsibility for the Holocaust. And yet that's exactly what has happened since the time that 1992 comment was written!? All one needs to do to appreciate the perfidy of the NWO is to switch the terms the "villain" and the "victim."

As to my U.S. Army correspondent, I replied to him:

"The Serbs were the easiest to kill or enslave among the Orthodox Christians. They are isolated and surrounded by enemies. There are only 10 million of them. Plus, the Serbs are fierce freedom fighters. Beating them to a pulp would discourage rebellion against the New World Order (NWO) by others later on. Also, the Serbs are the most "Western" of all Orthodox Christians.

The Greeks may be next. They are also isolated and surrounded by enemies. Plus, a smaller nation than even the Serbs. Notice that Bill Clinton has appointed Richard Holbrooke a special envoy to Cyprus? What Holbrooke did to the Serbs in Bosnia, he is likely to do to the Greeks on Cyprus.

enslaving the Orthodox Christian Russia will take longer. But the process is already under way. The methods are the same. NATO is an "Iron Ring" around Russia's European neck. Islam shackles her soft southern underbelly. China will finish the job from the east.

After the 250 million or so of Orthodox Christians are killed or enslaved, the Protestant Christians will become the next target of the NWO. They will be easier to kill or enslave than the Catholics. There are only 500 million Protestant adherents vs. over a billion Catholic ones. Finally, the "NWO cabal," as you put it, will turn against the Catholics, too.

See a pattern? Like a pack of hungry wolves converging on unsuspecting animals, the NWO hyenas attack the weakest one first. Among the Christians, that was the Serbs. That's why the Serbs were the first victims. That's why they need/deserve help from other Christians around the world NOW - before the others become too weak to help.

The NWO is a reverse (and more perverse) form of the Crusades. In fact, it is a revenge for the Crusades. It is a crusade against the Christians!

(Of course, in reality, things are not going to be happening serially, as described above, but in parallel - with the above order of targets determining the NWO priorities. So the actual process may be faster than it seems)."

As NATO's Kosovo War has clearly demonstrated.

Meanwhile, at roughly the same time (summer of 1997), another TiM reader, wondered why the Bosnian Muslims were singled out as the New World Order's favorites in the break up of Yugoslavia. This reader sent me a Los Angeles Times article from 1993, in support of his theory:

"The LA Times was advocating U.S. involvement in Bosnia in 1992, but didn't offer any real rationale until this article. What the Times views as 'U.S. interests' is revealing."

Indeed it was. Revealing. For, by April 1993, the demonization of the Serbs in the American media had already reached an advanced stage. The enclosed April 28, 1993 LA Times article was indeed typical of those who contributed to it. Which is why I replied to this reader:

"So your hunch was right. It had all been prepared (by the NWO/US government) long before the Bosnian war started (the NWO then blamed on the Serbs - sound familiar re. FDR and Hitler in the 1930s?).

We started to track the media demonization trend back in late 1988. By March 1993, we (Truth in Media) had produced an extensive study documenting four years of anti-Serbian propaganda by the NEW YORK TIMES, for example (TiM Bulletin 93-03, Mar. 8, 1993). Our research encompassed some 1,200 NYT articles, including 120 Editorial and OpEd pieces on the subject of Yugoslavia, three of the four years being BEFORE the Bosnian war started.

Of that total, 93% were anti-Serbian, 7% were anti-Croatian; NONE were anti-Muslim!!

Furthermore, we were able to prove that the NYT editors DROVE the Balkan news, not the other way around. In 1990, for example, the Letters on YU topics outnumbered Editorials and OpEd articles by a 17-8 margin. But by 1992, the year in which the Bosnian war started, the Editorials and OpEd columns dominated the Letters by a 89-32 margin.

In late March 1993, our report was presented to the NYT editors in person by a concerned American. They just shrugged it off.

At about same time, back in Sarajevo, on direct orders by the Muslims' President Alija Izetbegovic

In February 1993, a real "cleansing" was taking place. Over 6,000 Sarajevo Serbs, mostly actuals, were quietly killed by the Muslims, according to a March 22, 1996 confession by Jasmin, given in the presence of international observers (see TIM GW Bulletin 96-05, 26/96).

This Muslim (Jasmin) confessed to personally shooting to death, or cutting the throats of, more than 200 Serbs in Sarajevo. He also said he had raped over 40 Serb women, some of whom were the girls he had known from before the war.

Yet, this was never reported in the Western press. And this guy is not on the Hague "war criminals" list. Some of the Serbs who managed to escape the hell-hole called Sarajevo told me that the number of Serb victims could be as high as 7,000 to 10,000 (killed)."

Nevertheless, the U.N. Security Council, one of the NWO proxies, passed three new resolutions about Bosnia in the fall of 1994. All three condemned the Serbs, of course. And rewarded the Muslims' treachery, while punishing virtue. "After all, the people at the U.N. Plaza are expected to leave behind not just guns, but also scruples," I wrote in an October 1994 editorial comment, which also said:

"At least the Security Council deserves credit for consistency. The world's biggest moral prostitutes regularly receive prizes from these blue-ribboned "Madams." The most devout patriots just as promptly get the lashes. It's an upside-down world in which virtue is evil, and evil is virtue.

Enter Slobodan Milosevic, the latest U.N. honoree for his reincarnation as a "peacemaker." The Bosnian Serbs, on the other hand, got a new portion of lashes - as befits the world's "designated villains."

The Serbian President didn't get much of a prize for betraying his countrymen, however. He was tossed a bone hung on a blue ribbon. The latter was not to honor him, but to prevent the "Madams'" precious fingers from getting dirty. For up to 100 days, air traffic will resume at the Belgrade airport. The Serbians will also be able to participate in international sports and cultural events. Whoopee, do...

And that's it? That's all this great Serbian "statesman" got from the East River "Madams" for betraying his countrymen? Well, not quite. He also got a warning that the U.N. could close the Belgrade airport again on five-days' notice if he stopped licking their boots.

In other words, "the mountain shook; a mouse was born," says an old Serbian proverb. Or as the Bosnian Serb Parliament President, Momcilo Krajisnik, put it earlier this week, Milosevic had "killed a cow for a pound of meat." What else could he have expected from a communist banker, not a farmer?

Meanwhile, the U.N. embargo will continue to deprive the Serbian citizens of heating oil for the winter, of the raw materials for production of medicines, of the basic equipment for hospitals, not to mention of oil and other vital ingredients necessary for the recovery of an economy devastated by 28 months of sanctions.

"The international conspiracy whose purpose is the destruction of Serbia is a big crime against humanity," opined Sir Alfred Sherman, a foreign policy advisor to the former British Prime Minister, Margaret Thatcher, in a recent interview with the editors of the Belgrade weekly, NIN. "It can be compared with the Fourth Crusade, the black slavery, with Hitler's holocaust, or with Stalin's repression."

Maybe. Except that now we also have some inmates collaborating with their would-be executioners. Like the Konzlager "kappo's," who worked for the Nazis in the hope of entering the

members - last, Milosevic is trying to win a temporary reprieve.

Power corrupts. Empires have a tendency to crumble. Alexander the Great, the Pharaohs, Persia, Rome, China, Napoleon, the Russian czars, the Hapsburgs, the Third Reich, Japan, the British Commonwealth, the Soviet Union... have all departed from the world's Imperial Theater stage. Some left with a whimper; most after a huge toll to humanity."

But the above did NOT explain WHY the NWO wanted Yugoslavia busted and the Serbs demonized? Now I'll try to shed some light on it in the current, the 1990s context.

The LA Times story the TiM reader had enclosed gave the Los Angeles readers the typical liberal-globalist "song and dance" about the virtues of multi-ethnic countries, like ours (the U.S.). And it cites the North Korea, for example, as a contrary example.

Which was pure hogwash! Consider Japan, for example, one of the purest uni-ethnic societies in the world. Why didn't the NWO pick on the Japanese, and not just on the North Koreans? Or... (any number of other more or less "ethnically pure" nations).

The answer is quite simple. It's because the North Koreans haven't been bought yet. By contrast, Japan is already a U.S. colony (why and how could be a book by itself, so I won't go into it now).

By the same token, Yugoslavia, as well as the Soviet Union, were MODEL MULTI-ETHNIC societies (26 ethnic groups living in Serbia!). If that's really what the NWO's objective was. It was not. Just look at how the NWO destroyed BOTH OF THOSE MODEL MULTI-ETHNIC societies.

Why? Because in each case - Yugoslavia and the USSR - had the Western democratic majority rules been applied - the ORTHODOX CHRISTIANS (Serbs, Russians) would have been the dominant groups. The Serbs accounted for over 40% of Yugoslavia's population, and would have easily controlled any democratically elected government.

THAT IS THE REAL REASON Yugoslavia was busted up! That's why the NWO (read the U.S. government) encouraged Croatia and Slovenia to secede (in 1991), as well as later on the Bosnian Muslims and Croats (in 1992). I have in my archives proof for both assertions.

The NWO's motive for destroying Yugoslavia was to prevent the Orthodox Christians from being the dominant ethnic group.

As for the Russians, the Orthodox Christian domination could not have been avoided even in its diminished state (147 million people). So the NWO settled for a "salami" approach, one slice at a time, "killing the Russians softly," by disease and starvation, and through regional conflicts, such as in Chechnya or Dagestan.

So I concluded my summertime 1997 messages to these TiM readers by saying:

"Only evil minds could have dreamed up such crimes against (the Orthodox Christian) humanity. Which is why it's important for the Christians the world over to understand what awaits them next, if they remain complacent; if the NWO is allowed to rule the world, as it has until now."

For more on that, stand by for my next column, in which I will explain "Why is Russia Still NWO's Bogey No. 1."

[[Previous columns <http://news.beograd.com/english/articles_and_opinion/djurdjevic/index.html>](http://news.beograd.com/english/articles_and_opinion/djurdjevic/index.html)
]

ER IS NIETS veranderd. Het geweld waarmee Servische troepen de Albanese bevolking uit Kosovo verdrijven, vertoont huiveringwekkend veel gelijkenis met de Servische terreur van begin deze eeuw. Het is alsof de geschiedenis zich herhaalt.

Deze gedachte dringt zich op bij lezing van *Kosovo - De uitgestelde oorlog* van de Belgische historicus Raymond Detrez. In dit informatieve, evenwichtige boek, waarin de geschiedenis van Kosovo wordt beschreven tot de conferentie van Rambouillet, stuit men al snel op de volgende zin: 'Huizen en hele dorpen in as leggen, ongewapende en onschuldige bevolkingen en masse vermoorden, ongelooflijke daden van geweld, roof en allerlei brutaliteiten plegen - dat waren de middelen aangewend door de Servisch-Montenegrijnse soldaten om het etnische karakter van de gebieden, uitsluitend bewoond door Albanese, geheel te veranderen.'

Detrez citeert hier uit een rapport over de situatie in Kosovo, nadat Servische troepen in 1913 dit gebied hadden bezet. De beschreven wreedheden gebeurden na de eerste Balkanoorlog, waarbij de Turken werden verjaagd uit die gebieden op de Balkan die nog in Turkse handen waren. Daartoe behoorde Kosovo, dat vervolgens werd geannexeerd door Servië.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog hebben Albanese aan de kant van Oostenrijk-Hongarije de Serviërs bestreden. Na de oorlog leidde dit tot wrede represailles. 'Er werd opnieuw massaal vermoord en gebrand', schrijft Detrez, die aan de universiteit van Leuven de geschiedenis van de Balkan en aan de universiteit van Gent de geschiedenis van Oost-Europa doceert.

In *Kosovo - De uitgestelde oorlog* wil Detrez zo objectief mogelijk de waarheid over Kosovo vertellen. Dat is geen eenvoudige opgave, stelt hij zelf. 'Geschiedkundige en mythologische zijn op de Balkan moeilijk uit elkaar te houden.' De mensen op de Balkan zijn zich zeer bewust van hun verleden, maar zijn niet in staat hun eigen geschiedenis kritisch te benaderen. Als ze dat moeten doen, dan 'krijgen mythologische verhalen en voor buitenstaanders "onbegrijpelijke" emotionele argumenten de kracht van onweerlegbare bewijzen'. Serviërs en Albanese, beiden hebben ze hun eigen nationale mythen over Kosovo, schrijft Detrez, maar uit zijn boek blijkt dat die toch het sterkst leven bij de Serviërs.

Volgens hen zou in Kosovo de 'wieg' van de eerste Servische staat hebben gestaan, zou Kosovo dus de 'bakermat' van de Servische natie zijn.

Detrez toont aan dat dat onjuist is, want de Serviërs hebben Kosovo pas veroverd in de tweede helft van de twaalfde eeuw. Aanvankelijk behoorde Kosovo dus helemaal niet tot Servië. Waar is wel dat Kosovo een centrale plaats innam in het grote Servische rijk van de legendarische koning Stefan Dusan in de veertiende eeuw, maar ook dat is geen reden voor territoriale aan-

spraken. 'De wieg van menig volk op de Balkan staat bij de bureu', aldus Detrez.

In Servië wordt ook een grote mythologische betekenis toegekend aan de slag op het Merelveld of *Kosovo Polje*, dat iets ten zuidwesten van Pristina ligt. In 1389 trok de Servische koning Lazar ten strijde tegen Turkse troepen die de Balkan hadden veroverd. Lazar sneuvelde en Servië verloor voor lange tijd zijn onafhankelijkheid. De Serviërs maakten van Lazar een martelaar en een heilige. Hij werd vereerd in heldenzangen, waarin de historische waarheid, aldus Detrez, ver te zoeken is.

De schuld van *Kosovo Polje* hebben de Serviërs toebedeeld aan de Kosovaren, die overwegend het islamitische geloof aanhangen en daardoor in Servische ogen ook een soort Turken zijn. 'De Kosovaren worden bijna persoonlijk verantwoordelijk gesteld voor de slag op het Merelveld en de Osmaanse overheersing die erop volgde. De Serven hebben dan ook geen medelijden met hen; wat de Kosovaren vandaag te verduren krijgen is in hun ogen een peulschil vergeleken met wat de Serven door toedoen van Albanese "en andere Turken" doormaakten in de Osmaanse tijd', schrijft Detrez.

In de negentiende eeuw is naast een

Servisch ook een Albanese nationalisme ontstaan. Serviërs gingen onder meer aanspraak maken op Kosovo en wezen daarbij op het middeleeuwse rijk van koning Stefan Dusan. Dat in Kosovo Albanese woonden, werd ontkend. Deze Albanese waren in feite 'gealbaniseerde Serviërs', aldus enkele Servische intellectuelen.

Detrez beschrijft dat de Serviërs na de Eerste Wereldoorlog al direct plannen beraamden om de 'etnische samenstelling van de bevolking in hun voordeel te wijzigen'. Dit moest geschieden door assimilatie van de bevolking en door 'kolonisatie van Kosovo door Servische immigranten'. Maar er werd ook gedacht aan verdrijving. 'Het meest radicale middel was het uitmoorden van de bevolking. Dit gebeurde enkel in oorlogsomstandigheden.'

Tijdens de Tweede Wereldoorlog hebben veel Albanese gecollaboreerd, eerst met het fascistische Italië en later met nazi-Duitsland. In die oorlogsjaren werden de Serviërs in Kosovo vervolgd en verdreven. Er werden, schrijft Detrez, veertigduizend Serviërs per trein gedeporteerd.

Onder Tito kreeg de Albanese meerderheid in Kosovo het steeds beter. Detrez vertelt uitvoerig hoe de grondwet

van 1974 het leven veranderde. De Albanese werden weliswaar niet erkend als 'natie' en dus hadden zij geen recht op een eigen republiek binnen de Joegoslavische federatie, maar zij kregen vergaande autonomie. In de praktijk waren de rechten van de Albanese niet veel minder dan die van de Serviërs. Dit laatste betekende dat de Serviërs in Kosovo hun bevoorrechte positie verloren.

Zij waren dus allerminst tevreden. Maar in feite waren ook de Albanese ontevreden, want zij bleven arm en bovendien wilden zij ook de status van republiek hebben.

Na de dood van Tito in 1980 is die ontevredenheid tot uitbarsting gekomen. Detrez: 'De Albanese student, die op 11 maart 1981 rond het middaguur in de mensa van de universiteit van Pristina een scène maakte over de kakkerlak die in zijn soep ronddreef, luidde met zijn geschreeuw het einde van Joegoslavië in.' De daarop volgende demonstraties en onlusten gingen gepaard met geweld tegen Serviërs en Montenegrijnen.

'De onlusten in Kosovo hadden twee fatale gevolgen', aldus Detrez. 'In de eerste plaats werden de relaties tussen Albanese en Serven in Kosovo vergif-

tigd.' En in de tweede plaats herleefde het Servisch nationalisme.

In Servische kranten werden Albanese wandaden zwaar overdreven en soms werden ze ook verzonden. Er kwam een lastercampagne op gang die in 1985 hysterische vormen begon aan te nemen, aldus Detrez. En de Servische wetenschappers waren 'dikwijls even eenzijdig, bevooroordeeld en racistisch'. Zo ontstond in 1986 het beruchte memorandum van de Servische Academie voor Wetenschappen en Kunsten, waarin onder meer werd gesteld dat als gevolg van de grondwet van 1974 de Serviërs blootgesteld werden aan 'fysieke, politieke, juridische en culturele genocide'.

Detrez zet helder uiteen hoe Milosevic een jaar later op die nationalistische trein is gesprongen om zijn eigen machtspositie te versterken. Milosevic maakte een einde aan de autonomie van Kosovo. De Albanese, die vervolgens werden onderdrukt en vernederd, reageerden hierop door de onafhankelijkheid uit te roepen en een eigen grondwet op te stellen. Zij stichtten een 'parallele staat' met eigen instellingen en met aan het hoofd een eigen president, Ibrahim Rugova.

Aan het geweldloze verzet tegen Ser-

vië kwam een einde toen in 1997 het UCK, het Kosovaarse Bevrijdingsleger, de wapens opnam en Servië dit UCK-geweld met speciale ordetroepen ging bestrijden.

De vluchtelingenstroom, die nu dramatische vormen heeft aangenomen, kwam al in 1998 op gang. Serviërs vluchtten voor het UCK, Albanese voor de Servische troepen. Deze troepen pasten de tactiek van de 'verschroeide aarde' toe, aldus Detrez. 'Ordestrijdkrachten, waarschijnlijk bijgestaan door burgermilities, beschoten eerst een dorp met granaatvuur en trokken het daarna binnen, waarbij ze de bevolking verjoegen en de huizen plunderden; tenslotte werd het dorp in brand gestoken.'

Dat was in de zomer van 1998. De lijdensweg van de Albanese, dat maakt Raymond Detrez in zijn boek zeer duidelijk, begon niet pas enkele weken geleden, toen de NAVO besloot in te grijpen.

Jan Luljten

Raymond Detrez: *Kosovo - De uitgestelde oorlog*.
Houtekiet; 205 pagina's; f 32,90.
ISBN 90 5240 495 X.

Milosevic spreekt tijdens een partijbijeenkomst na etnische onlusten in Kosovo, november 1988.

FOTO REUTERS

Mythen vergiftigen Kosovo

EVENWICHTIGE STUDIE VAN LANGE STRIJD OP DE BALKAN

DE WIL VAN: SKRIBERS
BETRALDEN JAARLANG
EXTRA BELASTING
HREFFANUJ, TOR
1090-1100
Kosovo.
Zant Kuller - Lefly

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zaterdag 12 februari 2000 0:18
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: 6 (http://news.suc.org/bydate/Feb_11/6.html)

[<http://news.suc.org/>](http://news.suc.org/)

Search suc.org:

[<http://news.suc.org/images/black1px.gif>](http://news.suc.org/images/black1px.gif) [Choose S.U.C. Page About S.U.C. S.U.C. Activities News from Serbia Kosovo Crisis Bosnia, Croatia Help children BLAGO Fund Serbian History Serbian Art Book Library Become a member](#)
[<http://news.suc.org/images/black1px.gif>](http://news.suc.org/images/black1px.gif) [<http://news.suc.org/images/suc_grb.gif>](http://news.suc.org/images/suc_grb.gif)

[<http://news.suc.org/images/1px.gif>](http://news.suc.org/images/1px.gif)

Is It Democracy or Anarchy that Clinton and Blair Demand in Europe?

ORIGINAL SOURCES, Tuesday, February 8, 2000

America Found About KLA the Hard Way in Kosovo

By Mary Mostert, Analyst, Original Sources, (www.originalsources.com)

After the NATO bombing of Yugoslavia ended, an all out effort was made by the victors to force Slobodan Milosevic to resign in favor of "democratic elections" the worldwide media hammered at us daily. In October 1999 "anti-Milosevic" rallies grew to 150,000 people. Today those rallies are lucky to get 15,000 people. What happened? Well, for one, the people of Yugoslavia have watched the beleaguered Milosevic manage somehow to repair roads, rebuild the five transmission lines destroyed by American bombs and missiles and fix downed bridges sufficiently that people can walk, and in some cases drive, across rivers in spite of sanctions which have prohibited the Serbs from being able to buy materials to make those repairs from other nations - not even former parts of Yugoslavia.

In fact, reports coming to me indicate that the utter chaos in the area is in Kosovo, which is being governed by the United Nations and KFOR and costing billions of dollars. It's hard to conclude that there is anything but almost total anarchy going on in Kosovo, based on reports from KFOR itself and its apparent inability of protecting ANY non-Albanian or even moderate Albanians in the province.

Clinton and the West are demanding that the Serbs kick Milosevic out of office and in a "free election" choose someone more to their liking. In fact, that apparently was the main reason for the bombing of Serbia. In a Memorial Day speech 1999, as our bombers were obliterating as much of Yugoslavia as possible, Bill Clinton justified the action saying:

" In Kosovo we see some parallels to World War II, for the government of Serbia, like that of Nazi Germany, rose to power in part by getting people to look down on people of a given race and ethnicity, and to believe they had no place in their country, and even no right to live. But even more troubling, we see some parallels to the rumblings all around the world where people continue to fall out with one another and think they simply cannot share common ground and a

common future with people who worship God in a different way or have a slightly different heritage. "

Of course, he failed to mention the fact that, in Kosovo, approximately one third of the people who were creating problems were not citizens of Yugoslavia but were illegal aliens from Albania, after its communist government fell apart. Apparently that is not significant. In the United States there are currently about 3.5 million illegal aliens, in a population of over 268,000,000, many of them arriving during the Clinton Administration, and it is not politically correct to point out that they often are the prime source of crime. Ask any police chief in any town in California or Texas. That is not a "racist" statement. It is simply an historical fact. Once the group that generated most of the crime in big cities of America were the Irish. In Rochester, New York, the Irish immigrant section of town in the 1850s was so dangerous the local police stayed out of it.

So, when America found out the hard way in Kosovo that the Albanians were not angels and the reason why Milosevic sent in the Yugoslav Army, was because over 300 members of the police had been shot and killed by Albanian terrorists in 1998-99. And, it didn't seem to matter whether the policemen were Serbs or ethnic Albanians. The fact of the matter was, and is, that a well armed group of ethnic Albanian terrorists goes around killing, robbing, raping and burning down homes of anyone who is non-Albanian, or even Albanians who are peaceloving.

Now, in the news, is another European politician who has spoken out against a veritable take-over of Austria by aliens. Jorge Haider, of Austria's Freedom Party, took second place in elections in October and his party has become part of the Austria government. This came about, as did Milosevic's electoral victories, via people voting in free and open elections. The result of votes cast last October gave the ruling Social Democrats in Austria 33 per cent, down from 38 per cent in 1995, the Freedom Party 27.22 per cent, up from 21, and the conservative People's Party, the junior partner in the ruling coalition, 26.9 per cent, down from 28.3 per cent.

"The election has thrown Austria's traditional political landscape into confusion and prompted a frenetic bout of horsetrading on forming a new government." Why? Because the Freedom Party is dubbed a "far right" party - similar, to the media, of the "far right" wing of the Republican party, for example. As a result of the Austrian people choosing candidates that the socialists of Europe and America deem "dangerous" and "too far right," they appear to be about ready to cancel the Austrian democratic election.

What exactly has Haider said that is so terrible? He has said he would halt immigration. Shades of Pat Buchanan! Why? Because he thinks that the growing crime rate and unemployment problems in Austria may be traced to the 30% of the population who are NOT Austrians. Is he wrong in stating that is a problem? No one I have read have disputed the figures. They have merely condemned Haider for SAYING it out loud.

Haider was also strongly criticized by Anti-Defamation League of Austria's Jewish community, and Austrian political leaders for equating the expulsion of the Sudeten Germans from Bohemia and northern Moravia after World War II with the Holocaust. Speaking on the subject of restitution to victims of the Nazi regime on the "ZiB2" television news program, Haider said, "If Jewish emigrants are granted their demands, there will be no end to this so-called reparation. When Sudeten-Germans make the same demands to the Czech authorities, they are told that it's not possible, because the line must be drawn somewhere. But what's fair for one should be fair for all."

This really upset the ADL which considered the statement a minimizing of "the Jewish genocide" according to Abraham H. Foxman, ADL National Director, and Marta Halpert, ADL Central and Eastern European Regional Director. "By comparing these two incomparable historic events, Mr. Haider minimizes the tragedy of the Jewish genocide."

Actually, Haider was not "minimizing the Jewish genocide." He was saying there has to be an end to the reparations game. Shortly after World War II the remaining Jews of Europe received huge amounts of financial assistance to either emigrate to Israel, America or elsewhere or rebuild in European countries. Admittedly before and during the war the Jews had little help. In fact, bills passed in 1921 and 1924 in the United States limited immigration of Jews and others, just in time to make it increasingly difficult for the Jews of Europe to escape Nazi extermination. A total of 5,750,000 Jews had been slaughtered by the German Nazis.

However, in the constant designation of the holocaust being a "Jewish genocide" other groups of people, including the 1.7 million Serbs who were slaughtered by Croatian, Bosnian and Albanian Nazis during World War II, plus the slaughter of Poles, Gypsies (Roma), mentally retarded and others deemed "undesirable" have been all but ignored. In fact, in recent years the U.S. media, especially CNN have criticized the Serbs for "hanging on" to their distrust of Croats, Albanians and Bosnians who killed one in seven Serbs 50 years ago in an effort to eliminate them as an ethnic group.

In "The Rise and Fall of the Third Reich, William Shirer described the episode that cost the most lives in Hitler's 1939-40 "resettlement" program in Poland:

On October 9, two days after assuming the latest of his posts Himmler decreed that 550,000 of the 650,000 Jews living in the annexed Polish provinces, together with all Poles not fit for 'assimilation,' should be moved into the territory of the General Government, east of the Vistula River. Within a year, 1,200,000 Poles and 300,000 Jews had been uprooted and driven to the East. Himmler himself described it, in addressing the S.S. Leibstandarte: "It happened in Poland in weather forty degrees below zero, where we had to haul away thousands, tens of thousands, hundreds of thousands; where we had to have the toughness - you should hear this, but also forget it immediately - to shoot thousands of leading Poles ... Gentlemen, it is much easier in many cases to go into combat with a company than to suppress an obstructive population of low cultural level, or to carry out executions or to haul away people or evict crying and hysterical women."

Yes, 5,750,000 Jews died. But the total number of deaths resulting from those years was 30,000,000 people - 20 million of them died in the USSR, who was our ally in World War II.

I can't think of any policy that is more apt to rekindle the resentments and anger that led to the death of 30 million people in World War II than the constant ignoring of the others who suffered and died in those Nazi concentration camps. Remembering the lives of the 23,350,000 who lost their lives due to World War II does not mean that the 5,750,000 Jews have been forgotten.

If, as I have read, 30% of the people living in Austria today are foreign born, we are not in a good position to lecture the Austrians on "accepting" more foreign born. When the United States limited immigration in 1921 and 1924, it was because there were 13,920,692 foreign born living in the United States in 1920 in a population of 105,710,620. America thought it had too many aliens when only 13% of its population were foreign born. The stringent restrictions on immigration led to a mere 580,207 immigrant aliens being allowed into the United States from 1931 to 1941 - of which only 161,262 were Jews.

It is bizarre that there is such condemnation of people like Haider who don't want their nation turned totally into a conclave for Africans or Middle Eastern Muslims, when the African and Middle Eastern Muslim nations have policies hostile to the immigration of whites from Europe. In fact, in South Africa, people whose families have lived there for over 300 years are being driven out, with Nelson Mandela saying, publicly, "Let them go! Good riddance!"

That might be compared with Haider saying, after criticism from Israel over his comments about too many "foreigners" in Austria, ""Israel should clean up in front of its own door and first resolve

its problems with the Palestinians!" This just about created apoplexy in the International media. However, one might say that nations, such as the USA and Israel, are being a tiny bit hypocritical in lecturing Haider about getting along with others. Under Clinton we have bombed quite a number of nations and seem to have now, or have had, sanctions against half the nations of the world, one of them being an island 90 miles off the coast of Florida. The nations of Europe we seem to be condemning, Yugoslavia and Austria, so far have not bombed anyone else's country.

Increasingly, it appears, if voters in other countries don't vote the way the White House wants them to vote, they are treated as enemies and either isolated, sanctioned or bombed. And where does that lead? Quite often to the kind of anarchy that now exists in Kosovo.

To comment: mmostert@originalsources.com

home <<http://news.suc.org/>> | suc home <<http://www.suc.org/>> | suc info
<<http://www.suc.org/sucinfo/>> | site map <<http://www.suc.org/sitemap.html>> | membership
<<http://www.suc.org/membership.html>> | contact <<http://news.suc.org/comments.html>>
© 1996-99 Serbian Unity Congress.

military and political presence. This presence was legalized by the Dayton peace agreement leading 60,000 soldiers into Bosnia, of whom 1/3 were Americans, while the whole action was under American command. A Spanish diplomat was designated for the civilian part of the agreement, but he played the role of an American pawn, so his name is not even worth mentioning since he is receiving instructions from the American representative for Bosnia and is politically worthless, except that he is sometimes more eager than the requirements of the American administration demands. An example of the worthlessness of the high international representative for Bosnia is the replacement of the legal, i.e. elected president of the Republic of Srpska, and the insisting on the placement of a person with no political and parliamentary influence, but of a puppet-like background, for the position of the President of the Government of the Republic of Srpska, and the like.

4. The ink of the Dayton peace agreement had not yet dried and the officials of the administration have announced the solving of the Kosovo problem.

At that time, Kosovo was peaceful, with the exclusion of a certain degree of ethnic tension present in all multinational communities, where separatism has a firm ground. In a portion of the ethnic Albanian minority in Serbia the separatist movement exists for decades, increasing after World War II when the ethnic Albanians have become an ethnic majority on Kosovo and Metochia immigrating from Albania and outnumbering the Serbs.

Separatism would be without perspective had it lacked the external support, but the American administration was ready to call any separatist action a fight for human rights, and then all has its own technology. Logically, would anyone defy a fight for human rights?

5. The Albanian secessionists were armed through secret channels, and a "Kosovo Liberation Army" was created and trained, and then an armed uprising began. Although this army occupied parts of the territory (almost 1/3 of Kosovo), blocked many significant roads and performed more than 1000 armed attacks on civilians and police in the cities in a classic terrorist manner, it was not denounced a terrorist organization. The administration calls it a rebel, self-defending or military organization of the Kosovo Albanians. It renders support and tries to include it in any political process as a political subject, i.e. to legalize its very existence.

Still, beside all this support, the terrorist group faces defeat after defeat in clashes with the Serbian police forces.

6. Realizing that it will not accomplish its goals, the administration reaches a decision to engage military action. Farce conferences are organized in Rambouillet and Paris which offer papers masked as Agreements, and whose only motto and goal is the introduction of NATO troops as a keeper of peace on Kosovo. All other issues, and especially human and national right of the ethnic Albanian, Serbian, Montenegrin, Muslim, Romic, Egyptian and Turkish communities are irrelevant and are solved arbitrarily. Only the implementation of armed forces mattered, and NATO was designated to fulfill this task as a hitting fist of the American administration in Europe, and the destroyer of integrative flow on the European continent.

European integration is disrupted from its very inception by the British government, as a dishonest participant and a paralyzing agent under the influence and mentorship of the American administration, and the NATO Alliance, as a military alliance is kept in reserve to become the oldest integrative framework on the global level.

Since the very existence of NATO was lost, because no member had an endangering enemy, a repackaging and reprogramming to an arbitration organization above European integration and above the United Nations is performed just before the 50th anniversary of the Alliance. The goal is the disciplination of member countries, since the American administration has a deciding word and role within the NATO, as well as the exhibition of militaristic teeth of the administration toward the flows which may eventually get out of control, as is the birth of the Euro as a very uncomfortable European fabrication.

At the moment when NATO already fell into a dysfunctional semi-comatose state and the USA military industry grew to become quite financially dubious, an European framework of engagement was discovered - Kosovo, or to be more exact, the insubordinate country of Yugoslavia.

7. imposing the NATO peace force troops regardless of the inexistence of the UN Security Council and the concord of a sovereign country such as FR Yugoslavia, is an act of violent obstinacy and unexemplified aggression. Yugoslavia was never a member of the NATO, it had never applied for membership in the NATO alliance neither has this membership ever been offered to it, and it had suffered enormous reprisals in the period from 1948 -1953 on account of its refusal to become a member of the Warsaw treaty alliance. NATO never even exhibited a gesture of good will or objectiveness regarding Yugoslavia. Why would Yugoslavia, then, accept the NATO as a mentor and arbitrator.
8. NATO troops should have received the right to a total occupation of the entire territory of Yugoslavia via the Paris agreement, since the NATO personnel should have access to use vehicles, ships, aircraft and equipment throughout Yugoslavia, its territorial waters and airspace, inclusive of the areas and facilities which the NATO personnel deems needed.

All NATO personnel are guaranteed total immunity for all offences they may perform in Yugoslavia.

All NATO personnel is guaranteed the use of Yugoslav streets, airports and ports with no fee whatsoever.

These elements mean the renunciation of the principle of sovereignty on the entire territory of Yugoslavia, i.e. the balanced and fair-play Agreement by the President of the USA sounds like a Surrender Treaty, which not only no president, but no normal human being would sign.

Such a war challenge and a humiliating paper was carefully guarded from

9. Therefore, acknowledging that the ethnic Albanian secessionists are not accomplishing any results, the American administration under the face of the NATO Alliance, engaged in the direct military intervention by the use of rockets and bombs, the destruction of economy and military objects of the people of the Federal Republic Yugoslavia. Until the beginning of the aggression, Albania held up to 2,000 ethnic Albanian Kosovo refugees, and in Macedonia only a few hundred people moved to the homes of their relatives on account of the conflict of the so-called KLA with the Serb police.
10. Another couple of thousand people within the Kosovo province have left their homes and moved to the cities or villages.

The beginning of the NATO aggression was received on Kosovo with an all-alarm sign for rebellion and uprising against the regular police force and the Yugoslav army. From the consequential combat and the air-attacks of NATO air forces and rocket missiles, especially on the territory of Kosovo, hundreds of thousands of Albanian refugees emerged, fleeing toward Albania, Macedonia and Montenegro.

11. The media monsters of CNN, ABC, BBC, Sky and the like have played a decisive role in the provocation of global pity toward the refugees and have construed the exchange of thesis, such that instead of the discussion regarding the aggression and air strikes with numerous victims and the destruction of material goods of exclusively civilian use, the global debates goes on about the faith of the Kosovo refugees.

Serbia, of course, feels deeply for the refugees and their faith is equally painful to all its citizens, because these are totally innocent persons to begin with and not terrorists. The government of Yugoslavia and Serbia had more than once invited them to return, and then a curious event occurs, in which a column of 2,000 refugees returning home is struck by NATO airplane missiles, killing 80 people.

The refugees in Albania and Macedonia are not receiving help on time because money is scarce for such a cause, and the 100 times larger military expenses are being funded easily from the additional budgets of the American and other governments.

Tens of billions of dollars of damage made in Yugoslavia, hundreds of civilian victims, hundreds of thousands of refugees, tens of thousands of destroyed houses, this is the score of the Balkan humanitarian mission of the NATO for now.

The Balkans have been transformed into a torch whose flames are spreading with a possibility of the Third world war.

The exclusive responsibility for the present situation lay with the American administration and its commander in chief.

President of the Managing Board

Prof. Momcilo Babic, M.D., Ph.D.

Another common argument is that while we "should be pushing intelligently for gains on human rights wherever they can be sought—without of course, making things worse," in sharp contrast we must react with extreme violence in Kosovo (incidentally, "making things worse," by a large factor) "because it is in Europe, a Europe essentially occupied for fifty years by our own unilateral security organization, NATO. Kosovo is happening, so to speak, on our watch."²³ Whatever merit the argument has, it holds *a fortiori* for atrocities that are within NATO itself, and under the formal jurisdiction of the European Council and the European Court of Human Rights, which, as noted, continues to issue judgments against those responsible for terrible crimes—the *local* responsible party, not the "defender of freedom" that leads the enlightened states, conducting the atrocities at long-distance in this case. U.S.-supported ethnic cleansing and barbarity in Turkey is most definitely "on our watch," and should be a prime concern, far more so than atrocities in a region that is not part of NATO at all, for the elementary reasons mentioned earlier: our responsibility, and the corresponding ease of mitigating or terminating the atrocities.

Another attempt at exculpation is the observation that Milosevic was not compelled to respond to the NATO bombing with massive atrocities. That is entirely true. By the same logic, we bear no responsibility if we hand guns to acknowledged murderers and then beat them to a pulp, threatening worse, provoking them to carry out the murders that we anticipate. After all, they could have responded by thanking us for our kindness.

Perhaps there are other arguments, but if so, I have been unable to find them in the torrent of words that accompanied the decision to bomb. Perhaps the events really are "a landmark in international relations." It is unusual for the resort to violence to be supported with argumentation so feeble.

One might conjecture that advocates of the escalation of atrocities in Kosovo recognized at some level that constructing a justification posed some non-trivial problems. That might account for the outburst of virulent race-hatred and jingoism, a phenomenon I have not seen in my lifetime since the hysteria whipped up about

"the Japs" during World War II, vermin who must be crushed—unlike the Germans, fellow humans who had strayed.

From the outset, Washington understood that "the demonization of Milosevic is necessary to maintain the air attacks."²⁴ In conformity with this stand, strikes against civilian targets were interpreted as "Raids on Serb Elite's Property." For example, the attack that destroyed the Zastava automobile plant, whose director was a Milosevic associate—the Minister of Privatization, who, we learn in the foreign business press, was an "entrepreneur with no party affiliation [who] was courted by western governments as a leading reformist within the Serbian government and a favorite guest on the diplomatic dinner circuit." "The idea," a senior American military officer said, "is to instill fear in those whose economic standing depends on Mr. Milosevic." The plants destroyed also happened to provide the livelihood for thousands of working people, in the case of the Zastava plant, workers who had carried out a major strike with anti-regime undertones. But that was incidental, as long as the struggle was depicted as NATO vs. the demon Milosevic.²⁴

As NATO bombing shifted more explicitly to attacking the civilian society directly, it became necessary to modify the propaganda framework, demonizing the people of Serbia, not merely their leader. Recognizing that "depriving Serbia of electricity, and disrupting its water supplies, communication, and civilian transport, are part of the program,"²⁵ liberal columnist William Pfaff concluded that it is a mistake to describe NATO's war as "being in conflict only with Serbia's leaders," Milosevic and his cronies. "Serbia's leaders have been elected by the Serbian people," Pfaff now pointed out, and however imperfect the elections, "few suggest that the overall result failed to express the will of the Serbian electorate." We should therefore not misdescribe Milosevic as a dictator; he is a true representative of the Serbian people, who must therefore "not be spared a taste of the suffering he has inflicted on their neighbors" (presumably referring to Kosovo, Washington's deal with the criminal at Dayton having called for no such action). They too must now be demonized, not just their elected leader, if the attack on the civilian society is to be portrayed as an exercise of the New Humanism.²⁶

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: maandag 24 januari 2000 0:32
Aan: Ruza Despotovic; Annamiiek Vermeulen
Onderwerp: RFI on the ignored book by Noam Chomsky "New Military Humanism" (<http://www.se>

www.serbia-info.com/news

<http://www.serbia-info.com/index.html>

<<http://www.serbia-info.com/news/index.html>>

CIVIL ISSUES <<http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>>

<http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>

MILITARY <<http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>>

KOSOVO AND METOHIA <<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>>

ECONOMY <<http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>>

CULTURE AND RELIGION <<http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>>

SPORT <<http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>> <<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>>

<<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>>

<<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>>

RFI on the ignored book by Noam Chomsky "New Military Humanism"

January 13, 2000

BASTELW

<<http://www.serbia-info.com/g3/images/1.jpg>>

Paris, January 10th - The concealing of the major forces' brutal policy in Kosovo, with the use of moral propaganda of the political and media elite in the western countries - is what the latest book titled "New Military Humanism" by Noam Chomsky deals with.

"Chomsky did not find it hard to reveal lies and ridicule the corruptness of the elite of the leading western powers", it was stressed in the review by the French radio RFI reporter, who said that it would have been a miracle if such a book written by the most prominent US and world linguist, as well as the fiercest critic of the western humanitarian hypocrisy, had not been published.

"Although the lies and mistakes of the western countries involved in Kosovo war have already become banal, Chomsky managed to write a book, which readers would find hard to resist", reported RFI.

The French reporter reminded that Noam Chomsky became famous, first as a linguist, but during the Vietnam war he became one of the "fiercest critics of the US policy, the one who opens people's eyes" when it comes to major, according to him, "enlightened countries" and their allegedly human policy towards the undeveloped countries.

Reminding that the wave of self-criticism in the West, particularly in the US, disappeared when Regan was elected and practically vanished without a trace at the end of the cold war, the French reporter stressed that the critique of the western society, especially the US, regardless of the issue, became a real taboo in the West.

the number of critics decreased, after they found themselves in a very difficult position in their own societies, their moral prestige, according to RFI, increased, although their attitudes regarding criticism were ignored.

Chomsky himself became a sort of an American dissident, a man who speaks of issues that should not be spoken of, reveals the faults of the US and western society as a whole, discloses the lies and the hypocrisy of the government, with almost the same fierceness with which Solzenicyn once did, describing the Stalinist USSR. "Dissidents as radical critics of the society are now more needed in the West, than in eastern Europe", said the French reporter, and added that it is always so when an absolutism appears, whether it be religious, ideological, nationalist or falsely liberal.

It is quite understandable that the great, critically oriented, logician as Noam Chomsky is, finds the Kosovo war, with all its contradictions, lies and manipulations, an ideal subject, reported the RFI. However, although Chomsky is a great name, although his book deals with a war, once spoken of as a "moral turning point in human history", no major media, neither in the US nor in Europe, covered it, and it is still being ignored.

It has not yet been translated into French, and it would be a surprise if anyone did translate it, said the RFI, stressing that this was only "yet another proof that Chomsky's critiques are justified and that there is something wrong with the freedom of speech and thought in the allegedly enlightened states".

Chomsky does not deal with the Kosovo war alone, and the issue at stake is more directed to his own, American and western society, falsely presenting itself as humane, and actually being militant, blood-thirsty and bestial.

The great thinker and linguist, the strongest critic of social circumstances in the Western society, of the ugly side to the Western policy and the American foreign policy, particularly wants to give answers to the questions of how it was possible at all and why that allegedly human society goes to war, why it makes unprecedented crimes, conceals them shamelessly, cooperates with criminals, and above all, so easily corrupts social elite ready to follow their power in any direction.

Chomsky used Kosovo war as the motive to extend the critique of society to practically all-important political themes of the past decades.

The commentator further stresses that the history of minor crisis and hidden wars waged by the US, directly or through its vassals, during the cold war and after it, looks impressive and sobers up every reader of Chomsky's book. He adds that Chomsky succeeded in revealing the most carefully kept secrets and precise information considering the events, which are usually inaccessible or hidden from the major media representing the pillars of a society such as the Western one is today.

By pointing out the fact that those who want to reveal the hypocrisy of the Western humanism critically and boldly can reach such data and information in the archives or at the universities, but they do not want to or do not dare, the commentator of the French radio station says that the first chapter of Noam Chomsky's book is titled "In the name of principle and value" and estimates that the author could not have begun better than with the false motives for the undeclared NATO war which were persistently repeated and worked out by the western media for a long time.

"For the descent into the reality of the bombarded civilians, of the destruction of the Balkans, the causing and the expanding of humanitarian catastrophe among the Albanians whom they allegedly wanted to protect, the use of the banned weaponry, the abandoning of all international norms and regulations, this descent into reality, with vowing to the highest moral and

humanitarian principles and values, seems spectacular" - it is stated in the review, with a question "Did this new humanism of the western societies sprung from the alleged moral sensitivity of the western leaders, or is it merely an attempt to conceal brutal achieving of major power's interests?"

Stating, with regret, that the answer to this question is simple, the French reporter stresses that the importance of the Kosovo war lies not only in creating worse problems than the ones already existent, but, perhaps even more, in the fact that during this war and after it all doubts regarding the policy of major forces, vanished. "The masks were removed from the face of the western society and their allegedly humanitarian leaders, and the spectacle, now apparent, is morally devastating, and this explains why is such attention given to the concealing of reality, and why is such a powerful propaganda being used to conceal the truth".

"The new military humanism does not defend the victims, but it establishes the difference between the important victims and the ones which are not", Chomsky's evaluation read, and it was, furthermore, pointed to the attitude of the West regarding the Kurd and Albanian issue, as the best example of the hypocrisy and bias motivated not to serve humanism, but the political, military and economic interests.

In the commentary it was, furthermore, stated that Chomsky, in his book, reveals that the US and NATO generals were aware of the fact that the intervention would cause a humanitarian catastrophe and reminds that Wesley Clark, himself, said that, while planning the intervention, at no point in time was it mentioned that the Albanians should be protected.

The author's, highly interesting, observation is the one regarding the fact that the major media, towards the end of the war, when NATO was supposed to enter the most sensitive phase of the war, the bombing of civilians in Yugoslavia, started preparing the western public for this operation. A series of articles and statements on collective blame of the Serbian people appeared, on the fact that it is not only the regime, but the people themselves, who must be purified from various mortal sins and diseases, which cannot be cured in any way but a radical one, the mass cleansing of the people, as it was said. This is where, according to the RFI, the role of the official, authorized and bribed moralists, becomes evident, advertised by major states as the conscience of humanity, and who are, in return, concealing the government brutality.

"There are many people belonging to this sort in all societies, but on the international scene, the most suspected role belonged to Vaclav Havel and Elli Wisel, the people commonly reappearing whenever a moral justification of a violent and immoral policy of major western powers is needed, whether it be in the Middle East, South America, Africa, Kosovo or Eastern Europe", adds the French commentator to the review of Chomsky's book, and states that the statements and actions of these bribed moralists and false humanists are always accompanied by a huge commercial in the major media.

All in all, Noam Chomsky has, as it is concluded in the review of the French radio station, courageously written a book, probably destined to be spoken of for long, thus more and for a longer period of time, as it is now, on short-term basis, when it is the most provocative, being ignored.

<http://www.serbia-info.com/q3/1t.gif>

[Home <http://www.serbia-info.com/index.html> | Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html> | Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html> | News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <<mailto:mirs@srbija-info.yu>>

29-10-99

BY MARJALEENA REPO

Demonizing the Serbs

The Yugoslavian government has just expelled some journalists from NATO countries from its territory. This is deplored by the media as censorship, but in some of us it has created a strange sense of relief: perhaps now there will be a ceasefire in the 10-year disinformation campaign about the Yugoslavian conflict in general and the Serbs in particular. Or at least the journalists (few actually deserve the name) have to declare that what they are talking about is unverified rumour and hearsay since they are nowhere near the scene. Up to this point they have been able to create the false impression that they have witnessed the events they report on.

The Western media's relentless demonization of the Serbs of Yugoslavia has, however, produced a very predictable (and no doubt, wished-for) result: a truly genocidal assault on the Serbian people by Western military might, Canada to its eternal shame participating, breaking every relevant international covenant and treaty.

The pack-journalism over the last ten years has also succeeded in hoodwinking many Canadians into thinking that what is at stake is the good-riddance of a Serbian Hitler who has attempted a "final solution" of sorts on assorted ethnic groups in Yugoslavia. A lot of well-intentioned people are cheering the bombing of yet another pariah nation into the Stone Age. With the accumulated effects of mediarumour-mongering and willful disinformation, who can blame these folks for their barely controlled blood thirst? After all, because Hitler wasn't stopped in time, millions perished in concentration camps, goes the heart-felt argument.

Yet the labelling of Yugoslavia's Serb leaders as Hitlers and the Serbs themselves as brutal, subhuman monsters is a familiar trick from recent history. It has been perpetuated by the various hired hands, PR firms, who have worked overtime for the various ethnic groups pushing for secession which would utterly destroy the once well-functioning, multi-ethnic Yugoslavian federation and replace it with small nation-states which ethnically cleansed themselves (Croatia, for instance, expelled between 500,000 and a million Serbs from its territory.) The media has merely carried the message of these "hidden hands" of the Balkan conflict.

The world was shocked to find out that a PR firm, Hill and Knowlton, had manufactured the "incubator babies" incident in Kuwait which precipitated the Gulf War: Iraqi soldiers ripping Kuwaiti babies out of incubators in a genocidal fashion. Phony eyewitnesses to this atrocity tearfully testified in front of U.S. politicians and the media, adding to public support for the subsequent bombing of Iraq and contributing hugely to the demonization of the Iraqis, leaders and citizens

24-10-99

THEY TO APPOINTED GOVERNMENT

alike. Even Amnesty International was taken in by the falsehood, which was later exposed as such, but only after the military damage was done.

Yet the shock of being duped soon wore off and gullibility returned. In no time another American PR firm, Ruder Finn, working for the Croatian and Bosnian separatists, publicly bragged that it had been able to turn world opinion against the Serbs. In April 1993 on French television, James Harff, the director of Ruder Finn, described his proudest public relations effort as having "managed to put Jewish opinion on our [Croatian and Bosnian] side." This was a "sensitive matter," he added, as "the Croatian and Bosnian past was marked by real and cruel anti-semitism. Tens of thousands of Jews perished in Croatian camps... Our challenge was to reverse this attitude and we succeeded masterfully. At the beginning of July 1992, New York Newsday came out with the article on Serb camps. We jumped at the opportunity immediately. We outwitted three big Jewish organizations.... That was a tremendous coup. When the Jewish organizations entered the game on the side of the [Muslim] Bosnians we could promptly equate the Serbs with the Nazis in the public mind. Nobody understood what was happening in Yugoslavia.... By a single move, we were able to present a simple story of good guys and bad guys which would hereafter play itself. We won by targeting the Jewish audience. Almost immediately there was a clear change of language in the press, with the use of words with high emotional content such as ethnic cleansing, concentration camps, etc, which evoke images of Nazi Germany and the gas chambers of Auschwitz. "

The PR firm was piling hoax upon hoax. The famous story of Serb concentration camps was built on a photo of a gaunt man surrounded by others, staring at the viewer from behind barbed wire; surely an image to chill one to the bones. It took years before a German journalist Thomas Deichman, in an article titled "The picture that fooled the world," described how the famous photo was staged by its takers, British journalists, who were photographing the inhabitants from inside barbed wire which was protecting agricultural products and machinery from theft in a refugee and transit camp; the men stood outside of it; and at no time was there a barbed-wire fence surrounding the camp. But by that time the image had done its deed, terminally slamming the Serbs as genocidal mass murderers.

There are countless other stories, all deliberately maligning the Serbs to further the ends of military intervention. These stories and photos of "genocide" and "ethnic cleansing" (a la Hitler) in a civil war, in which Serbs are guilty as sin and others are their innocent victims, are repeated ad nauseam by western reporters without the slightest evidence, and have provided the ground for the public's (hopefully only temporary) acceptance of the illegal and brutal war against the sovereign nation of Yugoslavia.

They continue after NATO's bombing began, unabated, with new absurdities such as the suggestion that the Serbs are really bombing themselves! Perhaps in the war crimes court there will soon be a place for journalists and PR firms who with their inflammatory reporting and fraudulent actions cause wars to begin.

MARJALEENA REPO is a free lance writer with a special interest in justice issues. She is also the national organizer of Citizens Concerned About Free Trade. She lives and works in Saskatoon and Toronto (Canada). She can be reached by e-mail: ccafttor@sympatico.ca

De nachtmerrie van een joodse vluchteling

Afgelopen zaterdag vond in Amsterdam een bijeenkomst plaats van de Balkan Vredescoalitie. Na een bewegten toespraak van Cedimir Princevic, Kosovaars vluchteling, schud ik de spreker de hand. Een weemoedig ogende grijze heer, tot zijn vlucht uit Kosovo voorzitter van de kleine Joodse Gemeenschap in Prishtina.

25-10-95

Door Gerrit Bogaard
Oost-Europadeskundige

De in 1938, geboren Cedimir werd op zesjarige leeftijd tezamen met zijn familie door de nazis op transport gesteld naar de gaskamers. Door een vergissing van de bevelvoerende officier reed de trein rechtstreeks in de armen van het oprukkende Sovjetleger. In het naoorlogse Joegoslavië bouwde Cedimir een bestaan op als archivaris. Tot juni dit jaar was hij directeur van de archieven van Kosovo en Metchija.

Met de komst van KFOR en het UÇK veranderde zijn leven in een nachtmerrie, zo vertelde hij de Amerikaanse journalisten Jared Israël en Nancy Gust.

„Een week lang waren mijn 81-jarige moeder, mijn vrouw en ik gevangen in eigen huis. Ze kwamen naar ons huis en dreigden ons te vermoorden. Zij zouden ons afslijchten. Het stadsdeel waarin wij woonden, de multi-etnische woonwijk Milana, is in zijn geheel door bendes ont-

ruimd. Alle dertigduizend inwoners werden verdreven. Dit was een pogrom tegen de niet-Albanese bevolking in heel Kosovo.

Een hele groep ging de trappen op en af, 24 uur lang mensen die trappen op en af lopen, lawaai maken, vernielen. Ze braken deuren open en gooiden met traangas en op sommige plaatsen rooide ze. Dat gebeurde, niet door plaatselijke, maar buiten-

landse Albanese. Die spreken een ander dialect. Men probeert ons als de zwarte schapen naar te zetten en kijk, de Servische bevolking had geen problemen met de etnische Albanese en net zoals zij de Albanese hebben gered, zo hebben Albanese Serviërs gered, vooral tegen het eind van de oorlog.

Maar toen KFOR arriveerde en de grenzen met Macedonië en

Albanië werden geopend, kwamen er een heleboel buitenlandse Albanese en dat eindigde in een bende, moorden. Dus wat ik zeg is dat ten tijde van de bombardementen de lokale bevolking niet heeft vermoord. De Serviërs hebben de Albanese beschermd tegen de paramilitaire groepen.

Toen de Albanese, begonnen met het vernielen van de appar-

tementen, belde iemand KFOR en een officier kwam in huis samen met zijn ploeg. Ze reageerden helemaal niet. Ze beschermen niemand. Ze zeiden dat het een taak was van de civiele autoriteiten om iets aan deze situatie te doen, maar die waren er nog niet. Het ging hen alleen om moorden. We verwachtten echte bescherming van KFOR en dat is de reden waarom wij niet waren vertrokken. In plaats van de bevolking te beschermen stonden ze toe te kijken wat er gebeurde, alsof het irrelevant was.

In juni en juli verlieten 300.000 mensen Kosovo: Serviërs, Turken, Gorani (Slavische moslims), zigeuners, dat zijn de Roma en ook mensen van Montenegro. Met de hulp van Eliz Viza uit Israël en het hoofd van de Joodse Gemeenschap in Skopje werd ik gered, per taxi met mijn vrouw naar Macedonië vervoerd en van daar naar Belgrado. De hele redingsoperatie van mijn familie werd aan de Israëlische televisie gegeven. Alles bij elkaar waren er veertig mensen van joodse origine in Kosovo. Allen zijn bereid om naar Israël te gaan.

Het is te laat om nog naar Kosovo terug te gaan. Ook al hebben wij de garantie van Thaci-leider UÇK - gekregen dat onze huizen met rust worden gelaten, wij weten inmiddels dat al onze appartementen en huizen volledig zijn leeggeroofd en vernield. Alles hebben wij in Kosovo achtergelaten. Alleen de Talmode heb ik meegenomen.”

De kosten van Internet onder controle.

Met de slimme, gratis software "Internet KostenBeheersing" Daarmee geeft u iedere gebruiker een limiet om te internetten. Limiet bereikt? Verbinding verbroken! Zo houdt u de Internet-kosten van iedereen thuis simpel onder controle. U kunt het gratis programma snel en simpel downloaden van Internet:

Surf naar www.kpn-telecom.nl

'Isolatie Joegoslavië gevaar voor de regio'

ATHENE - Joegoslavië moet meer betrokken worden bij de Europese politiek, want het is juist de isolatie van het land die kan leiden tot instabiliteit in de regio.

Dat heeft de voorzitter van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), Knut Vollebaek, gezegd in Athene. „We kunnen niet een gat in Europa hebben en dan denken dat er stabiliteit moet zijn”, zei Vollebaek, die ook minister van buitenlandse zaken van Noorwegen is. Hij vindt echter ook dat het Joegoslavische isolement niet

kan worden verbroken zolang president Slobodan Milosevic aan de macht is. Joegoslavië kan zelf uit zijn isolement komen, zei hij. „Wij isoleren Belgrado niet, maar Belgrado sluit zichzelf af van Europa.” Het leek hem uiterst onwaarschijnlijk dat de verhouding genormaliseerd wordt zolang het regime van Milosevic de dienst uitmaakt in Belgrado.

De internationale gemeenschap moet volgens Vollebaek wel humanitaire hulp geven aan de bevolking. „Ik vind het belangrijk te onderstrepen dat wij geen oorlog hebben gevoerd tegen het Servische volk”, zei hij.

Trouw 25-10-1997

Serviërs Kosovo verenigen zich

PRIŠTINA, 25 OKT. De Serviërs van Kosovo hebben gisteren op een bijeenkomst van hun vertegenwoordigers in Gračanica een politieke organisatie gevormd, de Servische Nationale Raad. Die raad moet de Servische gemeenschap helpen beschermen en de voorwaarden helpen scheppen voor de terugkeer van vluchtelingen.

De Nationale Raad telt 49 leden en wordt voorgezeten door bisschop Artemije, de leider van de Servisch-orthodoxe kerk in Kosovo. De dagelijkse leiding is in handen van Momčilo Trajković, de leider van de Servische gemeenschap in Kosovo. In de beginselverklaring staat dat de Nationale Raad wil samenwerken met het VN-bewind in Kosovo en dat de acties van de Raad „in overeenstemming met de resoluties van de Veiligheidsraad” zullen zijn.

Het VN-bestuur, UNMIK, heeft nog niet gereageerd op het initiatief van de Serviërs. Het

wordt niet waarschijnlijk geacht dat UNMIK de Nationale Raad zal accepteren als een orgaan van Servisch zelfbestuur. UNMIK was niet vertegenwoordigd in Gračanica. Wel hebben militairen van de vredesmacht KFOR Servische afgevaardigden begeleid op hun reis naar Gračanica. Op veel plaatsen zijn de Serviërs in Kosovo geïsoleerd; voor hen is reizen door gebieden die door de Albanen worden beheerst een precarie zaak.

De Serviërs hebben afgezien van een plan, een eigen Servisch 'Beschermingskorps' te stichten, analoog aan het Kosovo Beschermingskorps dat de Albanen hebben gevormd na de ontmanteling van het Kosovo Bevrijdingsleger UÇK. Bovendien zijn de Serviërs het onderling niet eens over de mate van samenwerking met het VN-bestuur en de vredesmacht KFOR en over de na te streven mate van zelfbestuur. (Reuters, AFP)

Kosovo mag geen oord van geweld blijven

Slachtoffers die daders worden: het is niet onnatuurlijk maar in Kosovo moet die trend een halt worden toegevoerd want hij staat de ontwikkeling naar een veilige en democratische samenleving in de weg, meent **Bernard Kouchner**.

De VN staan in Kosovo voor de ondankbare taak het slachtoffer te revalideren en tegelijk te voorkomen dat het slachtoffer zelf onderdrukker wordt.

De Albanese meerderheid in Kosovo heeft tien jaar gezocht onder de wrede heerschappij van Milošević. Thans steekt een sinistere herinnering aan die onderdrukking de kop op: de achtergebleven minderheden, vooral de Serviërs, blijken het slachtoffer te worden van de meest verregaande discriminatie en vergelding, tot zelfs moord toe.

Deze reactie bij sommige Albanen wordt gedieft door de menselijke natuur: wraak is nu eenmaal een probaat middel tegen het vergif waarmee deze geteisterde provincie is besmet.

Een zorgwekkende ontwikkeling is het ontstaan van minderheids-enclaves, niet alleen voor Serviërs maar ook voor Roma, Bosniërs, Montenegrijnen en an-

Verzoening ligt nog ver in het verschiet

deren. Zij die geen bescherming binnen deze enclaves vinden en geïsoleerd achterblijven in hun gebarricadeerde woningen, verketterd door hun burens en levend van humanitaire hulp, zijn er nog erger aan toe.

Sinds de komst van NAVO-troepen en de vestiging van de Interim-Bestuurmissie van de VN (UNMIK) in juni maakt de internationale gemeenschap zich ernstige zorgen over de bescherming van minderheden, met name de Serviërs.

Het aantal geweldplegingen tegen minderheden slinkt, en ook het aantal Serviërs dat de regio ontvlucht, neemt af - naar schatting 90.000 van de vroegere 180.000 Serviërs zijn in Kosovo gebleven. Ook zijn er hoopgevende tekenen dat leden van minderheidsgroepen naar huis beginnen terug te keren.

De gezinnen van de drie Serviërs die op 28 september, een week na de demilitarisering, bij een aanslag met een handgranaat op een markt in Kosovo omkwamen, zeggen zulke cijfers natuurlijk niets.

En wie kan de moord op een Bulgaarse VN-medewerker in de hoofdstraat van Priština, op 11 oktober, verklaren, die door Albanese jongeren in elkaar is geslagen, kennelijk omdat hij Servisch sprak?

De internationale gemeenschap investeert een grote hoeveelheid geld en middelen om Kosovo weer

gezond te maken en om te vormen tot een democratische, multi-etnische samenleving gebaseerd op recht en gelijkheid voor allen. Dit doel zal echter nooit worden bereikt als de huidige vijandschap en gewelddadige confrontaties voortduren.

Tot dusver zijn de resultaten rampzalig - een groot aantal moorden uit etnische motieven; verwoesting van heiligdommen, culturele monumenten en huizen; beperkingen aan de bewegingsvrijheid van minderheidsgroepen; en een gigantische exodus, vooral van Serviërs en Roma.

De internationale gemeenschap heeft de bescherming van minderheden weliswaar een hoge prioriteit toegekend, toch berust de verantwoordelijkheid hiervoor in laatste instantie bij de regionale leiders en de gemeenschappen die zij vertegenwoordigen. De taak is aan hen - aan hen en ons samen - te streven naar verandering in het gedrag van de agressieve elementen door te werken aan hun houding tegenover elkaar en ten aanzien van hun eigen toekomst.

Voor een zodanige verzoening is nodig dat de bevolking van Kosovo nieuwe hoop wordt geboden, een hoop gevoed door een gedegen economische en politieke wederopbouw. Dat is een langdurig, traag proces, dat we echter zullen moeten volbrengen wil er ooit een stabiele veiligheid op de Balkan ontstaan.

We hebben wellicht niet de mankracht en de middelen om iedere individuele Kosovaar te beschermen, elk gezin, iedere woning en iedere winkel. Maar het vaste streven moet zijn de vicieuze cirkel van geweld te doorbreken. Dat is zeker geen snel proces. Elke week worden nog nieuwe massagraven ontdekt.

Het interim-bestuur doet zijn best de veiligheid te vergroten. Daarna kan worden gewerkt aan een duurzame coëxistentie, ondersteund door maatregelen om het vertrouwen van de burgers te vergroten, zoals het scheppen van werkgelegenheid, de ontwikkeling van onderwijs en economie en humanitaire bijstand.

De derde stap, verzoening, ligt nog in een ver verschiet. Pas wanneer dat stadium is bereikt komt de laatste fase in zicht: de terugkeer van Serviërs en andere minderheden naar hun vroegere woonplaats.

Ik heb er vertrouwen in dat we kunnen slagen. In Cambodja en Libanon heeft het na jaren van burgeroorlog twaalf tot vijftien jaar geduurd voordat een dergelijk succes was bereikt.

De leiders van alle gemeenschappen en politieke partijen in Kosovo spreken openlijk hun steun uit voor een democratische, multi-etnische samenleving. De ervaring leert dat verwezenlijking van dat toekomstbeeld mogelijk is. Maar de VN-missie in Kosovo zal veel meer vergen dan we allemaal hadden gedacht - meer tijd, meer volharding en meer steun vanuit de wereldgemeenschap. Het wordt een koude winter in Kosovo.

Bernard Kouchner leidt het VN-Interimbestuur in Kosovo.

Dit artikel is een verkorte versie van een bijdrage voor het Los Angeles Times Syndicate.

© Los Angeles Times Syndicate

Kosovaren vallen Serviërs aan

PRISTINA - Ongeveer vijftien Serviërs zijn gisteren in Kosovo gewond geraakt toen zij werden aangevallen door zo'n 1500 etnische Albanezen in de stad Pec. De gewonden maakten deel uit van een vluchtelingenkonvooi op weg naar Montenegro. Het konvooi sloeg een verkeerde weg in en stuitte op een door burgers bemande wegblokkade. (AFP)

Het Parool 28-10-99

Militairen hakketakken over vluchtende Serviërs

Nederlandse
KFOR-militairen
begeleiden in Kosovo
Serviërs die daar
probeerden weg te komen.
Het werd een bange tocht.

Door onze redacteur
PETRA DE KONING

PEC, 28 OKT. In het centrum van de stad Peć, in het westen van Kosovo, blokkeren achttien brandende auto's de straat. Het zijn Servische auto's en eromheen liggen kleren, boeken, pannen, een kapotgeslagen televisie. De Serviërs, uit Orahovac, hadden geprobeerd om weg te komen uit Kosovo. Ze waren op weg naar Montenegro onder begeleiding van de vluchtelingenorganisatie UNHCR en Nederlandse KFOR-militairen.

Nu zitten ze in het gebouw van de Italiaanse militaire politie in Peć, een paar meter van de brandende wrakken. Ze zijn gewond geraakt, hun laatste spullen zijn ze kwijt, ze huilen.

Op de stoep van het gebouw staat de Nederlandse majoor Koers van de Gele Rijders uit Orahovac. Hij wil erin, maar Italiaanse politiemannen duwen hem terug. „Dit zijn mijn mensen”, roept majoor Koers, „ik ben leider van dit konvooi, ik wil weten of we iemand missen. Ik wil weten hoe het

met ze gaat.” De Italianen blijven met vijf man voor de ingang staan.

Naast de majoor staan twee Nederlandse soldaten. Een van hen heeft een rode schram bij zijn oog. Hij werd in zijn gezicht, op zijn rug en aan zijn benen geraakt door stenen van Albanesezen toen hij Serviërs uit hun auto's probeerde te halen.

De andere soldaat kan nauwelijks nog staan. Hij had een oude Servische vrouw uit een Yugo getrokken, hij wilde haar naar de Italianen brengen, maar achter hem duwden Albanese jongens de soldaat en de vrouw de auto in. De Nederlander verdraaide zijn knie, maar hij redde uiteindelijk de Servische vrouw en zichzelf door hard terug te duwen en weg te rennen met de vrouw op zijn rug. De soldaten willen graag even zitten, maar ook zij komen het gebouw niet in.

De Italiaanse commandant Ber-

gamo staat ook op de stoep. Hij kijkt langs de Nederlanders naar de menigte Albanesezen rond het politiebureau. De Albanesezen steken vuurwerk af, ze schreeuwen. Met wapenstok en schild worden ze tegengehouden door zijn mannen. De commandant is woedend: pas die ochtend hoorden de Italianen, die verantwoordelijk zijn voor het westelijke deel van Kosovo, dat er rond lunchtijd een konvooi Servische vluchtelingen door de buitenwijken van Peć zou rijden, naar de grens met Montenegro. Door de buitenwijken, maar nu staat de belangrijkste doorgangsroute in het centrum van de stad in brand. Omdat de Nederlanders de weg kwijt raakten. En nog een grote mond ook, over „hun Serviërs”.

De Nederlanders, heeft hij tegen zijn mannen gezegd, komen er niet in. „Wij zorgen nu voor deze mensen.”

In een konvooi van vier bussen en eenentwintig auto's waren de Serviërs woensdagochtend uit Orahovac vertrokken. Voor vertrek hadden de Nederlanders onderling weddenschappen afgesloten over welke auto onderweg het eerst kapot zou gaan, de auto's vielen bijna uit elkaar van ouderdom. In Peć, zo'n zestig kilometer van Orahovac, hield de motor van een van de auto's ermee op. [• *Vervolg* SERVIËRS: pagina 3]

SERVIËRS

KFOR blijft verstoken van hulp

28-10-94
[• *Vervolg van pagina 1*] De majoor gaf een van de Nederlandse KFOR-voertuigen opdracht bij de kapotte auto te blijven, de rest moest doorrijden, achter de jeeps van UNHCR aan. Er mocht vooral geen gat in het konvooi ontstaan.

Maar dat gebeurde toch, de Serviërs die halverwege het konvooi reden, wisten niet meer welke kant ze op moesten. In Péc sloegen ze

links in plaats van rechtsaf, ze kwamen uit in het drukke centrum van de stad. De Nederlanders die het konvooi afsloten, reden erachter aan - ook zij kenden de weg naar de grens niet.

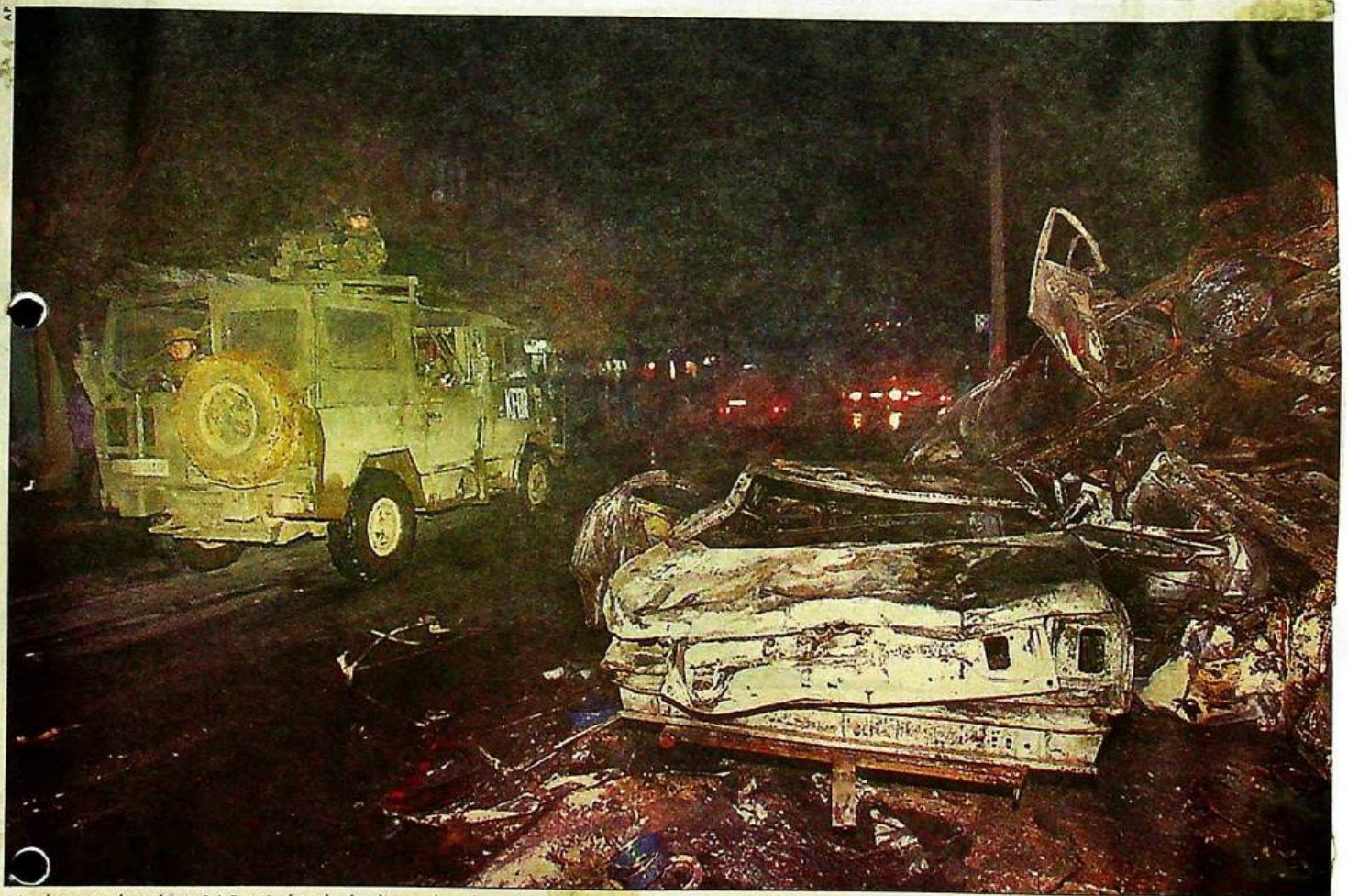
De volgepakte auto's vielen op. „Serviërs”, riep Veli Lajqi, een Albanese eigenaar van een café in Péc. Met zijn vrienden pakte hij stukken hout, papier, benzine en aanstekers. Een paar minuten later

vluchtten de Serviërs hun auto's uit.

Woensdag aan het begin van de avond staan de Nederlanders en vertegenwoordigers van de UNHCR nog steeds op de stoep van het politiebureau. Over de radio worden namen doorgegeven van Serviërs die de grens wél bereikt hebben. Ze mogen nu soms naar binnen lopen om de vluchtelingen te tellen.

Pas na twee uur weten ze dat niemand van de Serviërs wordt vermist. De Nederlandse majoor lacht tevreden. Maar tusschen hem en de Italianen komt het niet meer goed. Ze hadden te hulp moeten schieten, vindt hij, toen de Nederlandse militairen de Serviërs uit hun auto's trokken. Maar ze bleven van een afstand staan kijken naar de paniek, terwijl ze foto's maakten voor thuis.

29-10-99

Na de aanval zochten 34 Servische vluchtelingen bescherming in het onderkomen van KFOR.

HELDING in NRC 29-10-99

Trouwens (en het is hier al meermalen gezegd): de actie om Kosovo was bedoeld om etnische zuivering te voorkomen (een moreel doel dus). Wat is het resultaat? Dat niet de Kosovaren, maar de Serven weggezuiverd worden. Ander gevolg: economische ontwrichting van de Balkan. (De gebombardeerde bruggen bij Novi Sad blijven ongerepareerd in de Donau liggen en blokkeren aldus een groot deel van de handel van Bulgarije en Roemenië met het Westen.)

Ten slotte: een door morele motieven ingegeven interventie tegen een ander land, zal door de bevolking van dat land zelden ondervonden worden als een morele actie, maar op z'n best als een vertoon van schijnheiligheid, zo zij er niet een bewijs van neokolonialisme of imperialisme in ziet – vooral als zo'n actie ondernomen, althans geleid, wordt door veel rijkere en machtiger landen. Gevolg: de haat wordt groter.

Volgens de Zwitserse historicus Jacob Burckhardt kan de staat de moraal – hij spreekt van 'het zedelijke' – hier op aarde niet verwezenlijken. Dat kan alleen de samenleving. Wél is de staat de behoeder van het recht, en het is 'al heel wat dat hij het conventionele recht handhaaft'. Meer te willen doen is een 'ontaarding en filosofisch-bureaucratische zelfverheffing'. Wat Burckhardt van de staat zegt, geldt *a fortiori* voor een verzameling van staten, zoals de NAVO.

Kosovaarse Serviërs willen weerkorps

BELGRADO - Servische leiders in Kosovo gaan een verdedigingskorps oprichten dat de Servische inwoners moet beschermen. Dat hebben zij maandag besloten op een bijeenkomst in het klooster van Gracanica, met onder meer de leider van de Kosovaarse Serviërs, Momcilo Trajkovic, en de Servische orthodoxe bisschop Artemije. Ook willen zij Servische kantons in Kosovo. Een Nationale Servische Raad moet de belangen van de achtergebleven bevolking coördineren.

'WIJS ZIJN DE TAAI'

21-4-99

De toneeltekst 'Die Fahrt im Einbaum' van de Oostenrijkse schrijver Peter Handke lijkt een theatrale vertaling van zijn geruchtmakende reisverslagen uit Servië van enkele jaren geleden. Kort na het begin van de huidige Navo-bombardementen reisde Handke wederom naar Servië om zijn solidariteit met het geplaagde volk te betuigen. Een nieuwe schrijversoorlog staat op het punt van uitbreken.

door Antoine Verbij

'ALS JE NOG van een volk kunt spreken, dan van een tragisch volk. En dat hier is een tragisch volk. En mijn plaats is bij het tragische volk.'

In het toneelstuk *Die Fahrt im Einbaum* ('De tocht met de kano') laat Peter Handke deze zinnen uitspreken door een Griek op de Balkan. Zinnen die Handke al geschreven had vóór hij ze, begin deze maand, in eigen persoon in praktijk bracht. Enkele dagen nadat de Navo begonnen was de Servische machtscentra te bombarderen, loog de Oostenrijkse schrijver met zijn trouwe Servische vriend Zlatko Boccic ('Voor mij is Handke een soort half-god') in een Peugeeotje naar zijn geliefde, tragische land. Na een korte tromtocht – in het Weense blad *News* vertelt 'Zlatko B.' hoe overal de mensen Handke omhelsden en hem van gratis spijs en drank voorzagen – keerde de schrijver, de pers van zich afslaand, naar zijn huis bij Parijs terug. De media moesten het doen met een korte open brief: 'Vanaf 24 maart 1999 heet voor degenen die nog niet in marsmannetjes en andere groene killers zijn gemuteerd, het vader- en moederland Servië. Montenegro, Republika Srpska. Joegoslavië.'

Niet alleen zijn daad, ook de brief is haast woordelijk een echo van het toneelstuk *Die Fahrt im Einbaum*, dat op 9 juni aanstaande in het Weense Hofburgtheater voor het eerst zal worden opgevoerd. Een personage in het stuk, 'Griek' geheten, ru-ziet met drie 'internationalen', drie vertegenwoordigers van de internationale pers, 'internationalen?' Buitenlandsent Internationalaal gerechtshof? Universele sidderoggen, fulmineert de Griek. 'Kleine duivels van de charitas zijn jullie. Humaniteitsvrienden, Niemand is zo ontroegankelijk voor leed en zo hooploos als jullie, humanitaire bureaucraten. Een brigade van Mars, die als beschermers van de mensenrechten optreedt. Hulpsherrifts.'

Het zijn irritante teksten, knetterend van de verongelukkigheid. Niet bepaald uitnodigend voor het debat dat Handke ermee wil uitlokken. Dat is althans wat hij in rustiger tijden beweert met zijn Balkan-teksten te beoogen: een debat om recht te trekken wat door de westerse media is schielgetrokken, en recht te geven aan een volk dat door de internationale gemeenschap is ontrecht.

DIE FAHRT im Einbaum is de zoveelste etappe in de campagne die Handke al vanaf de oorlog in Bosnië voert om die doelen te bereiken. Het begon in de eerste weken van 1996, de inkt van de Dayton-akkoorden was nauwelijks droog. In de Süddeutsche Zeitung verscheen in twee afleveringen Handke's uitvoerige verslag van de reis die hij de laatste weken van de oorlog door Servië had gemaakt: *Eine winterliche Reise*

Peter Handke

zu den Flüssen Donau, Save, Morawa und Drina. Het kon eenvoudig niet zo zijn dat het hele Servische volk louter uit de baarljke duivels bestond die ons door de westerse media werden voorgespiegeld, be-toogt Handke in de inleiding van zijn verslag. En waarachtig, in de Servische hoofdstad Belgrado bleken de mensen 'beschadft', 'nadenkend' en 'waardig' te zijn (maar dat waren de Berlijners in 1941 ook, schreef de Frankfurter Allgemeine terug).

Die inleiding bestaat voorts bijna geheel uit ronkende en daardoor pertinent retorische vragen over de betrouwbaarheid van de westerse versie van de recente Balkan-oorlogen. Vragen – maar geen antwoorden – over de Servische slachtoffers van de strijd met Sloveë, over de aanslag op de markt in Sarajevo, over de Kroatische waddeden in de Krajina. Vragen die dreunen van de plaatsvervangende verontwaardig-

ging – plaatsvervangend ja, want het blijft onduidelijk waarop Handke's verenzelv-ing met Servië en de Serviërs precies be-rust, behalve dan op enkele vriendschap-ljke duivels bestond die ons door de westerse media werden voorgespiegeld, be-toogt Handke in de inleiding van zijn verslag. En waarachtig, in de Servische hoofdstad Belgrado bleken de mensen 'beschadft', 'nadenkend' en 'waardig' te zijn (maar dat waren de Berlijners in 1941 ook, schreef de Frankfurter Allgemeine terug).

DE REACTIES op Handke's *Winterliche Reise* (overigens beter bekend onder de kop die de Süddeutsche Zeitung erboven zette: 'Gerechtigkeit für Serbien') waren te voorzien – en werden ook door Handke voorzien: 'Is het', zo besluit hij zijn verslag, 'niet onverantwoordelijk om met het kleine leed in Servië aan te komen, dat beejie koukluennen daar, dat beejie eenzaamheid, met bijzaken als sneeuwvlokken, muisen, roomkaas, terwijl aan de andere kant van de grens het grote leed heerst, dat van Sarajevo, van Tuzla, van Srebrenica, van Bihaç, gemeten waaraan de Servische pijnlijes niets zijn?'

De zoveelste retorische vraag. Natuurlijk vond een koor van journalisten en intellectuelen onmiddellijk dat Handke's onderneeming 'onverantwoordelijk' was. Dat hij wel heel eenzijdig het Servische leed uitlichtte en de Servische wandaden in de

zijn de taal' bevestigden de drie in koor. *De Griek*: 'Jullie zijn de taal niet, maar het mondwerk. Zelfs wat jullie schrijven is mondwerk, daar zijn jullie heel modern in. Waarom niet eens een keer een andere toon! Eindelijk een andere toon!' *De internationale*: 'Moeten we soms zwijgen? Een zwijgdag invoeren?' *De Griek*: 'Een zwijgdag? En hoe wordt de wereld dan geïnformeerd?' *De Griek*: 'Met heel andere informatie.' *De internationale*: 'Via de tamam, zeker?' *De Griek*: 'Waarom niet? De wereld wordt toch al door jullie producten beheerst. Al het andere wordt alleen nog als folklore geduld. Terwijl al dat andere juist meer van de wereld is. Common-sensepoppen. Die trompettengammatica van jullie.

vermengd met bloedhondegejank. Computergezichten met muisklikkogen. Wat valt er hier voor jullie te zien, jullie met je opgevoerde Manhatanblik!

Het is *Publikumsbeschimpfung* - Handke's succesvolle eerste stuk -, maar dan niet tegen het publiek gericht maar tegen de *buitsprekers* van het publiek: het internationale journaal. Dat overigens klaar staat om te regeren - in Duitsland zijn al de eerste schermutselingen gaande. Mochten op 9 juni, de dag van de premiere, de kanonnen rond Kosovo zijn verstomd, weckblad Die Zeit weet al waar het strijdgewoel zich zeker naar zal verplaatsen: 'Kriegsschlachplatz, Handke.'

Die Fahrt im Einbaum oder Das Stück zum Film

H A N D K E ' S O O R L O G

EEN

DROOMSTUK

Handke's 'Die Fahrt im Einbaum' wordt in Wenen op de planken gebracht door Claus Peymann. Peymann regisseerde bijna alle grote Oostenrijkse toneelschrijvers, van Thomas Bernhard tot Elfriede Jelinek. Binnenkort neemt hij de leiding van het roemruchte Berliner Ensemble op zich. De grote regisseur van het politieke toneel op de bres voor Handke.

...deelkundig, suggestief met de feiten ommelet zijn geschied, dat bol vernooedens en vertichtscels. Toch literatuur en dienstbewers. De dichterlijke bescheidenheid die hij aanmat, schijnheilig verhalde arrogantie was. Dat achter zijn schijnbaar vertiche oep om waarheid en gerechtigheid en nister soort gelijkheidsberghheid schuifing, voortelend in dezelfde troebele ideologie als de Servische hybris.

De luidruchtige twijfel aan de integriteit van Handke's literaire onderneming overtsiende de reactie op dat andere punt dat hij aan de orde stelde: de massieve manipulatie van de berichtgeving over de oorlog door de westerse media. Een belangrijk punt, dat in deze weken van heropende oorlog niet scherp genoeg in de aandacht kan staan. Maar Handke zelf doet zijn mediakritiek bepaald geen goed door bijna geheel te zwijgen over de machinates van de Servische staatsmedia en door wel erg apocalyptische vergelijkingen te maken. 'Het is echt niet overdreven', zei hij destijds in een interview met De Groene, 'als men beweert dat de media tegenwoordig een soort Vierde Rijk vormen. Met de taal van de media. Een taal vrijwel zonder leemten, waaraan je niet kunt ontkomen, die ontzettend tiranniek is. Maar in tegenstelling tot het Duitzndjarige Rijk, dat maar twaalf jaar heeft bestaan, is het einde in dit geval niet in zicht. Die taal van het Vierde Rijk zal langer dan duizend jaar aanhouden, die zal tot aan het einde van de wereld duren, helaas, en het trommelvuur zal steeds minder leemten vertonen.'

'WIJ ZIJN DE TAAL', laat Handke de drie 'internationalen' zeggen in *Die Fahrt im Einbaum*. Want in zijn nieuwste stuk ambocoeert de schrijver op exact dezelfde thema's als in zijn *Winterliche Reise* - zij het dat hij, ten behoeve van de universaliteit, de plaats van handeling onbenoemd laat: de toeschouwer weet alleen dat het een hotel is in het hart van de Balkan, verschoolen tussen woeste bergen. Ook de tijd van handeling is abstract: zo'n tien jaar na de laatste Balkan-oorlog, onduidelijk welke. In het hotel verblijven een Amerikaan- se en een Spaanse filmregisseur, bezig met de voorbereidingen voor een film over de oorlog - vandaar de ondertitel van Handke's theaterstuk: *Das Stück zum Film vom Krieg*. Mensen met verschillende ervaringen in de oorlog komen auditie doen. Zij verwoorden de tegenstrijdige en onverzochlijke meningen die in de regio over de oorlog naast elkaar bestaan. Er ontstaat, zo zou je kunnen zeggen, een Balkan-conferentie in episch-lyrische taal. Daarbij gaat het overigens niet alleen over houdingen en meningen maar ook over feiten. Handke rakelt bijvoorbeeld de roemruchte affaire rond de prikkeldraadfoto van Servische concentratiekampen op, foto's waarvan Thomas Deichmann (onder andere in De Groene) had getoond dat ze ernstig misleidend waren (de uitgenomede man achter het prikkeldraad stond buiten de omheining). 'Nee, jullie zijn geen vervalsers', zegt de Griek in het stuk tegen de drie 'internationalen'. 'Niet jullie hebben de foto van zogenaamd met prikkeldraad omheinkamp vervalst - de geschiedenis was de vervalsers: de foto van het kamp "zag er" uit als een concentratiekamp' - dus "was" het ook een concentratiekamp. De verlate waak van degenen die voor het oerbeeld hebben gezorgd!'

MAAR MEER dan over de feiten gaat het stuk over de beelden van de oorlog - in de loop van het stuk wordt het de toeschouwer duidelijk hoe de film eruit zal komen te zien - en vooral over de taal van de oorlog. 'Van jullie is dus de taal die bij deze oorlog hoort?' vraagt de Griekse journalist aan de drie verslaggevers van de internationale pers, die hem tijdens de oorlog vanwege zijn partijdigheid hadden verstoten. 'Wij

IN HANDKE'S stuk *Die Fahrt im Einbaum* komt een figuur voor die zegt dat hij nooit heeft kunnen verdragen wat iedereen juist vond. Dat is typerend voor Handke. Die vorm van bijna manisch nonconformisme stelt hem in staat een blik te werpen op aspecten en gebeurtenissen die we gewoonlijk niet tot ons laten doordringen. Dat werkt erg verhelderend.'

U heeft de laatste jaren veel met Peter Handke samengewerkt.

'Inderdaad. Ik kon het domweg niet verdragen dat zo'n belangrijke stem gedurende de tientallen jaren zou verstommen. Ik wilde dat Peter Handke niets meer voor het toneel had geschreven als ik hem niet zo op de huid had gezeten. En nu, al na een paar jaar, beschikken we over een grandioze, ontroerende reeks stukken. Alleen al in de drie stukken *Das Spiel vom Fragen* (1990), *Die Stimme da wir nicht von einander wussten* (1992) en *Zurüstungen für die Unsterblichkeit* (1997) heeft hij een essentiële dramatische kosmos geschapen die naar alle waarschijnlijkheid nog complexer is dan zijn vroege drama's, die al tot de klassieken behoren.

Handke probeert een echte poëtisch-politieke anti-kosmos op te bouwen door zijn dromen te verwerklijken. Hij schrijft vanuit een halfslapende, profetische toestand van inspiratie. Voorbij alle clichés van het denken plaatst hij tegenover onze huidige apocalyps een vreedzame, zoekende wereld. De crisis en de uiteindelijk ineenstorting van het socialisme komen immers

vom *Krieg* gaat op 9 juni onder regie van Claus Peymann in premiere in het Burgtheater in Wenen (reserveren: 00 43 1 51444218). De tekst van het stuk versijnt nog vóór die datum bij uitgeverij Suhrkamp. Bij dezelfde uitgeverij verschenen eerder van Peter Handke *Eine winterliche Reise zu den Filissen Donau, Save, Morawa und Drina oder Gerechtigkeit für Serbien* en *Sommerlicher Nachtrag zu einer winterlichen Reise*. Deze zomer versijnt eveneens bij Suhrkamp *Noch einmal für Jugoslawien: Peter Handke met een selectie uit de polemiek naar aanleiding van Handke's Winterliche Reise en Sommerlicher Nachtrag*. De beide reisekosten van Handke werden, in de vertaling van Hans Horn, afgedrukt in het kaeren *Letter en geest* van het dagblad Trouw (respectievelijk op 3 en 10 februari 1996, en 26 oktober en 2 november 1996).

door Thomas Deichmann

niet neer op een overwinning van het Westen, of van het kapitalisme. Ons systeem hier is nog precies even voo. Het is ongehoord wat onze democratieën moeten verdragen: de corruptie, onkoopbaarheid en immoraliteit van de heersende klasse vershillen nauwelijks van die bij de mafia. Wij zijn het luxe veltoog in de watersoep van de wereld. Dat kan niet eeuwig zo blijven.

Handke construeert consequent een contra-wereld. Toneel als droom, een spel van utopieën. Daarom verwijt men hem navreit. Dat is het lievelingsverwijf van de

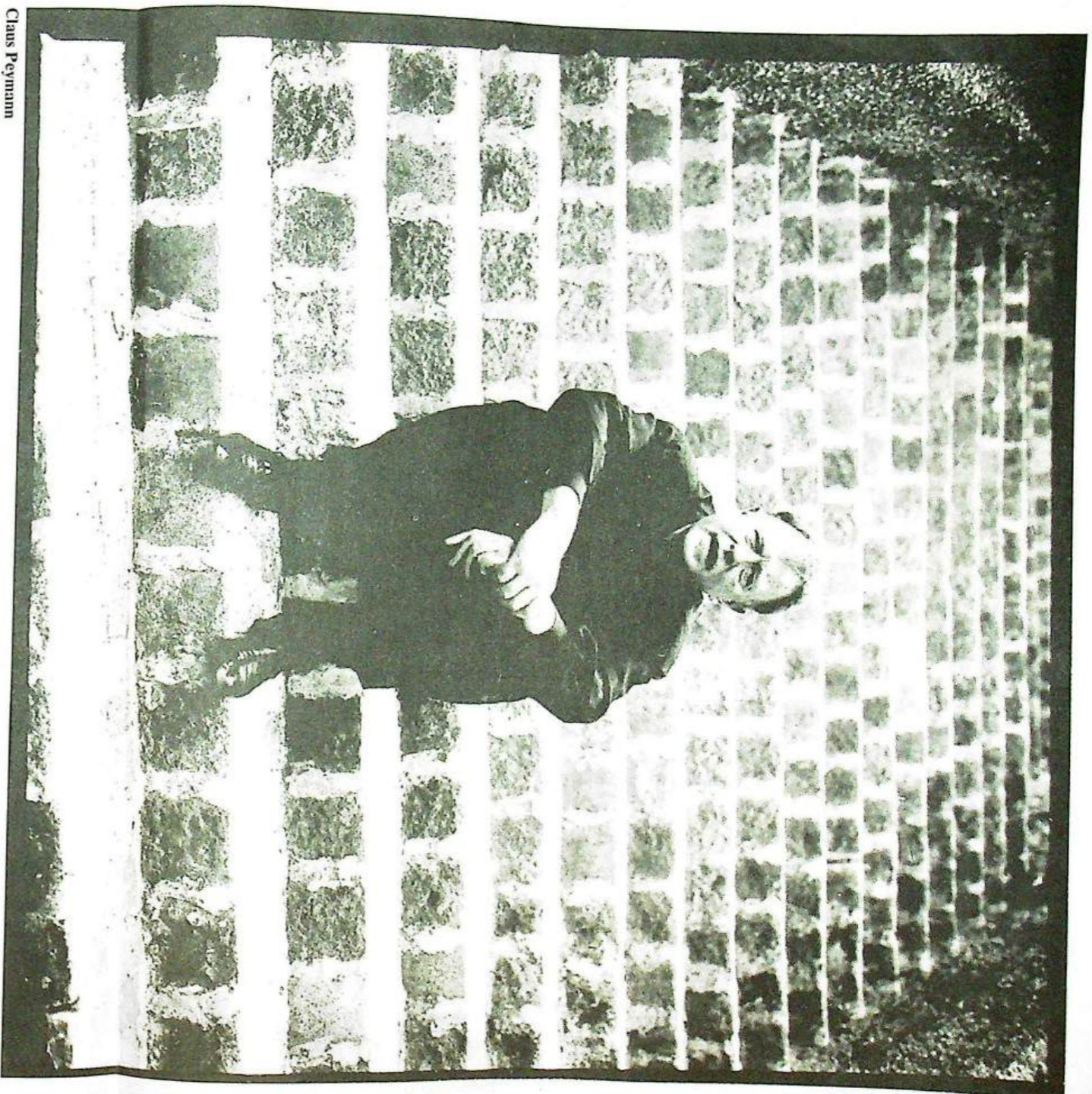
'Niemand in deze eeuw kan zo scherp de leugen blootleggen die in de taal zelf verborgen zit als Handke'

cynici. Handke's zoeken en wachten staan tegenover de gruwelijke werkelijkheid van het pragmatisme. Ik bewonder hem omdat hij zo consequent is, en vooral zijn optreden van de afgelopen weken heeft me getroffen. Al staat hij op een verloren post: *Ventremoss!*

U HEBT EENS gezegd dat Handke in 'Zurüstungen' op zoek was naar een 'model voor een tijd zonder oorlog'. Was Handke's 'Gerechtigkeit für Serbien', die hij een 'wedsteeft' noemt, de poging tot een antwoord op die zoektocht?

'Handke vertrouwt op zijn observaties, waaruit hij verstrekkende conclusies en beweringen afleidt. Die methode heeft hij vanaf het allereerste begin toegepast. Toen al verloonde zijn werk die semantische kritiek, die kritiek op verlakterij en verraad. Zulke dingen wekken zijn verontwaardiging. Niemand in deze eeuw kan zo scherp de leugen blootleggen die in de taal zelf verborgen zit. Of het nu in *Kaspar* is, het drama van de transformatie van een mens, in *Publikumsbeschimpfung*, met die schitterende beschouwing over het toneel, of in de gesproken litaniën van *Selbstbezeichnung* - Handke heeft altijd de dubbelzinnigheid van taal en gebaar laten zien, heeft aangetoond dat het aankomt op het perspectief: hetzelfde kan twee totaal verschillende betekenissen hebben. De camouflagede en het bedrog van taal en gebaar in het kleinste segment, dat is zijn thema.'

Op wezenlijke momenten in de ontwikkel-

Claus Peymann

ling van Duitsland heeft u met Handke belangenrijke stukken geproduceerd. In 1966 was 'Publikumsbeschimpfung' een regelrechte revolve tegen de misheid van de periode-Adenauer...

...en in 1968 Kaspar, op de dag van de protestmars op Bonn tegen de Uitzonderingswet. Dat was de eerste grote, principiële verscherping van de rechtsstructuur van de Bondsrepubliek, en die avond was de première. Kaspar is een stuk over de gemiddelde mens. In het werk van Handke kan men - als bij alle grote schrijvers - de grote maatschappelijke thema's onderscheiden, ook als ze oppervlakkig niet te zien zijn. Daarop berust mijn grote vertrouwen in hem.

In de jaren negentig, met de val van de Muur, de verhuizing van de Bondsregering naar Berlijn en de Balkanoorlog, lijkt het tweemaal Hanke-Peymann opnieuw present om het politieke toneel nieuw leven in te blazen.

'Daar was ik me niet zo van bewust, maar u zou wel eens gelijk kunnen hebben. Er vindt in de toneelwereld de afgelopen jaren een nieuw ontwakens plaats. Dat is de slaperige toneelcritici niet eens opgevallen. Dat ontwakens zie je niet alleen bij Handke, maar hij steekt er wel met kop en schouders bovenuit met zijn ongewone poging een nieuwe wereld uit te vinden, een nieuwe morele codex - een soort kosmos in de zin van Goethe.

Ook Botho Strauss is in zijn stuk *Ilhaka* op zoek naar een methode van de politieke praktijk. Odysseus keert terug uit de oorlog en regeert met ijzeren hand om zijn vaderland weer terug te brengen in de oude orde. Een toonbeeld van consequentie

Handke probeert een nieuwe wereld uit te vinden, een nieuwe morele codex - een soort kosmos in de zin van Goethe'

en brutaliteit. En Heiner Müller heeft met *Germania 3* een poging gedaan ons een lesje te leren met zijn pessimistische kijk op de recente Duitse geschiedenis. Als we kijken naar de algemene innerlijke overtuigingen van veel toneelschrijvers van de afgelopen decennia, zou dat niet een nieuw ontwakens kunnen zijn?

Waarschijnlijk beschikt alleen de kunst nog over de kracht om nieuwe gedachten te formuleren. Dat komt overeen met mijn eigen verlangens om daar via het toneel aan deel te nemen. Net als Lessing zie ik in het theater nog steeds een soort kansel, ook in religieus opzicht. De moralisten en utopisten moeten daar, in wat misschien het enige medium is dat nog niet stukgemanipteerd is, hun dromen en waarheden ruchtbaar maken.'

U BENT VOOR de ensceering van het nieuwe stuk van Handke speciaal naar de

Balkan gereisd en hebt daar het hotel bezocht waar Handke in de herfst van 1998 heeft overnacht - de eetzal is nu in het decor van 'Die Fahrt in Einbaum' nagebouwd. Wat heeft die reis voor u betekend?

'Dat is een reis geweest die me totaal veranderd heeft. Ik heb de Tweede Wereldoorlog nog geproefd en ben daar op beslissende wijze door gevormd. En toch was ik vergeten hoe het er uitziet als huizen verbrand en mensen verdreven zijn. Ik voelde daar een grote solidariteit met de slachtoffers van de oorlog in Bosnië. De wonden zijn nog niet geheeld. De rti van het vliegveld naar Sarajevo, en vervolgens naar de bergen van de Republika Srpska, en ten slotte naar Joegoslavië - dat was voor mij aanschouwelijk onderricht voor het Handke-stuk. We hadden ook plannen voor een dergelijke reis met de spelers, half april - dat is onmogelijk geworden door de oorlog om Kosovo.

Handke heeft een groots stuk geschreven over een broederkrijg in het hart van Europa. Maar het is tegelijkertijd een droomstuk over de oorlog, over het ontstaan van agressies die mensen in staat stellen hun broeder te doden. Over de moderne massamedia die oorlogen bevorderen. Misschien dat alleen de kunst nog de waarheid kan vinden die we overal elders tevergeefs zoeken. De repetities voor *Die Fahrt in Einbaum* vallen nu onder de schaduw van de oorlog in Kosovo. Met schrik en ontzetting registreren we de wreedheid van de oorlog, maar tegelijkertijd proberen we in het discours op het podium na te denken over kunst, toneel, oorlog - en over politiek.'

U vertrekt binnenkort naar Berlijn om

daar voor het nieuwe stuk 'Claus Peymann und geht als Bürgerkrieg' een beschrijving gegeven van uw verhuizing in 1986. Wat weer zo'n chaos?

'Ik bevind me nog helemaal niet in een chaotische fase. Ik verkeer nog in de fase van het dromen. Het Berliner Ensemble is er slecht aan toe, het is vervaarloosd, en waarschijnlijk is mijn komst inderdaad de enige kans om dat legendarische theater te redden. Als we de laatste premiers in Wenen achter de rug hebben, zullen we ons uitsluitend op het Berliner Ensemble concentreren.'

U was dertien jaar lang zowel directeur als regisseur van het Burgtheater. Ook in Berlijn zult u weer alle scepters in handen hebben. Kan het een niet zonder het ander?

'Ik zie mezelf als de tegenhanger van de manager-intendant zoals je die steeds vaker ziet. Dat zijn als het ware evenbeelden van de politici en journalisten - dat wil zeggen van de personages met wie ze buiten de schouwburg te maken hebben. Dat leidt tot allerlei compromissen. Ik ben eigenlijk een anachronisme, want ik spreek me eerlijk uit voor een directeur die tegelijkertijd kunstenaar is. Als het niet goed gaat met het Ensemble, zou ik me echter ook kunnen losmaken van de positie van directeur en alleen nog ensceereren. Soms zou ik dolgraag bevestigd willen zijn van die verantwoordelijkheid voor alles.'

In Wenen werd de lucht voor artistieke arbeid soms wel erg ij. Het Burgtheater is wat omvang betreft ongekeerd. Het Berliner Ensemble is aanzienlijk kleiner en daarom kun je daar intensiever en geconcentreerder werken.'

WAT GAAT U in Berlijn precies doen?

'Er gaat nog een regisseur met me mee, Philip Tiedemann. De jonge, getalenteerde Tiedemann en de ervaren Peymann moeten het Berliner Ensemble een eigen gezicht geven, met drie tot vier ensceeringen per jaar. Daarnaast zullen we er twee tot drie gastregisseurs bij halen, die heel anders horen te werken dan wij. Ik verlang voor het Berliner Ensemble naar een radiocaliteit in de esthetica en in de inhoudelijke posities die de mogelijkheden in Wenen te boven gaat.'

Daarbij komt dat Berlijn een erg interessante stad begint te worden. Ze staat op het punt weer zichzelf te worden. Het is een apart verschijnsel dat zich in die twee helften van Berlijn sinds het einde van de oorlog twee afzonderlijke toneelwerelden hebben ontwikkeld, slechts gescheiden door de Muur. Aan beide kanten heerste in die frontsteden een heel levende cultuur - een gesubsidieerde cultuur weliswaar, maar wel een die fraaie bloesems droeg. Na het wegvallen van de Muur is het toneelleven aan beide zijden ingestort. Kennelijk hadden de mensen in die eerste tien jaar na de Wende geen tijd of geen zin of geen innerlijke rust om het toneel te waarderen. Of de schouwburgen zijn na die aardverschuiving totaal niet in staat geweest daarop te reageren. In elk geval zijn sindsdien maar half zoveel schouwburgplaatsen verkocht. Tientallen jaren was er geen kaartje te krijgen, en nu zijn de schouwburgen open en halfleeg.

Het toneelleven van Berlijn maakt een erg vermoede indruk. Nu staat de komst van de regering uit Bonn voor de deur. Tegelijkertijd moet de stad, die nog steeds uit twee helften en een stadswosijn bestaat, zich tot een wereldstad ontwikkelen. In die situatie zie ik voor het toneel een heel interessante taak. Een taak ook van heel primitieve, voorlichtende aard, iets van: de machthebbers onder de duim houden en pleiten voor de zwakken. Een prelude op een nieuw toneel van de Verlichting. Het Berliner Ensemble is altijd al een schouwburg voor de nieuwe literatuur geweest. Dat zal het ook blijven. Op die manier zal het Ensemble deelnemen aan de vormge-

De omwende kans te spelen, en onder oogkleppen, en ook critici te vinden die niet aankan zien. Aan de andere kant is veel meer van onszelf afhankelijk van de afhandeling. Om een beeldspraak te gebruiken: wij spelen de wedstrijd, begaan de overtrengingen en maken de goals (ook die in eigen doel), en de kritiek zit op de tribune.'

DE HOORT WEL EENS dat er in de toneelwereld een generatiekloof bestaat: de grote toneelmensen zijn afkomstig uit de generatie van '68 - en daar hoort u ook bij. Daarna kwam een hele tijd niets.

Die theorie klopt volgens mij niet helemaal. Het is natuurlijk mogelijk dat mijn generatie, nadat we de generatie van de vaders van de troon hadden gestoten, heel lang, tot de dag van heden, een jeugdige indruk heeft gemaakt, en dat iedereen dacht: we hebben geen nieuwe mensen nodig, die kerels zijn immers nog jong genoeg. Maar de spreiding van talent is in elke generatie ongeveer gelijk. Elke tien jaar zijn er twee

'Het toneel laat ons het betere, het juistere leven zien. Het schenkt ons telkens weer een mensbeeld voorbij het cliché'

of drie die overal bovenuit steken, plus een handjevol talenten. Na mijn generatie zijn de mensen gekomen die nu tussen de veertig en vijftig zijn: Castorf, Schleaf, Breth, Bondy, Steckel en anderen. Wat maakt er aan die lui? Die zijn toch prima? Daarna kwam de generatie die nu tussen de dertig en veertig is, onder wie een groot aantal fantastische talenten. Door de foute theo-

rie dat er geen opvolgers zijn heeft men zich overdreven sterk geconcentreerd op de heel jonge krachten - om de andere dag wordt een nieuwe "komeet" ontdekt... Dat gelie gesnuffel naar het volgende jonge generatie is kenmerkend voor de mensverleende media.

In Oostenrijk kwamen de aanvallen op u vooral uit het rechte kamp. In Duitsland waait een andere wind. Taboes zijn daar eerder afkomstig uit de groep van de ex-linkers. Hebt u die nieuwe wind al gevoeld?

Die heb ik nog niet gevoeld, maar ik ben ook geen blaadje dat zich door enige wind in beweging laat brengen. Ik maak liever mijn eigen storm. Ik geloof dat het toekomstige Berliner Ensemble door de kwaliteit van zijn opvoeringen een eigen beweging zal doen ontstaan. Of ik daarbij sympathie van de kant van de bourgeoisie krijg, kan ik niet voorspellen. Ik kan alleen zeggen dat ik geen Westsi ben die het voorheen representatieve staatsoneel van de DDR even zal laten zien hoe toneel in zijn werk gaat. Mijn eigen worths gaan ver terug in de grote tijd van het DDR-toneel. Ik heb altijd duidelijk een linkse positie inge-

nomen. In Stuttgart leidde dat tot enorme politieke confrontaties met de overheid. Uiteindelijk hebben ze ons daar op straat gezet nadat we in onze schouwburg geld hadden ingezameld voor de Raf-gevangenen in Stammheim zodat ze naar de tandarts konden.

Misschien heeft mijn persoonlijkheid juist een integrerend effect op linksen en rechten. Ik heb altijd bevriend kunnen zijn met vertegenwoordigers van beide zijden. Vanzelfsprekend zijn in Bochum naast de stukken van Thomas Bernhard ook veel stukken van Heiner Müller opgevoerd. Wat radicaliteit en consequentie betreft staan die twee heel dicht bij elkaar, al vormen ze door hun denken en door hun levensloop werelden van verschil.

KAN UW IDEE van politiek theater tegenwoordig eigenlijk nog wel bestaan?

'Politiek toneel in de zin dat daardoor de partijpolitiek of de politiek van de dag wordt bevestigd - daar heb ik nooit iets van moeten hebben. Het politieke van het toneel zit in het fundamentele karakter: mensen komen bijeen en reageren samen op wat hun wordt voorgespeeld. Dat is een politiek proces. Het grote contrast vormt de televisie, met die vereenzaamde kijkers. Gezamenlijke angst en weemoed of gezamenlijke schrik en geschater zijn daar onmogelijk, en solidariteit wel in de laatste plaats. Het toneel heeft een ander soort kracht: het neemt de toeschouwers mee naar een gemeenschappelijke belevenis. Soms naar een gemeenschappelijke verlossing, naar een katharsis waarbij alle betrokkenen gedurende een utopische seconde in goede mensen veranderen. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat ze het volgende moment niet opnieuw kunnen veranderen in de kleinburger, alcoholisten, wegpitaren, kinderverkrachters, nazis of massamoordenaars die ze waren. Die heilige seconde, waar ze allemaal naartoe leven en waarin dan ook een "doodse stilte" in de zaal ontstaat, komt overeen met de doodse stilte in de katholieke mis: het moment van de transsubstantiatie.

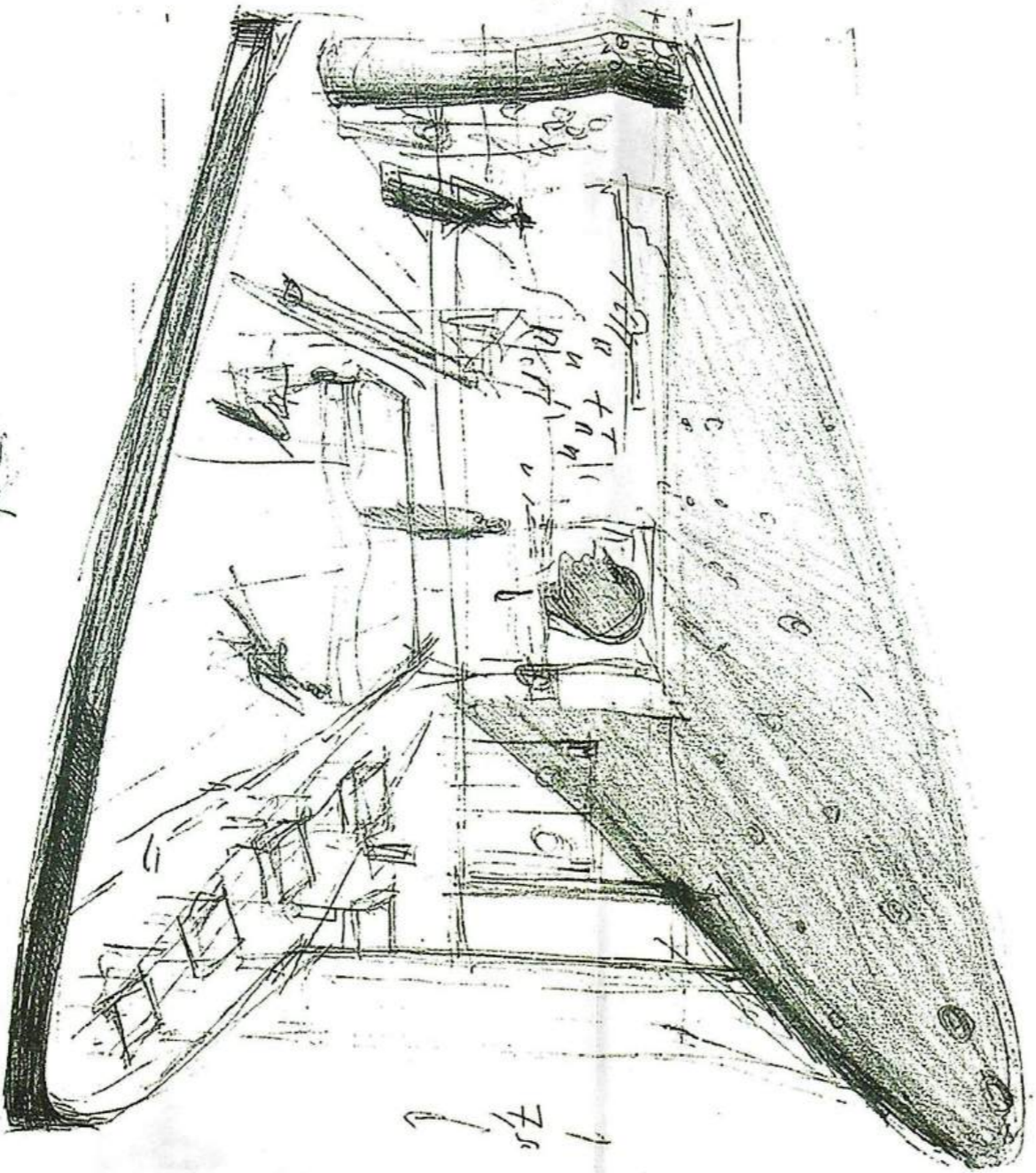
Maar dat ogenblik is ook te vinden in eindeloze vrolijkheid, in grenzeloos geschater. Of in een luide kreet, omdat de pijn van de toeschouwers niet meer te dragen is. Het toneel laat ons het betere, het juistere leven zien. Het schenkt ons telkens weer een mensbeeld voorbij het cliché.'

U HEBT VOOR het Berliner Ensemble al stukken besteld bij Peter Turrini en Elfriede Jelinek. Ook Handke's 'Die Fahrt im Einbaum' neemt u van de Bург mee naar Berlijn. Is er niet ook groot eigenijds toneel in Duitsland?

'Ik zou blij zijn als Botho Strauss, Christoph Hein, Thomas Brasch, Thomas Hürlimann en anderen, door het bestaan van een schouwburgbedrijf dat zich openstelt voor het nieuwe, zich aangemoedigd zouden voelen om voor het Berliner Ensemble te schrijven. Stuttgart was destijds het centrum van de eigenijds dramatiek. Een soort nationaal theater in de zin van Lessing. Dat is eerst met ons meegetrokken naar Bochum, en toen naar Wenen. Dat niet één andere schouwburg in Duitsland of Oostenrijk zo'n intense belangstelling voor het eigenijds drama heeft getoond, benadrukt hoe bijzonder ons werk is. De juiste omgang met schrijvers is voor mij een kwestie van verleiding en ijfde. Ik heb bijvoorbeeld Peter Handke kunnen inspireren, en Thomas Bernhard zou vast niet zo lang voor het toneel hebben geschreven als daar in Stuttgart, Bochum of Wenen niet een regisseur had gezeten die grote verwachtingen van hem had.'

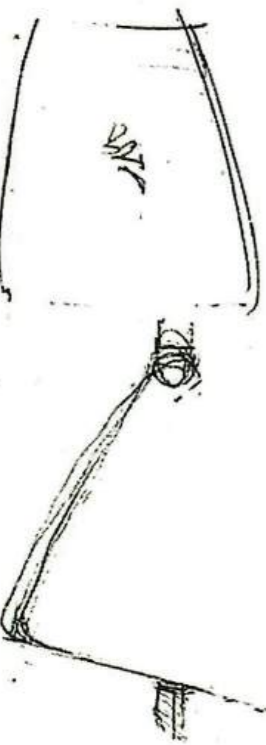
Vertaling: Tinke Davids

Dit vraaggesprek verscheint gelijktijdig in Novo Magazin (hoofdredacteur: Thomas Deichmann). In het betreffende nummer staat tevens een uitgebreide voorpublicatie van Handke's stuk *Die Fahrt im Einbaum*.

Beton

Typisch mit Stein und Spitzbalkendeckel zu New York

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: maandag 10 januari 2000 23:23
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: The Demonization, Dehumanization and Criminalization of the Serbian People (ht

<http://www.suc.org/pictures/suctop.gif>

http://www.suc.org/pictures/sec_header.gif

http://www.suc.org/pictures/bg_dot.gif **The Criminal Race : The Demonization, Dehumanization and Criminalization of the Serbian People.**

Erin S. LaPorte - December 22, 1999

Florida State U. Student (Sr.) - Tallahassee, Florida, USA

"A whole nation and ethnic group - men, women and children - appear to be incarcerated in a giant prison. Western policy and the media campaign is such that ALL Serbs are being economically and psychologically destroyed. The word "SERBS" has been made synonymous with the word "EVIL."

Dr. Raju G.C. Thomas, from his essay "Dehumanizing a Nation: The Balkans Conflict and International Reaction" (1993) p. 1.

CONTENTS

I. Introduction to Group Demonization and Dehumanization.

Here, I use the work of Sam Keen (1986) to explain the basic sociology of enemy creation through demonizing propaganda.

II. The "subhuman Serbs" as NATO targets.

1. The role of modern mass communication in "national interests."
2. Human deaths as "collateral damage" and other NATO propaganda.

I II. The "concentration camps" and "ethnic cleansing" elements in anti-Serb propaganda.

1. The organized efforts to spread anti-Serb propaganda.
2. Making of the Trnopolje "concentration camp" and those who were shamelessly fooled.
3. "Remember Srebrenica" themes and "Serb ethnic cleansing" propaganda.
4. Elements of anti-Serb propaganda developed from the "remember Srebrenica" theme.

IV. Denial of the Victimhood of the Serbs.

V. The Hague Tribunal : The Tribunal from Hell

1. The use of "international tribunals" to validate labels.
2. Questionable proceedings of the Tribunal from Hell.

VI. Conclusion

VII. My Observations.

1. Racism in human rights activity in Kosovo and the "international community."
2. Some suggestions to the Serbian people.
3. . . . and this work isn't done yet!

Footnotes and references to this paper.

<<http://www.suc.org/politics/kosovo/papers/references.html>>

I. Introduction to Group Demonization and Dehumanization.

Most human groups and nations create an enemy to create a sense of social solidarity and membership. The function of war propaganda is to build social solidarity, to unite a nation or group against "the Other, evil incarnate."

"In all propaganda, the face of the enemy is designed to provide a focus for our hatred. He is the other. The outsider. The alien. He is not human. If we can only kill him, we will be rid of all within and without ourselves that is evil" (Keen 1986, p. 16).

The stuff that creates a sense of tribal loyalty and patriotism is paranoia. Paranoia is far from being an occasional pathology, but a normal condition. We direct hate and suspicion to strangers and those who are unlike us. The paranoid myth of "the threat" involves the dualistic Us versus Them, Good versus Evil, we are good, they are bad. This paranoid myth that unites the group and defines it, also permits the killing of the immoral, nonhuman members of the "them," as well as the holy act of dying while killing the "them" (Keen, 1986).

Humans normally don't kill other humans. The humans that we intend to kill, eliminate or commit genocide against must be dehumanized. "The enemy" must be reduced to ugly creatures that are less than animals with ideas that must be destroyed. Propaganda of the mass media is employed to create "the good," us and "the evil", the them. The mass media is employed to justify the righteousness and piety of "us" and the aggression and evilness of "the enemy." This creates the fog of paranoia that cannot be cleared, even when presented with the truth about the true intentions and true humanity of "the enemy" (Keen 1986).

The propaganda that is used to demonized and dehumanize "the enemy" often portrays "the enemy" with similar images, both visual and written. "The enemy" is often portrayed as a beast or a stone age throw-back with turned down lips and ruff facial features. He is wild and animal like, engaging in behaviors and customs that are strange to "us." In print "the enemy" has been portrayed as dirty, crude, acting either under the influence of home-made liquor or pure animal instincts (Stover and Peress 1998), combined with the enemy's "strange" social customs, as in Eric Stover and Gilles Peress book *The Graves: Srebrenica and Vukovar*. (1998) (1). These images are replayed in many ways to create the negative stereotypes of "the enemy" and only negative news about this demonized group is covered in "the press" (Keen 1986, McCarus 1994). Speaking of the portrayal of the enemy's "strange social customs," Sam Keen (1986) stated: *He will be portrayed as rude, crude and uncivilized. More than likely he will be an irrational, dirty member of a horde organized at best on the model of an ant heap* (p. 43).

Once demonized and stripped of their humanity, it not only makes it easier for the battlefield soldier to kill the "faceless, non-human enemy," it is also easier to indiscriminately kill any member of "the enemy." Civilians in the demonized group become targets, often unable to fight back and are easy prey for violence and persecutions. They are easy prey for violence and harassment as a result of knee-jerk, American- patriotic racism called *jingoistic racism* (2) (Keen 1986; Burchfield 1997; McCarus 1994).

Since a group stripped of its humanity is not seen as having human worth, they have no human rights. Such a demonized, out-group is not deserving of the protections that other human groups are entitled under international law and conventions. Such a development helps powerful governments and military alliances, and their media outlets, to justify the bombing and killing of civilians, and the ignoring of the human rights of the demonized group (Burchfield 1997). "They" may have been the victims of war crimes committed against "them," but war crimes against "them" are justified.

Lastly, according to Miller and Levin (1998), the media project images of a "hierarchy of victims," that is, some victims are more deserving of public attention, sympathy and out rage than other victims. This projects the image that these "lesser victims" lives' are of no value and are therefore less newsworthy.

[Back to top.](#)

[Footnotes and references <http://www.suc.org/politics/kosovo/papers/references.html>](http://www.suc.org/politics/kosovo/papers/references.html)

II. The "subhuman Serbs" as NATO Targets.

1. The role of modern mass communication in "national interests."

The media play very important roles in portraying members of some groups as normal and others as Other. In particular, films and television programs use the power of visual images to create and reinforce stereotypic images of Others as scary and different (Zatz and Mann, 1998, p.8).

While the family and education have a role to play in the shaping and transmission of the common culture, this role is falling more on the shoulders of the media and the government. Government is playing more of a role in the culture, shaping and supporting the cultural values regarding civil rights, criminal justice and so on. The mass media are a great influence on the transmission and reinforcement of some times heavily biased, cultural values (Burchfield 1997, Ranney 1993). The most influential impact of mass communications in political communication and political culture is television because of it's visualness over radio, its visual and voice over newspapers (Ranney 1993).

Journalists will seek out governmental and military officials when there is some perceived threat to the "national interest." Many of these reporters rely on official sources, such as foreign affairs offices and governmental employees. In order to cultivate relationships with and "not offend" those "in the know," the reporter reports "facts" he is given, even if he knows that they are lies. The most esteemed journalists are the ones who are the most servile. Hearsay is transformed into "the truth" (Sadkovich, 1998). Often, however, these "facts" that military and governmental officials put out as "truth" can be disputable and become part of the propaganda and the process of demonization, or re-demonization (Sadkovich 1998, Keen 1986).

There is one vivid example of this "reporting of facts" from the NATO Alliance during it's rather questionable "Operation Allied Force." The Paris based group, Reporters sans Frontières (RSF) chastised NATO for what it said was the Alliance's "distorting the truth, attempts at misinformation" and "impossible to check figures." RSF cited the example of the supposed wounding of ethnic-Albanian leader Ibrahim Rugova, who then subsequently appeared healthy on Serbian Television.

Air Commodore David Wilby had stated that the report of Rugova's demise was from a "very reliable source." The "very reliable source" that Air Commodore Wilby cited was a London -based Kosovo Information Center, run by Kosovo exiles. Besides (dis)information, RSF's report points out the "other features of Western communication are approximate figures, debatable historical references and the use of vocabulary that has the aim of making the adversay appear monstrous." (3)

2. Human deaths as "collateral damage" and other NATO propaganda.

"When we know the Serbs did it, we say the Serbs did it," said a NATO official . . . who spoke anonymously to an American researcher. "When we don't know who did it, we say the Serbs did it. And when we know the Serbs didn't do it, we say we don't know who did it." (4)

Recall in Section I the ideas of both Burchfield (1997) and Keen (1986). Once a group of humans is stripped of its humanity, such as the Serbs, this "out group" is seen as "not worthy" of the same protections granted to "in groups." This includes the human rights and human worth of the demonized group. Also, according to Keen (1986), the high tech weapons eliminate much of the demonization process and make "the enemy" even less human : *The atrocities committed from a high altitude by bomber crews, directed from afar by technicians are not so much inhuman as a human (p.86). So long as we want to kill from a distance with clean hands, we must refrain from imagining the consequences of our weapons, and must completely eliminate any awareness of the enemy as human (pp.86-87).*

NATO officials in Brussels were truly conditioned by their propaganda to kill "the Other," the "sub-human, ethnic cleansing, Serbs," and coupled with the distance from Brussels to Belgrade, this insulated the Alliance from the carnage in Yugoslavia, making bombing the civil population all the more sanitary.

The results of dehumanizing propaganda and sanitary killing of "the Other" came out of one NATO official in at least one press briefing during "Operation Allied Force." During the April 9th

press briefing, CNN correspondent Patricia Kelly questioned Air Commodore David Wilby's lack of concern for the civil population in and around a Yugoslav car plant : ". . . *your statement on the collateral damage to civilian property in Kosovo seems to take no account of the fact that there are still Serb civilians inside of Kosovo which NATO has also pledged to protect in its early mission statements but the way you put the information across makes it sound as if you are not particularly bothered about their safety any longer.*"

In his reply to the charge, Wilby answers with a well worn NATO statement, but then continues to describe possible Serb civilian casualties in non-human terms:

" . . .if I gave the impression that I was not concerned about the loss of civilian life to the Serbian population, you know that we have always said that we are not in any conflict with the Serbian people and I am sorry if my emphasis came across slightly wrong to you."

"In terms of the car plant. . . as I have said to you, we would look very carefully into the collateral damage or damage to civilians before we attacked that particular plant." (5)

According to The White Book of NATO's Crimes , there were several civilian homes hit by missiles that day, as well as the car plant that employed 30,000, but no injuries or deaths were reported in this publication. (6)

In yet another example that lead to protests by historical experts was Tony Blair's (mis) use of the term "genocide" and the characterization of Milosevic's government to that of Hitler's. (7) The reasons for the NATO Alliance's questionable bombing campaign was the "humanitarian disaster" of the ethnic Albanians that was created by the "ethnic cleansing by the Serbs." The common figure being batted around was 100,000 dead, with one mass grave in Ljubenic said to contain 350 bodies. ("Remember Srebrenica?! Why those 'nasty, ethnic cleansing, rapist Serbs' were back to their systematic ethnic cleansing plans!")

What investigators found , or didn't find (November 1999) in Ljubenic was not 350 corpses, but seven(8) and a mine shaft said to contain lots of corpses of massacred Albanians held none (9). Recently, teams of forensic experts from Spain and Italy have found only about 200 graves or so with no signs of torture on those corpses the did find.(10) People were leaving Kosovo because, like Serbia proper, it was being attacked by NATO.(11) The NATO Alliance is starting to look very much like an alliance of cheap, brutal war mongers, using propaganda and outright lies as a justification for war.

However, during the NATO actions against the Yugoslav Serbs, the West rehashed the same propaganda and old stereotypes of the Serbs as the "butchers of the Balkans, ethnic cleansers" (Flounders 1998). The US and NATO used these past anti-Serb propaganda and anti- Serb stereotypes in an effort to create the social solidarity necessary to keep the NATO countries' leaders and their publics supportive of the Yugoslavia bombing campaign (Keen 1986, Naslund, 1999).

These claims of the "systematic, ethnic cleansing and mass murder plans" of the Serbs is not new. The anti-Serb propaganda elements that were being recycled in the NATO action with regard to Kosovo were the "remember Sreberinca" themes, which are highlighted in the next section. There was alleged to have been 8,000 Muslim men "systematically massacred by the Serbs" in Sreberinca, but only 460 bodies have been found (Kent 1998, Pumphrey 1998).

Some of the conscious in the West for the "bombing of Milosevic" and the Yugoslav Serb civilian population was also developed and maintained by sometimes concerted demonization and dehumanization campaigns lead by American PR firms like Ruder Finn Global Public Affairs(12) with "very important" clients, like the Republic of Croatia.

[Back to top.](#)

Footnotes and references <<http://www.suc.org/politics/kosovo/papers/references.html>>

III. The “concentration camps” and “ethnic cleansing” elements in anti-Serb propaganda.

“Regrettably, that behavior (ethnic cleansing) is not unprecedented in Balkan conflicts, and to say that it is a peculiarly Serb behavior says more about the observer than the Balkans” (Charles G. Boyd 1995, p.3).

Several groups have been demonized through the use of propaganda during the 20th Century. Most notably, the Jews, Germans and Japanese during the Second World War, the Russians during the Cold War, the Arabs and Muslims during the 70's and the Gulf War. The newest victims of Western, war- motivated propaganda are the Serbs (Keen 1986, McCarus 1994, Kent 1999, Flounders 1998). There have been a few intense media blitzes stemming “from the need to punish” the Serbs for their insolence against the West and Washington (Kent 1999).

1. The organized efforts to spread anti- Serb propaganda.

Unlike the cartoons and posters of the previous wars, the “media war” against the Serbs, as many have put it, is a sometimes concerted, high tech one, incorporating mass communication technology and public relations firms to demonize and dehumanize and the entire ethnic group. The current concerted propaganda campaign against the Serbs began back in the early '90's when the Western world media heated up it's anti- Serb campaign with its portrayal of Serbs as barbarians, drunken bandits and murders, even Nazi fascists. Current political cartoons portray the Serbs as pigs, hyenas and neo-Nazi monsters. (Thomas 1993, Flounders 1998, Deichmann 1998, Kent 1999). There is now even an anti-Serb propaganda book, Stover and Peress' *The Graves*, being use in the classroom of Florida State University in a course on “human rights investigations” and this author is finding that anti-Serb propaganda books with the “remember Srebrenica” theme are becoming common place.

The current Western/NATO propaganda against the Serbs is an organized one, involving public relations firms. Charly Reese of the Orlando Sentinel wrote, “. . .the Serbs were and are up against powerful American public relations firms, western intelligence agencies and biased or incompetent Western reporters.” Reese cited an interview by French Two Television of James Harff of Ruder Finn Global Affairs, the public relations firm that was representing the Muslim side. Harff, who is Ruder Finn's director, boasted of getting the American Jews on the side of Muslims after the Bosnian concentration camps hoax (Also Deichmann, 1998, Flounders 1998). The public relations firm capitalized on the high emotional content of the ITN “concentration camp” hoax for the benefit of its clients, the Republic of Croatia, the Republic of Bosnia-Herzegovina and the parliamentary oppsition in Kosovo. The Washington based firm shows how the corporate media engages in a modern propaganda campaign and demonstrates one of the concerted efforts to demonize the Serbs :

Speed is vital. . .it is the first assertion that really counts. All denial are ineffective. In a single move we were able to present a simple story of good guys and bad guys which would hereafter play itself. We won by targeting the Jewish audience. Almost immediately there was a clear change of the lanague in the press, with use of words with high emotional content such as 'ethnic cleansing, concertration camps, etc., which evoke images of Nazi Germany and the gas chambers of Auschwitz. No one could go against it without being accused of revisionism. We really batted a thousand in full' (qtd. in Flounders 1998, pp.54, 55).

2. Making of the Trnopolje “concentration camp” and those who were shamelessly fooled.

In his essay "The Picture that Fooled the World" (1998) Thomas Deichman describes the "concentration camp" hoax in detail. The now famous picture came from a video shot by Penny Marshall of ITN of a refugee camp in Trnopolje on August 5th, 1992. In fact, Deichmann has looked at the rest of the footage Marshall and her team shot that contained the picture. What was used in the Marshall report - and what wasn't - is revealing. What wasn't in the report was the openness of the camp, the holes in the fences that Marshall and her crew went through and that the refugees were free to leave anytime they wanted (Deichmann, 1998).

What became the picture that Mike Jeremy of ITN pegged "one of the key images of the war in the former Yugoslavia," (qtd. in Deichmann, p. 170) was, in fact, presented as to the Western world as something it was not, a concentration camp. The focus was on Fikret Alic, who's protruding rib cage behind a fence conjured up images of Nazi death camps. This "death camp" was a crude, sick lie and Fikret Alic, who survived the war, was disturbed about the use of his image.

Through the use of camera angles, editing and the focus on one rather emaciated fellow, the images of a "concentration camp" were constructed for Western, anti-Serb propaganda consumption, especially to the delight of the Ruder Finn PR firm (Deichmann 1998, Flounders 1998).

James Harff of Ruder Finn shows his more of his "pride" in getting the Anti-Defamation League and other Jewish organizations on the side of Muslims using the "concentration camp" hoax:

"At the beginning of July 1992, New York Newsday came out with the article on Serb camps. We jumped at the opportunity immediately. We outwitted three big Jewish organizations - the B'nai B'rith Anti-Defamation League, The American Jewish Committee and the American Jewish Congress. In August, we suggested that they publish an advertisement in the New York Times and organize demonstrations outside the United Nations.

That was a tremendous coup. When the Jewish organizations entered the game on the side of the [Muslim] Bosnians, we could promptly equate the Serbs with the Nazis in the public mind. Nobody understood what was happening in Yugoslavia. The great majority of Americans were probably asking themselves in which African country Bosnia was situated" (qtd. in Flounders 1998, p.55).

Those that were duped- and continue to be duped - are the American Jewish groups, such as the Anti-Defamation League that, according Thomas (1993) : *"Using the Jewish Holocaust as their exclusive domain and forgetting the holocaust of the Serbs, the American Jewish Congress has gone overboard in their calls to bomb the Serbs" (p. 2)*

Thomas points out strongly that the American Jewish community is actually participating in the genocide of Serbs. Promoting dehumanizing anti-Serb propaganda is a horrible step by most victimized ethnic group of the 20th Century- the Jews- to promote violence against another ethnic group- the Serbs.

3. "Remember Srebrenica" themes and "Serb ethnic cleansing" propaganda.

"Srebrenica provides an unexpected way precisely what is wrong with both the media and the constant spreading of hate against the Serbs" (Kent 1999, p.9).

"Ethnic cleansing" is more often, and falsely, attributed to Serbs, while at the same time Serb victims of ethnic cleansing, including at Srebrenica, are forgotten. Serb victims of ethnic cleansing are either misidentified as another ethnicity or not identified by an ethnicity. Often the fact that Serbs are also victims of ethnic cleansing is downplayed or never reported. (Kent 1999,

Dragnich 1995, Boyd 1995, Rohde 1997, Thomas 1993). Section IV extensively covers denial of the victimhood of the Serbs by Western governments and media.

Editors often suppress "pro-Serb" stories, but allow a few favorable words to be said to give the appearance of "fair play" (Kent 1999). These stories are often hidden or near the bottom, but then it is accompanied by demonizing, anti-Serb text (Kent 1999).

The "Serbophobes," as Kent (1999) calls them, not only portray the Serbs as dirty, drunken, neo-Nazi monsters, but suppressed stories defending the Serbs, including false charges and grand exaggerations of alleged "genocide" (Kent 1999, Thomas 1993,). Western reporters and the Eric Stover types, according to Thomas (1993), go into a frenzy over alleged "genocide" by Serbs and numbers of Muslims or Croats killed are often inflated and amount to lies. The same ilk could care less when the victims of ethnic cleansing and mass murder are Serbs. What the Western propaganda machine drags up constantly are the alleged atrocities by Serbs in the town of Srebrenica (Kent 1999). This is one of the towns in Eric Stover and Gillies Peress' The Graves : Srebrenica and Vukovar (1998) .

In this book, the Serbs are not only portrayed as a race of dirty, drunken, animal, ethnic cleansers, but the mainly photojournalistic work hides the victimization of the Serbs, as well as portrays the Serbs as drunken, animalistic killers. Stover writes, " . . . the shelling of towns and villages, mass deportations of Muslims and Croats and the systematic destruction of their cultural property. . . what the Serb leaders were intending to accomplish in Bosnia" (p. 137).

However, a good - and shorter than an entire book - example of this method of anti-Serb stereotype reinforcement is also in the March 25th, 1996 issue of the New York Times article by Alan Cowell. Cowell's story was regarding the indictments by the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia (ICTY) of three Bosnian Muslims and a Bosnian Croat for involvement in a alleged "rape camp" in which Serbs were the victims. One would not know that this is an article about Serb victims and indictments issued for crimes committed against Serbs by reading the article:

These are the first individuals indicted for crimes against Bosnian Serb victims," the tribunal's spokesman, Christian Chartier said. The indictment was "the first of its kind," it said.

The tribunal's investigations have been dominated by inquires against Serbs, who investigators say pursued a systematic drive to purge entire regions of Muslims and Croats, using murder and rape as weapons in this process of 'ethnic cleansing.'

The tribunal has charged that many of the Serbian atrocities reflected deliberate policies of the Bosnian Serb leadership, as opposed to being crimes by rouge individuals . . . "

Even as today's indictments against the Serbs' adversaries were made known, the United States' chief delegate to the United Nations, Madeleine Albright, was visiting the site of suspected mass graves near the central town of Srebrenica, where thousands of Muslims are believed to have been massacred by Serbs last July." (13)

Was Cowell's story really about the ICTY indictments of non-Serbs, or was the purpose of Cowell's article really about something else - like anti-Serb stereotype reinforcement?!

4. Elements of anti-Serb propaganda developed from the "remember Srebrenica" theme.

In Faces of the Enemy (1986) , on page 46, Sam Keen has eight elements of decivilizing rhetoric he identified as being used by former President Ronald Reagan to paint the image "Soviet savagery." I have noted that much of the "remember Srebrenica" theme was, and still is, being used as elements of anti-Serb propaganda. Borrowing on Keen's idea of identifying elements of

decivilizing rhetoric, and Eric Stover's Serb bashing text in The Graves as a main sources, I have created a list of elements in anti-Serb propaganda :

- The Serbs are not victims of "ethnic cleansing" (p.137, implied).
- The Serbs break agreements (p. 121).
- The Serbs are rapists of Muslim women (p. 115) .
- The Serbs are "dirty, animalistic killers" (pp. 105, 108, 103, 144, 156).
- The Serbs are usually drunk on brandy (pp.105, 106,).
- The Serbs are "cold, cruel occupiers" (pp.111-112, 130, 140) .
- The Serbs have "strange, animal- like habits" (pp.83-87, 122).
- The Serbs are the only perpetrators of "ethnic cleansing and mass murder." Stover and Gilles' entire book portrays this fallacy, but especially on pages 131, 137, 108.

What is also clear from Stover and Gilles' book is that Bosnian Muslims are human beings, with human traits of concern for family, have feelings of love and anger, suffer hunger and cold. Contrast that to the animalistic Serbs who, in this obviously propaganda book, are cold, cruel, unfeeling, and unmoved by the tears and fears of the Bosnian Muslim human beings . The Serbs, as a group of human beings, have their humanity ripped and stripped from them in The Graves. Eric Stover and Gillies Pervess' The Graves : Sreberinca and Vukovar is an excellent book for those who want get a good taste of what anti-Serb propaganda and dehumanization is all about.

Closely related to the "remember Srebrenica" spin of anti-Serb propaganda is the denial of the victimhood of the Serbs, including and especially in Srebrenica, at the hands of Eric Stover's "charismatic - 25 year old leader," Naser Oric.

[Back to top.](#)

Footnotes and references <<http://www.suc.org/politics/kosovo/papers/references.html>>

IV. Denial of the victimhood of the Serbs.

"Massacres committed by Serbs are genocide, but not massacres committed on Serbs. Ethnic cleansing by the Serbs is genocide, but not that committed by the other side against Serbs" (Thomas 1993, p. 5).

Part of the demonization and dehumanization of the Serbs is not only labels created through propaganda against them, but also the removal of their victimhood. The funeral of a Serb girl was reported as that of a Muslim and the rape of a Serb woman was reported as that of a Muslim (Kent 1999, Thomas 1993).

"When pictures of Serbian victims are shown, their ethnicity is not identified so as to give the impression that these are Muslims or Croats. One American newspaper even took the picture of

a Serbian rape victim clearly identified in a caption in a Canadian newspaper, then reprinted that picture under a caption identifying her as a Muslim victim" (Thomas 1993, p. 2).

Or the fact that the Serbs have also been victims of ethnic cleansing is often never reported in Western media. According to Raymond Kent, *"For almost a year before the Serbs took Srebrenica. . . its Bosnian (Muslim) government forces routinely raided the rural Serbs in the surrounding countryside, committing all kinds of war crimes without any fear that the T.V. screens of the outside world could be even a silent witness"* (p. 9).

One thing is for certain is that journalist and forensic anthropologist Eric Stover and photojournalist Gilles Peress were not there. In fact on page 117 of *The Graves*, Stover treats Naser Oric, the local Bosnian Muslim leader suspected of burning over 200 Serbs villages and brutally and beastly murdering Serbs in raids around Srebrenica (Kent 1999, Rohde 1997) as a "charismatic, twenty - five year old policeman" and the brutal, murderous raids as "the success of these local raids." In the book *Endgame* (1997) David Rohde paints a picture of Srebrenica's Serbs living in fear :

Srebrenica's Muslims and Naser Oric had played the United Nations beautifully in 1993. When the Serbs were on the verge of taking the town, they had tricked the West into saving them. The safe area was a joke. For two years, the UN had fed the Muslims, sold them weapons and done nothing as Naser Oric launched raids from a town that was supposed to be "demilitarized." Serb villagers within 30 miles of Srebrenica lived in constant fear, waiting to hear the voices in the night and then smell smoke. Dozens of civilians had been burned alive in their homes by Oric's men (p.15).

While I am not condoning any actions that may have been perpetrated by the Bosnian Serb side, the marked difference between Naser Oric and Ratko Mladic is that the latter has never been indicted by the ICTY (Kent 1999) . One of the most grave injustices of Stover and Gilles' *The Graves* is that it hides and denies Srebrenica's other victims, the Bosnian Serbs, and implies that a "politically correct" war criminal is a hero.

Currently, much of the coverage of "humanitarian efforts" in Kosovo are often one-side, almost flat out ignorance the human rights and war crimes violations by the Kosovo Albanian population, especially the KLA (the Kosovo, so-called "Liberation Army ") against the Kosovo Serbs. The ICTY is doing little to investigate and indict KLA and other Kosovo Albanians for their war crimes and ethnic cleansing against the Kosovo Serbs and other minorities(14). In the fashion of "remember Srebrenica" there were accusations of "Serbian ethnic cleansing" that are now, once again, turning out to be false(15). Also, as in Bosnia, when Serbs are the victims, who cares.

As stated by Miller and Levin (1998) the mass media project a "hierarchy of victims" in which some victims are more deserving of attention and public outrage than others. The Serbs are quite noticeably at the bottom of this hierarchy, if they are even on the chart at all. When a mass grave is made up of Muslims and non-Serbs, the Western mass media flock to it like vultures(16). When the mass grave is made up of Serbs - who cares. When the Serbs are victims of ethnic cleansing - who cares. The Serbs are subhumans - so who cares (Thomas 1993).

The above is commonly called "racism" and those involved are commonly called "racists."

Denial of victimhood of the Serbs and treating war crimes against them as if they are less deserving of investigation and international attention is reflective of racism in the "international community," the ICTY and the "human rights Serbophobes" (Kent 1999, p.8). The cameras were out and rolling to catch Ratko Mladic - but not Naser Oric (Kent 1999). Being very concerned with the human rights and humanitarian needs of one ethnic group, while flat out ignoring the human rights violations against and the basic human needs of the other, as is current in Kosovo, is RACIST, to say the least.

[Back to top.](#)

[Footnotes and references <http://www.suc.org/politics/kosovo/papers/references.html>](http://www.suc.org/politics/kosovo/papers/references.html)

V. The Hague Tribunal : The Tribunal from Hell.

1. The use of "international tribunals" to validate labels.

"A problematic individual or group is classified as an instance of human refuse; the validity of the label is tested and confirmed in public hearings or tribunals conducted by experts certified in making defamatory pronouncements: legends are then woven by mythmakers to 'explain' the necessity for the evil party being as it is : these legends are passed on . . . as ontological truths, and received by an audience which, not present during the initial steps, is unable to fathom the fabricated nature of the evil; finally, the truth of the myth is recognized (re-known) through its ritual dramatization in armed engagements, domestic and foreign, against the evil object" (Aho 1994, pp.114-115).

In his book, This Thing of Darkness (1994), James Aho discusses how this "evil" is created through imagery, validated and made the stuff of myth and "common knowledge about 'the them.'" In this way, the "evil" is socially constructed. This is how criminality, delinquency, and even "war crimes" and "crimes against humanity" are brought to life, made reality and confirmed.

The first step is naming or labeling. *"Persons, acts or situations are neither good nor evil. They come to be seen as such when . . . they are so defined"* (Aho 1994, p.28). The labels of "ethnic cleansers" and "genocidal" are attributed to Serbs almost exclusively by Western media (Thomas 1993, Kent 1999, Flounders 1998), including by both NATO and the ICTY. However, the label of "ethnic revenge" and not "ethnic cleansing" is fixed to Kosovo Albanians engaging in similar acts of violence and ethnic cleansing that the Serbs are almost exclusively accused of by NATO and the West. In this way, the Western media can have its label of "ethnic cleansers" to safely affix to the Serbs to once again demonize them at sometime in the future.

The next step that Aho (1994) discusses that is of interest here is the legitimization of the labels : *"It is one thing to malign others; it is another for such labels to 'stick.' If labels are to adhere to the intended party, they must be validated. One vehicle for effecting this is the public degradation ceremony. This is a formal hearing, trial, inquisition or tribunal . . ."* (p. 29). The purpose of the ICTY Tribunal from Hell - it's "official hearings, investigators and panels of experts" - the mindlessly, bloody Richard Goldstone ilk- is not justice, not in the least bit, but as stated by James Aho (1994), to make the labels of "ethnic cleansers, war criminals and mass murders" stick to the Serbian people.

2. Questionable proceedings of the Tribunal from Hell.

. When NATO and the Bosnian Muslims kidnapped Djordje Djukic and another Yugoslav army officer, and spirited them to the Hague, it was not about "justice." It was not about "justice" to interrogate this seriously ill man, who was being denied basic medical care for cancer, for up to 20 hours a day. It was not about "justice" when the tribunal's judges laughed at the profession of innocence from Djordje. The cruel and indifferent treatment of Djordje at the hands of the ICTY Tribunal from Hell, was not about "justice" (Cavoski 1997, Rubin 1996, Kent 1999).

Djordje Djukich was a non-combat, logistics officer and most likely innocent of "crimes against humanity." The "trial" of him, as a Bosnian Serb, was actually a trial of all people of Serb descent. The "derogation ceremony" served to validate Western mass media propaganda labels of the

Bosnian Serbs as "genocidal, ethnic cleansers and mass murders" (Kent 1999, Rubin 1996, Aho 1994, Flounders 1998).

James Aho (1994) demonstrated how labels against "problematic groups" are validated through a "derogation ceremony," that is courts, trials, public hearings - or - in this case - an international tribunal. The ICTY Tribunal from Hell performs this function. According to Kent (1999) and Thomas (1993), who wrote his essay as the ICTY was being formed:

What is being set up is nothing more than an 'Ad Hoc International Kangaroo Court' decked with the frills of respectability to pacify the historical and revengeful demands of an American-lead, Western lynch mob. There appears to be no higher court of appeal for the Serbs. In the minds of the Western and especially American media, Serbs have already been tried and found guilty. They will accept no other verdict. The international 'legal process' is a FORMALITY (p. 4).

The Western mass media, the Eric Stovers and Gillies Pervess of the world, are rather selective about the mass graves they cover,(17) much in the way the ICTY indicts "war criminals." That is, the ICTY investigators essentially work for the prosecution looking to indict and convict persons of a single ethnicity. This "court" issues almost daily accusations to the world mass media against leaders of one ethnicity and religion in a civil war with three sides. (Thomas 1993, Kent 1999). The ICTY seems to depend on the mass media and anti-Serb propoganda to feed and validate its existence, and the example below is strong evidence of this dependency.

On one night of drunkenness, reporter and author Nebojsa Jevric was asked by an American reporter who he would nominate as the worst rapist of Muslim women. Jevric nominated Gruban of Bijelo Polje. The American counterpart then forwarded Gruban's name to the "right places." Soon, the world was flooded with wanted posters of "Serbian war criminals" with the names of Radovan Karadzic, Ratko Mladic and Gruban. Gruban al>

Transfer interrupted!

ge : unknown - nationality : unknown - description : unknown - address : unknown.

With no description, how then were NATO's troops going to find this notorious Serb war criminal who had raped so many Muslim women? They weren't. Gruban of Bijelo Polje was actually a character from the famous novel, "Hero on a Donkey," by Miodrag Bulatovic.(18)

With lots of egg on its face, the ICTY withdrew the indictment against Gruban.(19)

Another questionable act of the ICTY that served to validate the Serbs as a "evil, genocidal people" was the issuance of an indictment for "war crimes and genocide" against Slobodan Milosevic, President of Yugoslavia, during NATO's "Operation Allied Force." (20) This indictment- and the timing of it - served to validate - once again - the Serbs as an "evil people." It derogated the Serbian people as an ethnic group in need of "collective punishment" by NATO bombs (Naslund 1999). The current revelations now coming out of Kosovo are that there was no "systematic policy of mass murder or genocide." (21)

The ICTY Tribunal from Hell is really is part of the portrayal of "the Other," the Serbs, as the "evil, human refuse." It is not only the demonstration of the "justness" of the cause of NATO and the West, but serves to validate anti-Serb propoganda. The ICTY, it's derogation ceremonies aimed almost exclusively at Serbs, serves the function of validating the "evilness" of the Serbs as a subhuman group and the "need" for Western/NATO intervention (Keen 1986, Kent 1999, Thomas 1993, Binder 1996).

Some unfortunate Serbs, like Djordje Djukich, are kidnapped and turned over to NATO's troops to be "processed to the Hague." (22) (Of the people indicted by this "court" 46 are Serbs, 8 Croats and one a Muslim.(23)) "*Even if innocent, the accused is contaminated - his guilt, insanity, addiction, subversives, or apostasy 'confirmed in the eyes of the masses'*" (Aho 1994, p.29). The ICTY is the "legitimization" process whereby the interest is not justice - hardly - but the validation of damning labels (Aho 1994).

These unearned labels of Serbs as "genocidal murderers" have now become "common knowledge" of modern society (Aho 1994) and it has now been woven and accepted as fact are that the Serbs are "Nazi-like, ethnic cleansing, rapist, mass murders" (Flounders 1998).

The Serbs that are now, have been, and will be in the future, subjected to this Tribunal from Hell, the ICTY, have been relegated to this cruel and inhuman role for the sake of validating Western propaganda and demonizing labels by going through the James Aho's (1994) "legitimization" process.

[Back to top.](#)

[Footnotes and references. <http://www.suc.org/politics/kosovo/papers/references.html>](http://www.suc.org/politics/kosovo/papers/references.html)

VI. Conclusion

"When Milosevic gets up in the morning, he is counting his losses. . ." (24)

No, Jamie Shea, actually it is the civil population of Yugoslavia that is counting its losses, including the losses of friends, family and co-workers (Naslund 1999, International Action Center 1999). In the minds of NATO officials, like Jamie Shea and Air Commodore Wilby, they truly were "bombing Milosevic." The process of demonization of the Serb population to a deserving mass of "subhuman, rapist, ethnic cleansers" was easy for the NATO Alliance, for these push button warriors painted the face of Slobodan Milosevic, an "indicted war criminal," on the face of every person living in Yugoslavia. Therefore, the entire population of Yugoslavia stood indicted in mass as "war criminals and ethnic cleansers of Kosovo," having been indicted along with the FRY President by that instrument of label validation and Serb derogation - the ICTY Tribunal from Hell.

Any support for the current Western/NATO Balkans missions is built and maintained through the use of anti-Serb propaganda. As the Western propaganda spin goes, the West has a "holy mission," (an ethnocentric one), to bring "the bad" in line with "the good," and doing what where it desires in the name of "democracy, peace and security." To accomplish this, the main strategy of Western propaganda was "good vs evil," and "aggressor vs. aggrieved" (Kent 1999; Boyd 1995). Much of the motivation for NATO's attack on Yugoslavia was to stop "the evil aggressors" in the name of "higher moral standards," *even if it ment playing dirty* (Naslund 1999). These self-righteous hypocrites the demonized an entire ethnic group, attempted to force them to sign a "non- negotiable agreement," (25) labeled its leaders as "war criminals," and then set out on a criminal campaign of "collective punishment" by bombing an innocent, civil population "back into the Stone Age" (Keen 1986, Naslund 1999).

In the opening pages of this essay I demonstrated the basic sociology of how a human group like the Serbs can be dehumanized through the use of demonizing propaganda. I used authors James Aho (1994) and Sam Keen and his classic [Faces of the Enemy: Reflection of the Hostile Imagination](#) (1986) to demonstrate how one human group defines "the Other" and paints "the Other" as with sub-human qualities through the used of negative images: propaganda. Using the

work of Sara Flounders and Thomas Deichmann I demonstrated how the anti-Serb propaganda campaign is a concerted one directed by chiefly the American public relations firm Ruder Finn Global Affairs. Ruder Finn jumped on Penny Marshall's and ITN's "concentration camp" hoax and is quite boastful of fooling American Jewish Organizations, like the Anti-Defamation League.

I would like to say- most strongly to those American Jewish groups(26) that allowed themselves to be duped- and who continue to be duped - by the likes of the Ruder Finn PR firm and are supportive of the dehumanizing and violence against the Serbian ethnic group, **SHAME ON YOU - SHAME ON YOU- SHAME ON YOU!** (To say this does not make me anti-Semitic, but places blame where blame is due!)

Besides PR firms and major newspapers, there are now books pushing anti-Serb propaganda. They often have "remember Srebrenica" themes. One such book that does a fairly good job of painting the Serbs as subhuman, smelly, drunken, ethnic cleansing animals is Eric Stover and Gillies Peress' The Graves : Srebrenica and Vukovar (1998). I use this book as a model of anti-Serb propaganda throughout this essay.

I also used James Aho's work This Thing of Darkness : A Sociology of the Enemy (1994), along with that of Raymond Kent (1999), Raju G.C. Thomas (1993), Kosta Cavoski (1997) Alfred Rubin (1996), and Maria Naslund (1999) to demonstrate the true purpose of the International Criminal Tribunal for the Former Yugoslavia (ICTY) : Serb demonization and the validation of anti-Serb labels and Western/NATO mass media propaganda through the use of this "official court in the Hague" as a "derogation ceremony" against the Serbs.

At the ICTY in the Hague - the Tribunal from Hell - justice is the last thing this judicial devil is seeking. It is set up to solely seek out and indict Serbs for the purpose of validating anti-Serb stereotypes and labels like "ethnic cleaners." The cruel treatment of individual Serbs indicted by this Tribunal from Hell and kidnapped by NATO is to indict and "put on trial" ALL persons of Serb descent.

NATO carried out the "collective punishment" of the Serbs, rehashing "remember Srebrenica" elements of anti-Serb propaganda, as well outright lies of "ethnic cleansing in Kosovo" to bomb the Yugoslavian population. The "collective punishment" of the Serbs now continues in Kosovo through the excuse of Kosovo Albanian "ethnic revenge" against the Kosovo Serbs. The Kosovo Serbs and other minorities are now the victims of Kosovo "Liberation Army" ethnic cleansing, and the NATO and the ICTY could care less because the victims of this "ethnic cleansing" are the deserving Serbs.

Lastly, please remember Srebrenica! Srebrenica is the birthplace and hometown of many of the elements of current anti-Serb propaganda. The propaganda elements of the Serbs as "ethnic cleansing, mass murders and drunken, genocidal animals" were born in Srebrenica. Please remember Srebrenica, as this is where, according to Kent (1999) and others, the "Big Lie" about "Serb ethnic cleansing" was born.(27) Also remember that there are Serb victims at Srebrenica, and elsewhere, that the Western mass media, NATO, the ICTY and the rest of the Serbophobic world ignores in a racist manner.

[Back to top.](#)

[Footnotes and references. <http://www.suc.org/politics/kosovo/papers/references.html>](http://www.suc.org/politics/kosovo/papers/references.html)

VII. My Observations

Whereas recognition of the inherent dignity and of the equal and inalienable rights of all members of the human family is the foundation of freedom, justice and peace in the world. Preamble, Universal Declaration of Human Rights (1948).

It is startling how much this does not apply to the Serbs. According to Maria Naslund (1999) of the Transnational Foundation for Peace and Future Research, there is an increasingly "politically correct" human rights activism unfolding in the "international community." Currently there is more attention placed on the returning ethnic -Albanians to Kosovo than on the future of the 11 million people inside Serbia. More people may have died under NATO bombs than were killed by Yugoslavian and KLA units (Naslund 1999).

1. Racism in human rights activity in Kosovo and in the "international community."

What I find the most offensive and anger provoking aspect of anti-Serb propaganda, its resulting dehumanization, including the shady activity of the ICTY, is the devaluing of the human rights of the Serbs as compared to other Balkans ethnic groups, especially Muslims. The Serbs are also the "less deserving victims" in Miller and Levin's (1998) "hierarchy of victims," whose lives and suffering are less deserving of outrage and public outcry when war crimes and ethnic cleaning are committed against them by the Kosovo Albanians and the KLA.

What I have noted from the websites of "humanitarian" and "human rights" organizations currently active in Kosovo is an almost complete lack of equal value for the human rights of Kosovo Serbs and other minorities as compared to that of Kosovo Albanians. Little is currently being discussed with regard to this anti-Serb racism in the human rights community, but Raymond Kent (1999) called these "concerned human rights activists" working in the Balkans, especially in concert with the ICTY, "human rights Serbophobes" (p. 8).

Also noteworthy from these "human rights" web sites are the descriptions of "Serb atrocities" as compared to atrocities committed on the Serbs. Recall that I demonstrated that there is a denial of the victimhood of the Serbs as being on the receiving end of ethnic cleansings and a concerted effort to portray the Serbs as having a monopoly on "ethnic cleansing." However, descriptions and accounts of alleged Serb violence on other ethnic groups highlights the ethnic labels of all the groups involved, with "Serb atrocities" on other groups being described in intricate detail.

On Doctors Without Borders' web site (www.dwb.org/missions/kosovo.htm). There are lots of stories related to DWB's work with Kosovo Albanian refugees, including a study on the Kosovo Albanian refugees, but little about the plight of Kosovo Serbs.

The Doctors Without Borders' Kosovo webpage presents a good example of this one sided concern for all humans in Kosovo in a statement by an Austrian physician in June 1999 who seemed to really not know, or care, about the plight of the Kosovo Serbs and other minorities from THEIR homes: *"After working for months with Kosovar refugees and knowing how much they have suffered, it is the best feeling that you can have to see them coming back to their country."*

This racist tendency to place more concern on the humanitarian needs and more value on the human rights of one ethnic group over another is highly offensive. I have noted that on the web sites of these "human groups" in the "international community" there are more stories, regarding the return of Kosovo ethnic-Albanians than to the ethnic cleansing and murder of Kosovo Serbs and other Kosovo minorities. There is an obvious value by the "international community" with the human rights of Kosovo Albanians, but there is not the same value being placed on the human rights of the Serb population. As in Stover and Gillies' The Graves, the Serbs are non-humans and not worthy of the same human rights as Bosnian Muslims. Being concerned with the human rights of Bosnian Muslims, Croats and Kosovo Albanians, while ignoring the human rights of the

Serbs is RACIST, plain and simple!

Recall the ideas of Miller and Levin (1998). Mass media project the image of a "hierarchy of victims," whereby some victims are seen as being "more deserving" of outrage and public attention than other, "lesser victims." Crimes against "lesser victims" are deemed less newsworthy and the lives of "lesser victims," in this case the Serbs, are not valued as much as Bosnian Muslims and Kosovo Albanians. I have noted a tendency to explain the violence of Kosovo Albanians on their Serb neighbors as "ethnic revenge" for "Serbian ethnic cleansing" of Kosovo.

This "ethnic revenge" is also used to explain attacks on Serb elderly and children, non-combatants who probably had nothing to do with any Serb on Albanian violence in Kosovo during NATO's bombing campaign. How could an elderly Serb couple murdered in their apartment in Prizren - during KFOR occupation of Kosovo - have anything to do with an alleged policy of Slobodan Milosevic? This racist devaluing of the human rights of Kosovo Serbs and the acceptance of "ethnic revenge" against ALL Kosovo Serbs is clear evidence of the racist "collective punishment" aspect of NATO and the West's policy toward the Serbian ethnic group that Maria Nasland touched upon in one of her two papers on NATO intervention (28).

What I strongly suggest that those of us concerned with racism in "the international community, human rights and humanitarian groups," is to use the principle of "equal concern for the human rights and human needs of ALL groups equally" as a measuring rod to weed out those practicing racism. **With this, we will find the human rights and humanitarian hypocrites!**

I strongly believe that the making of anti-Serb propaganda, demonization and dehumanization by Western PR firms had, and still has, a lot to do with the anti-Serb racism in "humanitarian aid and human rights" and neglect of the human rights of the Serbs. As an American I am ashamed and highly offended that my government is allowing foreign governments to hire American PR firms like Ruder Finn to make and spread the hate of an ethnic group. What if the Ku Klux Klan decided to hire Ruder Finn Global Public Affairs to spread its message through out the world?! Something needs to be done, perhaps legislatively, about allowing groups and governments to hire American PR firms to create ethnic hate through dehumanizing propaganda. This concerted spreading of anti-Serb demonization, which lead to the dehumanization of the Serbian ethnic group, had a strong part to play in the acceptance of the bombing of the Yugoslav civil population, especially described as "the Serbs" and "bombing Milosevic," in Washington, London and Brussels.

2. Some suggestions to the Serbian people. First of all, the Serbian people need to realizing that they are fighting a concerted effort to demonize them and dehumanize them. They need to be prepared to mount a counter- concerted efforts against this hate propaganda, but there are also things the individual Serb living here in the West can do. Some of the following was also done by Arab-American groups in the face of anti-Arab propaganda.

A. Get into the classrooms and get involved in schools and colleges! Find out just what kind of books and materials are being used in classes on "human rights, world affairs, international studies and ethnic conflicts." This also includes the reading and use of newspaper articles, since Western newspapers are the biggest spreader of anti-Serb propaganda.

Read the materials and ask : "*What kind of image is being painted about my people in this book?*" Look very close at how the material is worded and how much attention is given to various situations. If a book, such as the anti-Serb propaganda book The Graves: Srebrenica and Vukovar, is being used in a classroom as required reading, as at Florida State University, this gives this book legitimacy, including the images of Serbs as drunken, smelly, mass- murdering animals. (29)

B. Get into the libraries and find out what is there and donate Serbian cultural materials.

This allows people in the community to be able to have the chance to learn positive aspects of the Serbian culture. Donate books on Serbian epic poetry, history and culture and food. Put up websites devoted to educating people about the Serbian culture.

C. Start an international Serbian Student Union. This will help combat the use of books such as *The Graves* in classrooms. It will help bring Serbian culture studies and Slavic studies into more prominence on college campuses. It will encourage more Serbs into higher education.

D. Start defining the unequal valuing of human rights of Serbs by the "international community" as what it really is : RACISM. It is racist to place an unequal value of the human rights of one ethnic group over another. Here in America, we refer to the devaluing of the constitutional rights of minority - Americans as compared to white - Americans as "racism." The devaluing of one ethnic group's human rights over another on the international level ALSO needs to be called just what it is : RACISM! Human rights are for ALL humans! *Human rights are not "granted" by ANY government or military alliance and are not for sale!*

E. Start an organization for human rights for Serbs. We need to form an organization that will speak up for the human rights of the Serbian people. It would not only address the lack of concern for the human rights of the Serbian people, but address racism in "human rights activism" and the "international community."

This type of organization would demand that the "international community" address its anti-Serb racism and demand that the human rights of the Serbian people be valued just as much as the rights of Bosnian Muslims and Kosovo Albanians.

3. . . .and this work isn't done yet!

After all these pages of bring together authors and scholars in this research project, this labor of love, to expose the offensive and outright inhuman anti-Serb propaganda working of the West, NATO and the US, this is only the beginning! There are separate papers and books that can and have been written on the Tribunal from Hell's role in anti-Serb label validation, the "remember Srebrenica" theme to anti-Serb propaganda, the denial of the victimhood of the Serbs, and propaganda in NATO's Balkan missions.

There will be future additions to this work (and maybe someday a book, God willing) when I find and add still more sources, authors, scholars and writers. This is only a start in exposing the rather extensive and organized efforts to demonize, dehumanized and lessen the human rights of the Serbian people.

To be addressed later in next additions :

1. The exportation of Western ideas, and I don't mean democracy! I mean the idea of some groups' human rights being of less value than other groups. *Yes - NATO has exported the ideas of ethnic inequality and racism to the Balkans!* Why is it that the human rights of Kosovo Serbs are of less value than Kosovo Albanians? Well, I will be addressing this in the future.

2. The idea of a "hierarchy of victims" and the Serbs as being "less deserving" victims than other groups, namely Muslims. It is OK for Muslims to kill Serbs, but not OK for Serbs to kill Muslims. (30) While Miller and Levin (1998) was speaking of American minorities, namely African-Americans, the "hierarchy of victims" can be applied to the Serbs as being "less deserving" victims than Muslims.

3. The notion of "ethnic revenge" being used to describe the Kosovo Albanian's ethnic cleaning and their communities of their Serb neighbors. "Ethnic revenge" is a Kosovo Albanian policy that is of racist manner, as it is against ANY Serb, including children and elderly, not just those who might been part of police and army units.

[Back to top.](#)

Footnotes and references.

<<http://www.suc.org/politics/kosovo/papers/references.html>>

Copyright © 1996-99 Serbian Unity Congress. All Rights Reserved.

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: maandag 10 januari 2000 23:24
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: KOSOVO ISSUES (<http://www.suc.org/politics/kosovo/papers/references.html>)

[<http://www.suc.org/pictures/suctop.gif>](http://www.suc.org/pictures/suctop.gif)
[<http://www.suc.org/pictures/sec_header.gif>](http://www.suc.org/pictures/sec_header.gif)
[<http://www.suc.org/pictures/bg_dot.gif>](http://www.suc.org/pictures/bg_dot.gif)

Footnotes and references.

CONTENTS

Footnotes

Newspaper and journal articles.

Papers and essays

Books

Other sources

Back to "The Criminal Race" essay

[<http://www.suc.org/politics/kosovo/papers/propagandapro.html>](http://www.suc.org/politics/kosovo/papers/propagandapro.html)

Footnotes

1. Eric Stover and Gillies Peress in their book, *The Graves : Srebrenica and Vukovar* (1998). Provides a good example of presenting a social custom of "the Other" as "strange." The social custom of enthusiastic kissing by men who haven't seen each other in awhile is a common Serbian custom that represents the Holy Trinity, (Father, Son, Holy Ghost). Stover takes this custom and presents it in a provocatively homosexual and animalistic manner in the masterfully combination of pictures and words on pages 84-87. ". . . *the 52 year old general approached a group of Serb officers. . . He embraced and kissed each of the soldiers - first on the right cheek, followed by the left, and then back to the right. His exuberance appeared frenzied, as if the acrid smell and the salty sent of his victorious fighters melded into a powerful stimulant.*"
2. "Jingoistic racism" is defined by Ernest McCarus (1994) as a combination of American-style racism, with a pinch of ethnocentrism, manifested as hostility directed at "the new threat against American interests" as defined by the American Government. According to the CNN article "Serbian- Americans feels effects of Yugoslav War" of June 1, 1999, Serb - Americans have suffered some of this jingoistic racism.
3. "Media group charges NATO 'distorted the truth' in Kosovo." Agence France Presse June 16, 1999.
4. "More Killing in Kosovo: When Serbs are the victims, where's the outrage?!" Jack Kelly.

Pittsburgh Post-Gazette. November 7, 1999, P. 4.

5. The April 9, 1999, NATO press briefing regarding "Operation Allied Force." This briefing and others, was downloaded from the Alliance's web site. Like the other press briefings regarding "Operation Allied Force," it appears to have been edited. However, the Air Commodore Wilby's inability or unwillingness to describe the Serbs in human terms is still quite noticeable.

6. The White Book of NATO Crimes (1999), is published by the Government of Yugoslavia. It is a combination of police, forensic, and medical reports for a court of law. It has been read in the Russian Duma.

7. "Media group charges NATO 'distorted the truth' in Kosovo" Agence France Presse. June 16, 1999.

8. A) "The final death toll in Kosovo? It's sinking fast. Claims overblown: Biggest mass grave found to contain 7 bodies- not 350." John Laughland. The Spectator. November 4, 1999. B.) "No genocide, no justification for war on Kosovo." The Toronto Star. November 3, 1999.

9. Ibid. 10. Ibid. 11. "NATO Targets." Gloria La Riva, producer. Video on the NATO bombing of Yugoslavia. International Action Center (1999).

12. Another such PR firm is Badurina & Associates in Falmouth, VA. They are great with the "remember Srebrenica" theme and, about the time I bought some material in the Serbo-Croat language, actually called for boycotts of book stores until Serbo-Croat language materials were removed!

13. Tribunal Files First Charges in War Crimes Against Serbs." Alan Cowell, New York Times . March 23, 1996. However, according to one observer, George Pumphrey, only 460 bodies have been recovered from exhumations in Srebrenica. Pumphrey obtained this figure from a tribunal investigator on, as usually, the condition of anonymity.

14. "More Killing in Kosovo: When Serbs are the victims, where's the outrage?!" Jack Kelly. Pittsburgh Post-Gazette. November 7, 1999.

15. "Genocide in Kosovo?" Alexander Cockburn. CounterPunch October 29, 1999.

16. "War Crimes : All's not Fair." David Binder. Legal Times. April 22, 1996.

17. Ibid.

18. "Hero on a Donkey Goes to the Hague : Phantom on the Wanted Poster." Pavle Pavlovic. Srpska Mreza March 31, 1998.

19. "Statement by the Prosecutor Following the Withdrawal of the Charges Against 14 Accused" The Hague. May 8, 1998. It's rather comical to see it on paper, but it is also a dramatic demonstration of the sheer injustice of this "court."

20. "No genocide, no justification for war in Kosovo." The Toronto Star. November 4, 1999.

21. A.) Ibid. B.) "The final death toll in Kosovo? It's sinking fast. Claims overblown : Biggest mass grave found to contain 7 bodies - not 350." John Laughland The Spectator. November 3, 1999. C.) "Genocide in Kosovo?" Alexander Cockburn CounterPunch. October 29, 1999.

22. This is what is NATO commonly calls extraditing a "war crimes suspect" to the Hague Tribunal in its press releases. NATO has taken of the task of issuing press releases on behalf of

the ICTY. I find this rather alarming to the sense of justice!

23. From Raymond Kent's "Contextualizing Hate" (1999) paper that has the latest numbers of ICTY indictments.

24. Jamie Shea, NATO Spokesman. Clip from the video "NATO Targets" (1999). By Gloria Riva. International Action Center, New York, NY.

25. Rambouillet "Agreement." This "agreement" was non-negotiable.

26. When I asked for help in fighting the use of the anti-Serb propaganda book, *The Graves*, at Florida State University from the Anti-Defamation League - they refused. The ADL is still being duped!

27. "Srebrenica : 3 Years Later, and Still Searching." George Pumphrey. Also see footnote 15.

28. "Some Ethical Aspects on NATO's Intervention in Kosovo- Part A." Maria Naslund. Transnational Foundation for Peace and Future Research. July 14, 1999.

29. In fighting the use of *The Graves* as required reading in a class at Florida State University on "human rights investigations" I enlisted the help of members of the Serb - American community.

30. "More Killing in Kosovo: When Serbs are the victims, where's the outrage?!" Jack Kelly. Pittsburgh Post-Gazette. November 7, 1999, p. 4.

Back to top.

Newspaper and journal articles

"Hero on a Donkey Goes to the Hague: Phantom on the Wanted Poster." Palvle Pavlovic. Srpska-Mreza. March 31, 1998.

Cable News Network. "Serbian-Americans feel effects of Yugoslav War." On-line article. June 1, 1999.

"NATO photos of Kosovo mass graves are fake : Report." Truth in Media. From Agence France Presse, April 24, 1999.

"The Serbs are also victims - of a massive propaganda campaign." Charley Reese. The Orlando Sentinel. April 25, 1999.

"Tribunal Files First Charges In War Crimes Against Serbs." Alan Cowell . New York Times. March 23, 1996.

"Media group charges NATO 'distorted the truth' in Kosovo." Agence France Presse, on-line article. June 16, 1999.

"Genocide in Kosovo?" Alexander Cockburn. CounterPunch. December 1, 1999.

"War Crimes: All's not Fair." David Binder. Legal Times. April 22, 1996, pages unknown.

"More Killing in Kosovo. When Serbs are the victims, where's the outrage?" Jack Kelly. Pittsburgh Post-Gazette. November 7, 1999.

"Verbal Crimes in Krajina." Zoran Daskalovic. Feral Tribune. September 10, 1995.

"The final death toll in Kosovo? It's sinking fast. Claims overblown : 'Biggest mass grave' found to contain 7 bodies- not 350." John Laughland. The Spectator. November 4, 1999.

"No genocide, no justification for war in Kosovo." The Toronto Star. November 3, 1999.

[Back to top.](#)

Papers and essays

Boyd, Charles G. "Making Peace with the Guilty." Foreign Affairs Volume 74 No. 50, September/October 1995. 22-38.

Burchfield, Keri B. "Culture and Genocide : A Contextual Analysis." Thesis : Florida State U.. Spring, 1997.

Cavoski, Kosta. "The Hague Against Justice (Part 1) : International Criminal Tribunal Fiasco in the Case of Tribunal Prosecutor vs. Gen. Djordje Djukic." April 11, 1997.

Deichmann, Thomas. "The Picture that Fooled the World." From NATO in the Balkans : Voices of Opposition. (1998) 165- 178.

Flounders, Sara. "Bosnia Tragedy : The Unknown Role of the Pentagon." From NATO in the Balkans : Voices of Opposition. (1998) 47-75.

Kent, Raymond K. "Contextualizing Hate : The Hague Tribunal, the Clinton Administration and the Serbs." May 22, 1999. UC of Berkeley.

Miller, Jody and Peter Levin. "Stereotyping by the Media. The Caucasian Evasion : Victims, Exceptions and Defenders of the Faith." From Images of Color, Images of Crime. (1998) 217-23.

Naslund, Maria. "Some Ethical Aspects on NATO's Intervention in Kosovo - Part A." Transnational Foundation for Peace and Future Research. July 14, 1999. Lund, Sweden.

Naslund, Maria. "Some Ethical Aspects on NATO's Intervention in Kosovo - Part B." Transnational Foundation for Peace and Future Research. July 29, 1999. Lund, Sweden.

Rubin, Alfred P. "Daytona, Bosnia and the Limits of the Law." The National Interest. Number 46, Winter 1996/97, pages unknown.

Pumphrey, George. "Srebrenica : 3 Years Later, and Still Searching." (1998).

Thomas, Raju G.C. "Dehumanizing a Nation : The Balkan Conflict and International Reaction." April 11, 1997. Marquette University. Milwaukee, WI.

Yugoslavia, Federal Republic of . "What is Media War." On-line publication. September 29, 1999.

Zatz, Marjorie S. and Coramar R. Mann. "The Power of Images." From Images of Color, Images of Crime. (1998) 1-12.

[Back to top.](#)

Books

Aho, James A. This Thing of Darkness : A Sociology of the Enemy. University of Washington Press : Seattle. (1994).

Dragnich, Alex N. Yugoslavia's Disintegration and the Struggle for Truth. Columbia University Press : New York (1995).

International Action Center. NATO in the Balkans : Voices of Opposition. International Action Center : New York (1998).

Keen, Sam. Faces of the Enemy : Reflections of the Hostile Imagination. Harper and Row : New York. (1986).

Mann, Coramae R. and Marjorie S. Zatz. Images of Color, Images of Crime. Roxbury Publishing Co. : Los Angeles, CA. (1998).

McCarus, Ernest N. The Development of Arab-American Identity. U. of Michigan Press : Ann Arbor , MI (1994).

Ranney, Austin. Governing : An Introduction to Political Science. Prentice Hall: Englewood Cliffs, NJ (1993).

Rohde, David. Endgame. HarperCollins : New York (1997).

Sadkovich, James J. The U.S. Media and Yugoslavia. Praeger Publishers : Greenwood, CT (1998).

Stover, Eric and Gilles Peress. The Graves : Srebrenica and Vukovar. Scalo : Berlin, Germany (1998).

[Back to top.](#)

Other sources

La Riva, Gloria, producer. "NATO Targets" Video on the bombing of Yugoslavia by the NATO Alliance. International Action Center, 1999. 29 minutes.

"Doctors Without Borders in Kosovo." Doctors Without Borders : Medecins Sans Frontieres. Webpage, <http://www.dwb.org/missions/kosovo.htm>. September 30, 1999.

"The Universal Declaration of Human Rights." United Nations. (1948).

"Operation Allied Force - 9 April 1999 Briefing." North Atlantic Treaty Organization. Brussels, BE. 9 April 1999.

"The White Book of NATO Crimes." Federal Republic of Yugoslavia. On-line publication. Belgrade, YU (1999).

"Interim Agreement for Peace and Self-Government in Kosovo." AKA : "The Rambouillete Agreement." Rambouillete, FR. February 23, 1999.

"The Statement by the Prosecutor Following the Withdrawal of the Charges Against 14 Accused." The Hague. May 8, 1998.

[Back to top.](#)

De Serviërs in de rol van fascistien

Door Sarah Flounders

De vraag is, hoe in de loop van de ontwikkeling van het conflict in Joegoslavië de Serviërs als fascistien te boek zijn komen te staan. Deze kwalificatie is nu een geaccepteerd feit en staat verder niet meer ter discussie. Tegelijkertijd worden hiermee de motieven van de Verenigde Staten gezien als onbetwist zuiver, als die van de goeden tegenover de kwaden.

In een interview van Jacques Merlino, mededirecteur van het Franse TV 2, met James Harff, directeur van de Washingtonse PR-firma RUDER FINN GLOBAL PUBLIC AFFAIRS, wordt duidelijk welke rol de gezamenlijke media spelen in de beïnvloeding van een politiek vraagstuk.

Harff pocht over zijn diensten aan zijn cliënten, de Kroatische Republiek, de Republiek van Bosnië-Herzegovina en de parlementaire oppositie in de Servische provincie Kosovo. Merlino beschrijft hoe Harff gebruik maakt van een lijst van honderden journalisten, politici, academici en vertegenwoordigers van humanitaire organisaties, om de publieke opinie te bespelen. Harff legt uit: "Snelheid is het allerbelangrijkste ... de allereerste bewering heeft de meeste impact. Eventuele latere ontkenningen hiervan hebben totaal geen effect."

Tijdens het interview wordt Harff gevraagd waarop hij het meest trots is. Harff's antwoord: "Dat we het voor elkaar gekregen hebben om de joodse opinie aan onze kant te krijgen. Dit betrof een gevoelige materie, van deze zijde werd de zaak met argwaan bekeken. President Tudjman was erg onzorgvuldig in zijn boek WASTELAND OF HISTORICAL REALITY. Iemand die dit boek leest zou hem gemakkelijk van anti-semitisme kunnen beschuldigen (Tudjman beweert dat de Holocaust nooit plaatsgevonden heeft - S.F.) In Bosnië was de situatie al niet gemakkelijker: In zijn boek THE ISLAMIC DECLARATION toont president Izetbegovic zich een sterk voorstander van de oprichting van een fundamentalistisch-islamitische staat."

"Trouwens, het verleden van Bosnië en Kroatië wordt gekenmerkt door een sterk en wreed anti-semitisme. Tienduizenden Joden

zijn vermoord in Kroatische kampen, er is dus alle aanleiding voor intellectuelen en Joodse organisaties om achterdochtig tegenover Kroaten en Bosniërs te zijn. Voor ons was het de uitdaging om deze houding om te draaien, en daar zijn we op meesterlijke wijze in geslaagd."

"Aanvang juli 1992 publiceerde de NEW YORK NEWSDAY het artikel over Servische kampen. We zijn onmiddellijk boven op deze gelegenheid gesprongen. We zijn drie grote Joodse organisaties te slim af geweest - de B'nai B'rith Anti-Defamation League, The American Jewish Congress en The American Jewish Committee. In augustus van dat jaar hebben we hen voorgesteld om in de NEW YORK TIMES een advertentie te plaatsen en om buiten de Verenigde Naties om demonstraties te organiseren."

"Dit bleek een geweldige zet. Op het moment dat er zich Joodse organisaties op de zaak gingen werpen en daarbij de kant kozen van de (Moslim-)Bosniërs, konden wij prompt de Serviërs in de publieke opinie gelijkstellen met de nazi's. Er was toch niemand die begreep wat er gebeurde in Joegoslavië. Waarschijnlijk worstelde het overgrote deel van de Amerikaanse bevolking met de vraag, in welk Afrikaans land Bosnië ligt."

"Met een enkele zet waren we in staat om een simpel verhaal voor te schotelen over de good guys en de bad guys, een rol waarin zij zich hierna vanzelf zouden bevestigen. We wonnen door ons op het Joodse publiek te richten. Bijna onmiddellijk vond er een omslag plaats in het taalgebruik in de pers, toen er begrippen in omloop kwamen met een hoge emotionele lading zoals etnische zuivering, concentratiekampen enz, die beelden ocriepen van nazi-Duitsland en de gaskamers van Auschwitz. Niemand was in staat hier tegenin te gaan zonder beschuldigd te worden van revisionisme. We hebben de spijker op z'n kop geslagen".

Merlino: "Maar tussen 2 en 5 augustus, toen U deed wat U hier beschrijft, bestond er toch geen enkel bewijs voor Uw beweringen? Het enige waarop U zich kon baseren waren twee artikelen van NEW YORK NEWSDAY."

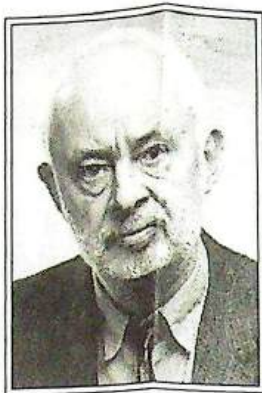
Volgende week herdenken we dat een jaar geleden de conferentie van Rambouillet mislukte - de laatste poging van de NAVO om met diplomatie en politiek de Kosovaren van etnische zuivering te redden en daarmee de grondslag voor een stevige vrede op de Balkan te leggen. Het was een ultimatieve onderneming die op twee manieren kon eindigen: vrede zonder geweld, of vrede door geweld afgedwongen. Het werd geen van beide. Wel zijn de meeste verdreven Kosovaren terug. Maar zonder KFOR zouden Albanezen en Serviërs elkaar verder uitmoorden. Zelfs onder de ogen van de vredesmacht proberen ze het, niet altijd zonder resultaat. Nog jaren zullen de vredestroepen moeten blijven, en Milošević is de Saddam van Belgrado. De oplossing van het Joegoslavische probleem is in de vredesoperatie vastgelopen. Er is een status quo bereikt waarbij niemand zich wil neerleggen, terwijl geen partij machtig genoeg is om er verandering in aan te brengen. Zoals dat gaat met vraagstukken die deze fase hebben bereikt: ze verdwijnen van de urgentielijst, men went aan de hinderlijke aanwezigheid en hoopt op een wonder. De verwijdering van Milošević is nu officieus toebedeeld aan de gangsterpolitici in Belgrado. De hoofdmisdadigers van de vorige oorlog, Karadžić en Mladić zijn nog niet gearresteerd.

Eeuwige vraag: had men het verloop

van deze oorlog niet kunnen voorzien? Het is voorzien, maar niet door degenen die hun inzicht met uitvoerende macht verenigen. Een goed voorbeeld leest men in deze krant van 5 februari 1999, het artikel waarin Peter Michielsens uitlegt dat men in Rambouillet ging proberen de onverzoenlijken te verzoenen. Zo zijn er meer. Dat mag, dunkt mij, een enkele keer gezegd worden. En dan komt de volgende eeuwige vraag: als het zo duidelijk voorzien werd, hoe komt het dan dat toch gebeurd is wat kon worden vermeden? In dit geval is het te wijten aan een mengsel van traagheid en zelfoverschatting.

Vanaf het ogenblik waarop Joegoslavië tot strijdtooneel werd, bijna tien jaar geleden, tot nu toe, is door de regeringen van het Westen de ernst ervan in het begin gebagatelliseerd. Interventie is pas mogelijk als er voldoende draagvlak in de openbare mening is. Het draagvlak ontstaat door een stroom van berichtgeving op de televisie. Voor een politiek van doelmatige preventie is het dan al te laat. Minister Van Aartsen heeft vorig jaar gewaarschuwd tegen een politiek met een 'te hoog CNN-gehalte'. Daarmee vergiste hij zich in de verhouding tussen politiek en

16-2-2000 Het etnisch moeras

H.J.A. Hofland

Pels

publieke opinie. Wat met 'CNN' wordt samengevat, maar wat ieder televisienieuws eigen is, helpt juist bij het leggen van het onmisbare draagvlak. Pas als dat stevig genoeg is, kan men aan een interventie gaan denken. De dagelijkse stroom van Kosovaarse vluchtelingen was voor de publieke bereidheid tot het steunen van interventie onmisbaar. Hieruit volgt dus

niet dat publieke opinie dwingt tot wat de politici eigenlijk niet willen, maar dat de 'CNN-factor' voor actie noodzakelijk is, en tegelijkertijd een oorzaak van onherstelbare verdragen kan zijn.

Dan komt de volgende vergissing. Die wordt geboren uit wat J.F. Kennedy vèr terug in de vorige eeuw heeft genoemd 'de arrogantie van de macht'. Uit iedere reconstructie van de oorlog om Kosovo blijkt dat de NAVO - de militairen niet minder dan de politieke beleidsmakers - erop rekende dat binnen een paar dagen van bombardementen de zaak zou zijn geklaard. Toen het na een maand nog niet zo ver was, begon de irrelevante discussie over de noodzaak van grondtroepen. Irrelevant omdat geen regering bereid was eigen soldaten te laten sneuvelen.

Het enige dat na 24 maart als een paal boven water stond, was dat de NAVO de oorlog niet mocht en niet kon verliezen, en dus werden de bombardementen voortgezet, wat tot toenemende onenigheid in het NAVO-hoofdkwartier over de keuze van de doelen leidde. Is het gerechtvaardigd chemische fabrieken te vernietigen als men 'redelijkerwijs kan vermoeden' dat daardoor een milieuramp

vo: hoe groot mag de *conatarai aamage* zijn om het op zichzelf gerechtvaardigde doel, het einde van de etnische zuiveringen, te bereiken? Men is er nog niet uit.

Toen de oorlog voorbij was, maakten de politieke copywriters zich van het resultaat meester. Een overwinning viel het niet te noemen; een nederlaag evenmin. Er was, zei president Clinton, een humanitaire oorlog gevoerd, de eerste in zijn soort. De proef op de som ligt in het antwoord op de vraag: zou het Westen, de NAVO, het nog eens op deze humanitaire manier aanpakken? Men zou daarover eens een enquête onder de beleidsmakers van het vorig jaar moeten houden. Intussen is Grozny, stad van 350.000 inwoners, met de grond gelijk gemaakt. Zelfs tot een serieuze dreiging met economische sancties tegen de verwoesters is het niet gekomen. Dat heeft zijn politieke redenen en oorzaken. De doctrine van de humanitaire oorlog is voortgekomen uit ethische overwegingen die geen compromis dulden. Ethische overwegingen op zichzelf zijn geen grondslag voor politiek en oorlog, beide al heel lang 'de kunst van het mogelijke'. Daarom zal de eerste humanitaire oorlog waarschijnlijk wel de laatste zijn. Het begrip hoort niet in het handboek van de politiek. In zekere zin zijn de interventionisten de slachtoffers, met KFOR als permanente buffer in dit conflict van ongeneselijke etnische haat

COMMENTAAR

Spelbrekers

'Milosevic toont zich voor de zoveelste keer een meester in het sarren en tarten van de internationale gemeenschap', zei Henny Stoel in het acht-uurjournaal. Dat was geen citaat of een samenvatting van andermans standpunt, maar geheel en al haar eigen mening. In een opinieblad is zo'n uitspraak, mits beargumentteerd, op zijn plaats, maar als nieuwslezers zich namens ons allemaal zulke waardeoordelen permitteren, is er meer aan de hand. De uitspraak van Stoel past in het 'spelbreker-concept' dat het westerse denken over internationale betrekkingen beheerst. Het is gebruikelijk geworden om de leiders van zogenaamde 'bandietstaten' af te schilderen als de grote spelbrekers in het internationale verkeer, als de *party-poopers* van de nieuwe wereldorde. De willekeur waarmee deze leiders en hun volken worden afgestraft, neemt bizarre vormen aan. Vorige maand was Irak aan de beurt, u weet wel, het land dat elk ogenblik de hele wereldbevolking kan vergifigen. Kennelijk is de grote alchemist even met vakantie, want nu moet opeens Milosevic afgestraft worden. Op de website van Het Parool kun je een knopje indrukken bij de vraag of Servië moet worden gebombardeerd, ja of nee? Over zinloos geweld gesproken. Wie gaan we volgende maand bombarderen? Khadafi, Castro, Kim Jong-Il? Of zullen we sjeik Bin Laden nog eens doen?

Natuurlijk zijn deze leiders bandieten, maar zij zijn wel de *zwakste* bandieten op het wereldtoneel. China schendt op grote schaal de mensenrechten, pleegt volkerenmoord in Tibet en bedreigt met zijn territoriale claims de vrede in Oost-Azië. Maar China heeft kernwapens en is een grote markt voor westerse investeerders, dus met China doen we zaken. Rusland is een mafiastaat en pleegt oorlogsmisdaden in Tsjetsjenië, maar dat land bombarderen we niet, want het is nog steeds een kernmogendheid en bovendien willen we iets terugzien van onze miljardenleningen. Israel bezet Arabisch gebied, martelt Palestijnen en produceert massavernietigingswapens, zoals we aan den lijve ervaren toen een Boeing met grondstoffen voor de chemische wapenfabriek in Nes Ziona op de Bijlmer neerstortte. Toch bombarderen we Nes Ziona niet, want Israel is onze bondgenoot in het Midden-Oosten. Indonesië moordt op zijn beurt Oost-Timor uit, maar zolang Indonesische leiders geld in Amerikaanse verkiezingskassen storten, zullen we ook Jakarta niet bombarderen.

We laten het aan de Verenigde Staten over om zowel de bommen als de aandacht van de media te richten. 's Werelds politieagent bestookt naar eigen goeddunken Arabische en Afrikaanse steden, steunt de etnische-zuiveringspolitiek van Kroatië en Turkije, en beschermt wurgregimes in Saoedi-Arabië, Afghanistan, Congo en elders, maar de slachtoffers zie je niet op CNN. Daarentegen wordt er genadeloos ingezoomd op elke vierkante meter grond waar Washingtons prestige in het geding is. De eerste berichten over de moordpartij in Racak waren nog niet binnen of alle Nederlandse politici en media wisten, in navolging van het State Department, dat Milosevic 'genocide' had gepleegd. Toch bestaat gereede twijfel over de toedracht in Racak. En zelfs als dit drama geheel het werk van Servische beulen was, kan het alleen worden begrepen tegen de achtergrond van de maandenlange sluipmoordcampagne van het Kosovo Bevrijdingsleger die erop gericht was de Serviërs zover te krijgen.

Het aangename van de bandieten is dat ze het kwaad personifiëren, zodat nadenken over de echte dilemma's overbodig wordt. 'Milosevic is geen deel van het probleem, hij is het probleem', zei de Amerikaanse woordvoerder Jerry Rubin. De enige oplossing voor het conflict is dus een *shoot out* met Milosevic. En wat het spelbreker-concept helemaal dankbaar maakt, is het feit dat de bandieten hun macht vergroten door al die bommen, dreigementen, sancties en vooroordelen die wij over hun volken uitstorten. Ze gedijen dankzij onze hypocrisie en ons gebrek aan initiatief en originaliteit. Zolang we volhouden dat geweld het enige antwoord op hun wandaden is, kunnen we nog jaren plezier aan hen beleven. Maar we moeten niet raar opkijken als één van die onverlaten op een dag een primitieve atoombom laat ontploffen in Washington, Tel Aviv of Rotterdam. Tweederde van de mensheid zal applaudisseren in het besef dat geweld de enige taal is die wij verstaan.

AART BROUWER

De nieuwe media zijn opgestaan en ze verzwellen de oude'. Met deze klaroensstoot begint in de *Financial Times* een beschouwing waarin de overname van Time Warner door het Internetbedrijf America On Line (AOL) wordt verwelkomd. 'Dit is de volgende stap naar een mondiale samenleving waarin alle media platforms gecombineerd zullen zijn'. Conglomeraten waarin alle media zijn verenigd: televisiestations, filmstudio's, videoverhuurketens, kabelondernemingen, bedrijven voor nieuwsgaring, kranten en tijdschriften, pret- en themaparken en nu dus ook Internet. AOL is een piepjong bedrijf, in 1985 opgericht en pas de afgelopen drie jaar in duizelingwekkend tempo gegroeid. Time Warner, zelf product van overnames (waarin de wereldnieuwsvoorzieners CNN een aandeel van 9 procent heeft) was na de gigant Disney ABC de grootste onderneming. Het zojuist geboren megaconglomeraat heeft een klantenkring van 108 miljoen kijkers/lezers/gebruikers. Zeker zal daarbij een aantal 'dubbelgebruikers' zijn. Niettemin is het voor een gewone sterveling van een langzamerhand onbegrijpelijke omvang geworden. Dit verhindert niet dat de beleggers in opwindning zijn geraakt.

Het wapenfeit van AOL zal een uitnodiging zijn, zoniet dwingen tot nieuwe schaalvergroting, ook, of juist in Europa, want hier lopen we achter. Met deze overname is de macht van Internet voorlopig bewezen. Uit de vorige golf van machtsconcentraties zijn de reuzen gegroeid die nu aan het front van de nieuwe media hun kracht moeten bewijzen. Dat op zichzelf is een economisch en organi-

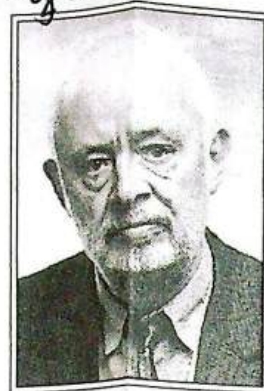
Wie zijn de media-royals?

Keurvorsten van Internet

satorisch gebeuren van groot formaat. Maar daartoe blijft het natuurlijk niet beperkt. Aan het einde van de productielijn wachten de cohorten consumenten. Wat willen die? Om dat uit te zoeken, om de kijkdichtheid zo hoog mogelijk op te voeren, gebruik van het net te intensiveren, de pretparken tot continubedrijf te maken, heeft iedere reus zijn marketing. De nieuwe mediaconglomeraten beschouwen zich in de eerste plaats als 'entertainment-industrie'. Om goed te renderen is deze industrie gedwongen, onophoudelijk te zoeken naar de gemeenschappelijke noemer van een steeds algemener wordende smaak. Naarmate de mediaconglomeraten in de entertainmentindustrie groeien, wordt de publieke smaak verder gelijkgeschakeld. Een andere oplossing is er niet. Economische groei in de media leidt tot culturele gelijkenschakeling. Dat is een oude waarheid die bij iedere volgende schaalvergroting opnieuw en klemmender wordt bewezen.

Gaat het met de beschaving de verkeerde kant op, als op den duur de halve wereld naar Mickey Mouse, John Travolta, Spielberg's versie van de Invasie zit te kijken? Dat is niet gezegd, zoals het evenmin is aangetoond dat we erop vooruit zouden gaan als evenzovelen zich in de grootsten der klassieken zouden verdiepen. Culturele gelijkenschakeling die niet aanmoedigt tot geweld zou misschien zelfs de wereldvrede bevorderen. Het vraagt een romancier als Aldous Huxley

12-7-9000

H.J.A. Hofland

of George Orwell om daar een visionair boek over te schrijven. Zo'n industrieel streven naar de grootste culturele noemer heeft het nog niet niet per se slecht te zijn.

In ieder geval vertegenwoordigen de conglomeraten als producenten van entertainment een culturele macht. Dat is een Amerikaanse macht (zoals door Thomas Friedman in zijn boek *The Lexus and the Olive Tree* met geestdrift wordt verklaard). Andere culturen, de Franse, de islamitische van verscheidene nationa-

liteiten, verzetten zich tegen het 'imperialisme' van dit cultureel-economisch complex. Hier zijn de politieke gevolgen al niet meer te vermijden.

Maar behalve dat ze entertainment produceren, bewegen de conglomeraten zich ook op het gebied van de nieuwsvoorziening. Hier begint hun directe politieke invloed. Men herinnert zich de rol van CNN als *Worldnews Leader* in de Golfoorlog, 'de best verkochte oorlog aller tijden'. Niet dat het televisiestation vrijwillig aan de leiband van Washington liep. Door de geleide nieuwsvoorziening kon het niet anders, en daarmee was het geworden tot het medium van een oorlogvoerende partij. In mindere mate waren alle televisiestations in de Kosovo-oorlog gedwongen, via de persconferenties van de NAVO dezelfde rol te spelen. De mediaconglomeraten hebben dus vooral in tijden van crisis in de eerste plaats een politieke betekenis als instrument, verlengstuk van de officiële voorlichtingsdiensten.

Daarmee houdt het niet op. Vooral in de Verenigde Staten, maar zoals uit de affaire-Kohl blijkt, ook in Europa, worden verkiezingen door grote zakelijke machten gezien als gelegenheden om hun belang te bevorderen. In zekere zin worden de kandidaten in het geheim gedeeltelijk geprivatiseerd. De kapitalen die in de Amerikaanse verkiezingen in de kandidaten worden geïnvesteerd lopen in de honderden miljoenen. Dat geld wordt voor-

namelijk besteed aan televisiepropaganda. En hoe de vermenging van zuiver politieke belangen enerzijds en aan de andere kant de macht van de mediaconglomeraten in zijn werk gaat, of zou kunnen gaan, valt niet nauwkeurig te zeggen. Maar dat een en ander zich in een scheidingsgebied afspeelt, kunnen we op grond van vroegere ervaringen wel vermoeden.

De eenheden die uit de concentraties tevoorschijn komen, vertegenwoordigen dus op drie manieren een macht: de zuiver economische, door louter hun omvang; de culturele doordat ze gelijkenschakeling bevorderen; en de politieke als gevolg van hun functie in de nieuwsvoorziening, en mogelijk hun directe rol in het politieke spel.

Destijds waren de kranten zo'n macht. Een politieke partij moest een krant 'in handen hebben'; de macht was meestal identificeerbaar. Die periode is bijna voorbij. De nieuwe conglomeraten hielden zich voor een openlijke politieke keuze, maar hun macht, hun invloed op de openbare mening en de cultuur is veel groter dan welke krant ooit heeft gehad. Bovendien zijn deze eenheden grotendeels oncontroleerbaar.

Hun raden van bestuur en presidenten hebben wel iets weg van die van de keurvorsten uit het Heilige Rooms-Duitse Rijk. Ze kozen de keizer. Op den duur kon de keizer zelfstandig nog maar heel weinig doen.

Als de keurvorsten het niet goed vonden, gebeurde het niet. De nieuwe keurvorsten geven de belegger koerswinst, de burgerij pretpark en sitcom en wat ze van de keizer willen weten we niet.

FEITEN / Politiemessen Servië

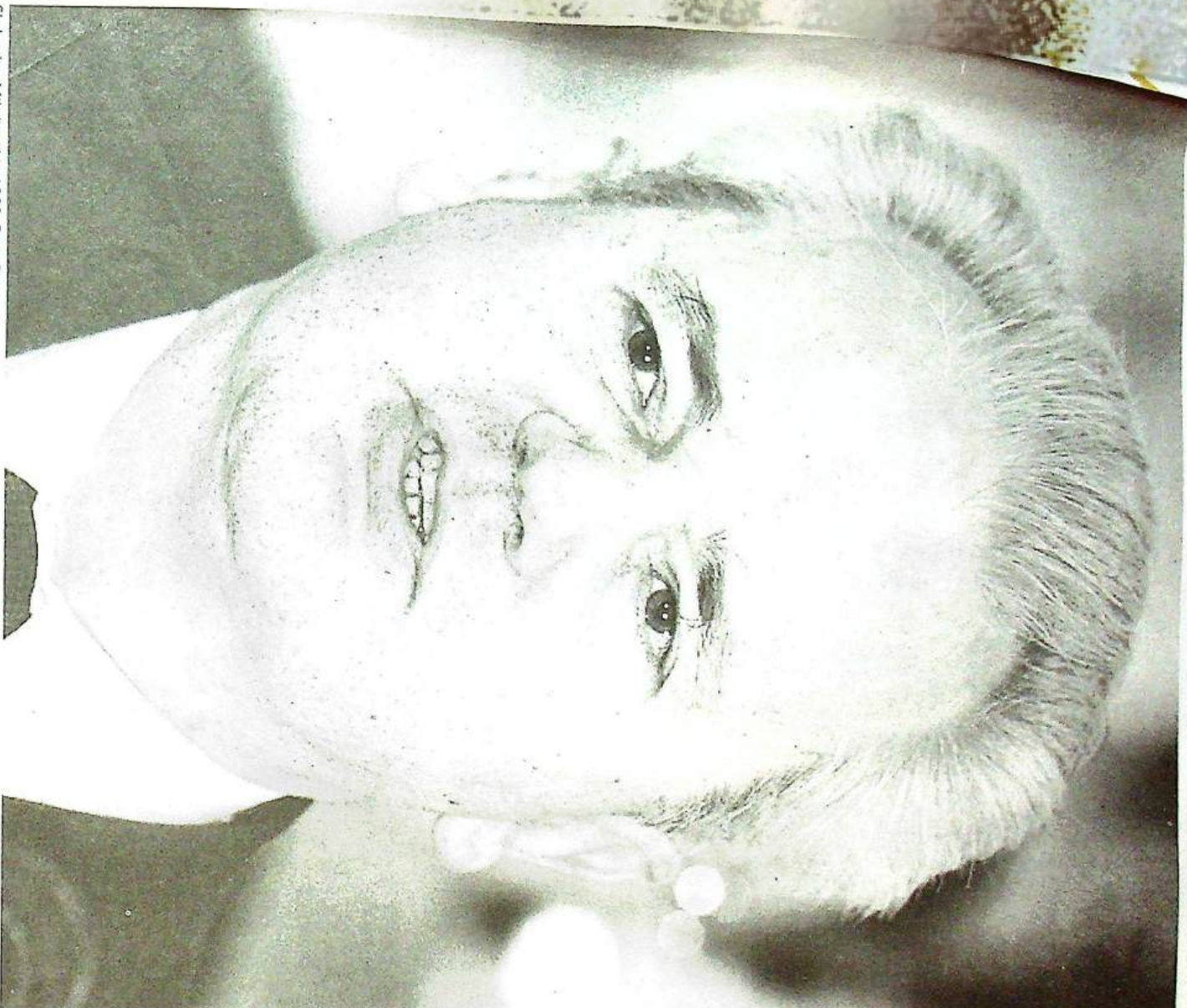
BELGRADO - De Servische speciale politietroepen, berucht om hun bloedige optreden in Kosovo, zullen worden uitgerust met zeven nieuwe soorten messen. De lemmeten zijn bijna twintig centimeter lang en de messen wegen ongeveer een pond.

De messen worden gemaakt door de fabriek Impa in een voorstad van Belgrado. Directeur Dusica Tanaskovic meldt dat zijn fabriek veertig proefmodellen heeft gemaakt, waarvan de politie er zeven heeft goedgekeurd.

Of de politie op grond van de ervaringen in Kosovo tot de aanschaf heeft besloten, melden de

kranten in Belgrado niet. Ook is onbekend om hoeveel messen het gaat. De speciale politie (SJP: *Specijalni Jedinica Policije*) is een op militaire leest geschoeide politiemacht met een sterkte in vredetijd van ongeveer zeventuizend man. De SJP beschikt onder andere over pantserwagens, artillerie en raket-lanceerinrichtingen. Voor de oorlog in Kosovo werd de eenheid uitgebreid met duizenden agenten van de 'gewone' politie. De SJP wordt verantwoordelijk gehouden voor etnische zuiveringen en een reeks oorlogsmisdaden in Kosovo.

Abe de Vries

Slobodan Milošević in 1999 Foto Reuters

Meedogenloze messias

Slobodan Milošević (1941)

18.2.2000

Dusko Doder en Louise Branson: Milošević. Portrait of a Tyrant. The Free Press, 304 blz. f 64,95

Peter Michielsen

De recente moorden op militiechef en crimineel zakenman Arkan en op de Joegoslavische minister van Defensie Pavle Bulatović hebben nog eens ondestreipt dat geweld deel uitmaakt van het tot op het bot criminaliteitsopenbare leven in Belgrado. Vooral de laatste moord, op een sleutelfiguur van het regime van Slobodan Milošević, ligt als een zware schaduw voor de voeten van de Joegoslavische leider – een herinnering aan de mogelijkheid dat hij zelf het slachtoffer wordt van het geweld dat hij de afgelopen jaren zo drijft heeft gezaid.

Aan het eind van *Milošević, Portrait of a Tyrant* verwijzen Dusko Doder en Louise Branson rechtstreeks naar het lot van het echtpaar Ceaușescu in 1989. Veel Servie's associëren Milošević en zijn vrouw Mira Marković met een decennium van rampzalige oorlogen en nederlagen, in Kroatië, in Bosnië, in Kosovo – en met de catastrofale achteruitgang van de levensstandaard. Aljaren voor spellen Servie's dat Milošević en Mira door hun eigen mensen zullen worden vermoord.

Het zou niet ongewoon zijn in de Servische traditie. De afgelopen anderhalve eeuw zijn maar twee leiders van Servië in hun eigen land en in hun eigen bed gestorven (uitgerkend de twee beste: koning Peter I en Tito). De anderen werden vermoord of tot permanente ballingschap gedreven.

Bij het lezen van Doder en Bransons biografie over Milošević en zijn Mira wordt de lezer voortdurend herinnerd aan de Ceaușescu's, al valt die naam naar zelden. Veel bij Slobodan doet aan Nieuw denken: zijn hardhandigheid, zijn absolute minachting voor de mensen, de rechten, de waardigheid van kinderen, zijn extreme ambitie, cynisme en arrogantie, zijn permanente zelflofzangen, zijn gewetenloosheid,

zijn wrakzucht, zijn misdadige misbruik van de ideologie van het communisme en het nationalisme, zijn willekeurige gebruik van terreur, zijn kammeleonisch talent anderen te misleiden, rookgordijnen op te werpen en de ijdelheid van tegenspelers te gebruiken, zijn weigering zijn strategie met wie dan ook te delen en zijn onwetendheid over wat er zich in zijn eigen samenleving afspeelt. Mensen zijn geen partners, bondgenoten of mededwerkers, alleen dienaars en vijanden.

Verlosser

Wel is Milošević waarschijnlijk cynischer, sluwter en inventiever dan Ceaușescu was, meedogenlozer ook waar het de opoffering van het nationaal belang aan zijn eigen belang betreft. Ceaușescu was zowel een communist als een nationalist – Milošević niet. Wel echter zagen en zien beiden zichzelf als een messias: Ceaușescu zag zich als opvolger van de Daciers die zich tegen de Romeinen hadden verzet. Milošević zag zich begin jaren negentig als de opvolger van de Servische tsaar Dušan uit de 14de eeuw.

Mira Marković van haar kant doet voortdurend denken aan Elena, al is de Servische academica zeker minder stom dan haar Roemeense pendant, die zich wel opwierp als brisjant wettenschapper maar slechts boeken publiceerde die ze nooit zelf had geschreven. Mira daarentegen schrijft stukjes in een blad, ofwel lyrische stukjes over de schoonheid van de lente, ofwel vlieënne stukjes waarin ze tegenstanders door het slijk haalt. Verder is Mira dezelfde neohase krecht achter de troon, dezelfde sterke vrouw die na enkele jaren van relatieve terughoudendheid haar man, stimuleert, die hem vormt, steunt, inluistert, leidt – op diabolische wijze,

en die steeds nadrukkelijker een koninklijk duo met hem vormt.

Het boek van Doder (een veteraan die al dertig jaar geleiden uit de regio rapporteerde) en Branson, zijn vrouw, is het beste dat tot nu toe in boekvorm over de mens en leider Milošević is geschreven. Het onlangs op deze pagina besproken boek van Robert Thomas – *Serbia under Milošević* – kwam er tot nu toe het dichtst bij in de buurt. Maar Thomas schijft primaïr over de structuur van het regime, de carrière van de leider en de staat van de Servische samenleving in de afgelopen jaren, terwijl Doder en Branson in detail het karakter van het leidende echtpaar beschrijven.

Al twaalf jaar zet Slobodan Milošević de Balkan op zijn kop. In die tijd heeft hij drie oorlogen op gang gebracht die ten minste 230.000 mensen het leven kostten, grote delen van Kroatië, heel Bosnië en heel Kosovo verwoesten en het leven van miljoenen voor altijd ontwrichtten. Het oude Joegoslavië is herschape in vijf zwakke republiekes die nog decennia zwak zullen blijven. Zijn eigen Servië is een bikkelharte dictatuur, economisch en sociaal een ruïne en een paria in Europa. En het houdt maar niet op – Milošević, zo lijkt het wel, heeft het eeuwige leven. Zijn vollechtige controle over de politiek, de geheime diensten en de media maken hem schijnbaar onaanstaafbaar.

Toch had hij al in 1992 weg kunnen zijn als de Amerikanen George Bush, president, en James Baker, minister van Buitenlandse Zaken, een klein handje hadden toegestoken. 1992 was het dieptepunt in het leven van Slobodan Milošević. De oorlog in Kroatië was bevroren, die in Bosnië begon net. Milošević had zich in het Westen vergist door te denken dat de sancties dreiging slechts bluf was. De sancties waren gekomen en ze deden veel pijn. De bevolking raakte ontvrede. Milošević werd gedeprimeerd en kreeg aanvallen van ongecontroleerde woeden en wrakzucht. In zijn wanhoop keerde hij zich tot Miljan Panić, een Servier die al jong naar de VS was emigreerd en er als oprichter van een

farmaceutisch bedrijf steunrijk was geworden. Panić, zo meende Milošević, zou met zijn connecties in het Amerikaanse zakenleven en de Amerikaanse politiek het isolement kunnen doorbreken. Hij vroeg Panić premier te worden. Die accepteerde, niet omdat hij Milošević beleid steunde, maar in de veronderstelling dat hij de oorlog in Bosnië kon beëindigen, de sluimerende crisis in Kosovo kon oplossen en de economie kon doen herleven.

Nog vóór hij als premier werd beëdigd, vertelde Panić Milošević dat hij moest opstappen om de weg vrij te maken voor de opheffing van de sancties. Milošević zou directeur van een Joegoslavisch-Amerikaanse bank in Californië kunnen worden met een dik salaris, een huis, en een jacht. De in het nauw gebrachte Milošević ging akkoord, maar tekende niets. Zijn emotionele situatie was dermate penibel dat Panić hem moest troosten. Panić wendde zich tot de Amerikaanse regering voor visa voor het gezin. Milošević en voor steun bij de opheffing van de sancties na Milošević's vertrek. Maar in Washington stuitte hij op afwijzing. Bush en Baker hadden besloten niets met het conflict op de Balkan te maken te willen hebben.

Depressie

Nog een keer deed Panić een poging, door de Joegoslavische stafchef, generaal Živoja Panić (geen familie), over te halen Milošević te arresteren. De generaal ging akkoord, maar op één voorwaarde: de Amerikanen moesten een signaal geven dat ze akkoord gingen. Milošević werd ge-waarschuld en verviel opnieuw in een zware depressie. In een dramatisch gesprek met Panić in diens buitenhuis haalde hij plotseling een revolver te voorschijn – Milošević heeft altijd een wapen op zak – en hield die Panić voor: „Schiet me maar dood. Maak er maar een eind aan.” Panić: „Ik stond perplex, natuurlijk. Ik kor mijn oren niet geloven...”

Een paar dagen later riep Panić Milošević nog één keer op af te treden: „Je begrijpt niet wat ik voor Servië beteken”, antwoordde Milošević. „Ijben de ayatollah Khomeiny van Servië. De Servie's zullen me altijd volgen.” Hoe kun je zoiets stompingnigs zeggen?, zei Panić. „Milan, je begrípt het niet. Je werkt voor me! Snay je dat niet? Waarop Panić: „Dat is nog stompzinners! Je bent gek! Wij zijn tegenstanders!” Korre tijd later kwam het tot anti-Panić-demonstraties in Belgrado, tot moties van wantrouwen in het parlement, en – toen Panić faalde in zijn poging, de Joegoslavische zetel in de Verenigde Naties terug te krijgen, wéér dankzij de Amerikanen – Panić val. De periode-Panić was het dieptepunt in het politieke leven van Slobodan Milošević. Hij werd gered door Washington.

Doder en Branson beschrijven Milošević als een kille narcist en als een geniale tacticus zonder enige strategie: Milošević gaat het uitsluitend om zijn eigen macht en verder heeft hij geen doel en dus ook geen strategie om zo'n doel te bereiken. In 1991 zweepte hij de Krajina-Servie's op tot een heilige oorlog tegen de Kroaten, maar in 1995 verried hij hen door zijn troepen uit de Krajina terug te trekken vlak voordat de Kroaten die Krajina gingen aanvallen – toen was de heilige Servische zaak zelfs geen onderbreking van het programma van tv-Belgrado meer waard. Net zoals nu de Servie's die Kosovo zijn ontvlucht worden verraden: ze mogen zelfs hun kinderen in Servië niet naar school sturen. Een hogepriester van de chaos, en meester in het stichten van wanorde om de aandacht van de eigen problemen af te leiden: als Milošević het moeilijk heeft, breekt altijd elders een uitslaande brand uit. Hij regeert uit het hoofd, zonder medewerkers die hij in vertrouwen neemt, zonder notities, schrijfmachine of computer.

Een superman – dat niet. Een gokker die in tien jaar alles verspeelde; het oude Joegoslavië dat hij wilde domineren, het Groot-Servië waarvan hij droomde, het heilige Kosovo en het welzijn van zijn eigen volk. Een voor een hebben al zijn *spin doctors* met hem gebroken. De criminelen die hij in ruil voor hun loyaliteit zowel ministers als beheerder van zijn staatsmonopolies heeft gemaakt worden vermoord, en als ze niet vermoord worden raken ze gefrustreerd omdat ze door de sancties niet meer bij hun overvolle bankrekeningen kunnen. Het isolement groeit. Het is een kwestie van tijd – alleen weet niemand hoe véél tijd – voor de ontvredeheid ook de crimineel-politieke elite bereikt. Hoe dan ook staat vast dat Mira, de kwaadaardige krecht achter de troon, haar droom van een oude dag wel kan vergeten: die had ze het liefst samen met Slobodan aan de prettige oevers van een mooi meer in Zwitserland willen doorbrengen.

BIOGRAFIE

De barbaren mogen niet winnen

In de loop van de geschiedenis is de Balkan door Europa verwaarloosd en geminacht. Alleen als het schiereiland deel gaat uitmaken van de Europese beschaving kan het leven er terugkeren, meent Ismail Kadare. De neiging geen onderscheid te maken tussen beul en slachtoffer moet vaarwel worden gezegd.

Er zijn over het einde van het millennium al sombere voorspellingen gemaakt, maar wat zich dezer dagen op de Balkan afspeelt, gaat alle voorstelbare verschrikkingen te boven. In het hart van Europa wordt op een barbaarse manier een Europees volk door een buurland vernietigd. Deze uitroeiing, die doet denken aan Dzjengis Khan, Hitler en Stalin, wordt uitgevoerd met moordaanslagen, slachtpartijen en deportaties. Er ligt een ongezonde saamhorigheid aan ten grondslag die zich nu eens orthodox noemt, dan weer Slavisch of communistisch, en soms alledrie tegelijk.

In de hele wereld doet een nieuwe vorm van racisme opgeld. Bij sommige volken, die er zelf onder te lijden hebben gehad en door de Romeinen 'Slaven' werden genoemd, doet zich nu een proces van revanchisme voor van ongekende omvang. Dit verlangen van het slachtoffer om op zijn beurt de rol van de beul over te nemen, vormt een ernstige bedreiging voor de huidige beschaving als er niet duidelijk en zo nodig met geweld een eind aan wordt gemaakt.

Het is misschien niet toevallig dat deze volkerenmoord wordt opgevoerd op de Balkan. De vraag is nu of de Balkan zich leent voor beschaving, of de Balkan geëuropeiseerd kan worden. Deze vraag lijkt vandaag misschien achterhaald, maar is juist op dit moment noodzakelijk en van fundamenteel belang. De vraagstelling is namelijk precies gericht op de wezenlijke betekenis van de oorlog die het Atlantisch bondgenootschap nu voert.

Het Iberisch schiereiland, Italië en de Balkan zijn van doorslaggevende betekenis geweest voor het lot van dit continent. Het Iberisch schiereiland staat aan de basis van de grootste gebeurtenis van dit tijdperk: de ontdekking van Amerika. Daarmee vond in zekere zin een verdubbeling van de wereld plaats. Italië schonk de wereld de Romeinse beschaving. Het derde schiereiland heeft, via Griekenland, de hele westerse beschaving voortgebracht.

De Balkan heeft tegelijk de meeste problemen opgeleverd voor de moderne wereld. Het lijkt wel of het gebied compensatie verlangt voor de kennis die het de wereld vroeger zo rijkelijk geschonken heeft en waar – zo meent men zelf – te lang niet naar is omgekeken.

De Balkan is door Europa inderdaad vaak verwaarloosd en geminacht. Europa heeft haar aandacht ervan afgewend, vooral tijdens de vijf eeuwen van Ottomaanse overheersing. Het waren dichters

Op de Balkan staan twee werelden lijnrecht tegenover elkaar. (Foto Fotoloods)

meer geschiedenis dan ze verbruiken." Echter, als Churchill – die zoveel energie stak in de bescherming van de Europese beschaving – op Jalta zijn aandacht in plaats van slechts een paar minuten een paar uur had gericht op het lot van enkele Balkanvolken, dan zouden heel veel verschrikkingen ruim van tevoren voorkomen zijn geweest.

We hebben nog steeds te lijden van deze oude nalatigheid, van mooie woorden en salonpraatjes zonder fundamentele vaststellingen. Talloze essentiële feiten zijn nog steeds te weinig bekend. Natuurlijk hoeft niemand in Europa, in de Verenigde Staten, en zeker niet in de rest van de wereld, tot in detail de geschiedenis van de Balkan te kennen. Maar als er een zo ernstig conflict uitbreekt, dan moeten bepaalde feiten bekend zijn. Het is niet de geschiedenis van de Balkan die is op een verschrikkelijke manier vervalst om etnische misdaden aan te moedigen en te rechtvaardigen.

Het grootste schiereiland van Europa zou beslist niet zo'n sinister lot hebben gekend, als het eerder de aandacht had gekregen van het continent. Onverschilligheid leidt tot miskennis, en nog iets verder komt daar een oude kolonialistische mentaliteit uit voort, de mentaliteit van de veroveraar die vanuit zijn luxe zetel het schouwspel gadeslaat van 'volken die met elkaar vechten om wat prullen'.

Het tijdperk van het christendom is ook met zo'n tragische daad van onverschilligheid begonnen, toen Pontius Pilatus zijn handen in onschuld waste tijdens de kruisiging van Christus. Het is niet de geschiedenis van de Balkan die is op een verschrikkelijke manier vervalst om etnische misdaden aan te moedigen en te rechtvaardigen.

maakt, maar toneelspelers die net deden alsof ze dood waren. Dergelijk gedrag is terug te vinden bij de recente communistische manifestaties, die zich hoofdzakelijk richtten op het veroordelen van de NAVO-bombardementen, maar die vrijwel volledig zwegen over de genocide op een heel volk. Zo'n opzettelijke doofheid en blindheid, in een tijd waarin geprobeerd wordt een nieuw Europa tot stand te brengen, is werkelijk verontrustend.

Om de Servische misdaden te rechtvaardigen worden alle mogelijke formuleringen uit de la getrokken, zoals 'onaantastbaarheid van de grenzen', 'schending van de soevereiniteit van een staat'. Besef deze verdedigers van de misdaad dan niet dat door het aanrichten van één bloedbad onder kinderen een staat al elke legitimiteit verliest? Welnu, in Kosovo is

te zorgen dat het leven op de Balkan terugkeert, is het noodzakelijk dat daar voor goed vrede komt.

Op de rand van het nieuwe millennium is het steeds wenselijker dat de mensheid opnieuw aan gewetensonderzoek doet. Het is noodzakelijk dat een heel oud soort misdaad wordt uitgedreven. Het is de misdaad die het oude Griekenland tegen een ander volk beging, de Trojanen, en waardoor via de literatuur de Griekse beschaving zo'n geweldig hoge vlucht heeft genomen waar we vandaag nog dankbaar voor zijn. Helaas zijn dergelijke gevallen in de geschiedenis uiterst zeldzaam.

Na de Tweede Wereldoorlog hebben de Duitsers ook een dergelijke uitdrijving verricht, en zo hebben ze hun plaats in de Euronese familie weer ingevuld.

Grieken, de Albanezen, de Roemenen en de Zuid-Slaven, de alarmklok luidden om daarmee de aandacht van de wereld voor deze volken te vragen. Ondertussen hadden zich dikke lagen opgehoopt in het geheugen van deze volken. Geïsoleerd en afgescheiden van de rest van het continent, ontwikkelden ze allerlei waanideeën, mythes en legendes waar ze zelf in begonnen te geloven. Bovendien gingen ze er hun nationale ideologische grondslagen op baseren.

Op dit grote schiereiland liggen de overblijfselen begraven van drie grote imperia: het Romeinse, het Byzantijnse en het Ottomaanse rijk. Alsof de lappendeken van volken, talen, religies en culturen nog niet genoeg was. In bepaalde periodes kunnen overblijfselen een belangrijke rol spelen in het leven van volkeren. Daardoor komt het dat de mensen in dit gebied, in plaats van blij te zijn met het licht van de vrijheid, onderling solidair te worden, gezamenlijk aan het werk te gaan om de gevolgen te herstellen van de ellende die ze hebben ondergaan, vaak uit alle macht het tegenovergestelde deden en zich blind op elkaar stortten, in naam van de waanideeën die ze elk in hun afgeslotenheid hadden gesmeed. Zo begingen ze nogal wat stomiteiten waardoor ze een slechte naam kregen en waarmee ze de irritatie van Europa en de rest van de wereld opwekten.

Er ontstonden over de Balkanvolken allerlei spreuken en zegswijzen die vooral de nadruk legden op hun onwil serieus iets te doen aan de oplossing van een probleem. Goed gevonden was de uitspraak van Churchill: „De Balkanlanden produceren

maakt. Zo kan het bijvoorbeeld geen kwaad te weten dat het grootste volk op het schiereiland wordt gevormd door de Roemenen, en dat de vier anderen, de Grieken, de Serviërs, de Albanezen en de Bulgaren in aantal ongeveer even groot zijn. Met dat gegeven zou het onnodig zijn te denken dat Servië op de Balkan een groot land is en daardoor geroepen de rol van scheidsrechter te spelen, terwijl in werkelijkheid het aantal Serviërs maar een derde is van het aantal Roemenen.

Een dergelijke veronachtzaming van de feiten geldt voor alles wat de Balkan aangaat. Sommigen menen dat het schiereiland voornamelijk bevolkt wordt door Slaven, terwijl deze slechts een derde uitmaken van de 70 miljoen Balkanbewoners. Een dergelijk bedrog, indirect door de Slaven zelf verbreid, is in het verleden gebruikt als rechtvaardiging van het zogenaamde recht van Rusland in te grijpen op de Balkan, en het wordt nog steeds als argument aangevoerd. Om de geloofwaardigheid wat te verhogen, wordt de aanwezigheid van de Slaven valselijk gelijkgesteld aan de plaats die het orthodoxe geloof heeft, en ook wel aan de ruimte die wordt ingenomen door communistische regimes. Zodat voor degenen die niet al te lang bij de Balkanpuzzel willen blijven staan, orthodox geloof, communisme en de Slavische gedachte versmelten tot een geheel dat de gestalte aanneemt van een 'geopolitiek monster', van het type dat ook wel in labels voorkomt.

Als mystificatie al hoogtij viert op zulke zichtbare en concrete gebieden als geografie, politieke systemen en religie, dan kan men zich voorstellen hoe het staat met de

rapport dat Pontius Pilatus naar de Romeinse Senaat moest sturen om melding te doen van onder andere de problemen in Palestina. Dat rapport is verloren gegaan maar door de overlevering is het befaamde gebaar ervoor in de plaats gekomen, dat beter dan wat ook aangeeft wat de houding was van de Romeinse consul. Na de kruisiging is dat gebaar in de wereldgeschiedenis veelvuldig herhaald. Een dergelijke pseudo-onpartijdigheid die beide partijen veroordeelt, de neiging geen onderscheid te maken tussen de beul en het slachtoffer om te laten zien dat men alleen maar als toeschouwer het verloop der dingen bijwoont, is en blijft een heel gemakkelijke houding. Maar eigenlijk is het de meest schijnheilige. Onder het mom van rechtvaardigheid wordt geprobeerd te verhullen dat een misdaad alle steun krijgt.

Het gebaar van Pilatus wordt vandaag de dag nog steeds nagedaan in het conflict over Kosovo. Heel de wereld kan zien dat tot de tanden bewapende Serviërs tegenover een weerloos volk staan dat zijn bestaan vernietigd ziet worden. Desondanks zijn er nog genoeg die „beide partijen veroordelen”. Zo is er een soort symmetrie in misdadigheid opgesteld waarbij het neutraliseren van Servische politiemensen door het Kosovaars verzet op hetzelfde niveau wordt geplaatst als het vernietigen van een heel volk. Massamoorden als die in Racak zijn in twijfel getrokken, waarbij argumenten naar voren zijn gebracht als de verplaatsing met een paar meter naar links of naar rechts van enkele lijken. Alsof dat ook maar iets zou kunnen afdoen aan de feiten. Alsof de slachtoffers geen menselijke wezens waren die echt dood zijn ge-

voerd de Servische onderdrukingsmachine barbaars routinewerk.

Door op de Balkan militair in te grijpen hebben de Europese NAVO-bondgenoten een nieuwe bladzijde opgeslagen van de geschiedenis van de wereldbeschaving. Ze zijn deze oorlog niet begonnen omwille van olie, zoals in het verleden wel als beschuldiging is geuit, noch omwille van andere materiële belangen, maar omwille van een principe. Het principe van de bescherming van de rechten en het bestaan van het meest benadeelde volk van dit continent. Dáármee wordt Europa het Europa van mensen. Europa toont een nieuw programma. Europa verstopt zich niet meer. Het is in staat misdaad te bestraffen.

Met deze daad wordt door Europa iets nieuws tot stand gebracht, en voor zo'n daad geldt altijd dat ze niet in vrolijkheid maar in pijn wordt volbracht. Nieuwe bladzijden van de geschiedenis worden niet opgeslagen op kermissen en banketten, maar in dramatische omstandigheden als deze.

De vraag die ik eerder stelde, was of de Balkan geëuropeiseerd kan worden. Het enige antwoord zou moeten zijn dat dat niet alleen kan, maar dat het ook moet. De eerste reden is dat de Balkanlanden de binnenplaats vormen van het huis van Europa, en in geen enkel huis kan er vrede zijn als er gevochten en vermoord wordt op de binnenplaats.

De tweede reden is dat de geweldige hoeveelheid menselijke energie, die vaak in negatieve zin wordt gebruikt, kan en moet worden in dienst gesteld van het leven in dit gedeelte van de wereld. Maar om

nomen. Andere landen zijn nog lang niet zover.

Kort na de val van het nazidom kwamen zeven volken in Centraal- en Oost-Europa onder het juk van het Sovjetcommunisme. Zware verliezen en immens lijden waren het gevolg van deze onderdrukking. Maar nog steeds is er geen teken van spijt te bespeuren aan de kant van de onderdrukkers. Integendeel, steeds vaker klinkt de roep om herstel van het Rijk, om terugkeerdus van de stalinistische misdaden. Precies dit soort misdaden vormt een bedreiging voor het Westen, en daarmee ook voor het liberale Rusland zelf.

Op de Balkan staan nu twee werelden lijnrecht tegenover elkaar. Bij zulke botsingen ziet het eruit alsof de democratische wereld de zwakste is en ontstaat de indruk dat het barbaardom gaat winnen. Dat komt doordat er helemaal niets gemeenschappelijks is tussen de twee wereldbeelden, het een dat respect heeft voor principes en het ander dat ze aan zijn laarslapt. Die indruk is echter slechts tijdelijk.

Plotseling staat nu het Albanese volk, vergeten door het continent, in het middelpunt van de aandacht van de wereld waarvan het zoveel had gedroomd. Geheel tegen zijn zin bevindt het Albanese volk zich in een ongekend heftige storm. Is er een wreder lot dan aandacht te krijgen en daarvoor te moeten betalen met een tragedie van zo'n omvang? Dit martelaarsvolk doet nu alle moeite om waardig en gelaten de last van deze tragedie op zijn gepijnigde schouders te dragen. Het mag door de wereld niet worden vergeten.

Ismail Kadare is Albanees schrijver.
© Le Monde

Wat hebben wij over voor de mensenrechten?

Aan de vooravond van het derde millennium wordt in Europa een volk van bijna twee miljoen mensen verdreven. De gedeporteerden zien hun huizen in vlammen opgaan, zij worden administratief geëlimineerd, van hun laatste markten beroofd en soms verkracht of vermoord. Deze en eerdere barbarijen ontzien het aanzien van deze eeuw die in andere opzichten zoveel vooruitgang bracht.

Deze eeuw wordt ook ontierd doordat het Westen dit vertrappen van mensenrechten wel scherp afkeurt, maar niet tot het uiterste wil gaan om dat te stoppen en waar mogelijk te herstellen. Het probleem is dat er enerzijds mensen zijn zoals Milošević en zijn beulsknechten en anderzijds mensen zoals wij met onze gratuite morele verontwaardiging zonder iets te willen riskeren voor de principes die ons dierbaar heten te zijn.

Wij leven in democratieën, d.w.z. onze regeerders rekenen met onze wensen en luisteren naar de grillige publieke opinie. Onze leiders zijn gevangen tussen hun morele plicht tegen Milošević op te treden – hoeveel kritiek zouden zij krijgen als zij dat niet deden? – en onze onwil om daar offers voor

te brengen. En dus kozen zij voor betrekkelijk risicoloze luchtaanvallen in de thans vergeefs lijkende hoop dat Milošević daarmee snel op de knieën kon worden gebracht. De NAVO vecht noodgedwongen met één arm – grondtroepen – op de rug en de andere arm – het luchtwapen – wordt maar half gebruikt om onschuldige Servische burgers te ontzien. Maar welke Duitser was onschuldig in Hitler-Duitsland en welke Serviër is onschuldig in Milošević-Servië? De NAVO verdrijft de Kosovaren toch niet zelf? Zijn volk staat toch als één man achter hem?

Maar nu onze regering doen wat zij moeten doen – naar ons luisteren – is laatdunkende afkeuring hun loon; had de NAVO niet kunnen voorzien dat Milošević niet makkelijk klein te krijgen is en heeft de NAVO in plaats van de Kosovaren te redden hen juist niet versneld geslachttofferd? Bij sommige commentatoren richt de verontwaardiging zich niet op de etnische zuiveraars, maar op de gebrekkige hulp aan de slachtoffers; niet de berekenende misdadiger is schuldig maar de overvraagde hulpverlener. Een voorbeeld: de NAVO weigert om vluchtende Albanezen in Kosovo vanuit de lucht

A.J. van Vuren

van voedsel te voorzien want de Serviërs kunnen de langzame, laag vliegende transportvliegtuigen makkelijk neerhalen. Oud-minister van Defensie, Bram Stemerding, reageerde op de televisie verontwaardigd: het gaat om de levens van de vluchtelingen en dus moet een professionele organisatie zoals de NAVO voorraden afwerpen. Zijn afkeuring richt zich niet primair op de Serviërs die de Kosovaren in deze benarde omstandigheden hebben gebracht maar op de NAVO. En dat de bemanningen van die transportvliegtuigen ook een leven te verliezen hebben, laat hij buiten beschouwing.

Ook Marcel van Dam nagelt in de *Volkscrant* van 8 april de NAVO aan de schandpaal: „Natuurlijk was Milošević van plan het uCK hard aan te pakken en daarbij zou de burgerbevolking niet buiten schot zijn gebleven. Maar het is onzinnig om te veronderstellen dat de Serviërs zonder de NAVO-aanval zo te keer zouden zijn gegaan als nu het geval is. Niet op deze schaal, in dit tijdsbestek en met deze catastrofale gevolgen.” Milošević

moet de Albanezen wat langzamer verdrijven en per keer niet meer dan veertig mensen vermoorden zoals hij dat in januari in Racak liet doen onder de ogen van de toen nog aanwezige waarnemers. Het Westen in de rol van weerloos toeschouwer bij zinloos geweld?

Van Dam „zou een militaire actie hebben kunnen billijken als aannemelijk was geweest dat als gevolg van die operatie de Albanese Kosovaren beter af zouden zijn geweest”. De operaties van de geallieerden in de Tweede Wereldoorlog hebben de genocide op de joden ongetwijfeld versneld en hebben het leven in bezet Europa veel ellendiger gemaakt, maar gelukkig was dat voor de geallieerden geen reden om hun operaties te stoppen. Waarom in Kosovo een andere maatstaf aangelegd?

Freek de Jonge en zijn collega's geven voorstellingen en halen daar veel geld mee binnen voor de gedeporteerde Albanezen maar doen dat onder het motto: Staakt het vuren. Maar wat gebeurt er dan? Milošević slaagt in zijn misdadige opzet en de gedeporteerden zullen

nooit terugkeren. Europa moet twee miljoen gedeporteerden opnemen en Kosovo is voorgoed 'Albanerrein'. Wil De Jonge die uitkomst werkelijk?

Deze Nederlandse smaakmakers steken liever hun kop in het zand. Als we maar ophouden met die nare bombardementen komt het allemaal op de een of andere mysterieuze wijze goed. En de Russen moeten er weer bij betrokken worden. Maar wat de stuurloze Russische regering die in de greep is van lieden als Zjirinovski en Zjoeganov, aan een oplossing heeft bij te dragen is het ware mysterie in deze visie: de Russen hebben nauwelijks invloed op Milošević.

Het conflict over Kosovo vergt helaas een lange adem en daar zijn we in het Westen niet goed in. Van Dam cum suis willen de aanvallen op Servië staken; de vermaledijde Amerikanen hebben ons in een oorlog tegen Servië geluisd. Van Dam vergeet gemakshalve dat 145 Kamerleden het NAVO-optreden steun(d?)en.

Wij moeten het vuren niet staken maar verheugen. Dat vinden anders dan Stemerding, Van Dam en De Jonge, de gedeporteerde Albanezen die berooid en getrauma-

tiseerd de grens over komen. Voor deze mensen moeten wij iets meer doen dan een nationale geldinzameling houden die een fractie meer oplevert dan wat wij op oudejaarsavond uitgaven voor vuurwerk.

Aan de inzet van grondtroepen is waarschijnlijk niet meer te ontkomen en het zou een goede zaak zijn als wij, het volk, van de NAVO eisen met de voorbereiding te beginnen. Een gevaarlijk alternatief voor onze grondtroepen is het bewapenen van de uCK-strijders en hen het vuile werk laten doen omdat onze praatjes over mensenrechten voos blijken te zijn.

Ons doel mag niet minder zijn dan de bevrijding van Kosovo, de terugkeer van alle gedeporteerden en de bestraffing van minimaal de kopstukken die de deportatie hebben bevolen en uitgevoerd. Een terugkeer van Kosovo in een staatsverband met Servië is door de Serviërs zelf onmogelijk gemaakt en wanneer Kosovo niet zelfstandig mag zijn, zal het onder toezicht van de VN moeten komen. Dáár hebben de gedeporteerde Albanezen iets aan.

A.J. van Vuren is generaal-majoor b.d.

Albanese vluchteingen vieren de Servische terugocht uit Kosovo

25 sept 2001 4/4

Kosovo-deskundige slaan de pla

Informatie over Kosovo in Nederland is, ook uit de wetenschappelijke hoek, niet altijd betrouwbaar, vindt de Kosovaar dr. Tuna Prekpalaj, die sinds twintig jaar in Nederland woont en samensteller is van het eerste Nederlands-Albanees woordenboek.

In de *Volkskrant* van 3 juli zag ik een artikel getiteld 'Geweld creëert zuiverheid'. Daarin beweert de antropoloog en 'Oost-Europa-deskundige' Ger Duijzings dat 'de etnische identiteiten (Serviër, Albanees, Kroaat) niet altijd zo 'hard' zijn geweest als ze nu lijken'.

Met deze bewering gaat Duijzings langs de waarheid. De Albanezen hebben in moeilijke politieke, religieuze en maatschappelijke tijden altijd hun hoofd boven water gehouden. Toen de Turken Kosovo bezet hielden, wisten de Albane-

zen hun taal, cultuur en levensstijl te bewaren. De kersverse doctor in de antropologie zegt: 'Ze waren in onzekere en vaak gewelddadige omstandigheden'... 'en hadden hun identiteit ingewisseld voor een andere'.

'Crypto-katholieken', noemt Duijzings ze iets verderop, 'afhankelijk van de situatie veranderden ze van kleur, als een kameleon'. Deze uitspraak is mooi van vorm, maar leeg van inhoud en absoluut niet in overeenstemming met de historische feiten. Ik constateer dat Duijzings hier de geschiedenis manipuleert. De zogenoemde 'laramanen' (crypto-katholieken) waren de Albanezen die binnenshuis katholieke feesten vierden, terwijl ze zich buiten als moslims voordeden. Die 'laramanen' maakten echter slechts 2 procent uit van het kleine dorpje Karadak. Nergens anders in Kosovo waren ze te vinden.

Duijzings maakt zich schuldig aan een lege theorie en generaliseert op wetenschappelijk terrein. Waarom vertelt Duijzings

ts over de bevolking van Stublla? De
noedige bewoners waren juist het tegen-
deel van een 'kameleon'. De Osmaanse
Turken paktten in Stublla 158 katholieken
op, omdat ze openlijk hadden gezegd dat
ze katholiek waren. Samen met de pastoor
Anton Marojevič werden ze onder de bui-
ken van paarden gebonden en via Thessa-
loniki naar de Turkse plaats Moalik ver-
voerd. In de gevangnissen werden ze ge-
marteld en vermoord. Slechts 79 Albane-
zen overleefden en keerden terug. Ze wer-
den geen moslims, maar bleven katholiek.
Alles behalve kameleons, dus.

Ik kom zelf uit een katholieke familie in
Kosovo. En ik weet goed wie de katholie-
ke Albanezen van Kosovo zijn; ze maken
30 procent van de bevolking uit. Ik ken
ook heel goed de moslim-Albanezen, die
65 procent vormen. De Albanezen van
beide religies kunnen al eeuwen prima
met elkaar opschieten. Ze zien elkaar als
Albanese broeders. Zo belde ik voor de
Navo-bombardementen eerst met mijn
beste vriend, een moslim, en pas daarna
met mijn eigen broer. De moslim-Alba-
nezen en de katholiek-Albanezen zijn
met elkaar verbonden door een gezamen-
lijke taal, cultuur en levensstijl.

Aristoteles

In de Nederlandse pers is de laatste maan-
den veel geschreven over Kosovo. Het in-
terview met Duijzings illustreert weer eens
hoe onbetrouwbaar de informatie is over
dit deel van de Balkan. Ook zogeheten
Oost-Europa deskundigen slaan de plank
nogal eens mis. Als Kosovaar constateer ik
de afwezigheid van een realistische en ob-

meinen. Aristoteles bijvoorbeeld was een
Albanees. Helaas schreef hij in het Grieks,
zoals hedendaagse wetenschappers in het
Engels publiceren.

Door de eeuwen heen, en tot op de dag
van vandaag, werd het Albanese volk
niet met rust gelaten. Eerst werd het aan-
gevallen door de Grieken, daarna door
de Romeinen, de Slaven, de Turken en
nu weer de Slaven (Serviërs, dus).

Onzinnig

'De Kroatische enclave Letnica is een
goed voorbeeld van die dubbelzinnige
identiteiten', schrijft Duijzings. Maar wel-
ke dubbelzinnige identiteiten hebben de
Letnicaren eigenlijk? Ze hebben hun
prachtige cultuur bewaard, alle Kroaten
van Kroatië moeten daar trots op zijn; ze
hebben hun oude Kroatische taal (van
Dubrovnik) bewaard; geen Letnicar is
moslim geworden; geen Letnicar is Ser-
visch-orthodox; alle Letnicaren zijn ka-
tholiek en ze zijn katholieker dan de paus
zelf. Bovendien is het dorp Letnica een
katholiek bedevaartsoord. Dubbelzinnige
identiteiten kregen er geen kans.

Het is een enorme drogreden van Duij-
zings, als hij zegt dat 'in de enclave nie-
mand leek te zijn wat hij was'. Ook schrijft
hij: 'Onder invloed van de oorlog ver-
slechterden de verhoudingen tussen Ser-
viërs en Kroaten in de regio in rap tempo.
De contacten die voorheen bestonden,
werden afgebroken, en het wantrouwen
nam nog toe toen extreem-nationalist Vo-
jislav Seselj... een bezoek aan de regio
bracht en verklaarde dat alle Kroaten naar
Kroatië 'gedeporteerd' moeten worden.
Er waren incidenten, er werden huizen in
brand gestoken, en het duurde niet lang
eer de uittocht op gang kwam naar het
'moederland', waar Kosovaarse Kroaten
beschouwd werden als primitief en vies,
'oriëntalen' die niet thuishoorden in een
geciviliseerde wereld'.

Ik weet niet waar antropoloog Duijzings
dit allemaal vandaan haalt. Wel ken ik de
situatie ter plekke uit eigen ervaring.
Mijn moeder is een Kroatische uit Janje-
vo (een Kroatisch dorp in Kosovo). Van
mijn verre familieleden, die in Dubrava
(een wijk van Zagreb) wonen, heb ik ge-
hoord dat alle Kroaten van het Koso-
vaarse Janjevo door de Kroaten voor, tij-
dens en na de recente oorlog heel goed
zijn ontvangen. Mijn moeder, een Kroati-
sche in de enclave Janjevo (88 jaar oud)
en mijn broer met zijn gezin zijn drie
maanden geleden door de Serviërs van
Kosovo naar Macedonië verdreven. Van-
daar zijn ze met een vliegtuig naar Zag-
reb in Kroatië in veiligheid gebracht. Ze
werden gastvrij ontvangen en kregen een
woning aangeboden. De Kroatische
maatschappij zorgt goed voor hen. Nie-
mand heeft tegen hen gezegd: 'Jullie zijn
primitief en vies, 'oriëntalen', die niet in
een geciviliseerde wereld horen'. Dat zijn
de feiten en die spreken een duidelijke
taal.

Tuna Prekpalaj

Dr. Tuna Prekpalaj is filosoof en schrijver van het
woordenboek Nederlands-Albanees/Albanees-Neder-
lands. Recentelijk verscheen van zijn hand de roman
'Kosovo: Een schreeuw van Ilir'.

Waarnemer

De sterkste schouders

Het nieuwe belastingplan voor de
21ste eeuw vind ik geniaal. De ko-
mende maanden wordt weliswaar ge-
debateerd of er hier en daar een
procentje bij of af kan, maar dat hoort
bij het spel. Iedereen speelt z'n rol.

De vraag is hoe het de sterkste
schouders zal vergaan, die geacht
worden de zwaarste lasten te dra-
gen. Sommigen zien al het einde van
de beschaving in zicht, omdat vermo-
gens ontzien zouden worden. Waar
blijft de progressieve belastingheffing
op spaargeld of beleggingen?

Dat de sterkste schouders de zwaar-
ste lasten moeten dragen, is een no-
bel principe, maar ik betwijfel of de
praktijk ook zo werkt. Wie dreigt in
het hoogste tarief van de inkomsten-
belastingen terecht te komen, zorgt
meestal als de wiedeweerga voor zo-
veel mogelijk aftrekposten. Dat is niet
zo moeilijk, want de afgelopen jaren
werden we overspoeld met (meestal
afzichtelijk uitzijende) grote adverten-
ties van banken die hun 'financiële
producten' aanprezen.

De Groningse econoom Flip de Kam,
die zich nu opwerpt als het financiële
geweten van de natie en de belas-
tingvoorstellen afwijst, publiceerde ja-
ren geleden een boekje met handige
aftrekkingstips, omdat belasting betalen
volgens hem een tijdverdrijf 'voor de
dommen' is.

Principes zijn mooi, maar de praktijk
gaat vaak haar eigen gang. Daarom
is het verstandig dat de bewindslie-
den Zalm en Vermeend rigoureu-
s een streep halen door alle fiscale af-
trekconstructies. In feite is dat een
kleine revolutie, waarvan de gevol-
gen nog nauwelijks kunnen worden
overzien. Het kabinet beschermt als
het ware de weifelende belastingbe-
taler tegen zichzelf.

In twee reacties op de belastingplan-
nen kwam ik het woord 'fatsoen' te-
gen. Tegenstanders vonden dat het
kabinet in naam van het fatsoen ook
bij de vermogensheffing de progres-
sieve intact moet laten. Minister Zalm
zelf zei bij de introductie dat met de
nieuwe plannen 'de prijs van fatsoen'
omlaag gaat.

Wie heeft gelijk? Misschien speelt op
de achtergrond nog het oer-Neder-
landse verschil tussen een katholieke
en een protestantse moraal een rol.
De katholieke moraal is de bestaan-
de: op papier dragen de sterkste
schouders de zwaarste lasten, maar
achter die principiële omheining tilt
iedereen de belasting waar hij maar
kan. Zalm vertegenwoordigt de prote-
stantse moraal. Hij weet dat de bur-
ger geneigd is tot alle kwaad en komt
de mens daarom in zijn zwakteid te
hulp.

Jan Goossensen

n nk mis

jectieve houding ten aanzien van de tragi-
sche gebeurtenissen in Kosovo. Ieder ob-
jectief denkend mens en iedere onafhanke-
lijke historische onderzoeker kan zelf ont-
dekken wat er in en rond het voormalige
Joegoslavië is gebeurd. Wat in Kosovo ge-
beurt, is niet alleen het gevolg van grote
achterstand, armoede, afwezigheid van de-
mocratische vrijheden en politieke rech-
ten, maar ook van het feit dat de Albane-
zen (rooms-katholieken en moslims) zich
niet thuisvoelen in een Slavische cultuur.
Geen wonder. De Albanezen hebben im-
mers zelf een eeuwenoude cultuur, afkom-
stig van de Illyriërs, de autochtonen van de
Balkan. De Slaven, onder wie de Serviërs,
zijn pas in de zevende eeuw ontketend.
Hun naam Slaven duidt er op dat zij Sla-
ven in de Karpaten waren. Van daaruit
hebben ze de Balkan gepenetreerd. Regel-
matig vielen ze het Illyrische imperium aan
en plunderden; ze vermoordden mensen
en verpestten de Illyrische beschaving, die
een niveau had als die van Grieken en Ro-